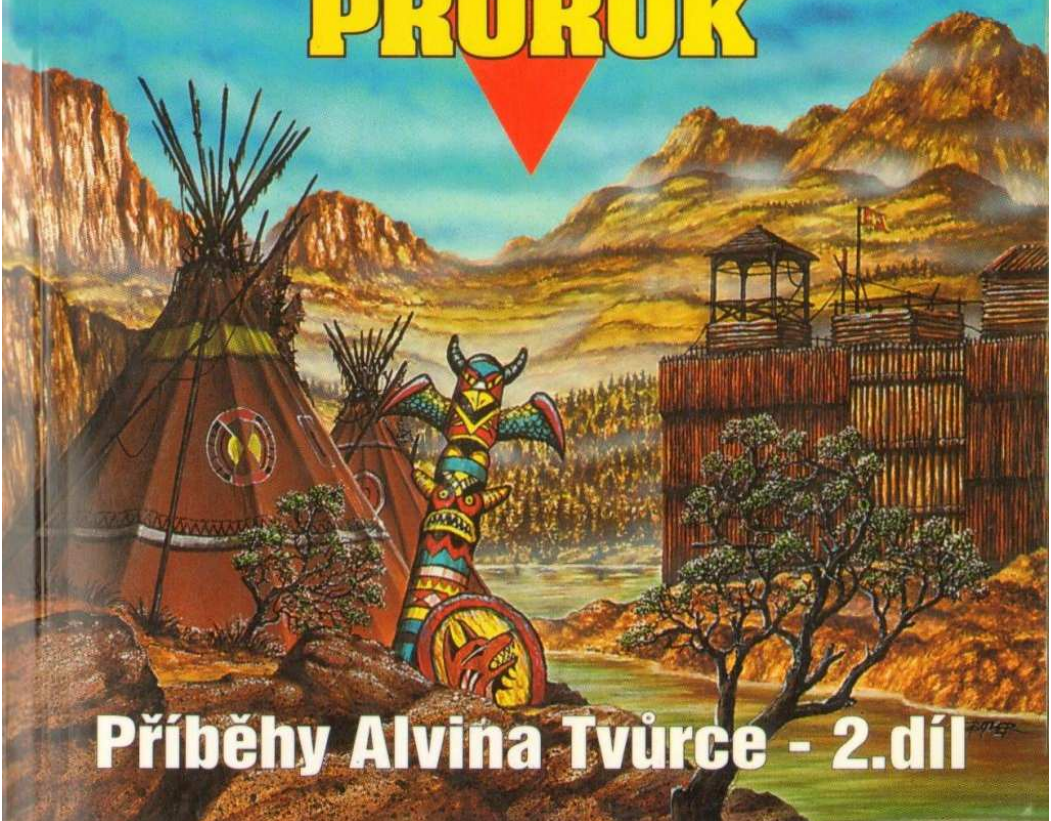
ORSON SCOTT

CARD

RUDÝ PROROK

Příběhy Alvina Tvůrce - 2.díl

Příběhy Alvina Tvůrce - 2.díl

Laser

Název originálu: **RED PROPHET**

Obálka: **Petr Bauer**

Grafická úprava obálky: **Petr Bauer**

Překlad: **Petr Kotrle**

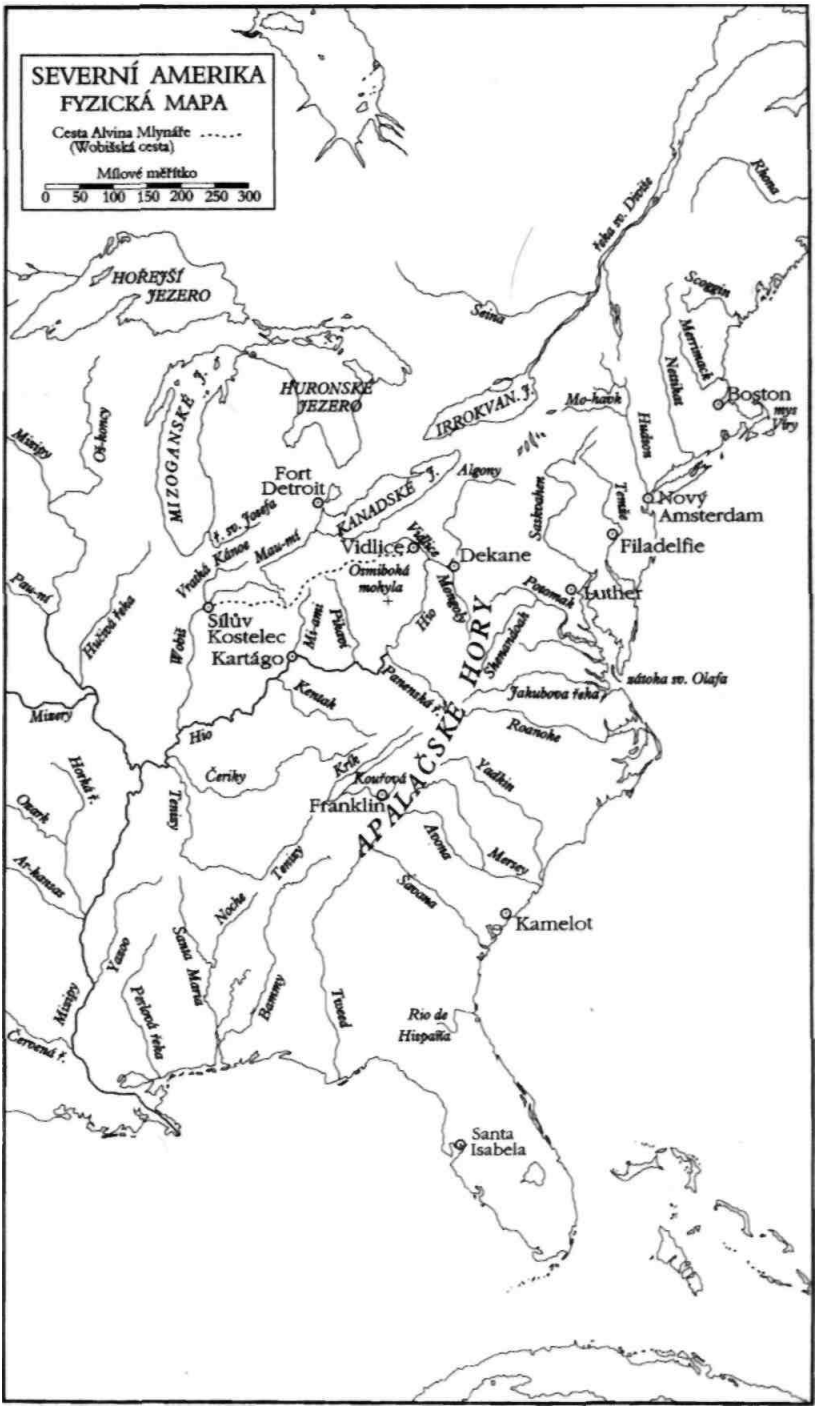
Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright © 1988 by Orson Scott Card
All Rights Reserved

Copyright © 1999 for the Czech translation P. Kotrle
Copyright © 1999 for Cover by P. Bauer
Copyright © 1999 for the Czech edition by ***Laser*** - books s. r. o.

ISBN 80-7193-070-9

SEVERNÍ AMERIKA
POLITICKÁ MAPA
Hranice zemí
Hranice vévodství
Hranice států
Mílové měřítko
0 50 100 150 200 250 300
KANADA
(FRANCIE)
ACADIA
QUEBEC
ZÁPADNÍ ANGLIA
NOVÉ HOLANDSKO
NOVÁ ANGLIE
ZÁPADNÍ HEMPŠÍR
VÝCHODNÍ HEMPŠÍR
MASSACUSEC
Boston
PLYMOUTH
IRROKVA
NETTIKAL
RŮŽOVÝ OSTROV
NOVÉ ORANŽSKO
PENSYLVANIE
NOVÝ AMSTERDAM
Nový Amsterdam
Filadelfie
SPOJENÉ STÁTY
HURON
Fort Detroit
Vidlice
TER. HIO
SASKVAHEN
Dekane
Luther
NOVÉ ŠVÉDSKO
Silův Kostelec
TERITORIUM WOBIŠ
Kartágo
TERITORIUM HUČIVÁ ŘEKA
APALAČSKO
RAPPAHANOCK
ROANOKE
VÉVODSTVÍ VIRGÍNIE
NOVÝ DOVER
NOVÝ WALES
Franklin
SPRINGER
NOVÝ KENT
VÉVODSTVÍ KAROLÍNA
RALEIGH
KORUNNÍ KOLONIE
DRYDEN
Kamelot
VÉVODSTVÍ JAKOBIE
NUEVA BARCELONA
(ŠPAŇELSKO)
FLORIDA
(ŠPAŇELSKO)
Santa Isabela

SEVERNÍ AMERIKA
FYZICKÁ MAPA
Cesta Alvina Mlynáře
(Wobiščká cesta)
Míľové měřítko
0 50 100 150 200 250 300
HOŘEJŠÍ JEZERO
HURONSKÉ JEZERO
MIZOGANSKÉ J.
IRROKVAN. J.
KANADSKÉ J.
Fort Detroit
Vidlice
Dekane
Nový Amsterdam
Filadelfie
Boston
Luther
Síluv Kostelec
Kartágo
Franklin
Kamelot
Santa Isabela
APALAČSKÉ HORY
Rio de Hispaňa
Ohio
Mississippi
Missouri
Illinois
Wabash
Tennessee
Arkansas
Ozark
Red r.
Rio Grande
Hudson
Mohawk
Susquehanna
Potomac
Roanoke
James r.
Jakubova řeka
zátoka sv. Olafa
Ohnibohá mohyla

Na paměť mého dědečka, Orsona Regy Carda
(1891-1984),
jemuž zachránili život Indiáni z kmene Bloodů,
když byl dítě na kanadské hranici

POZNÁMKA AUTORA

Tento příběh se odehrává v Americe, jejíž dějiny jsou často podobné, ale často naprosto odlišné od našich dějin. Neměli byste si myslet, že portrét postavy, která vystupuje v této knize a má shodné jméno s nějakou postavou amerických dějin, je přesným portrétem této historické postavy. Především byste měli vědět, že William Henry Harrison, který se v našich dějinách proslavil tím, že byl prezidentem nejkratší dobu a měl nezapomenutelné volební heslo: „Tippecanoe a Tyler, to jde," byl ve skutečnosti o něco lepší člověk než jeho protějšek v této knize.

Chtěl bych poděkovat Carol Breakstoneové za folklór amerických Indiánů; Beth Meachamové za Osmibokou mohylu a Pazourkový hřbet; Waynu Williamsovi za heroickou trpělivost; a svému dědečku Josephovi za příběhy, z nichž tato kniha čerpá.

A jako vždy, když něco píšu, Kristine A. Cardová ovlivnila a vylepšila každou stránku této knihy.

V knize citovaná báseň Williama Blakea je uvedena v překladu Richarda Podaného.

OBSAH

Kapitola 1 Kořala 9
Kapitola 2 Te-kumsa 39
Kapitola 3 De Maurepas 48
Kapitola 4 Lola-šika 63
Kapitola 5 Znamení 100
Kapitola 6 Soudek prachu 102
Kapitola 7 Zajatci 121
Kapitola 8 Rudomil 146
Kapitola 9 Mizoganské jezero 155
Kapitola 10 Ulička 167
Kapitola 11 Rudý chlapec 187
Kapitola 12 Děla 202
Kapitola 13 Osmiboká mohyla 207
Kapitola 14 Vratká Kánoe 222
Kapitola 15 Muž dvou duší 238
Kapitola 16 La Fayette 251
Kapitola 17 Beckyin stav 257
Kapitola 18 Detroit 279
Kapitola 19 Návrat 289

Kapitola 1

Kořala

Pramicí, které v těchto dobách připlouvaly po proudu Hio, nebylo mnoho. Málo bylo těch, na jejichž palubě přijížděli průkopníci, a ještě míň bylo těch, které vezly rodiny, nástroje, nábytek, semena a pár podsvinčat jako základ prasečího chovu. Stačilo několik zápalných šípů a některý indiánský kmen si mohl na provázek navléknout ohořelé skalpy, aby měl co prodat Francouzům z Detroitu.

Ale Kořala Palmer takové potíže neměl. *Jeho* pramici, do výšky zarovnanou soudky, všichni Indiáni znali. Ve většině těchto soudků šplouchala whisky, což byl asi jediný hudební zvuk, kterému rudoši rozuměli. Ale uprostřed té hromady bednářských výrobků stál jeden soudek, který nešplouchal. Byl plný střelného prachu a byla k němu připevněna zápalnice.

K čemu mu ten střelný prach byl?

To bylo tak. Nechali se třeba unášet proudem a pomocí bidel vybírali zákrut řeky, když se znenadání vyrojilo půl tuctu kánoí plně obsazených pomalovanými rudochy kikapúského původu. Nebo zahlédli u břehu oheň, kolem něhož křepčili šavanští ďábli s šípy, jen je zapálit.

Pro většinu lidí to znamenalo, že je čas pomodlit se, bojovat a zemřít. Ale pro Kořalu ne. Postavil se doprostřed pramice, v jedné ruce pochodeň, ve druhé zápalnou šňůru, a zvolal: „Whisky bum! Whisky bum!“

Většina Indiánů anglicky moc neuměla, ale na to můžete vzít jed, že věděli, co znamená „whisky“ a „bum.“ A místo aby přiletěl roj šípů nebo je posádky kánoí přepadly, kánoe je rychle předjely kolem vzdálenějšího břehu řeky. Některý z rudochů zavolal: „Kartágo!“ a

Kořala zakřičel: „Se ví!“ Kánoe se rozlétly po proudu Hia a zamířily tam, kde se whisky bude zanedlouho prodávat.

Bidelníci, pro které to byla první plavba po řece a nevěděli všechno to, co věděl Kořala Palmer, si nadělali do kalhot, když poprvé spatřili Indiány se zápalnými šípy. A když uviděli Kořalu, jak drží pochodeň u zápalné šňůry, málem naskákali do řeky. Kořala se smál, až se za břicho popadal. „Vy zelenáči, vždyť vy o rudoších a kořalce vůbec nic nevíte. Ti neudělají nic, co by mohlo způsobit, že by se jediná kapka z těchto mých soudků vylila do Hia. Bez rozmýšlení by zabili i vlastní matku, kdyby stála mezi nimi a soudkem, ale *nás* se ani nedotknou, dokud budu připravený střelný prach odpálit, jestli na mne sáhnou.“

Sami pro sebe mohli bidelníci přemýšlet, jestli by Kořala skutečně celou pramici vyhodil do povětří, s posádkou a se vším ostatním, ale pravda byla taková, že by to *udělal*. Nebyl žádný myslitel, neztrácel čas přemýšlením o smrti a o tom, co bude po ní, ani podobnými filozofickými otázkami. Už dávno došel k závěru, že až zemře, nejspíš nezemře sám. Také předpokládal, že kdyby ho někdo zabil, vůbec nic by z toho neměl. Obzvlášť, kdyby to byl nějaký napůl opilý, slabošský, zbabělý Indián se skalpovacím nožem.

Ale největší tajemství ze všech bylo to, že by Kořala nepotřeboval pochodeň a nepotřeboval by dokonce ani zápalnou šňůru. Kdyby se někdo podíval, zjistil by, že šňůra do soudku s prachem vůbec nevede - Kořala nechtěl riskovat, že by prach mohl vybuchnout nějakou hloupou náhodou. Ne, kdyby Kořala někdy potřeboval svou pramici vyhodit do povětří, stačilo by, aby se zastavil a chviličku na to myslel. Prach by se začal raz dva zahřívat, možná by se vyvalilo i trochu dýmu, a pak by to udělalo bum!

Přesně tak. Starý Kořala byl totiž ohnivák. Já vím, někteří lidé se dušují, že ohniváci nejsou, a jako důkaz říkají: „*Potkal* jsi někdy ohniváka, nebo znáš někoho, kdo ho potkal?“ jenže to není žádný důkaz. Protože když už je člověk náhodou ohnivák, sotva se tím bude chlubit každému na potkání, to snad uznáte, ne? O jeho služby sotva bude mít někdo zájem - je přece mnohem snadnější používat pazourek a ocel, případně alchymické zápalky. Ne, když je člověk ohnivák, můžete to kloudně využít jen tehdy, když chcete zapálit

oheň z dálky, a o stojíte jedině tehdy, když to má být *škodlivý* oheň, který má někomu ublížit, zapálit dům, vyhodit něco do povětří. A když si k takové službě chcete někoho najmout, nejspíš nevyvěsíte ceduli s nápisem: Hledá se ohnivák.

Nejhorší na tom je, že jakmile se o vás jednou rozkřikne, že jste ohnivák, začnou na vás házet každý ohníček. Nějaký kluk si ve stodole zapálí dýmku a ta stodola shoří. Myslíte, že ten kluk se přizná: „Jo, tati, udělal jsem to já.“ Ne, ten kluk řekne: „Tati, to určitě zapálil nějaký ohnivák!“ a hned si přijdou pro *tebe,* místního obětního beránka. Ne, Kořala nebyl hlupák. Nikomu nepřiznal, že dovede zahřívat a zapalovat.

Kořala měl ještě jeden důvod, proč svou zapalovací schopnost nepoužíval příliš často. Ten důvod byl tak tajný, že o něm pořádně nevěděl ani samotný Kořala. Oheň ho totiž děsil. Moc ho děsil. Jsou lidé, kteří se bojí vody, a tak se jdou plavit po moři; jsou jiní, kteří se bojí smrti, a tak dělají hrobníky; a pak jsou třeba takoví, kteří se bojí Boha, a tak se dají na kazatele. Náš Kořala se bál ohně, jako se nebál ničeho jiného na světě, a tak ho to k němu vždycky táhlo, i když měl přitom nepříjemný pocit v žaludku. Ale když přišla chvíle, kdy měl sám něco zapálit, couval, odkládal to, vymýšlel si důvody, proč by to neměl udělat. Kořala měl nadání, ale velice se zdráhal využívat je často.

Ale byl by to udělal. Raději by odpálil ten prach, sebe, své bidelníky a všechnu kořalku, než by nějakému rudochovi dovolil získat ji vraždou. Kořala měl možná z ohně hrůzu, ale kdyby to do něho vjelo, rychle by ji překonal.

Proto to byla dobrá věc, že Indiánům chutnala kořalka tolik, že nechtěli riskovat, aby jediná kapka přišla nazmar. Ani jedna kánoe nepřijela příliš blízko, žádný šíp neprosvištěl vzduchem a nezabodl se s drnčivým zvukem do soudku. Kořala a spolu s ním všechny soudky a sudy různých velikostí si spokojeně pluli po řece do Města Kartága, jak guvernér Harrison nabubřele říkal palisádě se stovkou vojáků, rozplácnuté tam, kde se Malá Miami vlévá do Hia. Jenže Bill Harrison byl ten typ, který nejdřív dá jméno a potom dělá všechno pro to, aby si to místo své jméno zasloužilo. A skutečně, tentokrát se

už kouřilo z nějakých padesáti komínů mimo palisádu, což znamenalo, že Město Kartágo je už skoro vesnice.

Uslyšel jejich řev ještě dřív, než se přístaviště objevilo na dohled - někteří rudoši určitě strávili půlku života tím, že vysedávali na břehu a čekali, až připluje loď s kořalkou. A Kořala věděl, že tentokrát jsou obzvlášť nedočkaví. Sám se postaral o to, aby některé peníze ve Fort Dekane přešly z jedné kapsy do druhé, a tak se vždycky našlo něco, co ostatní obchodníky s alkoholem zdrželo, takže až do Města Kartága muselo být sucho jako v býčím struku. A do toho teď přijede Kořala, s pramicí naloženou tak, jak to ještě nikdo neviděl, a určitě si bude moci říct o dobrou cenu.

Co na tom, že Bill Harrison se naparoval jako tetřev, dělal důležitého a říkal si guvernér, přestože ho nikdo nezvolil a nejmenoval ho nikdo jiný než on sám; každopádně věděl, co má dělat. Jeho chlapci ve fešáckých uniformách stáli na nábřeží, seřazení jako na přehlídku, s mušketami nabitými a připravenými zastřelit prvního Indiána, který by se jen o krok přiblížil ke břehu. Ale na okrasu tam nebyli - Kořala viděl, že Indiáni vypadají hodně nedočkavě. Sice neposkakovali jako děti, ale stáli tam, stáli na širém prostranství, dívali se a bylo jim jedno, jestli je někdo pozoruje, polonahé, jak v létě většinou chodili. Stáli tam samá *pokora*, ochotni sklonit se a poklonkovat, žadonit a žebrat, říkat: Prosím, pane Kořalo, jeden soudek za třicet jeleních kůží, to by byla krása, to by tedy byla. Prosím, pane Kořalo, jeden cínový hrnek za tady těch deset kůží z ondatry. „Ua-uí," zvolal Kořala. Bidelníci se na něho podívali, jako by se zbláznil, protože nechápali, nikdy neviděli, jak tihle rudoši vypadali dřív, než tady guvernér Harrison otevřel krám, jak jim běloch nebyl dost dobrý, aby se na něho podívali, jak se člověk musel připlazit do jejich vikiapu a tam se málem udusit kouřem a párou, sedět tam a mluvit tou jejich hatmatilkou, než mu dovolili obchodovat. Bývaly časy, kdy se rudoši postavili s luky a oštěpy a člověk byl k smrti vystrašený, jestli neusoudí, že jeho skalp má větší cenu než zboží, které prodává.

To už dnes neplatilo. Dnes u sebe neměli jedinou zbraň. Dnes jim jen jazyky visely z huby, jak se nemohli dočkat kořalky. A až ji dostanou, budou pít, pít, pít, pít a pít a dělat *ua-uíí!* Nepřestanou pít,

dokud nepadnou mrtví, což bylo úplně nejlepší, nejlepší ze všeho. Jedinej dobrej Indián je mrtvej Indián, říkal vždycky Kořala. A s Billem Harrisonem to zařídili tak, že se rudoši alkoholem upíjeli k smrti jeden za druhým a ještě za to platili.

Proto byl Kořala nanejvýš spokojený, když zakotvili v přístavišti Města Kartága. Seržant mu dokonce zasalutoval! To bylo něco jiného než šerifové v Saskvahenu, kteří se k němu chovali jako ke špíně seškrábnuté ze záchodového sedátka. V této nové zemi se k lidem nespoutaného ducha, jako byl Kořala, ponejvíce chovali jako k džentlmenům, což mu vyhovovalo. Jen ať si průkopníci s ošklivými, houževnatými manželkami a šlachovitými fakany kácejí stromy, pracně získávají půdu a pěstují kukuřici a prasata, aby přežili. To nebylo nic pro Kořalu. On přijde potom, až budou pole obdělaná a upravená a domy budou stát hezky v řadě kolem pravoúhlých ulic, pak přijde on a koupí si největší dům ve městě. Bankéř mu uhne z chodníku do bláta, aby mohl projít, a starosta mu bude říkat pane - pokud se sám nerozhodne být starostou.

To bylo poselství seržantova pozdravu, věštba budoucnosti, kterou se Kořala při vystupování na břeh dozvěděl.

„Vyložíme náklad sem, pane Kořalo," řekl seržant.

„Mám náložný list, takže ať vaše chlapce nenapadne nechat si něco pro sebe," odpověděl Kořala. „I když mám pocit, že se tam nějak připletl jeden soudek dobré žitné whisky, který zapomněli započítat. Jeden soudek určitě nikomu chybět nebude."

„Jak si přejete, dáme pozor," slíbil seržant, ale úsměv měl při tom tak široký, že mu bylo vidět až na stoličky a Kořala věděl, že už si najde způsob, jak to udělat, aby půlka toho soudku, který byl navíc, zůstala jemu. Jestli je hloupý, prodá svou polovinu po troškách Indiánům. Z půlky soudku whisky člověk nezbohatne. Ne, kdyby ten seržant byl chytrý, *rozdělil* by se o tu polovinu po panácích s důstojníky, kteří ho mohli povýšit, a kdyby v tom pokračoval, jednou by nestál venku a nevítal lodě, ale seděl by v důstojnických ubikacích, v ložnici by měl hezkou manželku a u boku pořádnou ocelovou šavli.

Jenže to by Kořala seržantovi nikdy neřekl. Díval se na to tak, že když chlap potřebuje napovídat, stejně není dost chytrý, aby takovou

práci dělal. A kdyby byl dost chytrý, aby to zvládl, nepotřeboval by, aby mu říční kšeftař s whisky radil, co má dělat.

„Guvernér Harrison vás chce vidět," řekl seržant.

„A já chci vidět *jeho*," odvětil Kořala. „Ale nejdřív se potřebuju vykoupat, oholit a pořídit si něco čistého na sebe."

„Pan guvernér vám vzkazuje, že se máte ubytovat ve staré rezidenci."

„Ve *staré?*" podivil se Kořala. Byly to teprve čtyři roky, co si Harrison nechal postavit rezidenci. Kořalu napadal jediný důvod, proč by měl Bill tak brzy stavět jinou.

„Copak, snad si guvernér Bill nepořídil novou ženušku?"

„Pořídil," kývl seržant. „Moc hezkou, a je jí teprve patnáct, představte si to! Je ale z Manhattanu, takže skoro nemluví anglicky, nebo to alespoň anglicky *nezní*, když promluví."

To Kořalovi nevadilo. Holandsky uměl dobře, skoro stejně dobře jako anglicky a mnohem lépe než šavansky. S Harrisonovou manželkou se spřátelí raz dva. Dokonce si začal pohrávat s myšlenkou - ale ne, zaplétat se s ženou jiného muže nebylo k ničemu. Často takovou touhu pocítil, ale věděl, že jakmile se člověk na takovou cestu dá, všechno se strašně zkomplikuje. Navíc vlastně bílou ženskou ani nepotřeboval, když bylo kolem tolik žíznivých squaw.

Přivede si sem teď Harrison děti, když má druhou ženu? Kořala si nebyl jist, kolik je chlapcům vlastně let, ale určitě dost, aby se jim hraničářský život zalíbil. Přesto se nemohl zbavit neurčitého pocitu, že udělají lépe, když zůstanou u tety ve Filadelfii. Ne proto, že by neměli přijít do divočiny, ale proto, že by neměli být blízko svého otce. Kořala měl Billa Harrisona celkem rád, ale jako ideálního poručníka pro děti by si ho nevybral - ani když šlo o Billovy vlastní.

U brány v palisádě se Kořala zastavil. To se opravdu povedlo. Kromě obvyklých čar a znamení, jež měla chránit před nepřáteli a ohněm, tam Bill nechal dát také ceduli přes celou bránu. Stálo na ní velkými písmeny:

MĚSTO KARTÁGO

a malými o něco níž

HLAVNÍ MĚSTO STÁTU WOBIŠ

což mohlo napadnout jedině starého Billa. Kořala měl za to, že svým způsobem měla ta cedule větší moc než jakékoli kouzlo. Kořala například jako ohnivák věděl, že kouzlo proti ohni by na něho nebylo nic platné, bylo by jen *těžší* rozdělat oheň v jeho těsné blízkosti. Kdyby založil požár někde jinde, kouzlo by shořelo stejně jako všechno ostatní. Ale ta cedule, na níž stálo, že Wobiš je stát a Kartágo jeho hlavní město, ta v sobě skutečně mohla nějakou moc mít, moc nad tím, jak lidé uvažují. Když něco opakujete dost často, lidé si začnou myslet, že je to pravda, a ona se z toho pravda brzy *stane.* Jistě, nemůže to být něco jako: „Dnes v noci se vesmír zastaví a půjde pozpátku," protože aby to mohlo fungovat, musel by vás měsíc slyšet. Ale když řeknete něco jako: „Ta holka má pochybnou pověst," nebo „Ten chlap je zloděj," nezáleží na tom, jestli vám věří nebo nevěří osoba, o níž mluvíte - uvěří tomu všichni *ostatní* a začnou se chovat, jako by to byla pravda. Proto Kořala pochopil, že jestli Harrison ukáže dost lidem ceduli, která mluví o Kartágu jako o hlavním městě státu Wobiš, jednou se tím hlavním městem stane.

Skutečností zůstává, že Kořalovi bylo vcelku jedno, jestli guvernérem bude Harrison a stanoví svým hlavním městem Kartágo, nebo ten abstinentský, škrobený mravokárce Božizbroj Tkadlec ze severu, z místa, kde se Vratká Kánoe vlévá do Wobiše, který se chtěl stát guvernérem a udělat hlavním městem Sílův Kostelec. Ať se ti dva mezi sebou poperou. Kořala chtěl být bohatý a dělat si, co se mu zlíbí, bez ohledu na to, kdo zvítězí. A když ne, raději ať všechno vyletí do povětří. Kdyby ho jednou někdo úplně zničil, byl odhodlán se postarat o to, aby z toho nikdo jiný neměl zisk. Když už ohnivákovi nezbývala žádná naděje, mohl se stále ještě pomstít. Kořala měl pocit, že to je asi tak jediný přínos, který má z toho, že je ohnivák.

Jistě, jako ohnivák si mohl dopřát, aby se vždycky koupal v horké vodě, takže to úplně k ničemu nebylo. Byla to příjemná změna, vystoupit na břeh a vrátit se do civilizovaného života. Šaty, které před něho položili, byly čisté a také bylo příjemné zbavit se svědivých vousů. Nemluvě o tom, že squaw, která ho koupala, byla celá žhavá vysloužit si trochu kořalky navíc, takže kdyby za ním Harrison neposlal jakéhosi vojáka, který zabušil na dveře a řekl mu, aby si pospíšil, možná by si v jejím zboží vybral první splátku. Takto se osušil a oblékl.

Když vykročil ke dveřím, bylo na ní vidět, že si dělá starosti. „Vy se vrátit?“ zeptala se.

„Jasně že se vrátím,“ slíbil. „A soudek přinesu s sebou.“

„Ale přijít dřív, než být tma,“ požádala.

„Možná jo a možná taky ne,“ odpověděl. „Co na tom záleží? „

„Když být tma, všichni rudoši jako já ven z pevnosti.“

„Tak to je,“ zabručel Kořala. „Co se dá dělat, zkusím se vrátit před setměním. A když to nestihnu, budu si tě pamatovat. Tvář možná zapomenu, ale tvoje ruce nezapomenu. Ta koupel byla příjemná.“

Usmála se, ale byla to jen pitvorná napodobenina opravdového úsměvu. Kořala nechápal, jak je možné, že Indiáni už dávno nevymřeli, když byly jejich ženy tak šeredné. Ale když člověk zavřel oči, stačila mu i squaw, dokud se nemohl vrátit k opravdové ženské.

To, co si Harrison postavil, nebyla jen nová rezidence - přistavěl celý nový úsek palisády, takže pevnost byla dnes přibližně dvakrát větší, než bývala. Zepředu se podél celé palisády táhl ochranný val. Harrison byl připraven na válku. Kořala z toho neměl dobrý pocit. V době války obchod s alkoholem příliš nekvetl. Indiáni, kteří bojovali, byli jiní Indiáni než ti, kteří se opíjeli. Kořala viděl v poslední době tolik těch druhých, že na existenci těch prvních téměř zapomněl. Dokonce tam stálo i dělo. Ne, dvě děla. To vůbec nevypadalo dobře.

Harrisonova kancelář ale nebyla v rezidenci. Byla v úplně jiné budově, v jihozápadním, dobře osvětleném rohu nové budovy velitelství. Kořala si všiml, že kromě obvyklého množství vojáků ve službě a důstojníků, kteří se věnovali papírování, v budově velitelství

polehává a posedává také několik Indiánů. No ovšem, Harrisonovi ochočení Indiáni - vždycky jich měl několik nablízku.

Ale tentokrát tam bylo ochočených Indiánů víc než obvykle a jediný, kterého Kořala poznal, byl Lola-šika, jednooký Šavan, jenž si už dlouho držel primát nejopilejšího Indiána, který se ještě neupil k smrti. Byla to troska, vyložený patolízal, dokonce i ostatní Indiáni si z něho dělali legraci.

Ještě směšnější na tom bylo to, že Harrison před nějakými patnácti lety osobně zastřelil Lola-šikova otce, když byl Lola-šika ještě prcek, který tam stál a díval se na to. Harrison tu historku dokonce několikrát vyprávěl přímo před Lola-šikou a jednooký opilec přikyvoval, chechtal se, vesele se šklebil a choval se, jako by v hlavě neměl vůbec nic, jako by neměl žádnou lidskou důstojnost, prostě ten nejubožejší, nejlínější Indián, jakého kdy Kořala viděl. Dokud dostával svou whisky, nestál ani o to, aby pomstil otcovu smrt.

Ne, Kořalu ani trochu nepřekvapilo, když Lola-šiku našel, jak leží na podlaze přímo přede dveřmi Harrisonovy kanceláře, takže pokaždé, když se dveře otevřely, udeřily ho do zadku. Neuvěřitelné. Čtyři měsíce nepřijela do Kartága žádná nová whisky, a Lola-šika byl pod obraz. Když vstoupil Kořala, Lola-šika si ho všiml, zvedl se na jeden loket, zamával mu na pozdrav a potom se bez jediného hlesu svezl zpátky na podlahu. Kapesník, kterým si převazoval chybějící oko, tentokrát neměl, takže bylo dobře vidět prázdný oční důlek a zapadlé víčko. Kořala měl pocit, jako by se na něho to prázdné oko dívalo. Nebylo to příjemné. Neměl Lola-šiku rád. Harrison patřil k lidem, kteří si s oblibou kolem sebe vydržovali takové zchátralé kreatury - Kořala ho podezíral, že proto, aby si vedle nich mohl připadat jako správný chlap - ale Kořala se na tak žalostné lidské exempláře díval nerad. Proč nebyl Lola-šika už dávno mrtvý?

Právě ve chvíli, kdy se chystal otevřít Harrisonovy dveře, Kořala vzhlédl od opilého jednookého Indiána k očím jiného muže a stala se mu podivná věc: v prvním okamžiku si myslel, že je to zase Lola-šika, tolik si byli podobní. Jenže tenhle Lola-šika měl obě oči a vůbec nebyl opilý. Tenhle rudoch musel mít od chodidel po skalp dobrých šest stop. Opíral se o stěnu, hlavu měl až na skalpovou kadeř

oholenou, oblečen byl čistě. Stál *rovně* jako voják v pozoru a na Kořalu se ani nepodíval. Jeho oči se dívaly do prostoru přímo před sebe. Ale Kořala věděl, že tenhle mladík vidí *všechno,* přestože nemá zaostřeno na nic. Kořala už dlouho neviděl Indiána, který by vypadal tak chladně a sebevědomě.

Nebezpečný, nebezpečný. Je snad Harrison tak neopatrný, že si až do hlavního stanu vpustí rudocha s takovýma očima? S královským postojem a pažemi tak silnými, že vypadal, jako by dokázal napnout luk vyrobený z kmene šestiletého dubu? Lola-šika byl tak opovrženíhodný, že se z něho Kořalovi zvedal žaludek. Ale tenhle rudoch, který se Lola-šikovi podobal, byl pravý opak. A místo aby se z něho Kořalovi dělalo špatně, pobuřovalo ho, že vypadá tak hrdě a vyzývavě, jako by si myslel, že je stejně dobrý jako běloch. Ne, lepší. Tak vypadal - jako by si myslel, že je *lepší.*

Potom si Kořala uvědomil, že tam stojí s rukou na klice a civí na Indiána. Jak dlouho se nepohnul? To nebylo dobré, ukazovat lidem, že ho tenhle rudoch znervózňuje. Otevřel dveře a vešel dovnitř.

Ale o tom rudochovi nemluvil, to ne, to by si nijak nepomohl. Nehodilo se mu, aby Harrison věděl, nakolik ho jeden hrdý Šavan vyvedl z míry, jak ho rozlítil. Protože guvernér Bill si hověl za mohutným starým stolem jako bůh na trůně a Kořala si uvědomil, že se tu něco změnilo. Nerozrostla se jenom pevnost - ale také Harrisonova marnivost. A jestli Kořala chtěl, aby měl z této cesty zisk, jaký očekával, musel guvernéra Billa přinutit, aby o píď sestoupil. Jen tak mohli jednat jako sobě rovní a ne jako obchodník a guvernér.

„Všiml jsem si, že sis pořídil dělo," začal Kořala, aniž se obtěžoval pozdravit. „K *čemu* ta artilerie, na Francouze z Detroitu, na Španěly z Floridy nebo na Indiány?"

„Nezáleží na tom, kdo vykupuje skalpy, tak či tak v tom vždycky mají prsty Indiáni," odvětil Harrison. „Sedni si, Kořalo, udělej si pohodlí. Když mám zavřené dveře, můžeme si odpustit zbytečné formality." Ano, guvernér Harrison rád hrál své hry, jak to politikové dělají. Vzbuď ve druhém pocit, že mu prokazuješ laskavost jen tím, že si může sednout v tvé přítomnosti, lichoť mu, aby měl pocit, že

jste nejlepší *kamarádi*, než mu vybereš kapsu. Dobrá, pomyslel si Kořala, taky mám své hry. Uvidíme, kdo bude mít navrch.

Kořala si sedl a dal si nohy na guvernérův stůl. Vytáhl ždibec tabáku a zastrčil si ho pod tvář. Viděl, že Bill sebou maličko škubl. Bylo to neklamné znamení, že se kvůli manželce některých mužských zvyků vzdal. „Nedáš si taky?“ zeptal se Kořala.

Trvalo minutu, než Harrison přiznal, že by si docela rád vzal. „Zařekl jsem se, že s těmihle věcmi skoncuju,“ přiznal smutně.

Takže Harrisonovi se ještě stýskalo po staromládeneckých zvycích. To byla pro Kořalu dobrá zpráva. Poskytlo mu to páku, kterou mohl guvernéra vyvést z rovnováhy. „Slyšel jsem, že sis z Manhattanu přivezl bílou zahřívačku do postele,“ prohodil Kořala.

Fungovalo to: Harrisonův obličej zbrunátněl. „Oženil jsem se s *dámou* z Nového Amsterdamu,“ prohlásil. Hlas měl tichý a ledový. Kořalu to ani v nejmenším neznepokojilo - přesně o to mu šlo.

„Tak ona je to *manželka!*“ podivil se Kořala. „Ať do mě hrom bací! Omlouvám se, Bille, musíš mi prominout, slyšel jsem něco jiného, nechal jsem se tím zmást - však víš, drby.“

„Drby?“

„Ale ne, toho si nemusíš všímat. Vždyť víš, jak se mezi sebou vojáci baví. Stydím se, že jsem na ně dal. Tolik let jsi ctil památku své první ženy. Kdybych byl přítel, musel bych vědět, že když si do domu vezmeš nějakou ženu, bude to dáma a řádná manželka.“

„Já chci vědět, kdo ti řekl, že je něco *jiného*.“

„No tak, Bille, byly to jen hloupé řeči mezi vojáky, nechci, aby měl někdo potíže jen proto, že si neumí pohlídat jazyk za zuby. Proboha, vždyť právě dorazila zásilka whisky! Nemůžeš jim to mít za zlé, mluvila z nich kořalka. Tady, vezmi si ždibec tabáku a pamatuj si, že chlapci tě mají rádi.“

Harrison si z nabízeného váčku vzal pořádný ždibec tabáku a zastrčil si ho pod tvář. „Vždyť já vím, Kořalo, ti mě netrápí.“ Ale Kořala věděl, že ho to *trápí*, že je Harrison tak vzteklý, že nedovede plivat rovně, což dokázal, když minul plivátko. Plivátko, které bylo tak čisté, že se blyštělo, všiml si Kořala. Že by tady už kromě něho *nikdo* neplival?

„Jsi čím dál civilizovanější,“ uznal Kořala. „Příště tady budeš mít krajkové záclony.“

„Doma je mám.“

„A porcelánové nočníčky?“

„Kořalo, mozek máš jako had a ústa jako vepř.“

„Právě proto mě máš tak rád, Bille - protože ty máš mozek jako vepř a ústa jako had.“

„Pamatuj na to,“ varoval Harrison. „Pamatuj na to, jak bych mohl kousnout, hluboce a jedovatě. Pamatuj na to, než na mne zkusíš nějaký svůj špinavý trik.“

„Špinavý trik!“ zvolal Kořala. „Jak to myslíš, Bille Harrisone! Z čeho mne obviňuješ!“

„Obviňuju tě, že jsi zařídil, abychom na jaře čtyři dlouhé měsíce nedostali vůbec žádnou whisky, takže jsem musel nechat pověsit tři Indiány za to, že se vloupali do vojenských skladů. A nakonec už neměli ani moji vojáci!“

„Já! Přivezl jsem tuhle zásilku tak rychle, jak to šlo!“

Harrison se jen usmál.

Kořala si ponechal na tváři výraz ztrápeného pobouření - patřil k jeho nejlepším a navíc byl dokonce zčásti upřímný. Kdyby alespoň jeden z ostatních obchodníků s whisky uměl trochu používat hlavu, našel by si navzdory Kořalovu snažení způsob, jak se po řece dostat. Nebyla to *Kořalova* chyba, že byl čirou náhodou nejpodlejší, nejzlomyslnější, nejmazanější a nejschopnější skunk v oboru, který původně nebyl ani nijak zvlášť čestný, ani nijak zvlášť chytrý.

Kořalův výraz zraněné nevinnosti vydržel déle než Harrisonův úsměv, s čímž Kořala tak trochu počítal.

„Poslyš, Kořalo,“ začal Harrison.

„Možná bude lepší, když se vrátíme k vykání a budete mne oslovovat pane Odyssee Palmere,“ řekl Kořala. „Pouze *přátelé* mi mohou říkat Kořalo.“

Ale Harrison mu na to neskočil. Nezačal se odvolávat na jejich nehynoucí přátelství. „Poslyšte, *pane* Palmere,“ začal znovu Harrison, „oba víme, že to s přátelstvím nemá nic společného. Vy chcete být bohatý a já chci být guvernérem opravdového státu. Abych se stal guvernérem, potřebuji vaši whisky, a vy zase

potřebujete mou ochranu, abyste zbohatl. Ale tentokrát jste zašel příliš daleko. Rozumíte mi? Pro mě za mě, klidně si mějte monopol, ale jestli mi nebudete dodávat whisky pravidelně, bude mi ji vozit někdo jiný.“

„Ale no tak, pane guvernére, chápu, že jste mohl mít nepříjemnosti a jsem připraven vám to vynahradit. Co kdybyste měl šest soudků té nejlepší whisky jen pro sebe...“

Jenže Harrison neměl náladu nechat se podplatit. „Zapomínáte na jednu věc, pane Palmere, a to na tu, že mohu mít *všechnu* vaši whisky, když budu chtít.“

Když si mohl přestat brát servítky Harrison, mohl také Kořala. I tentokrát však dodržel svůj zvyk a udělal to s úsměvem. „Pane guvernére, můžete si vzít všechnu mou whisky *jednou.* Ale který obchodník pak s vámi bude chtít něco mít?“

Harrison se rozesmál a smál se dlouho. „Každý, Kořalo Palmere, a ty to víš!“

Kořala uměl poznat, kdy byl poražen. Rozesmál se také.

Někdo zaklepal na dveře. „Vstupte!“ zvolal Harrison. Zároveň pokynul Kořalovi, aby zůstal sedět. Do místnosti vešel voják, zasalutoval a oznámil: „Přišel vás navštívit pan Ondřej Jackson, pane. Říká, že je od Tenizy.“

„Toho jsem zrovna nepotřeboval,“ ušklíbl se Harrison. „Ale jsem samozřejmě rád, samým nadšením bez sebe, uveďte ho dál, uveďte ho dál.“

Ondřej Jackson. To musel být ten právník, kterému říkali Starý dub. Kdysi dávno, když Kořala působil v kraji kolem Tenizy, byl Starý dub Jackson venkovan jako když vyšije - v souboji zabil muže, čas od času někomu otiskl pěst do obličeje, byl pověstný tím, že drží slovo, a říkalo se o něm, že to s jeho manželstvím možná není tak úplně v pořádku, protože jeho žena údajně měla dřív jiného manžela, který ještě ani nebyl mrtvý. V tom byl rozdíl mezi Starým dubem a Kořalou - Kořala by už dávno nějak zařídil, aby manžel byl mrtvý a zahrabaný v zemi. Proto Kořalu trochu překvapilo, že tento Jackson vyrostl natolik, že ho něco zavedlo z Tenizy až do Kartága.

Ale to ještě nebylo nic ve srovnání s překvapením, které ho čekalo, když Jackson vstoupil, rovný jako pravítko, s očima jako

oheň. Přešel kancelář a podal guvernéru Harrisonovi ruku. Oslovil ho však *pane* Harrisone. To znamenalo, že je buď pitomec, nebo nechápe, že Harrisona potřebuje stejně, jako Harrison potřebuje *jeho.*

„Máte tu nějak moc Indiánů," prohlásil Jackson. „Z toho jednookého ochlasty u dveří se člověku zvedá žaludek."

„Považujte ho za něco jako mého domácího mazlíčka," odvětil Harrison. „Mého ochočeného Indiána."

„Lola-šika," přispěchal na pomoc Kořala. Vlastně mu o pomoc ani tolik nešlo. Jen se mu nelíbilo, že si ho Jackson vůbec nevšiml a Harrison se neobtěžoval tím, aby ho představil.

Jackson se k němu obrátil. „Co jste to řekl?"

„Jméno toho jednookého rudocha," odpověděl Kořala.

Jackson Kořalu sjel chladným pohledem. „Znát jméno koně potřebuji jen tehdy, když se na něm chci projet."

„Já jsem Kořala Palmer," představil se Kořala a podával mu ruku.

Jackson ji nepřijal. „Tvoje jméno je Odysseus Brock," odvětil Jackson, „a v Nashvillu máš nesplacený dluh více než deset liber. Když teď Apalačsko přijalo měnu Spojených států, znamená to, že dlužíš dvě stě dvacet dolarů ve zlatě. Koupil jsem tyto dluhy a náhodou mám směnky s sebou, neboť jsem slyšel, že v těchto končinách obchoduješ s whisky. Myslím, že tě nechám zatknout."

Kořalu by nikdy nenapadlo, že by Jackson mohl mít takovou paměť nebo že by mohl být takový mizera, aby koupil něčí směnku, obzvlášť sedm let starou, která měla být už dávno zapomenutá. Ale Jackson skutečně vytáhl z kapsy kabátu zatykač a položil jej guvernéru Harrisonovi na stůl.

„Oceňuji, že jste tohoto muže již měl ve vazbě, když jsem přišel," pokračoval Jakcson, „a s potěšením vám oznamuji, že podle apalačských zákonů má důstojník, jenž hledaného zadržel, nárok na deset procent ze získané hotovosti."

Harrison se opřel o opěradlo křesla a zahrnul Kořalu širokým úsměvem. „Možná bys měl srazit paty, Kořalo. Pak bychom se mohli všichni lépe seznámit. I když to možná ani není nutné. Zdá se, že pan Jackson tě zná lépe, než jsem tě znal já."

„Odyssea Brocka znám moc dobře," kývl Jackson. „Je to přesně ten typ lotra, jakých jsme se museli zbavit, abychom mohli tvrdit, že

jsme civilizovaná země. A předpokládám, že i vy se takových brzy zbavíte, až budete Wobiš připravovat na žádost o připojení ke Spojeným státům.“

„Vypadá to, že jste si mnoha věcmi jist,“ řekl Harrison. „Ale co kdybychom se rozhodli, že to zkusíme na vlastní pěst?“

„Když to na vlastní pěst nedokázalo Apalačsko s prezidentem Tomem Jeffersonem, myslím, že se vám tady nepovede o nic lépe.“

„Možná,“ začal Harrison, „možná musíme udělat něco, na co neměl Tom Jefferson žaludek. A možná tady lidi jako je Kořala potřebujeme.“

„Potřebujete vojáky. Ne obchodníky s alkoholem.“

Harrison zavrtěl hlavou.

„Pane Jacksone, jste člověk, který mne nutí jít přímo k věci. Myslím, že už si umím docela dobře spočítat, proč sem za mnou lidé z Tenizy poslali právě vás. Proto přejdu k věci. Máme tady na severu stejný problém, jaký máte u vás na jihu, a ten problém se dá shrnout do jednoho slova: Indiáni.“

„Proto mne uvádí do takových rozpaků, že necháváte tady přímo na velitelství vysedávat opilé Indiány. Všichni do jednoho patří na západ od Mizipy, to je nad slunce jasnější. Dokud se to nestane, nebudeme mít klid a nebudeme mít civilizaci. A jelikož Apalačsko a Spojené státy jsou přesvědčeny, že je možné s Indiány zacházet jako s lidmi, musíme svůj indiánský problém vyřešit *dřív*, než do Unie vstoupíme. Není v tom nic složitého.“

„Vidíte?“ prohodil Harrison. „Už si rozumíme.“

„Proč potom trpíte na svém velitelství tolik rudochů, kolik je jich na třídě Nezávislosti ve Washingtonu? V Apalačsku, přímo v hlavním městě, dělají Čerikové úředníky a dokonce zastávají vysoké funkce ve státní správě, na místech, kde by měli sedět bílí. A pak přijdu sem a zjistím, že i vy se obklopujete rudochy.“

„Uklidněte se, pane Jacksone, uklidněte se. Král si ve svém paláci ve Virginii také drží černochy, nebo ne?“

„Jeho černoši jsou otroci. Každý ví, že z Indiánů otroky udělat nejde. Nejsou dost inteligentní, aby se dali náležitě vycvičit.“

„Když se tady na chvíli posadíte, pane Jacksone, vysvětlím vám svůj přístup nejlépe, jak umím, a to tím, že vám předvedu dva prvotřídní exempláře Šavanů. Jen se posaďte.“

Jackson si vzal židli a přenesl si ji na opačnou stranu místnosti, než seděl Kořala. Kořalovi se z jeho jednání svíralo břicho. Lidé jako Jackson se snažili vypadat upřímně a poctivě, ale Kořala věděl, že nic takového jako čestný člověk neexistuje, nanejvýš člověk, kterého ještě nikdo nekoupil, nedostal se do pořádných potíží nebo neměl žaludek na to, aby sáhl a vzal si, co chce. To bylo všechno, co z ctností nakonec zůstalo, alespoň to Kořalovi říkaly jeho životní zkušenosti. A teď přijde nějaký Jackson, dělá ze sebe bůhvíco a žádá Billa Harrisona, aby ho dal zavřít! Kdo to kdy viděl, nějaký přivandrovalec s Tenizy si sem přijde a začne mávat zatykačem od apalačského soudce, který nemá ve Wobišském teritoriu o nic větší váhu, než kdyby ho vystavil etiopský král. Pane Jacksone, tady jste daleko od domova. To by v tom byl čert, aby vás cestou nepotkala nějaká nehoda.

Ne, ne, ne, řekl si v duchu Kořala. Mstít se v tomhle světě nemá cenu. Mstít se člověka jedině vrací zpátky. Nejlepší pomsta je zbohatnout tak, aby ti všichni museli říkat pane, to je nejlepší odplata těmhle panáčkům. Žádné přepadání ze zálohy. Jestli se o tobě rozkřikne, že necháváš lidi přepadat, bude to tvůj konec, Kořalo Palmere.

Proto Kořala klidně seděl a usmíval se, když Harrison zavolal na svého pobočníka: „Pozvěte mi sem Lola-šiku. A když už v tom budete, řekněte jeho bratrovi, že může přijít taky.“

Lola-šikův bratr - to musel být ten vyzývavý rudoch, který se opíral o stěnu. Zvláštní, jak se můžou dva hrášky ze stejného lusku lišit, když vyrostou.

Lola-šika se podlézavě usmíval, přebíhal očima z jedné bílé tváře na druhou a uvažoval, co ti lidé chtějí, jak se jim zavděčit, aby za odměnu dostal whisky. Bylo to na něm napsané všude, jakou má žízeň, přestože byl již tak opilý, že nedokázal jít rovně. Nebo už vypil tolik kořalky, že nedokázal chodit rovně, ani když byl střízlivý? Kořala se nad tím zamyslel - ale odpověď se dozvěděl rychle. Harrison sáhl do sekretáře za sebou a vytáhl z něho džbán a pohárek.

Lola-šika se díval, jak se hnědá kapalina přelévá do pohárku a pohled jeho jediného oka byl tak napjatý, jako by dokázal whisky ochutnávat pouhým zrakem. Ale nepřiblížil se k pohárku ani o krok. Harrison pohárek vzal a postavil jej na stůl tak, aby jej měl Lola-šika blízko, ale Indián tam pořád stál, usmíval se, těkal očima mezi pohárkem a Harrisonem a čekal.

Harrison se otočil k Jacksonovi a usmál se. „Lola-šika je asi nejcivilizovanější rudoch v celém Wobišském teritoriu, pane Jacksone. Nevezme si nic, co mu nepatří. Nemluví, pokud není tázán. Poslouchá a dělá všechno, co mu řeknu. A nechce za to nic víc než pohárek pití. Nemusí to být ani dobrý alkohol. Kukuřičná whisky nebo mizerný španělský rum mu úplně stačí, nemám pravdu, Lola-šiko?“

„Úplnou pravdu, pane Veličenstvo,“ odpověděl Lola-šika. Na Indiána mluvil překvapivě čistě. Obzvlášť na opilého Indiána.

Kořala si všiml, že Jackson si jednookého Indiána prohlíží se zjevným odporem. Potom se pohled tenizského právníka přenesl ke dveřím, kde stál vysoký, silný, vzdorovitý Indián. Kořala se s chutí díval Jacksonovi do tváře. Jeho výraz se nápadně změnil od znechucení k hněvu. Hněvu a, ano, strachu. Tak vida, nejste nebojácný, pane Jacksone. Víte, co je Lola-šikův bratr. Je to váš nepřítel i můj nepřítel, nepřítel každého bělocha, který chce mít tuto zemi, protože jednou ti tenhle sebevědomý rudoch zarazí tomahavk do hlavy a pomaličku ti stáhne skalp, který pak neprodá žádnému Francouzovi, kdepak, pane Jacksone, nechá si ho, dá ho svým dětem a řekne jim: „Toto je jediný dobrý běloch. Toto je jediný běloch, který neporuší slovo. Tohle s bělochy udělejte.“ Věděl to Kořala, věděl to Harrison a věděl to i Jackson. Ten mladý Indián u dveří byl smrt. Ten mladý Indián pro bělochy znamenal nutnost žít na východ od hor, mačkat se ve starých městech plných právníků, profesorů a důstojných lidí, kteří člověka nenechají dýchat. Takových, jako byl samotný Jackson. Kořala při tom pomyšlení frkl smíchy. Jackson byl přesně ten typ, kvůli nimž lidé odcházeli na západ, aby se jich zbavili. Jak daleko na západ budu muset jít, aby právníci ztratili stopu a zůstali pozadu?

„Vidím, že vás zaujal Te-kumsa, Lola-šikův bratr a můj vzácný, velice vzácný přítel. Znal jsem toho chlapce, ještě než mu zemřel otec. A podívejte se, jaký z něj vyrostl sekáč!“

Jestli si Te-kumsa všiml, že je zesměšňován, nedal to na sobě znát. Nedíval se na nikoho v místnosti. Místo toho se díval z okna ve stěně za guvernérem. Ale Kořalu neoklamal. Kořala věděl, na co se dívá, a také měl docela dobrou představu o tom, co Te-kumsa cítí. Tihle rudoši brali rodinu hodně vážně. Te-kumsa potají pozoroval svého bratra. A jestli byl Lola-šika tak zpitý, že se ani nemohl stydět, znamenalo to, že o to víc to bude pociťovat Te-kumsa.

„Te-kumso,“ promluvil Harrison. „Jak vidíš, nalil jsem ti. Pojď si sednout, napij se a můžeme si popovídat.“

Harrisonova slova způsobila, že Lola-šika ztuhl. Že by pohárek nakonec nebyl pro něho? Ale Te-kumsa nehnul ani brvou, nedal nijak znát, že něco slyšel.

„Vidíte?“ obrátil se Harrison na Jacksona. „Te-kumsa není civilizovaný ani tolik, aby se posadil a dal si družný přípitek s přáteli. Ale jeho bratr civilizovaný je, nemám pravdu? Že jsi civilizovaný, Lolo? Promiň, příteli, nemám pro tebe židli, ale můžeš si sednout na podlahu sem pod stůl, sedni si mi k nohám a vypij ten rum.“

„Jste velice laskav,“ poděkoval Lola-šika, opět správně a čistě. Ke Kořalovu údivu si jednooký Indián pro pohárek nepřilezl po čtyřech, ale opatrně si došel ke stolu, dávaje si usilovně záležet na každém kroku, a vzal pohárek do rukou, které se mu jen mírně třásly. Potom si klekl před Harrisonův stůl, klesl do sedu a překřížil nohy. Pohárek při tom stále opatrně vyvažoval.

Avšak stále byl před stolem, ne pod ním, a Harrison mu to připomněl. „Byl bych rád, kdybys seděl pod stolem,“ pronesl guvernér. „Považoval bych to za velkou poctu.“

A tak Lola-šika sklonil hlavu skoro až mezi kolena a tak dlouho se kolébal z jedné půlky zadku na druhou, až zalezl pod stůl. Bylo pro něho velice obtížné v takové poloze pít, protože nemohl narovnat hlavu, natož ji zaklonit, aby do sebe pohárek obrátil. Ale stejně se mu ho podařilo pomalu, opatrně vypít, a to tak, že se houpal z jedné strany na druhou.

Te-kumsa po celou dobu neřekl jediné slovo. Dokonce na sobě ani nedal znát, že vidí, jak je bratr ponižován. Ale ten oheň, který tomu chlapíkovi hoří v srdci, pomyslel si Kořala. Harrison se pouští do velkého rizika. Navíc, jestli je Te-Kumsa Lola-šikův bratr, určitě ví, že mu Harrison zastřelil otce při indiánském povstání někdy v sedmdesátých letech, když generál Wayne bojoval s Francouzi. Takovou věc člověk nezapomíná, Indián dvojnásob, a přesto ho Harrison provokoval, provokoval ho až do krajnosti.

„A teď, když mají všichni pohodlí," prohlásil Harrison, „mohl by ses posadit, Te-kumso, a říct nám, proč jsi přišel."

Te-kumsa se neposadil. Nezavřel dveře, nepostoupil ani o krok do místnosti. „Mluvím za Šavany, Kaska-skíje, Pí-oravy, Winybagy."

„Ale no tak, Te-kumso, vždyť víš, že nemluvíš ani za všechny Šavany a určitě nemluvíš za ty ostatní."

„Všechny kmeny, které podepsat smlouvu s generálem Waynem." Te-kumsa mluvil dál, jako by Harrison vůbec nic neřekl. „Podle smlouvy bílí neprodávat whisky Indiánům."

„To je pravda," kývl Harrison. „A my tu smlouvu dodržujeme."

Te-kumsa se na Kořalu nepodíval, ale zvedl ruku a ukázal na něho. Kořala to gesto cítil, jako by se ho Te-kumsa tím prstem skutečně dotkl. Tentokrát ho to nerozčílilo, ale vyděsilo ho to. Slyšel, že někteří rudoši mají tak silnou svůdnou moc, že člověka dokážou samotného vylákat do lesů, kde ho noži rozřežou na kousky, jen aby slyšeli, jak křičí. A žádné kouzlo člověka neochrání. Na to Kořala myslel, když cítil, jak na něho Te-kumsa nenávistně ukazuje.

„Proč ukazuješ na mého starého přítele Kořalu Palmera?" zeptal se Harrison.

„Jak to vypadá, mě dneska nikdo nemá rád," Kořala se zasmál, ale nepodařilo se mu zahnat tím strach.

„On přivezl pramici plnou whisky," prohlásil Te-kumsa.

„Přivezl taky spoustu jiných věcí," namítl Harrison. „Ale jestli dovezl whisky, bude doručena markytánovi v pevnosti a ani kapka nebude prodána Indiánům, to mi můžeš věřit. My za tou smlouvou stojíme, Te-kumso, přestože vy Indiáni ji poslední dobou příliš nedodržujete. Došlo to tak daleko, příteli, že pramice už nemohou

plout po Hiu samotné, a jestli se to nezmění, armáda bude s největší pravděpodobností nucena nějak zasáhnout.“

„Vypálit vesnici?“ zeptal se Te-kumsa. „Zastřelit nám děti? Naše starce? Naše ženy?“

„Kam chodíš na takové nápady?“ Harrison to řekl, jako by se cítil dotčeně, přestože Kořala dobře věděl, že Te-kumsa popisuje běžnou armádní operaci.

Kořala promluvil vzápětí. „Vy Indiáni snad neupalujete bezbranné farmáře v jejich srubech a průkopníky na pramicích? Tak mi řekni, proč si myslíš, že by vaše vesnice měly být bezpečnější!“

Te-kumsa se na něho ani teď nepodíval. „Anglický zákon říká: zabij toho, kdo ti krade půdu, ty nejsi špatný. Zabij někoho, abys mu ukradl půdu, a ty jsi moc špatný. Když my zabíjíme bílé farmáře, nejsme špatní. Když vy zabíjíte rudé obyvatele, kteří tady žijí tisíc let, jste moc špatní. Smlouva říká, že všichni zůstanou na východ od řeky Miami, ale oni nezůstávají a vy jim pomáháte.“

„Pan Palmer nedostal od nikoho slovo,“ namítl Harrison. „Bez ohledu na to, co vaši barbaři dělají našim lidem - mučí muže, znásilňují ženy, odvážejí děti do otroctví -my s bezbrannými neválčíme. Jsme civilizovaní, a proto se chováme civilizovaně.“

„Tento muž bude prodávat whisky rudým mužům, aby se váleli v prachu jako červi. Bude svou whisky dávat rudým ženám, aby byly slabé jako krvácející jelen a dělaly všechno, co řekne.“

„Jestli to udělá, uvězníme ho,“ odvětil Harrison. „Postavíme ho před soud a potrestáme ho za porušování zákona.“

„Jestli to udělá, *neuvězníte* ho,“ řekl Te—kumsa. „Rozdělíte se s ním o kožešiny. Zajistíte mu bezpečí.“

Harrison si to nedal líbit. „Neříkej mi, že jsem lhář.“

„Tak nelžete.“

„Jestli se budeš s bílými muži bavit takhle, Te-kumso, některý se na tebe naštve a ustřelí ti hlavu.“

„Určitě ho potom uvězníte. Vím, že ho postavíte před soud a potrestáte ho za porušení zákona.“ Te-kumsa to řekl bez širokého úsměvu, ale Kořala s Indiány obchodoval dost dlouho, aby jejich humor znal.

Harrison vážně přikývl a Kořalu napadlo, že Harrison možná nepoznal, že to byl žert. Možná si myslel, že tomu Te-kumsa skutečně věří. Ale ne, Harrison věděl, že si s Te-kumsou lžou navzájem. A Kořala si uvědomil, že když obě strany lžou a obě vědí, že druhá strana lže, vyjde to téměř nastejno, jako když se říká pravda.

Opravdu k popukání však bylo to, že Jackson tomu všemu skutečně *věřil*. „To je pravda," prohlásil tenizský právník. „Zákonnost je to, co odlišuje civilizované lidi od barbarů. Indiáni zatím nejsou dost vyspělí. A jestli nejste ochotni se podřídit zákonům bílých, budete muset ustoupit z cesty."

Te—kumsa se poprvé podíval někomu z nich do očí. Ledově upřel zrak na Jacksona a řekl: „Tito muži jsou lháři. Vědí, co je pravda, ale říkají, že to pravda není. Vy lhář nejste. Vy věříte tomu, co říkáte."

Jackson důstojně přikývl. Vypadal tak ješitně, spravedlivě a božsky, že Kořala nedokázal odolat pokušení a maličko pod Jacksonem zahřál židli, na níž seděl, jen tolik, že musel zavrtět zadkem. To mu hned několik stupínků důstojnosti ubralo. Ale nepřestal se chvástat. „Věřím tomu, co říkám, protože mluvím pravdu."

„Říkáte to, čemu věříte. Ale pořád to není pravda. Jak se jmenujete?"

„Ondřej Jackson."

Te-kumsa přikývl. „Starý dub."

Jackson byl viditelně překvapen a potěšen, že o něm Te-kumsa slyšel. „Někteří lidé mi tak říkají." Kořala mu ohřál židli o něco víc.

„Modrý kabát říká, že Starý dub je dobrý muž."

Jackson stále netušil, proč se mu na židli sedí tak nepříjemně, ale už to bylo nad jeho síly. Vyskočil a poodešel od židle. Při každém kroku třepal nohama, aby se ochladil. Přesto nadále mluvil se vší vážností a důstojností. „Jsem rád, že Modrý kabát má takový názor. Je náčelníkem Šavanů na jihu v Tenizy, že?"

„Občas," kývl Te-kumsa.

„Jak to myslíš, občas?" nechápal Harrison. „Buď náčelník je nebo není."

„Když mluví upřímně, je náčelník," odpověděl Te-kumsa.

„Jsem v každém případě rád, že mi věří.“ Ale úsměv Jacksonovi na tváři trochu pohasl, protože Kořala mu začal pilně zahřívat podlahu pod nohama, a pokud Starý dub neuměl létat, před *tím* utéct nemohl. Kořala ho nechtěl trápit dlouho. Jen tak dlouho, až si několikrát poskočí a pak se pokusí vysvětlit, proč tančí před mladým šavanským bojovníkem a před guvernérem Vilémem Jindřichem Harrisonem.

Ale Kořalovi se nepodařilo dotáhnout svou hříčku do konce, neboť právě v tom okamžiku Lola-šika ztratil rovnováhu, přepadl a vyvalil se zpod stolu. Tvář měl roztaženou do tupého, širokého úsměvu a oči zavřené. „Modrý kabát!“ vykřikl. Kořala si všiml, že alkohol se už na zřetelnosti řeči podepsal. „Starý dub!“ zvolal jednooký Indián.

„Jste můj nepřítel,“ prohlásil Te-kumsa. Dělal, že bratra nevidí.

„Mýlíš se,“ odvětil Harrison. „Já jsem tvůj přítel. Tvůj nepřítel žije na sever odtud, ve městě Sílův Kostelec. Tvůj nepřítel je ten zrádce Božizbroj Tkadlec.“

„Božizbroj Tkadlec neprodává whisky Indiánům.“

„Já také ne,“ prohlásil Harrison. „Ale on je ten, kdo kreslí mapy území na západ od Wobiše. Aby je mohl rozparcelovat a prodat, až vybije všechny Indiány.“

Te-kumsa si Harrisonova pokusu poštvat ho proti soupeři ze severu nevšímal.

„Přišel jsem vás varovat.“

„Varovat mne?“ zeptal se Harrison. „Ty, Šavan, který za nikoho nemluví, ty *varuješ* mne, přímo tady v mé pevnosti, kde je stovka vojáků připravených tě na můj povel zastřelit?“

„Dodržujte smlouvu,“ pokračoval Te-kumsa.

„Nebo se stane co?“ zeptal se Jackson.

„Nebo se všichni Indiáni na západ od hor spojí a rozřežou vás na kusy.“

Harrison zaklonil hlavu a rozesmál se. Te-kumsa na sobě nedával nic znát.

„*Všichni* Indiáni, Te-kumso?“ zeptal se Harrison. „To myslíš i tady Lolu? I mého ochočeného Šavana, mého krotkého rudocha, i *jeho* myslíš?“

Te-kumsa se vůbec poprvé podíval na bratra, jenž ležel na podlaze a chrápal. „Slunce vychází každý den, bílý muži. Ale je ochočené? Každou chvíli prší. Ale je déšť krotký?“

„Promiň, Te-kumso, ale tenhle jednooký opilec je ochočený stejně jako můj kůň.“

„Jistě,“ souhlasil Te-kumsa. „Osedlejte si ho. Dejte mu uzdu. Nasedněte a projeďte se. A pak se dívejte, kam vás ten ochočený rudoch veze. Ne tam, kam chcete.“

„Přesně tam, kam chci,“ odvětil Harrison. „Dobře si to pamatuj. Tvůj bratr je vždycky po ruce. Kdybys snad někdy vybočil z řady, chlapče, zavřu ho jako tvého spiklence a pověsím ho vysoko.“

Te-kumsa se nepatrně usmál. „To si myslíte vy. I Lola-šika si to myslí. Ale dřív než na něho sáhnete, naučí se vidět druhým okem.“

Potom se Te-kumsa otočil a opustil místnost. Tiše a klidně. Nebyl nasupený, nevztekal se, dokonce ani dveře za sebou nezabouchl. Pohyboval se plavně jako zvíře, jako velice nebezpečné zvíře. Kořala jednou, před léty, zahlédl pumu, když byl v horách sám. Te-kumsa byl přesně takový. Puma.

Harrisonův pobočník zavřel dveře.

Harrison se obrátil k Jacksonovi a usmál se. „Vidíte?“ otázal se.

„Co bych měl podle vás vidět, pane Harrisone?“

„Mám vám to snad hláskovat, pane Jacksone?“

„Jsem právník. Mám rád jasné hláskování. Jestli to ovšem zvládnete.“

„Já neumím ani *číst*,“ přidal se vesele Kořala.

„A taky neumíš držet hubu,“ usadil ho Harrison. „Klidně vám to budu hláskovat, Jacksone. Vy a vaši chlapci z Tenizy mluvíte o přesídlení Indiánů na západ od Mizipy. Řekněme, že bychom to udělali. Co uděláte potom, rozestavíte po celém toku vojáky, kteří budou ve dne v noci držet stráž? Dostanou se přes řeku zpátky kdykoli budou chtít a budou plenit, krást, mučit a zabíjet.“

„Nejsem idiot,“ ozval se Jackson. „Neobejde se to bez velké, krvavé války, ale když je vytlačíme za řeku, zlomíme je. A lidé jako je Te-kumsa - ti budou mrtví nebo zdiskreditovaní.“

„Myslíte? Jenže v té velké, krvavé válce, o které mluvíte, přijde o život mnoho bílých mužů a také bílých žen a dětí. Já mám lepší

nápad. Tihle rudoši nasávají kořalku úplně stejně, jako cucá tele mléko z mámina struku. Před dvěma lety žilo na východ od Miami tisíc Piankašavů.

Potom začali chlastat. Přestali pracovat, přestali jíst, zeslábli tak, že je vyhubila první nanicovatá nemoc, která sem přišla. Prostě je vyhubila. Jestli tady ještě žije nějaký Piankašav, tak o něm nevím. A stejné to bylo na severu s Čipevy, jenže tam jim to udělali francouzští obchodníci. A nejlepší na alkoholu je, že zabíjí rudochy, a nezemře při tom jediný běloch."

Jackson se pomalu zvedl. „Myslím, že až přijedu domů, budu se muset třikrát vykoupat, ale i potom si budu připadat špinavý."

Kořalovi dělalo radost se dívat, jak je Harrison vzteky bez sebe. Postavil se a zařval na Jacksona tak hlasitě, že Kořala cítil, jak se mu zatřásla židle: „Nesnažte se nade mne vyvyšovat, vy pokrytče! Chcete, aby byli všichni mrtví, stejně jako já! Není mezi námi žádný rozdíl."

Jackson se u dveří zastavil a znechuceně si guvernéra změřil očima. „Úkladný vrah, pane Harrisone, *travič*, nevidí rozdíl mezi sebou a vojákem. Ale voják ho vidí."

Na rozdíl od Te-kumsy Jackson nebyl povznesen nad práskání dveřmi.

Harrison klesl do křesla. „Musím říct, Kořalo, že se mi ten člověk moc nelíbí."

„To nic," odvětil Kořala. „Je na tvojí straně."

Harrison se váhavě usmál. „Já vím. Až dojde na válku, budeme na jedné straně všichni. Snad kromě toho rudomila v Sílově Kostelci."

„Dá se k nám taky," řekl Kořala. „Jak začne válka, rudoši nebudou schopni mezi bělochy dělat rozdíly. Pak začnou jeho lidé umírat stejně jako naši. Pak půjde Božizbroj Tkadlec bojovat."

„Kdyby Jackson a Tkadlec opíjeli svoje Indiány tak, jako my opíjíme naše, žádná válka by být nemusela."

Kořala namířil obsah svých úst na plivátko. Neminul o mnoho. „Ten rudoch, ten Te-kumsa."

„Co je s ním?" zeptal se Harrison.

„Dělá mi starosti."

„Mně ne," zavrtěl hlavou Harrison. „Jeho bratra tady mám bezvládného na podlaze. Te-kumsa neudělá nic."

„Když na mě ukázal, měl jsem pocit, jako by se mě ten jeho prst dotkl přes celou místnost. Řekl bych, že ovládá svody. Nebo dotýkání na dálku. Myslím, že je nebezpečný."

„Neříkej mi, že věříš na ty jejich čáry, Kořalo. Od tak vzdělaného člověka, jako jsi ty, bych čekal, že bude nad takové pověry povznesený."

„Nejsem a ty taky ne, Bille Harrisone. Nechal sis od škvoráka poradit, kde je půda pevná, abys mohl postavit tuhle palisádu, a když tvoje první žena čekala děti, nechali jste si od světlice říct, jak jsou v lůně uložené."

„Žádám tě, aby sis další poznámky o mé ženě odpustil!"

„A kterou myslíš, Bille? Tu žhavou nebo tu vystydlou?"

Harrison ze sebe vysypal dlouhý proud kleteb. Zato Kořala byl spokojený, Kořala se tetelil radostí. V zahřívání byl opravdový mistr a rozpalovat v někom krev bylo ještě zábavnější, protože při tom nebyl *plamen*, jen spousta páry a horkého vzduchu.

Kořala starého Billa Harrisona ještě chvíli nechal, ať se vynadává. Potom se usmál a zvedl ruce, jako by se vzdával. „No tak, Bille, vždyť víš, že jsem to nemyslel špatně. Nevěděl jsem, že jsi poslední dobou tak cimprlich. Myslel jsem, že oba víme, kde rostou děti, jak se tam dostávají a jak vycházejí ven, a tvoje ženské to nedělají jinak než moje. A když leží na posteli a křičí, víš, že u ní máš porodní bábu, která ví, jak ji uspat nebo jak odvést bolest, a když se dítěti nechce ven, máš tam světlici, která ti řekne, kde leží. A proto poslouchej, co říkám, Bille Harrisone. Ten Te-kumsa má nějaké nadání, má v sobě sílu. Je něco víc, než se zdá."

„Vážně, Kořalo? Možná je a možná není. Ale říkal, že než se Lola-šiky dotknu, uvidí na druhé oko. Nebude dlouho trvat a dokážu, že není žádný prorok."

„Když už je řeč o tom jednookém, začíná nesnesitelně prdět."

Harrison přivolal pobočníka. „Ať sem hned přijde desátník Withers se čtyřmi muži."

Kořala obdivoval, jakou vojenskou disciplínu má Harrison zavedenou. Ani ne za třicet vteřin tam vojáci byli a desátník Withers

salutoval a hlásil se: „Přišel jsem na váš rozkaz, pane generále Harrisone.“

„Ať tři vaši muži odnesou toto zvíře do stáje.“

Desátník Withers uposlechl okamžitě, zdržel se jen tím, že odpověděl: „Rozkaz, pane generále Harrisone.“

Tak generál Harrison. Kořala se usmál. Věděl, že jediná důstojnická hodnost, kterou Harrison měl, byl plukovník pod generálem Waynem v poslední válce s Francouzi, a ani tenkrát se příliš neukázal. Generál. Guvernér. Kolik nabubřelosti...

Ale Harrison už zase mluvil s Withersem a díval se při tom na Kořalu. „A teď vy a vojín Dickey laskavě odveďte přítomného pana Palmera do vězení a zavřete ho tam.“

„Zavřít mě!“ vykřikl Kořala. „O čem to mluvíš!“

„Má u sebe několik zbraní, takže ho budete muset důkladně prohledat,“ nevšímal si ho Harrison. „Myslím, že byste ho měli svléknout, než ho odvedete do cely, a nechat ho svlečeného. Nechci, aby nám ten prohnaný lump pláchl.“

„Za co mne uvězňuješ?“

„Máme na tebe přece zatykač za nesplacené dluhy. A kromě toho jsi byl obviněn z prodávání whisky Indiánům. Přirozeně budeme muset zabavit všechen tvůj majetek - ty podezřele vypadající soudky, které moji chlapci celý den nosili do palisády - a prodat jej na uhrazení dluhu. Pokud je prodáme za dost a podaří se nám zbavit tě těch ošklivých obvinění z opíjení Indiánů, propustíme tě.“

Potom Harrison opustil kancelář. Kořala klel, plival, pomlouval Harrisonovu manželku a matku, ale vojín Dickey pevně svíral mušketu a na hlavni té muškety byl připevněn bajonet, takže Kořala svolil, že se svlékne a nechá se prohledat. Ale ještě horší to bylo potom, když ho za doprovodu dalších kleteb Withers vedl přes celou pevnost a nechal ho úplně nahého, ani deku mu nedal, a pak ho zavřel do skladiště. Do skladiště plného prázdných soudků z *poslední* zásilky whisky.

Seděl v té zamčené místnosti dva dny, než byl soud, a poprvé v životě měl v srdci touhu vraždit. Měl spoustu nápadů, jak se pomstít. Napadlo ho zapálit krajkové záclony v Harrisonově domě nebo podpálit skladiště s whisky, založit požáry na mnoha místech.

Protože k čemu bylo dobré být ohnivák, když to člověk nemohl využít k vyrovnání účtů s lidmi, kteří se tvářili jako přátelé a pak ho zavřeli do vězení?

Ale nakonec Kořala žádný požár nezaložil, protože nebyl hloupý. Částečně proto, že věděl, že kdyby někde v pevnosti začalo hořet, bylo velice pravděpodobné, že během půl hodiny by se oheň rozšířil z jednoho konce na druhý. A bylo velice pravděpodobné, že jak by všichni pobíhali, aby zachránili manželky, děti, střelný prach a kořalku, nemuseli by si vzpomenout na jistého obchodníka s whisky zamčeného ve skladišti. Kořala nijak neprahl touhou zemřít při požáru, který sám založil - to nebyla žádná pomsta. Na požáry bude dost času, až bude mít jednou na krku oprátku, nehodlal však riskovat, že uhoří jen proto, aby se pomstil za něco takového.

Ale hlavním důvodem, proč nezaložil požár, nebyl strach, ale obchodnický čich. Harrison to dělal proto, aby Kořalovi ukázal, že se mu nelíbí, jak Kořala zpozdil dodávky whisky, aby mohl vyšroubovat ceny. Harrison mu dokazoval, že má opravdovou moc, zatímco Kořala má jenom peníze. Jen ať si Harrison hraje na mocného. Kořala také něco věděl. Věděl, že přijde den, kdy Wobiš požádá Kongres Spojených států ve Filadelfii, aby byl uznán jako stát. A až k tomu dojde, jistý Vilém Jindřich Harrison bude toužit po tom, aby se stal jeho guvernérem. Kořala zažil dost voleb v Saskvahenu, v Pensylvánii a v Apalačsku, aby věděl, že bez rozdávání stříbrných dolarů se hlasy získávají těžko. On ty stříbrné dolary bude mít. A až ta chvíle přijde, mohl by je rozdat Harrisonovým voličům. A taky nemusel. Mohl by pomoci do guvernérského paláce někomu jinému, až jednou bude Kartágo opravdové město a Wobiš bude opravdový stát. A pak by tam Harrison musel sedět do konce života a vzpomínat, jaké to bylo, když mohl lidi nechat zavírat. A když by si vzpomněl, že ho o to všechno připravili lidé jako Kořala, vzteky by si rozemlel zuby na prášek.

Podobnými úvahami se Kořala bavil dva dlouhé dny a noci, kdy seděl zamčený ve vězení.

Potom ho vytáhli ven a odvedli ho k soudu - neoholeného, špinavého, s rozcuchanými vlasy a ve zmačkaných šatech. Soudcem byl generál Harrison, všichni členové poroty měli uniformy a

obhájcem byl - Ondřej Jackson! Bylo jasné, že guvernér Bill chce, aby se Kořala rozčílil a začal křičet, jenže Kořala nebyl včerejší. Věděl, že ať už má Harrison za lubem cokoli, křikem by si nepomohl. Bylo lepší nehnutě sedět a vyrovnat se s tím.

Trvalo to jen několik minut.

Kořala s nevzrušeným výrazem poslouchal, jak nějaký mladý poručík dosvědčil, že veškerá Kořalova whisky byla prodána markytánovi za přesně takovou cenu, za jakou byla prodána posledně. Podle dokladů Kořala nevydělal ani penci navíc tím, že je nechal na další zásilku čekat čtyři měsíce. Budiž, pomyslel si Kořala, to je docela férové. Harrison mi dává na vědomí, jak chce, aby to bylo. Proto neřekl ani slovo. Harrison byl pod maskou úřední důstojnosti šťastný jako malé dítě. Jen se bav, pomyslel si Kořala. Mě nerozčílíš.

Ale nakonec *rozčílil.* Vzali 220 dolarů a přímo v soudní místnosti je předali Ondřeji Jacksonovi. Odpočítali jedenáct zlatých dvacetidolarových mincí. Kořalovi působilo fyzickou bolest, když viděl, jak ohnivý kov padá do Jacksonových rukou. To už nemohl mlčet. Ale podařilo se mu nezvýšit hlas a mluvit klidně. „Myslím, že to není správné, aby žalobce vystupoval jako obhájce," ohradil se.

„Ale ve sporu o dluh on vaším obhájcem není," prohlásil ctihodný soudce Harrison. „Vystupuje jako váš obhájce pouze ve sporu o dodávku alkoholu." Harrison se vesele ušklíbl a soudcovským kladívkem věc uzavřel.

Projednávání týkající se whisky netrvalo o mnoho déle. Jackson předložil tytéž účty a stvrzenky a s jejich pomocí dokázal, že všechny soudky s whisky byly prodány markytánovi Fort Kartága, Indiánům ani kapka. „Ale musím říct," uzavřel Jackson, „že množství whisky doložené těmito stvrzenkami by mělo stačit desetkrát početnější armádě na tři roky."

„Naši vojáci pijí jak duhy," prohlásil soudce Harrison. „Myslím, že ta whisky nevydrží ani šest měsíců. Ale Indiáni nedostanou ani kapku, tím si můžete být jist, pane Jacksone!"

Potom soudce stáhl všechny žaloby proti Kořalovi Palmerovi alias Odysseu Brockovi. „Ale budiž to pro vás lekce, pane Palmere," kázal Harrison nejsoudcovštějším hlasem, jehož byl schopen. „Dávejte si

pozor, abyste platil své dluhy. A vyhýbejte se i pouhému zdání, že děláte něco špatného.“

„Samozřejmě,“ slíbil vesele Kořala. Harrison ho setřel, ale všechno dobře dopadlo. Jistě, těch 220 dolarů ho trápilo a ty dva dny ve vězení také, ale Harrison nechtěl, aby Kořala příliš trpěl. Jackson totiž nevěděl a nikomu nepřipadalo vhodné to zmínit, že Kořala Palmer má čirou náhodou licenci, aby v teritoriu Wobiš působil jako markytán armády Spojených států. Všechny dokumenty, které dokazovaly, že neprodal whisky Indiánům, *ve skutečnosti* dokazovaly, že ji prodal sám sobě - a se ziskem. Jackson teď zamíří domů a Kořala se usadí ve skladišti a bude za přemrštěné ceny prodávat whisky Indiánům. O zisky se rozdělí s guvernérem Billem a spolu se budou dívat, jak rudoši umírají jako mouchy. Jistě, Harrison si s Kořalou zašprýmoval, ale ještě víc si zašprýmoval se Starým dubem.

Kořala si dal záležet, aby byl v přístavišti, až budou Jacksona převážet přes Hio. Jackson s sebou měl dva statné chlapíky z hor s puškami. Kořala si všiml, že jeden z nich vypadá, jako by byl sám poloviční Indián, možná Čerik - v Apalačsku byla takových spousta, bílí muži se tam skutečně *ženili* se squaw, jako by to byly opravdové ženy. A obě tyto pušky měly na hlavních vyraženo „Eli Whitney“, což znamenalo, že byly vyrobeny ve státě Irrokva, kde tenhle Whitney postavil dílnu, kde vyráběli pušky tak rychle, že ceny spadly dolů. A říkalo se, že jeho dělníky jsou výhradně *ženy*, irrokvanské *squaw*, věřili byste tomu? Jackson mohl mluvit co chtěl o vytlačení Indiánů na západ od Mizipy, stejně už bylo pozdě. Začal to Ben Franklin, když Irrokvanům dovolil zřídit si na severu vlastní stát, a ještě víc to zhoršil Tom Jefferson tím, že když se v Apalačsku vzbouřili proti králi, udělal z Čeriků občany s plným hlasovacím právem. Zkus se k rudochům chovat jako k občanům a oni si hned začnou myslet, že mají stejná práva jako běloši. Kdyby se *takový* přístup ujal, bylo marné doufat, že tady někdy bude spořádaná společnost. Jako další by se určitě ozvali černoši a chtěli by se vymanit z otroctví. A pak najednou by člověk seděl v krčmě u baru a když by se podíval nalevo, uviděl by *rudocha*, a když by se podíval napravo, uviděl by *černocha*, a to bylo přece jasně proti přírodě.

Díval se za Jacksonem, který si myslel, že zachrání bělochy před rudochy, ale sám cestoval s míšencem a měl u sebe pušky indiánské výroby. Co bylo vůbec nejhorší, Jackson měl v sedlovém měšci jedenáct zlatých mincí, mincí, jež právem náležely Kořalovi Palmerovi. Kořalu to pobuřovalo tak, že nedokázal normálně myslet.

Proto ten sedlový měšec zahřál přesně tam, kde jej kovový špendlík držel k sedlu. Až tady cítil, jak kůže kolem špendlíku uhelnatí, dostává popelavě černou barvu a tvrdne. Jak kůň půjde, měšec brzy odpadne. Ale jelikož bylo pravděpodobné, že si toho všimnou, Kořala se rozhodl, že u měšce nezůstane. Zahřál na tom sedle a na sedlech ostatních mužů mnoho dalších míst. Když dojeli na druhý břeh, nasedli a odjeli, ale Kořala věděl, že než se vrátí do Nashvillu, pojedou bez sedel. Z celého srdce si přál, aby Jacksonovo sedlo povolilo v takovém okamžiku, že si Starý dub natluče zadek a třeba si i zlomí ruku. Kořalovi stačilo si to představit a hned se mu vrátila dobrá nálada. Občas to byla docela legrace, být ohnivák. Srazit jednomu nafoukanému právníkovi se svatou tváří trochu sebevědomí.

Pravdou je, že čestný muž jako Ondřej Jackson nebyl pro darebáky jako Bill Harrison a Kořala Palmer žádný soupeř. Byla to do nebe volající hanba, že armáda nevyznamenávala vojáky, kteří nepřátele upili k smrti, místo aby je zastřelili. Protože kdyby to tak fungovalo, byli by Harrison a Palmer hrdiny, tím si byl Kořala jist.

Za tohoto stavu věcí Kořala tušil, že Harrison si stejně najde způsob, jak ze sebe udělat hrdinu, zatímco Kořalovi nezůstane nic víc než peníze. Tak už to chodí, pomyslel si Kořala. Někteří lidé získají slávu a někteří získají peníze. Ale dokud nepatřím k těm, kterým nezůstane vůbec nic, nevadí mi to. Jedním z nich nechci být určitě. A jestli to tak dopadne, budou toho litovat, to si pište.

Kapitola 2

Te-kumsa

Ve stejnou dobu, kdy Kořala pozoroval, jak Jackson přeplouvá řeku, pozoroval bílého obchodníka s whisky Te-kumsa a věděl, co udělal. Věděli to i všichni ostatní Indiáni, jimž stálo za to si toho všimnout - alespoň ti střízliví. Bílí lidé dělají mnoho věcí, jimž rudí nerozumí, ale jakmile si začnou pohrávat s ohněm, vodou, zemí a vzduchem, nemohou to před žádným Indiánem skrýt.

Te-kumsa *neviděl*, jak sedlová kůže na Jacksonově koni hoří. Necítil to jako žár. To, co viděl, bylo jako nějaký pohyb, malý vzdušný vír, který jeho pozornost strhával na druhou stranu řeky. Kaz v pravidelnosti země. Většina Indiánů nebyla na podobné věci tak citlivá jako Te-kumsa. Jediný, o němž Te-kumsa věděl, že je ještě citlivější, mnohem citlivější, byl Te-kumsův mladší bratr Lola-šika. Znal všechny tyto víry, spirály v proudu. Te-kumsa si pamatoval, jak jejich otec Puka-šinva o Lola-šikovi řekl, že bude šaman a Te-kumsa že bude válečný náčelník.

To bylo předtím, než Lživá huba Harrison Puky-šinvu zastřelil Lola-šikovi před očima. Te-kumsa byl ten den na lovu, půl dne chůze na severu, ale cítil tu vraždu, jako by mu za zády vystřelila puška. Když běloch udělal ochranné kouzlo nebo někam poslal škvora, Te-kumsa to cítil, jako by ho pod kůží něco svědilo, ale když běloch zabil, bylo to jako bodnutí nožem.

Zavolal na dalšího bratra Metova-taskyho, který byl na lovu s ním: „Cítil jsi to?“

Metova-tasky vytřeštil oči. Necítil to. Ale Te-kumsa o sobě ani tenkrát, v útlém věku - nebylo mu ještě ani třináct - nepochyboval.

Cítil to. Byla to pravda. Byla spáchána vražda a on musel k umírajícímu.

Běžel lesem jako první. Jako všichni Indiáni za starých časů, byl v dokonalé harmonii s lesem. Nemusel přemýšlet o tom, kam šlape; věděl, že větvičky mu pod chodidly změknou a ohnou se, listy zvlhnou a nebudou šelestit, větve, které odstrčí, se rychle vrátí na správné místo a nezanechají po jeho průchodu žádnou stopu. Někteří běloši se pyšnili tím, že se dovedou pohybovat stejně tiše jako Indiáni, a někteří skutečně dovedli - ale dosahovali toho tím, že se pohybovali pomalu a opatrně, dívali se, kam šlapou, a obcházeli keře. Neměli ponětí, jak málo musí Indián myslet na to, aby nevydal žádný zvuk a nezanechal ani stopu. Te-kumsa nemyslel na své kroky, vůbec nemyslel na sebe. Myslel na zelený život lesa všude kolem něho a na černý vír, který byl uprostřed, přímo před ním, vír, který ho čím dál silněji, čím dál rychleji stahoval dolů k místu, kde byla živá zeleň roztržena jako rána, aby propustila vraždu. Dlouho předtím, než dorazili na místo, to ucítil i Metova-tasky. Jak na zemi leží jejich otec, s obličejem prostřeleným kulkou. A u něho stojí desetiletý Lola-šika, němý a nevidoucí.

Te-kumsa odnesl otcovo tělo domů na ramenou, jako by to byl jelen. Metova-tasky musel vést Lola-šiku za ruku, protože jinak by chlapec nedokázal jít. Matka je přivítala s žalostným nářkem, neboť smrt cítila také, ale dokud ho synové nepřinesli, nevěděla, že to byl její manžel. Matka přivázala manželovo mrtvé tělo Te-kumsovi na záda a Te-kumsa s ním potom vylezl na nejvyšší strom, kde si je ze zad sundal a přivázal je na nejvyšší větev, na niž dosáhl.

Bylo by velice špatné, kdyby přecenil své síly a otcovo tělo mu z náruče vypadlo. Ale Te-kumsa síly nepřecenil. Uvázal otce na větev, která byla tak vysoko, že se sluneční paprsky celý den dotýkaly otcovy tváře. Ptáci a hmyz ho snědí; slunce a vzduch ho vysuší; to poslední, co zbude, spláchne déšť do země. Takto Te-kumsa vrátil otce zemi.

Jenže co mohli dělat s Lola-šikou? Nemluvil, nejedl, když ho někdo nenakrmil, a kdyby ho někdo nevzal za ruku a neodvedl, zůstal by na jednom místě věčně. Matku děsilo, co se s jejím synem stalo. Velice Te-kumsu milovala, víc, než kterákoli jiná matka z

kmene milovala kteréhokoli svého syna, ale Lola-šiku milovala ještě víc. Častokrát jim všem vyprávěla, jak malý Lola-šika každou zimu plakal, když poprvé přišel mrazivě chladný vzduch. Když pak jednu zimu byl už dost starý, že mluvil, vysvětlil jí, proč pláče: „Všechny včely umírají," řekl. Takový byl Lola-šika, jediný Šavan, který kdy cítil umírání včel.

A tento chlapec stál vedle svého otce ve chvíli, kdy ho plukovník Bill Harrison zastřelil. Jestli Te-kumsa cítil tuto vraždu na vzdálenost půl dne cesty jako bodnutí nožem, co musel cítil Lola-šika, když stál tak blízko a byl tak citlivý? Jestliže plakal kvůli mrtvým včelám v zimě, co asi cítil, když mu nějaký běloch před očima zavraždil otce?

Po několika letech Lola-šika konečně začal znovu mluvit, ale byl nemotorný a oheň v jeho očích vyhasl. Oko si vypíchl náhodou, když zakopl a upadl na krátký, rozeklaný pahýl polámaného keře. Zakopl a upadl! Kdo kdy slyšel o Indiánovi, kterému se něco takového stalo? Bylo to, jako by Lola-šika ztratil veškerý cit pro zemi; byl stejně necitelný jako běloši.

Také je možné, napadlo Te-kumsu, že se mu ozvěna toho starého výstřelu dodnes rozléhá hlavou tak hlasitě, že nic jiného neslyší; možná je ta stará bolest dodnes tak prudká, že necítí šimrání živého světa. Neustálá bolest, dokud první ochutnání whisky Lola-šikovi neukázalo, jak se dá její řezavost otupit.

Proto Te-kumsa Lola-šiku za opíjení nikdy nezbil, přestože s každým jiným Šavanem by to udělal, i kdyby to byl bratr nebo stařec, pokud by ho přistihl s tím bělošským jedem v ruce.

Jenže běloši neměli ponětí, co Indiáni vidí, slyší a cítí. Bílí muži sem přinášeli smrt a prázdnotu. Bílí muži káceli staré, moudré stromy, které mohly mnoho vyprávět, i mladé stromky, které měly celý život před sebou. A bílý muž se nikdy nezeptal: Budeš rád, když z tebe bude srub pro mne a můj kmen? Sekat, kácet, mýtit a pálit, to běloši uměli. Brát si od lesa, brát si od země, brát si od řeky, ale nevracet nic. Bílí muži zabíjeli zvířata, která nepotřebovali, zvířata, která jim nijak neubližovala. Ale stačilo, aby se medvěd v zimě probudil hlady a vzal jim jediné sele; bílí muži ho na oplátku uštvali a zabili. Neměli žádný cit pro rovnováhu v zemi.

Nebylo divu, že země bělochy nenáviděla!

Nebylo divu, že se veškerá příroda jejich krokům stavěla na odpor - praskala pod nohama, ohýbala se do cesty, křičela na Indiány: Tady stál nepřítel! Tudy prošel vetřelec, těmito keři, do kopce! Bílí muži z legrace říkali, že Indiáni umí člověka vystopovat i po vodě, a pak se tomu smáli, jako by to nebyla pravda. Ale ona to *byla* pravda, protože když řekou nebo jezerem prošel bílý muž, voda bublala, pěnila a hlasitě se vlnila ještě o několik hodin později.

A Kořala Palmer, prodavač jedu a lstivý zabiják, teď stál na břehu, dělal jinému bílému muži na sedle ohníčky a myslel si, že o tom nikdo neví. Tihle běloši a jejich nanicovatá nadání. Tihle běloši a jejich ochranná kouzla. Což nechápali, že jejich ochranná kouzla odhánějí jen to, co je *nepřirozené?* Když přijde zloděj, ví, že dělá špatnou věc, a proto dobré, silné ochranné kouzlo umocní jeho strach tak, že vykřikne a uteče. Ale Indián není nikdy zloděj. Indián má v této zemi své místo. Pro něho je ochranné kouzlo jen něco studeného, zvíření vzduchu, nic víc. Nadání je pro něho jako moucha, která dělá bzz, bzz, bzz. Síla živé země je vysoko nad touto mouchou jako sto kroužících, ostražitých jestřábů.

Te-kumsa se díval, jak se Kořala otáčí a vrací se do pevnosti. Za chvíli začne skutečně prodávat svůj jed. Většina Indiánů, kteří tu jsou, se opije. Te-kumsa zůstane a bude dávat pozor. Nemusí nikomu nic říkat. Stačí, aby ho viděli, a ti, jimž ještě nějaká hrdost zbyla, odejdou střízliví. Te-kumsa zatím není náčelník, ale není možné ho ignorovat. Te-kumsa je hrdost Šavanů. Všichni ostatní Indiáni z jiných kmenů se musejí poměřovat s ním. Whiskoví Indiáni jsou velice malí, když tohoto vysokého, silného Indiána vidí.

Došel na místo, kde předtím stál Kořala, a nahradil nepokoj, který tam zanechal, svým klidem. Bzučící, zuřivý hmyz se zanedlouho utišil. Pach prodavače kořalky se rozptýlil. Voda opět šplouchala o břeh nahodilou písní.

Jak je snadné zahojit zemi po průchodu bílého muže. Kdyby dnes všichni bílí lidé odešli, do zítřka by se země uklidnila a za rok by nebylo ani památky, že tady kdy byli. Dokonce i trosky bělošských staveb by se opět staly součástí země, vytvořily domov drobným tvorům a rozpadaly se v objetí vyhladovělých plazivých rostlin. Bělošský kov by zrezivěl; jejich kamenné stavby by se proměnily v

nízké pahorky a mělké jeskyně. Z vražd bílých mužů by se staly smutné, krásné tóny v kardinálově písni - neboť kardinál si pamatuje všechno a když to jde, obrací to v dobro.

Te-kumsa stál celý den před pevností a díval se, jak Indiáni chodí dovnitř, aby si koupili jed. Muži a ženy ze všech kmenů - Wíavové, Kikapůové, Potyvotamíové, Čipevové, Winybagové a Píoravové - dovnitř nosili kožešiny a koše a vycházeli s hrníčky nebo džbánky whisky a někdy jen s tím, co již měli v břichu. Te-kumsa neříkal nic, ale cítil, jak jsou Indiáni, kteří se jedu napili, odtrženi od země. Nekřivili zeleň života tak jako bílí; bylo to spíš, jako by vůbec neexistovali. Indiáni, kteří se napili whisky, byli pro zemi již mrtví. Ne, dokonce ani mrtví, protože zemi vůbec nic nevraceli. Stojím tady a vidím je jako duchy, pomyslel si Te-kumsa, ani mrtvé ani živé. Řekl to jen uvnitř své hlavy, ale země jeho žal cítila a vítr mu odpověděl tím, že zakvílel ve větvích.

Za soumraku přejde prachem před Te-kumsou kardinál.

Vyprávěj mi, řekne kardinál beze slov, s očima zvednutýma k mlčícímu Indiánovi.

Vždyť můj příběh znáš dřív, než ho řeknu, odpoví mlčky Te-kumsa. Cítíš moje slzy dřív, než je uroním. Cítíš chuť mé krve dřív, než je prolita.

Proč se trápíš kvůli rudým lidem, kteří nepatří k Šavanům?

Než přišli bílí lidé, řekne neslyšitelně Te-kumsa, nechápali jsme, že všichni rudí lidé jsou stejní, bratři země, protože jsme si mysleli, že takoví jsou všichni tvorové: proto jsme se svářili s jinými rudými lidmi, jako se hádá medvěd s pumou, jako si ondatra spílá s bobrem. Potom přišli bílí muži a já jsem pochopil, že ve srovnání s nimi jsou všichni rudí muži jako dvojčata.

Co je bílý muž? Proč to dělá?

Bílý muž vypadá jako člověk, ale všechno ostatní, co je živé, drtí pod nohama.

Proč potom když se ti podívám do srdce, Te-kumso, proč v tobě nevidím touhu bílému muži ublížit, proč nechceš bílého muže zabít?

Bílý muž neví, jaké zlo páchá. Bílý muž necítí klid země, tak jak by si mohl všimnout malých smrtí, které působí? Nemohu to bílému

muži mít za zlé. Ale nemohu mu dovolit zůstat. Takže když ho donutím odejít z této země, nebudu ho nenávidět.

Když jsi oproštěn od nenávisti, Te-kumso, určitě bílého muže vyženeš.

Nezpůsobím mu víc bolesti, než kolik je třeba, aby odešel.

Kardinál přikývne. Jednou, dvakrát, třikrát, čtyřikrát. Vylétne na větev ve výšce Te-kumsovy hlavy. Zazpívá novou písničku. Te-kumsa v ní neslyší žádná slova; přesto slyší vyprávět vlastní příběh. Od této chvíle je jeho příběh obsažen v písni každého kardinála v zemi, neboť co ví jeden kardinál, pamatují si všichni.

Jestli někdo Te-kumsu celou dobu pozoroval, stejně netušil, co říká, vidí a slyší. Te-kumsova tvář nevyjadřovala nic. Stál na místě; opodál se snesl kardinál, chvíli tam zůstal, zazpíval a odletěl.

A přesto tento okamžik změnil Te-kumsův život; věděl to. Do tohoto dne byl mladík. Byl obdivován pro svou sílu, klid a odvahu, ale mluvil jen jako každý jiný Šavan a když něco řekl, pak mlčel a rozhodovali starší. Od této chvíle bude rozhodovat za sebe jako opravdový náčelník, jako válečný náčelník. Ne náčelník Šavanů, dokonce ani náčelník Indiánů těchto severních území, ale náčelník všech indiánských kmenů ve válce proti bělochům. Už mnoho let věděl, že taková válka musí přijít; ale do této chvíle si myslel, že to bude někdo jiný, náčelník jako Kukuřičný stvol nebo Kulohlavec, či dokonce nějaký Krík nebo Čoktav z jihu. Ale kardinál přiletěl k *němu,* k Te-kumsovi, a začlenil ho do své písně. Až teď Te-kumsa zavítá na kterékoli místo země, kde zní kardinálova píseň, jeho jméno budou nejmoudřejší rudí muži dobře znát. Byl válečným náčelníkem všech rudých mužů, kteří milovali zemi; země ho vybrala.

Stál nedaleko břehu Hia a měl pocit, jako by byl povrchem země. Oheň slunce, dech vzduchu, síla země a rychlost vody, to všechno do něho vstupovalo a dívalo se na svět jeho očima. Jsem země; jsem ruce, nohy, ústa a hlas země, která se snaží zbavit bílých mužů.

To byly jeho myšlenky.

Stál tam, dokud se úplně nesetmělo. Ostatní Indiáni se na noc vrátili do svých srubů nebo chatrčí. Spát - nebo až do rána opile ležet, jako by byli mrtví. Te-kumsa procitl z kardinálem navozeného

transu. Z indiánské vesnice k němu dolehl smích, od bílých vojáků z pevnosti smích se zpěvem.

Te-kumsa odešel z místa, na němž tolik hodin stál. Nohy měl ztuhlé, ale nevrávoral; nutil je pohybovat se pravidelně a půda se jeho chodidlům poddávala. Bílí muži museli nosit nepohodlné těžké boty, když chtěli v této zemi ujít daleko, protože hlína jim rozdírala a trhala chodidla. Rudý muž mohl chodit léta v jedněch mokasínech, protože zem byla laskavá a jeho kroky vítala. Te-kumsa při pohybu cítil, jak se půda, vítr, řeka a blesk pohybují s ním; země v něm, všechno živé a on jako ruce, nohy a tvář země.

V pevnosti někdo vykřikl. Vzápětí se přidali další.

„Zloděj! Zloděj!“

„Chyťte ho!“

„Ukradl soudek!“

Nadávky, křik. Potom ten nejhorší zvuk: výstřel. Te-kumsa čekal, až ucítí žihadlo smrti. Nepřišlo.

Nad předprseň se zvedla tmavá postava. Ať to byl kdo to byl, na ramenou se snažil udržet soudek. Okamžik balancoval přímo na hrotech kůlů, které tvořily palisádu, potom seskočil. Te-kumsa poznal, že to je Indián, protože dokázal skočit z trojnásobku výšky člověka s těžkým soudkem a při dopadu nevydat téměř žádný zvuk.

Možná schválně, možná ne, se prchající zloděj rozběhl přímo k Te-kumsovi a před ním se zastavil. Te-kumsa se na něho podíval. Ve svitu hvězd poznal, kdo to je.

„Lola-šiko.“

„Mám soudek,“ pochlubil se Lola-šika.

„Měl bych ho rozbít.“

Lola-šika zaklonil hlavu jako kardinál a zadíval se na bratra.

„Pak bych si musel vzít jiný.“

Bílí muži pronásledující Lola-šiku doběhli k bráně a začali křičet na stráž, aby jim otevřela. To si musím zapamatovat, pomyslel si Te-kumsa. Takto je mohu přimět, aby mi otevřeli bránu. Ale ve stejném okamžiku, kdy ho to napadlo, objal bratra i se soudkem. Te-kumsa cítil zelenou zem jako druhý tep, který se v něm silně ozývá, a jak bratra držel, tato síla země se přelila také do Lola-šiky. Te-kumsa slyšel, jak zalapal po dechu.

Běloši se vyřítili z pevnosti. Te-kumsa a Lola-šika sice stáli na otevřeném prostranství přímo před jejich zraky, ale bílí vojáci je neviděli. Vlastně ne, *viděli;* jednoduše si dvojice Šavanů nevšimli. S křikem proběhli kolem a začali nazdařbůh střílet do lesa. Potom se shromáždili v blízkosti obou bratrů, dokonce tak blízko, že by se jich mohli dotknout, kdyby zvedli ruku. Ale nezvedli ji; nedotkli se rudých mužů.

Po chvíli běloši pátrání vzdali a s nadávkami a zlostným bručením se vrátili do pevnosti.

„Byl to ten jednookej rudoch."

„Ten šavanskej ožrala."

„Lola-šika."

„Jestli ho najdu, zabiju ho."

„Pověsit toho zlodějskýho lotra!"

To říkali, zatímco Lola-šika od nich nebyl dál, než co by kamenem dohodil, a soudek držel na ramenou.

Když se i poslední bílý muž vrátil do pevnosti, Lola-šika se rozhihňal.

„Směješ se a na ramenou máš bělošský jed," řekl Te-kumsa.

„Směju se s bratrovou rukou na zádech," odvětil Lola-šika.

„Nech tu whisky tady, bratře, a pojď se mnou," vyzval ho Te-kumsa. „Kardinál vyslechl můj příběh a zpívá o mně ve své písni."

„V tom případě si tu píseň poslechnu a celý život se z ní budu těšit."

„Země je se mnou, bratře. Jsem tvář země, země je můj dech a krev."

„V tom případě budu poslouchat tep tvého srdce v nárazech větru."

„Zaženu bílé muže zpět do moře," prohlásil Te-kumsa.

Lola-šika mu odpověděl tím, že se rozplakal; nebyl to však opilecký pláč, ale rezavé, skličující vzlyky muže sužovaného žalem. Te-kumsa se pokusil objetí zesílit, ale bratr ho od sebe odstrčil a odpotácel se i se soudkem do tmy a mezi stromy.

Te-kumsa za ním nešel. Věděl, proč se bratr trápí: protože zem dala Te-kumsovi sílu, takovou sílu, že se mohl postavit mezi opilé bělochy a připadat jim stejně nenápadný jako strom. A Lola-šika

věděl, že sílu, kterou má Te-kumsa, by on měl správně mít desetkrát větší. Ale bílý muž ho o ni vraždami a alkoholem okrádal tak dlouho, že mu nezbylo dost mužnosti, aby se kardinál naučil jeho píseň, nebo aby země vyplnila jeho srdce.

Nevadí, nevadí, nevadí.

Zem si mne vybrala jako svůj hlas, a proto musím začít mluvit. Už tady nezůstanu. Nebudu se snažit probudit stud v nešťastných opilcích, které beztak již zabila jejich touha po jedu bílých mužů. Již nebudu déle varovat bílé lháře. Půjdu za rudými bratry, kteří jsou ještě živí, kteří jsou ještě muži, a shromáždím je. Jako jeden velký národ zaženeme bílé muže zpátky za moře.

Kapitola 3

De Maurepas

Frederik, mladý hrabě de Maurepas a Gilbert, stárnoucí markýz de La Fayette stáli spolu u zábradlí průplavového člunu a rozhlíželi se po hladině Irrokvanského jezera. Plachtu *Marie-Philippe* bylo vidět jasně; již několik hodin sledovali, jak se k nim po tomto nejmenším a nejspodnějším z Velkých jezer blíží.

Frederik si nedokázal vzpomenout, kdy se naposledy za svůj národ tak styděl. Možná, když se kardinál Bůhvíjak se jmenoval pokusil podplatit královnu Marii-Antoinettu. Tenkrát byl Frederik samozřejmě ještě chlapec, teprve pětadvacetiletý, mladý holobrádek, který neměl ponětí, jak to ve světě chodí. Myslel si, že již Francii nemůže postihnout větší ostuda než prozrazení, že si kardinál může myslet, že se královna nechá podplatit diamantovým náhrdelníkem. Nebo vůbec podplatit. Dnes již samozřejmě chápal, že skutečnou ostudou bylo to, že francouzský kardinál mohl být tak hloupý a myslet si, že podplácet královnu má nějaký smysl. Mohl tím dosáhnout nanejvýš toho, že ovlivní krále, a jelikož starý král Ludvík neměl nikdy na nikoho vliv, bylo to stejně zbytečné.

Osobní ponížení bylo bolestivé. Zahanbení rodiny bylo mnohem horší. Zostuzení společenského postavení znamenalo palčivá muka. Ale potupa celého národa bylo to nejnesnesitelnější neštěstí, jaké mohlo člověka postihnout.

A teď stál tady, na palubě sešlého průplavového člunu, *amerického* průplavového člunu uvázaného na okraji *amerického* průplavu a očekával příjezd francouzského generála. Proč to nebyl francouzský kanál? Proč Francouzi nebyli první, kdo dokázal vybudovat ta důmyslná zdymadla a postavit kanál kolem kanadské strany vodopádů?

„Nevztekej se, drahý Frederiku," řekl tiše La Fayette.

„Já se nevztekám, drahý Gilberte."

„Tak frkáš. Pořád frkáš."

„Popotahuji. Jsem nachlazený." Nemůže být pochyb, že Kanada je skládkou spodiny francouzské společnosti, pomyslel si potisící Frederik. Dokonce i aristokracie, která tu skončila, vyvolávala rozpaky. Třeba tento markýz de La Fayette, člen - vlastně ne, *zakladatel* Klubu feuillantů, což bylo téměř totéž jako říct, že byl otevřeným zrádcem krále Karla. Demokratický žvanil. To už rovnou mohl být jakobín jako ten zločinec Robespierre. Bylo pochopitelné, že La Fayetta poslali do vyhnanství v Kanadě, kde mohl napáchat jen málo škod. Málo škod, nanejvýš takto nemístně ponížit Francii...

„Náš nový generál si přiváží několik štábních důstojníků i s veškerými zavazadly," řekl La Fayette. „Je nesmysl, aby se vylodili a absolvovali nepříjemnou cestu na vozech a v kočárech, když se dá všechno přivézt po vodě. Alespoň se můžeme seznámit."

Jelikož La Fayette se obvykle choval jako hrubián (ostuda aristokracie!) a vyjadřoval se bez obalu, musel se také Frederik snížit na jeho úroveň a mluvit stejně otevřeně. „Nehodí se, aby francouzský generál musel ke své posádce cestovat po cizím území."

„Ale no tak, drahý Frederiku, vždyť se jeho noha americké půdy ani nedotkne! Přestoupí jen z lodě na loď, celou dobu zůstane na vodě."

La Fayetův samolibý úsměv byl k zbláznění. Očistit tak tuto šmouhu na cti Francie. Proč, proč si nemohl Frederikův otec zachovat přízeň krále o něco déle, aby Frederik mohl zůstat ve Francii a vysloužit si povýšení do nějaké elegantní funkce - třeba správce Italské marky -existovala vůbec taková funkce? - prostě někam, kde bylo slušné jídlo, hudba, tanec, divadlo - ach, Moliere! V Evropě, kde mohl proti sobě mít civilizovaného nepřítele, například Rakušany, Prusy nebo dokonce - byť se tím posouval význam slova *civilizovaný* - Angličany. Místo toho navždy uvízl tady - pokud se otci nepodaří znovu se vetřít do královy přízně - a byl nucen čelit neustálé invazi zbědované, nevzdělané anglické lůzy, té nejhorší, nejnižší spodiny anglické společnosti, nemluvě o Holanďanech, Švédech a Němcích - na to se nedalo ani myslet. A ještě horší byli

spojenci! Kmeny Indiánů, kteří nebyli dokonce ani kacíři, natož křesťané - byli to *pohané*, a polovina vojenských operací v Detroitu obnášela vykupování těch ohavných zakrvácených trofejí...

„Ale no tak, drahý Frederiku, tobě je snad vážně zima."

„Vůbec ne."

„Zachvěl ses."

„*Otřásl* jsem se."

„Musíš přestat trucovat. Naopak, snaž se toho využít. Irrokvané byli velice ochotní. Poskytli nám bezplatně guvernérčin osobní člun, jako gesto dobré vůle."

„Guvernérka! *Guvernérka?* To myslíš tu tlustou, šerednou, rudou *pohanku?"*

„Nemůže za to, že má rudou kůži, a není pohanka. Je baptistka, což je téměř totéž, jako by byla křesťanka, jen o něco hlasitější."

„Kdo by stačil sledovat všechna ta anglická kacířství? „

„Já myslím, že to nepostrádá jistou eleganci. Žena jako guvernérka státu Irrokva, navíc ještě Indiánka, přijímaná jako rovná guvernérům Saskvahenu, Pensylvánie, Nového Amsterdamu, Nového Švédska, Nového Oranžska a Nového Holandska..."

„Občas mám pocit, že chováš k těm prašivým Spojeným státečkům větší sympatie než ke své vlasti."

„Srdcem jsem Francouz," odpověděl La Fayette klidně. „Ale obdivuji amerického ducha rovnosti."

Zase to rovnostářství. Markýz La Fayette byl jako klavír, který zná jedinou stupnici. „Zapomínáš, že v Detroitu jsou Američané tvými nepřáteli."

„A *ty* zapomínáš, že naším nepřítelem je houf ilegálních přistěhovalců, jedno jakého původu, kteří se usadili na indiánském území."

„To je jen vytáčka. Všichni jsou Američané. Cestou na západ prošli přes Nový Amsterdam nebo Filadelfii. Ty je tady na východě podporuješ - každý ví, jakým jsi obdivovatelem antimonarchistické filozofie - a já pak musím platit za jejich skalpy, když je Indiáni dál na západě zmasakrují."

„Pomalu, Frederiku. Obviňovat mne, že jsem antimonarchista, nesmíš ani žertem. Každého, kdo je z *toho* usvědčen, čeká důmyslný kráječi mechanismus pana Guillotina.“

„Mluv vážně, Gilberte. Na markýze by ji nikdy nepoužili. Aristokratům, kteří s těmito šílenými demokratickými myšlenkami přicházejí, hlavy neusekávají. Posílají je do Quebeku.“ Frederik se usmál - nemohl odolat pokušení přisadit si. „Ty, jimiž skutečně opovrhují, posílají do Niagary.“

„Co jsi potom proboha musel udělat *ty* - že tě za to poslali do Detroitu?“

Další ponížení. Což to nikdy neskončí?

Marie-Philippe byla již tak blízko, že mohli rozeznat jednotlivé námořníky a slyšet je, jak na sebe pokřikují, když se loď naposledy obracela, aby mohla vplout do Port Irrokvy. Nejspodnější z Velkých jezer, Irrokvanské, bylo jediné, do něhož mohly vplouvat zaoceánské lodě - zásluhou Niagarských vodopádů. Za poslední tři roky, co Irrokvané dokončili průplav, téměř všechny náklady, které musely být přepraveny přes vodopády do Kanadského jezera, přijížděly k americkému břehu a byly vyváženy Niagarským průplavem. Francouzská přepravní města umírala a ostudný počet Francouzů se již přestěhoval na americkou stranu, kde je Irrokvané velice rádi zaměstnali. A markýz de La Fayette, teoreticky nejvyšší guvernér celé Kanady jižně a západně od Quebeku, se tvářil, jako by mu to vůbec nevadilo. Kdyby se Frederikovu otci podařilo vrátit se do přízně krále Karla, Frederik už by nějak zařídil, aby La Fayette byl první aristokrat, který Guillotinův břit ucítí. To, co tady v Kanadě prováděl, byla donebevolající zrada.

Jako by uměl číst Frederikovy myšlenky, La Fayette ho poplácal po rameni: „Trpělivost, už se brzy dočkáš.“ V prvním okamžiku si Frederik pohrával s šílenou myšlenkou, že La Fayetette s klidem prorokuje vlastní popravu za zradu.

Ale La Fayette mluvil pouze o tom, že *Marie-Philippe* konečně připlula tak blízko, že z ní mohli na molo hodit lano. Irrokvanští přístavní dělníci lano chytili, připevnili je k vrátku a pak začali loď přitahovat, doprovázejíce to popěvkem ve svém nevyslovitelném

jazyce. Jakmile loď přitáhli, začali na jedné straně vykládat náklad a na druhé pomáhat s výstupem pasažérům.

„Je to geniální, jak rychle dovedou náklad převézt," obdivoval je La Fayette. „Naloží ho na ty těžké vozy, které sedí na kolejích - na kolejích, jako důlní vozíky! - a potom je snadno a lehce vytáhnou koňmi sem nahoru. Na kolejích se totiž dá uvézt o hodně těžší náklad než na obyčejných vozech. Stephenson mi to vysvětloval, když jsem tady byl naposledy. Je to tím, že se nemusí řídit." A žvanil bez přestávky dál. Vzápětí samozřejmě přešel ke Stephensonově parní lokomotivě, jíž La Fayette věřil, že nahradí koně. Stephenson jich několik postavil v Anglii, ve Skotsku nebo někde jinde, ale teď byl v Americe. A myslíte, že La Fayette Stephensona pozval, aby své parní vozy postavil v Kanadě? To ne - La Fayettovi ke spokojenosti stačilo, že je stavěl pro Irrokvu, a odbyl to nějakou hloupou výmluvou, třeba: Irrokvané již parní stroje používají k předení a všechno uhlí je na americké straně - ale Frederik de Maurepas znal pravdu. La Fayette věřil, že parní stroje, které budou táhnout vozy po železných drahách, nekonečně zrychlí a zlevní obchody a dopravu - a myslel si, že by pro svět bylo lepší, kdyby se stavěly v zemi *demokracie!* Frederik pochopitelně nevěřil, že parní stroje někdy budou stejně rychlé jako koně, ale to nebylo důležité - La Fayette jim věřil, a tak skutečnost, že je nepřivezl do Kanady, byla jasná zrada.

Jeho rty to slovo zřejmě vytvarovaly. Buď se to stalo tak, nebo La Fayette slyšel, co si jiní lidé myslí - k Frederikovi se donesly řeči, že La Fayette takové nadání má. Nebo možná La Fayette pouze tušil. Nebo mu našeptal ďábel - to je nápad! Každopádně se La Fayette nahlas zasmál a řekl: „Kdybych si od Stephensona nechal postavit železnou dráhu v Kanadě, Frederiku, nechal bys mne degradovat za to, že plýtvám penězi na nesmysly. Když za této situace napíšeš zprávu, v níž mne obviníš ze zrady, protože jsem Stephensonovi doporučil, aby zůstal v Irrokvě, povolají tě domů a zamknou tě do čalouněného pokoje."

„Ze zrady? Já že bych tě obvinil? Něco takového by mne vůbec nenapadlo." Nebylo to pravděpodobné, ale pro případ, že by to La Fayettovi pošeptal ďábel, se raději pokřižoval. „Nevynadívali jsme se

už dost, jak dělníci překládají náklad? Myslím, že bychom měli jít přivítat nějakého důstojníka.“

„Proč se najednou tak nemůžeš dočkat, až se s ním setkáš?“ zeptal se La Fayette. „Ještě včera jsi mi několikrát připomněl, že je to plebejec. Myslím, že jsi řekl, že snad vstoupil do armády jako kaprál.“

„Dnes je generál a Jeho Veličenstvo usoudilo, že by ho k nám mělo poslat.“ Frederik mluvil škrobeně. Přesto se La Fayette pobaveně usmál. Jednou na tebe dojde, Gilberte, jednou na tebe dojde.

Po molu přecházelo několik důstojníků v kompletní armádní uniformě, ale generálskou hodnost neměl žádný. Hrdina bitvy u Madridu zřejmě čekal na vhodnou příležitost, aby mohl vystoupit s plnou slávou. Nebo si myslel, že markýz a syn hraběte přijdou za ním a přivítají se s ním v *jeho* kajutě? Nepředstavitelné.

Ale nemyslel si to. Důstojníci couvli a de Maurepas a La Fayette ze svého místa u zábradlí průplavového člunu spatřili, jak vystoupil z *Marie-Philippe* na molo.

„Žádný obr to tedy není,“ konstatoval Frederik.

„Na jihu Francie nebývají vysocí.“

„Jih Francie!“ odfrkl posměšně Frederik. „Ale on je z Korsiky, drahý Gilberte. To už ani není Francie. Spíš Itálie.“

„Za tři týdny porazil španělskou armádu, když byl jeho nadřízený důstojník indisponován kvůli úplavici,“ připomněl mu La Fayette.

„Porušení subordinace, za něž měl být degradován,“ prohlásil Frederik.

„V jistém smyslu s tebou i souhlasím,“ kývl La Fayette. „Jenže on tu válku vyhrál. A jelikož díky tomu král Karel přidal do své sbírky pokrývek hlavy španělskou korunu, usoudil, že se nehodí stavět před válečný soud vojáka, který mu válku vyhrál.“

„Kázeň především. Každý musí znát své místo a musí na něm zůstat, jinak zavládne chaos.“

„To jistě. Však ho také *potrestali.* Udělali z něj generála, ale poslali ho *sem.* Nechtěli, aby se angažoval v italském tažení. Jeho Veličenstvu by nevadilo být benátským dóžetem, ale tenhle generál

Bonaparte by se mohl utrhnout ze řetězu, zajmout sbor kardinálů a udělat krále Karla papežem.“

„Tvůj smysl pro humor je zločinný.“

„Vždyť se na něho podívej, Frederiku.“

„Já se na něho *dívám.* „

„Tak se *nedívej* na něho. Dívej se na všechny ostatní. Prohlédni si jeho důstojníky. Viděl jsi už někdy, že by na vojácích byla vidět taková láska k veliteli?“

Frederik neochotně odtrhl pohled od korsického generála a zadíval se na podřízené, kteří tiše kráčeli za ním. Ne jako lichotníci - po nějakém strkání o lepší místo nebylo ani stopy. Bylo to jako - bylo to jako - Frederik pro to nedokázal najít slova...

„Je to, jako by každý věděl, že ho Bonaparte miluje a váží si ho.“

„Absurdní systém, pokud to vůbec nějaký systém je,“ vrčel Frederik. „Podřízené není možné ovládat, pokud nejsou udržováni v neustálém strachu, že o své postavení přijdou.“

„Pojďme ho přivítat.“

„Nesmysl! On musí přijít za námi!“

Jenže La Fayette jako obvykle neměl od slov k činům daleko - hned byl na molu, velkými kroky překonal posledních několik yardů, před Bonapartem se zastavil a přijal jeho pozdrav. Frederik však znal své společenské postavení a znal také Bonapartovo. Za *ním* si Bonaparte bude muset přijít. Mohli ho povýšit na generála, ale gentlemana z něho udělat nemohli.

La Fayette se samozřejmě choval servilně. „Generále Bonaparte, je nám ctí, že jste zde. Lituji pouze, že vám nemůžeme nabídnout radosti Paříže...“

„Můj pane guvernére,“ promluvil Bonaparte - přirozeně zvolil úplně špatné oslovení, „radosti Paříže jsem nikdy nepoznal. Všechny nejšťastnější chvíle jsem zažil v poli.“

„A také pro Francii jsou nejšťastnější chvíle ty, kdy jste v poli. Seznamte se s generálem de Maurepas. Bude v Detroitu vaším nadřízeným důstojníkem.“

Frederik si všiml nepatrné pauzy, kterou La Fayette udělal, než řekl slovo *nadřízeným.* Frederik dovedl poznat, kdy je zesměšňován. Budu si pamatovat každou urážku, Gilberte, a všechno odplatím.

Ukázalo se, že Irrokvané jsou schopni náklad přeložit velice rychle; ani ne za hodinu se průplavový člun mohl vydat na cestu. La Fayette pochopitelně strávil první odpoledne tím, že Bonapartovi povídal všechno možné o Stephensonově parní lokomotivě. Bonaparte se snažil vypadat, jako by ho to zajímalo, vyptával se na možnosti přepravy jednotek, na to, jak rychle se dají koleje klást za postupující armádou a jak snadno by tyto železné dráhy mohly být narušeny nepřítelem - ale bylo to všechno tak únavné a nudné, že si Frederik nedokázal představit, jak to Bonaparte může vydržet. Jistě, důstojník se musí *tvářit*, že ho zajímá každé slovo, které guvernér řekne, ale Bonaparte to dováděl do extrémů.

Frederik zanedlouho zjistil, že rozhovor běží zcela mimo něj, ale nevadilo mu to. Dopřál svým myšlenkám volnost. Vzpomínal na herečku, jak jen se jmenovala, jež tak znamenitě zahrála roli - která role to vlastně byla - nebo že by to byla baletní tanečnice? Každopádně si pamatoval její nohy, krásné nohy, ale řekla, že s ním do Kanady nepojede, přestože ji ujišťoval svou láskou a sliboval, že jí zařídí dům, který bude ještě hezčí, než jaký postaví vlastní manželce. Škoda, že neodjela. Jistě, mohlo by se stát, že by zemřela na horečku jako jeho žena. Takže to možná bylo dobře. Jestlipak ještě v Paříži vystupovala? Bonaparte to určitě nevěděl, ale některý z jeho mladších důstojníků by ji mohl znát. Bude se muset zeptat.

Povečeřeli samozřejmě u stolu guvernérky Duhy, protože to byl jediný stůl, který na průplavovém člunu byl. Guvernérka se omluvila, že vzácné francouzské pasažéry nemůže navštívit, ale vyjádřila naději, že se její personál postará o jejich maximální pohodlí. Frederik usoudil, že to znamená irrokvanského šéfkuchaře, a proto se v duchu připravil na další fádní indiánský pokrm z tvrdé jelení chrupavky - tomu se snad ani nedalo říkat *zvěřina*, ale šéfkuchař byl kupodivu Francouz! Hugenot, nebo spíš vnuk hugenotů, ale zatrpklý nebyl, a tak jídlo bylo vynikající. Kdo by čekal, že na takovém místě se dá opatřit dobré francouzské jídlo - žádná kořeněná akádská kuchyně.

Po večeři, když dojedl všechno, co na stole bylo, se Frederik přece jen pokusil zapojit do rozhovoru aktivněji. Snažil se nejlépe, jak dovedl, Bonapartovi vysvětlit téměř neskutečnou vojenskou situaci

na jihozápadě. Vypočítával problémy jeden po druhém - nedisciplinované indiánské spojence, nekonečný proud přistěhovalců. „Ale nejhorší ze všeho jsou naši vlastní vojáci. Je to nenapravitelně pověrčivá sebranka, jak nižší třídy zpravidla bývají. Ve všem vidí zlá znamení. Když si nějaký Holanďan nebo Němec dá na dveře ochranné kouzlo, musíte naše vojáky málem zmlátit, aby šli dovnitř."

Bonaparte usrkl kávy (barbarský nápoj! ale zdálo se, že jej vychutnává úplně stejně jako Irrokvané), potom se znovu opřel a změřil si Frederika pevným, pronikavým pohledem. „Chcete říct, že doprovázíte pěšáky při domovních prohlídkách?"

Bonapartova blahosklonnost byla nesnesitelná, ale než Frederik stačil vyslovit zničující odpověď, která se mu užuž dralа na jazyk, La Fayette se hlasitě rozesmál. „Napoleone, drahý příteli, náš údajný nepřítel v této válce je již takový. Jestliže největší město v okruhu padesáti mil tvoří čtyři domy a kovárna, nejedná se o domovní prohlídky. Každý dům *je* nepřátelská pevnost."

Napoleonovo čelo se svraštilo. „Oni své síly nesoustřeďují do armád?"

„Od doby, kdy před léty generál Wayne porazil náčelníka Pontiaka, se nestalo, že by postavili armádu, a to ještě tenkrát šlo o anglickou armádu. Spojené státy mají několik pevností, ale ty jsou všechny kolem Hia."

„A proč potom ty pevnosti ještě stojí?"

La Fayette se znovu zasmál. „Četl jste zprávy o tom, jak se anglickému králi vedlo ve válce proti apalačským povstalcům?"

„Byl jsem zaměstnán něčím jiným," řekl Bonaparte.

„Nemusíte nám připomínat, že jste bojoval ve Španělsku," ozval se Frederik. „Také bychom tam všichni chtěli."

„Skutečně?" zabručel Bonaparte.

„Když dovolíte, shrnul bych, co se stalo s armádou lorda Cornwallise, když vyšel z Virgínie a pokusil se dosáhnout apalačského hlavního města Franklinu na horním toku Tenizy," navrhl La Fayette.

„Když dovolíš, udělám to *já*, „ zarazil ho Frederik. „Tvoje shrnutí obvykle bývají delší než originál, Gilberte."

Na La Fayettovi bylo vidět, že ho přerušení rozladilo, ale byl to koneckonců on, kdo trval na tom, aby si tykali a říkali si křestními jmény. Pokud chtěl, aby se s ním zacházelo jako s markýzem, měl trvat na protokolu. „Pokračuj," vybídl La Fayette Frederika.

„Cornwallis se vydal hledat apalačskou armádu. Ale nenašel ji. Našel jen prázdné sruby, které spálil - jenže nové si mohou postavit za den. A každý den mu půltucet vojáků zastřelili nebo zranili mušketami."

„Dlouhými puškami," opravil ho La Fayette.

„Pravda, tihle Američané dávají přednost dlouhým puškám s rýhovanou hlavní," připustil Frederik.

„Pušky se nabíjejí tak pomalu, že nemohou střílet salvami," poznamenal Bonaparte.

„Však také oni nestřílejí salvami, pokud nemají převahu," doplnil La Fayette.

„Vždyť to říkám," ohradil se Frederik. „Když Cornwallis došel k Franklinu, zjistil, že polovina jeho armády je mrtvá, raněná nebo chrání zásobovací trasy. Benedikt Arnold - apalačský generál - město opevnil. Valy, balustrádami, zákopy v kopcích. Lord Cornwallis se pokoušel o obléhání, ale Čerikové se pohybovali tak tiše, že hlídky royalistů vůbec neslyšely, jak v noci chodí s jídlem. Odporné, jak se ti apalačští běloši spřáhli s Indiány - představte si to, hned z nich udělali občany, a určitě se jim to tentokrát vyplatilo. Apalačské jednotky navíc tak často napadaly Cornwallisovy zásobní konvoje, že za necelý měsíc bylo jasné, že Cornwalllis není obléhatel, ale obležený. Nakonec se s celou armádou vzdal a anglický král musel Apalačsku udělit nezávislost."

Bonaparte vážně pokýval hlavou.

„A teď to nejlepší," vmísil se La Fayette. „Když se Cornwallis vzdal, odvedli ho do Franklinu a on zjistil, že mnohem dřív, než dorazil, byly rodiny odstěhovány. To je pro tyhle Američany na hranici příznačné. Dovedou se kdykoli sbalit a odejít jinam. Nedokážete je zadržet."

„Ale můžete je zabít," řekl Bonaparte.

„Nejdřív je musíte chytit," připomněl La Fayette.

„Mají pole a farmy," namítl Bonaparte.

„Jistě, můžete zkusit vypátrat každou farmu," přikývl La Fayette. „Ale když tam přijdete a najdete někoho doma, zjistíte, že je to obyčejná farmářská rodina. Žádní vojáci. Žádná *armáda.* Ale jen co vytáhnete paty, někdo na vás z lesa začne střílet. Možná je to ten prostý farmář a možná není."

„Zajímavý problém," prohlásil Bonaparte. „Nikdy nevíte, kdo je nepřítel. Nikdy nesoustředí síly."

„A proto máme dohodu s Indiány," vmísil se Frederik. „Nemůžeme přece vraždit nevinné farmářské rodiny sami, ne?"

„Takže platíte Indiánům, aby je zabíjeli za vás."

„Ano. A funguje to docela dobře," pochvaloval si Frederik. „Nechystáme se dělat něco jiného."

„*Dobře?* Funguje to *dobře?*" ušklíbl se pohrdavě Bonaparte. „Před deseti lety nesídlilo na západ od Apalačských hor ani pět set amerických rodin. Dnes je mezi Apalačskými horami a Miami deset tisíc rodin a další stále postupují dál na západ."

La Fayette na Frederika zamrkal. Frederik to nesnášel. „Napoleon četl naše hlášení," řekl spokojeně La Fayette. „Naučil se nazpaměť naše odhady amerického osídlení indiánských území."

„Král si přeje, aby se toto americké pronikání na francouzské území zastavilo a aby se tak stalo hned," prohlásil Bonaparte.

„Skutečně?" zeptal se La Fayette. „Pak to ale dává najevo zvláštním způsobem."

„Zvláštním?" podivil se Bonaparte. „Poslal mne. To znamená, že očekává vítězství."

„Ale vy jste generál," namítl La Fayette. „Generály už tady máme."

„Navíc," ozval se Frederik, „nejste pověřen velením. Velím *já.* „

„Pokud vím, nejvyšším vojenským velitelem je zde markýz."

Frederik beze zbytku pochopil: La Fayette měl také pravomoc postavit Bonaparta ve velitelské posloupnosti nad Frederika, kdyby chtěl. Zalétl k La Fayettovi znepokojeným pohledem, ale ten si nevzrušeně mazal na chleba paštiku z husích jater. La Fayette se bezelstně usmál. „Generál Bonaparte je *pod* vaším velením, Frederiku. To se nezmění. Nikdy. Doufám, že je to jasné, drahý Napoleone."

„Jistě," odvětil Napoleon. „Ve snu by mne nenapadlo to měnit. Měl byste vědět, že král posílá do Kanady víc než jen generály. Na jaře sem dorazí dalších tisíc vojáků."

„Hmm, jsem opravdu dojat, když slyším, že opět slíbil poslat další jednotky - neslyšeli jsme takový slib už alespoň desetkrát, Frederiku? Vždy mi to dodá nový klid, když se dozvím o dalším králově slibu." La Fayette naposledy upil ze sklenky s vínem. „Ale skutečnost je taková, drahý Napoleone, že tu už dnes máme dost vojáků, kteří nedělají nic jiného než to, že vysedávají v kasárnách ve Fort Detroitu a Fort Chicagu a platí za skalpy bourbonem. Takové plýtvání bourbonem. Indiáni ho pijí jako vodu a zabíjí je to."

„Jestli nepotřebujeme generály a nepotřebujeme vojáky," zeptal se blahosklonně Bonaparte, „co tedy podle *vás* potřebujeme, abychom v této válce zvítězili?"

Frederik se nedokázal rozhodnout, zda se mu Bonaparte hnusí tím, jak hrubě se baví se šlechticem, nebo zda mu imponuje tím, jak hrubě se baví s odporným markýzem de La Fayette.

„Abychom zvítězili? Deset tisíc francouzských kolonistů," odpověděl La Fayette. „Vyrovnat se Američanům v mužích, v ženách, v dětech. Znemožnit jim v té části země podnikání, pokud nebudou mluvit francouzsky. Zdolat je početní převahou."

„Nikdo nepůjde bydlet do takové divočiny," řekl Frederik jako už mnohokrát.

„Nabídni jim půdu zadarmo a přijdou," odvětil La Fayette.

„Lůza," zatvářil se pohrdavě Frederik. „Sotva tu potřebujeme další lůzu."

Bonaparte si chvíli mlčky prohlížel La Fayettovu tvář. „Komerční hodnota těchto pozemků spočívá v obchodu s kožešinami," pronesl tiše. „Král byl v tomto ohledu velice striktní. Nepřeje si, aby se žádní Evropané usazovali mimo pevnosti."

„Pak král tuto válku prohraje," prohlásil La Fayette, „i kdyby sem poslal sebevíc generálů. Myslím, pánové, že tímto je večeře skončena."

Hned vzápětí La Fayette vstal od stolu a odešel.

Bonaparte se obrátil k Frederikovi, který se již zvedal, aby také odešel. Zvedl ruku a chytil Frederika za zápěstí.

„Zůstaňte, prosím.“

Vlastně ne, řekl jen: „Zůstaňte,“ ale Frederikovi to připadalo, že říká *prosím*, že skutečně *chce*, aby tam s ním zůstal, že ho má rád a váží si ho...

Ale nemohl, ne, nemohl, byl to jen plebejec a Frederik mu neměl co říct...

„De Maurepasi, můj pane,“ zašeptal korsický kaprál. Nebo řekl pouze: „Maurepasi,“ a zbytek si Frederik jednoduše domyslel? Slova nebyla důležitá, ale hlas překypoval úctou, důvěrou, nadějí...

A tak Frederik zůstal.

Bonaparte neřekl téměř nic. Obyčejné zdvořilosti. Měli bychom dobře spolupracovat. Můžeme posloužit králi. Budu vám pomáhat ze všech sil.

Ale pro Frederika to bylo mnohem víc než slova. Příslib budoucího uznání, slavného návratu do Paříže. Vítězství nad Američany a především zúčtování s La Fayettem, triumfu nad tím zrádným demokratickým markýzem. On a tento Bonaparte to společně mohli dokázat. Několik let trpělivosti, budování tak velké indiánské armády, že to Američany vyprovokuje, aby zřídili vlastní armádu; pak můžeme tu americkou armádu porazit a odjet domů. Nic víc nebude třeba. To, co zalilo Frederikovo srdce, bylo jako horečka naděje a důvěry, dokud...

Dokud Bonaparte Frederikovo zápěstí nepustil.

Bylo to, jako by ho Bonapartova ruka spojovala s nějakým zdrojem života a tepla; jakmile ji pustil, na Frederika padl chlad a únava. Ale úsměv na Bonapartově tváři zůstával a když se na něho Frederik podíval, pocit příslibu, který měl před okamžikem, se mu vybavil. Jak si mohl myslet, že spolupráce s Bonapartem by mohla být něco jiného než výhodná? Ten člověk věděl, kde je jeho místo, o tom nemohlo být pochyb. Frederik pouze *využije* Bonapartův nepopiratelný vojenský talent k tomu, aby společně zvítězili a vrátili Francii slávu...

Bonapartův úsměv povadl a Frederika se znovu zmocnil neurčitý pocit ztráty.

„Dobrou noc,“ loučil se Bonaparte. „Ráno na shledanou, pane.“

Korsičan odešel z místnosti.

Kdyby si Frederik viděl do tváře, možná by svůj výraz poznal: byl úplně stejný jako láskyplný, oddaný výraz, jenž nosili všichni Bonapartovi podřízení důstojníci. Ale Frederik si do tváře neviděl. Té noci uléhal ke spánku s takovým klidem, sebevědomím a nadějí, jaké za léta strávená v Kanadě nepoznal. Dokonce si připadal - co je to za zvláštní pocit, uvažoval - aha. Inteligentní. Dokonce si připadal inteligentní.

Bylo pozdě v noci, ale obsluha průplavu pilně pracovala a hlučným parním strojem napouštěla vodu do plavební komory. Byl to div techniky, nejstrmější soustava zdymadel, jaká na nějakém průplavu ve světě existovala. Zbytek světa o tom nevěděl. Evropa si stále myslela, že Amerika je zemí divochů. Ale energické Spojené státy americké, inspirované příkladem starého mága Bena Franklina, technický pokrok a průmysl podporovaly. Říkalo se, že jistý Fulton sestrojil fungující, párou poháněnou loď a jezdí s ní po Hudsonu po proudu i proti proudu - parní loď, jaká byla nabídnuta i králi Karlovi, ale on na ni odmítl dát peníze! V Saskvahenu a Apalačsku se hluboko do země zakusovaly uhelné doly. A tady, ve státě Irrokva, Indiáni překonávali bělochy v jejich vlastní hře - budovali průplavy, stavěli párou poháněné vozy, které mohly jezdit po železných cestách a párou poháněné spřádací stroje, které polykaly bavlnu z Korunních kolonií a proměňovaly ji na jemné příze, které se mohly rovnat všemu z Evropy - za poloviční cenu. Byl to teprve začátek, teprve rozběh, ale již dnes více než polovina lodí, které připlouvaly od ústí řeky svatého Diviše, měla namířeno do Irrokvy a ne do Kanady.

La Fayette stál u zábradlí, dokud se komora nezaplavila a ohně parního stroje mohly pohasnout. Potom se ozval klapot kopyt průplavových koní a loď znovu vyplula. La Fayette se pustil zábradlí a tiše vyšel po schodech do svého pokoje. Do úsvitu budou v Port Buffalu. De Maurepas a Bonaparte pocestují dál na západ do Detroitu. La Fayette se vrátí do guvernérské rezidence v Niagaře, kde bude sedět, vydávat rozkazy a dívat se, jak pařížští politikové připravují Francouze v Kanadě o budoucnost. La Fayette nemohl udělat nic, čím by Američanům, jak rudým, tak bílým, zabránil

předstihnout Kanadu a nechat ji za sebou. Ale *mohl* něco udělat, aby pomohl změnit Francii v národ, jenž bude schopen vykročit do budoucnosti stejně směle, jako to dělala Amerika.

La Fayette ležel na posteli ve svém pokoji a usmíval se. Dovedl si představit, co dnes Bonaparte udělal, když zůstal s ubohým, hloupým Freddym v místnosti sám. Mladý hrabě de Maurepas se určitě nechal zcela okouzlit. La Fayettovi se snadno mohlo stát totéž, kdyby nebyl varován před tím, co Bonaparte dokáže - že má nadání lidi přesvědčit, aby mu svěřili svůj život. Pro generála to bylo dobré nadání, pokud je používal jen na své vojáky, aby za něho byli ochotni padnout. Jenže Bonaparte je používal na všechny, když si myslel, že mu to projde. Proto La Fayettovi jeho dobrý přítel Robespierre poslal jistý amulet s drahokamem. Protilátku na Bonapartovo kouzlo, A ještě flakónek s práškem - definitivní protilátku na Bonaparta, pokud by se jinak zvládnout nedal.

Nedělej si starosti, Robespierre, drahý příteli, pomyslel si La Fayette. Bonaparte bude žít. Myslí si, že s Kanadou manipuluje, aby sloužila jeho cílům, ale já budu manipulovat s ním, aby posloužil věci demokracie. Bonaparte to ještě netuší, ale až se vrátí do Francie, bude připraven ujmout se velení revoluční armády a využít své nadání k tomu, aby ukončil tyranii vládnoucí třídy, místo aby s jeho pomocí přidal na Karlovu nanejvýš nehodnou hlavu další bezvýznamné koruny.

La Fayettovo nadání totiž nespočívalo v tom, že mohl jiným lidem číst myšlenky, jak se domýšlel de Maurepas, ale nebylo to daleko od pravdy. Když se La Fayette s někým setkal, uměl poznat, co ten člověk nejvíc ze všeho chce. A z toho se dalo odvodit všechno ostatní. La Fayette již Napoleona znal lépe, než znal Napoleon sám sebe. Věděl, že Napoleon Bonaparte chce vládnout světu. A možná toho dosáhne. Ale zatím, tady v Kanadě, bude Napoleonu Bonapartovi vládnout La Fayette. Usnul s rukou sevřenou kolem amuletu, který ho chránil.

Kapitola 4

Lola-šika

Když Lola-šika nechal Te-kumsu stát u brány Fort Kartága, věděl, co si bratr myslí. Te-kumsa si myslel, že se soudkem utíká, aby se mohl znovu a znovu opíjet.

Jenže o některých věcech Te-kumsa nevěděl. Ani Bílý vrah Harrison o nich nevěděl. Lola-šiku neznal nikdo. Tento soudek mu mohl vydržet tak na dva měsíce. Hlt teď, hlt později. Hlavně opatrně, velice opatrně, aby ani kapka nepřišla nazmar, vypít jen *tolik* a hned soudek dobře zavřít, aby vydržel.

Možná dokonce tři měsíce.

Dosud musel zůstávat v blízkosti pevnosti Bílého vraha Harrisona, aby dostával po troškách nalít do pohárku z toho tmavě hnědého džbánu. Teď měl ale whisky dost, aby se mohl vydat na cestu, aby mohl uskutečnit velkou cestu na sever a najít své snové zvíře.

Nikdo nevěděl, že Lola-šika má nějaké snové zvíře. Bílí muži to nevěděli, protože bílí muži snová zvířata nemají, bílí muži všechno prospí a žádné sny nemají. Rudí muži to nevěděli, protože se na Lola-šiku podívali a mysleli si, že je whiskový Indián, který se upije k smrti, žádné snové zvíře nemá, nikdy se neprobudí.

Ale Lola-šika věděl, že je to jinak. Lola-šika věděl o světle na severu, jehož příchod před pěti lety zaznamenal. Věděl, že na něho volá jeho snové zvíře, ale nedokázal odejít. Pětkrát, šestkrát, tucetkrát se zkusil vydat na sever, ale pak mu z krve vyprchala kořalka a znovu se ozval ten šum, strašlivý, zlověstný šum, který mu neustále působil tu nesnesitelnou bolest. Když se temný šum ozval, bylo to, jako by měl v hlavě sto maličkých nožů, které ho mučily tak, že necítil zemi, ztratil světlo svého snového zvířete, musel se vrátit a najít whisky, utišit šum, aby mohl *myslet.*

Teď naposledy to bylo nejhorší. Dlouho, moc dlouho žádnou whisky nepřivezli, a poslední dva měsíce pro něho neměl dost ani Bílý vrah Harrison, nanejvýš jeden pohárek za týden, což mu nevydrželo na déle než několik hodin, nanejvýš tak den. Dva dlouhé měsíce neustávajícího temného šumu.

Temný šum byl tou příčinou, proč Lola-šika nechodil rovně. Všechno se houpalo, půda poskakovala nahoru a dolů, jak může člověk chodit, když se země chová jako voda? Proto si všichni mysleli, že je Lola-šika opilý, když vrávoral jako whiskový Indián a stále padal. Odkud tu kořalku bere, ptali se všichni. Nikdo kořalku nemá, ale Lola-šika je zase opilý, jak jen to dělá? Nikdo nevidí, že Lola-šika opilý vůbec není. Copak neslyší, jak mluví, že mluví jasně, ne jako opilec? Necítí, že z něj netáhne kořalka? Nikdo neuvažuje, nikdo nepočítá, nikdo nemyslí. Vědí, že Lola-šika se vždycky rád napije. Nikoho nenapadne, že by ho mohla sužovat tak palčivá bolest, že by nejraději zemřel.

A když zavře oko, aby se svět přestal vlnit jako řeka, všichni si myslí, že usnul, a nedávají pozor na jazyk. Říkají věci, které by jinak před žádným Indiánem neřekli. Lola-šika na to přišel velice brzy, a tak když se temný šum zhoršil do té míry, že by si nejraději lehl na dno řeky,aby jej navždy umlčel, místo toho dovrávoral ke kanceláři Bílého vraha Harrisona, u jeho dveří padl na podlahu a poslouchal. Temný šum byl velmi hlasitý, ale nezněl mu v uších, takže mohl poslouchat, co lidé říkají, přestože mu v hlavě hučel temný šum. Soustředil se, aby pode dveřmi zaslechl každé slovo. Věděl všechno, co Bílý vrah Harrison komu řekl.

Lola-šika nikdy nikomu neřekl, co slyšel.

Lola-šika nikdy nikomu neřekl pravdu. Stejně by mu nevěřili. Jsi opilý, Lola-šiko. Styď se, Lola-šiko. I ve chvílích, kdy opilý nebyl, i ve chvílích, kdy ho to bolelo tak, že se mu chtělo zabít všechno živé, aby to přestalo, i potom říkali: Hanba, že se Indián může tak hrozně opít. A Te-kumsa, který u toho byl, nikdy nic neřekl, a když řekl, vedle Lola-šiky, tak slabého a špatného, byl tak silný a správný.

Lola-šika šel na sever, stále na sever, a monotónně si prozpěvoval. Tisíc kroků na sever a potom se maličko napiju. Na sever, s temným

šumem tak hlasitým, že nevím, kde sever je, ale stále na sever, protože nemám odvahu se zastavit.

Velmi tmavá noc. Temný šum tak silný, že zem neříká Lola-šikovi nic. I bílé světlo snového zvířete je vzdálené a vypadá, jako by přicházelo ze všech směrů najednou. Jedno oko vidí noc, druhé oko vidí temný šum. To musí přestat. To musí přestat.

Lola-šika si velice pozorně našel strom, položil soudek na zem, sedl si a opřel se o strom, se soudkem mezi nohama. Pak pomaličku, protože neviděl, soudek ohmatal ze všech stran, aby našel zátku. Tuk, ťuk, ťuk tomahavkem, ťuk, ťuk, ťuk, až se zátka uvolnila. Pomalu ji vykroutil prsty. Potom se naklonil, přitiskl ústa na otvor po zátce, těsně jako při polibku, těsně jako dítě přisáté k bradavce; potom soudek pomalu, pomaloučku zvedal, ne moc vysoko, už je to tady, ta chuť, whisky, jeden hlt, dva hlty, tři hlty, čtyři.

Čtyři je dost. Čtyři je konec. Čtyři je pravé číslo, celé číslo, čtvercové číslo. Čtyři hlty.

Vrátil zátku do soudku a zarazil ji na místo. Cítil, jak mu kořalka stoupá do hlavy. Temný šum již slábl, vytrácel se.

Do ticha. Do krásného zeleného ticha.

Jenže zelená také zmizí a nahradí ji černá. Pokaždé je to tak. Nikdo neměl tento cit pro zemi silnější, nikdo neměl zelené vidění jasnější než Lola-šika. Jenže teď těsně po něm pokaždé přišel temný šum. A když přejde temný šum, když ho whisky vypudí, zmizí hned po něm i zelené živé ticho. Vždycky je to stejné.

Lola-šika je potom jako bílý muž. Odříznutý od země. Půda mu pod nohama křupe. Větve ho zachytávají. Kořeny mu podrážejí nohy. Zvířata prchají pryč.

Lola-šika doufal, léta doufal, že najde to správné množství kořalky, po jehož vypití utichne temný šum a přitom mu zůstane zelené vidění. Čtyři hlty, to bylo nejblíž, jak se kdy dostal. Temný šum zůstával těsně mimo, hned za nejbližším stromem. Ale také zeleň zůstávala tam, kde se jí mohl dotknout, kde na ni mohl dosáhnout. Aby mohl předstírat, že je pravý Indián a ne whiskový Indián, který je ve skutečnosti běloch.

Dnes večer však byl bez whisky tak dlouho, dva měsíce kromě občasného pohárku, že pro něho čtyři hlty byly příliš. Zeleň zmizela s tmou. Ale dnes mu to nevadilo. Bylo mu to jedno, musel spát.

Když se ráno probudil, temný šum se právě vracel. Nebyl si jist, jestli ho probudilo slunce nebo šum a bylo mu to jedno. Vyrazit zátku, čtyřikrát polknout, zátku zpátky. Tentokrát vnímaná země zůstala nablízku, slabě ji cítil. Dost, aby našel v noře králíka.

Silný starý klacek. Tady uřezat, rozříznout, ještě jednou, aby třísky trčely do všech stran.

Lola-šika si klekl ke králičí noře.

„Mám velký hlad," zašeptal. „A nejsem příliš silný. Dáš mi maso?"

Napínal uši, aby zaslechl odpověď, aby se dozvěděl, jestli je to ta správná. Ale bylo to příliš daleko a králíci mají hlas země velice tichý. Pamatoval si, že kdysi slyšel všechny hlasy na vzdálenost mnoha mil. Možná kdyby se temného šumu někdy zbavil, sluch by se mu vrátil. Ale momentálně neměl jak zjistit, jestli králík svolil či ne.

Proto nevěděl, zda má nebo nemá právo. Nevěděl, jestli si bere jako rudý muž jen to, co země nabízela, nebo jestli krade jako bílý muž, vraždí všechno, co ho těší zabíjet. Neměl na vybranou. Strčil klacek do nory a zakroutil jím. Ucítil zachvění, uslyšel zapištění a dalším kroucením vytáhl klacek ven. Byl to malý králíček, žádný macek, malý králíček, a zmítal sebou, aby se uvolnil z třísek, ale Lola-šika byl rychlý. Ve chvíli, kde se králík ocitl v ústí nory a chystal se osvobodit a utéct, Lola-šika tam měl ruku nachystanou, chytil králíka za hlavu, rychle ho zvedl do vzduchu a prudce mu s hlavou škubl. Králíček dopadl na zem mrtvý a Lola-šika ho odnesl od nory zpátky k soudku, protože když se mládě stahuje z kůže tam, kde to může vidět nebo slyšet nějaký jeho příbuzný, je to velice hanebné a v zemi tím vzniká prázdné místo.

Oheň nerozdělal. Bylo to příliš nebezpečné a na to, aby maso vyudil, takto blízko pevnosti Bílého vraha Harrisona, stejně neměl čas. Ono toho masa ani moc nebylo; snědl je syrové, takže musel hodně žvýkat, ale chuť byla výrazná a dobrá. Indián ví, že když si nemůže maso vy udit, je nejlepší, aby si odnesl v břichu tolik, kolik

může. Kůži si zastrčil za pas bederní zástěrky, zvedl si soudek na ramena a vydal se na sever. Bílé světlo měl před sebou, snové zvíře ho volalo, pobízelo ho, aby šel. Probudím tě, říkalo snové zvíře. Ukončím tvůj sen.

Bílí muži věděli o snových zvířatech. Mysleli si, že rudí muži chodí do lesa a nechávají si něco zdát. Hloupí bílí muži, nikdy nic nepochopili. Celý život je zpočátku dlouhý spánek, dlouhý sen. Ve chvíli, kdy se narodí, člověk usne a neprobudí se, ani na chvíli se neprobudí, dokud ho jednoho dne nezavolá snové zvíře. Potom je třeba odejít do lesa, někdy jen několik kroků, někdy až na kraj světa. Člověk musí jít, dokud nenajde zvíře, které ho volá. To zvíře není ve snu. To zvíře ho ze snu probudí. Ukáže mu, kdo je, vysvětlí mu jeho místo na světě. Muž potom odejde domů probuzený, konečně probuzený a řekne šamanovi, matce a sestrám, co bylo jeho snové zvíře. Medvěd? Jezevec? Pták? Ryba? Jestřáb nebo orel? Včela nebo vosa? Šaman mu bude vyprávět a pomůže mu zvolit si jméno, které bude po probuzení nosit. Matka a sestry dají jména všem jeho dětem, narozeným i dosud nenarozeným.

Všichni Lola-šikovi bratři potkali své snové zvíře již dávno. Jeho matka byla mrtvá, sestry odešly žít s jiným kmenem. Kdo dá jméno jeho dětem?

Já vím, řekl Lola-šika. Vím. Lola-šika děti nikdy mít nebude, ten jednooký whiskový Indián. Ale Lola-šika své snové zvíře najde. Lola-šika procitne. Lola-šika bude mít jméno po probuzení.

Pak Lola-šika pozná, jestli má žít nebo zemřít. Když temný šum zůstane a procitnutí mu nedá víc, než ví teď, Lola-šika odejde spát do řeky a nechá se jí odvalit do moře, daleko od země a od temného šumu. Ale když mu procitnutí dá nějaký důvod, aby žil dál, nehledě na temný šum, čeká Lola-šiku ještě mnoho dlouhých let pití a bolesti, bolesti a pití. Lola-šika si dal čtyři hlty každé ráno, čtyři hlty každou noc, a odešel spát s nadějí, že až ho snové zvíře probudí, bude moci zemřít.

Jednoho dne stál na břehu potoka s průzračnou vodou. Temný šum mu kalil zrak a hučel v uších. Ve vodě stál velký hnědý medvěd. Pleskl tlapou o hladinu a do vzduchu vyletěla ryba. Medvěd ji chytil

do zubů, dvakrát hryzl a polkl. Ale pro Lola-šiku nebylo důležité, jak se medvěd krmí. Všímal si medvědových očí.

Medvědovi chybělo jedno oko, stejně jako Lola-šikovi. Lola-šika proto začal přemýšlet, jestli by medvěd nemohl být jeho snové zvíře. Ale ne, to nešlo. Bílé světlo, které ho volalo, bylo dál na sever a mírně na západ odtud. Takže tento medvěd nebyl snové zvíře, ale součást snu.

Ale i tak to pro Lola-šiku mohlo znamenat poselství. Medvěd tu mohl být proto, že země chtěla, aby Lola-šikovi něco vyprávěl.

První, čeho si Lola-šika všiml, bylo toto: když medvěd chytil rybu do tlamy, díval se svým jediným okem a viděl odlesk slunce na rybím těle.

Lola-šika to věděl, protože naklonil hlavu na stranu úplně stejně jako medvěd.

Druhé, čeho si Lola-šika všiml, bylo toto: když se medvěd díval do vody, aby zahlédl rybu a mohl se po ní ohnat, díval se druhým okem, tím, jež mu chybělo. Lola-šika tomu nerozuměl. Bylo to velice zvláštní.

Poslední, čeho si Lola-šika všiml, bylo toto: když si medvěda prohlížel, sám měl zdravé oko zavřené. A když oko otevřel, byla tam řeka, bylo tam slunce a ryby stále vyskakovaly do vzduchu a vzápětí mizely, ale medvěd byl pryč. Lola-šika medvěda viděl jen tehdy, když zdravé oko zavřel.

Lola-šika si dvakrát přihnul ze soudku a medvěd odešel.

Jednoho dne Lola-šika narazil na cestu bílých mužů a když přes ni přecházel, zmocnil se ho pocit, jako by mu pod nohama ubíhala řeka. Proud cesty ho strhl s sebou. Nejdřív zavrávoral, pak srovnal krok a rozběhl se po cestě, se soudkem na rameni.

Rudí muži po cestách bílých mužů zásadně nechodili - když bylo sucho, hlína byla příliš udusaná, v dešti se na ní dělalo hluboké bláto. Koleje vyježděné koly vozů chytaly rudé muže za kotníky jako ruce bílých lidí, aby jim je zvrtly, podrazily jim nohy, strhly je na zem. Avšak tentokrát byla zem měkká jako jarní tráva na břehu řeky, když Lola-šika běžel po cestě správným směrem. Již ne za světlem, neboť

světlo se rozlévalo kolem něho a on věděl, že snové zvíře je velice blízko.

Cesta třikrát přešla přes vodu - dva malé potoky a jeden velký - a pokaždé po mostě z velkých, těžkých klád a silných desek, krytém střechou jako dům bílého muže. Na prvním mostě Lola-šika dlouho stál. Nikdy o něčem podobném neslyšel. Stál na místě, kde měla být voda, ale most byl tak masivní a pevný a stěny tak silné, že vodu vůbec neviděl ani neslyšel.

A řeka ho nenáviděla. Lola-šika slyšel, jak se zlobí, jak se chce zvednout a most strhnout. Způsoby bílého muže, řekl si Lola-šika. Bílý muž stále potřebuje dobývat, vyřvávat něco zemi.

Ale jak na mostě stál, všiml si také něčeho jiného. Přestože alkohol mu už z těla téměř vyprchal, temný šum byl na mostě tišší. Slyšel zelené ticho tak, jak se mu to již dlouho nepodařilo. Jako by temný šum vycházel částečně z řeky. Jak je to možné? Reka se na rudé muže nehněvá. A nic, co postavila ruka bílého muže, nemůže rudého muže přivést blíž zemi. Přesto se to tady dělo. Lola-šika pospíchal po cestě dál; třeba tomu porozumí, až ho snové zvíře probudí.

Cesta vyústila na louku, na níž stálo několik bělošských stavení. Mnoho vozů. Uvázaní koně spásali trávu. Vzduchem se rozléhalo řinčení kovových palic, zvuky dřeva štípaného sekerami, skřípot pil pohybujících se sem a tam, mnoho zvuků, které se ozývají, když bílý muž zabíjí les. Bělošské město.

Ale zároveň to *nebylo* bělošské město. Lola-šika se na okraji volného prostranství zastavil. Čím bylo toto bělošské město jiné, co nemohl zrakem nikde najít?

Palisáda. Nebyla tam žádná palisádová hradba.

Kam se bílí muži chodili ukrýt? Kam zavírali opilé Indiány a bílé zloděje? Kde schovávali své pušky?

„Zvedat! Zvedat! Zvedat!“ Bělošský hlas se těžkým vzduchem letního odpoledne rozlehl jako zvon.

Na travnatém pahorku asi půl míle odsud se zvedala jakási podivná dřevěná věc. Lola-šika neviděl muže, kteří ji zvedali, protože se díval ze špatného úhlu; zakrýval mu je vrchol kopce. Ale

viděl, jak tyčemi zapřenými o horní konec vztyčují konstrukci z čerstvě otesaných trámů.

„Teď boční stěnu! Zvedat! Zvedat! Zvedat!“

Pomalu, pomaličku se zvedla další konstrukce, bokem k té první. Když obě konstrukce stály rovně, sbíhaly se v jedné hraně. Lola-šika vůbec poprvé zahlédl muže. Bílí mladíci vylezli na konstrukce, zvedli palice a začali jimi bušit jako tomahavky, aby se jim dřevo podrobilo. Po chvíli bušení se všichni tři vztyčili. Stáli na samotné koruně konstrukcí, s palicemi zvednutými do výšky, jako by to byly oštěpy právě vytažené z těla divokého bizona. Muži, kteří zůstali dole, odtáhli tyče, jimiž stěny přidržovali. Stěny stály a navzájem se podpíraly. K Lola-šikovým uším dolehl jásot.

Pak se najednou všichni muži objevili na vrcholku kopce. Zahlédli mne? Přijdou mne vyhnat nebo uvěznit? Ne, pouze scházeli z kopce k místu, kde měli své koně a vozy. Lola-šika se ukryl do lesa.

Čtyřikrát si přihnul ze soudku, potom s ním vylezl na strom a zasadil soudek na místo, z něhož se rozbíhaly tři silné větve. Bezpečné, pevné místo. Zakryté hustým listovím. Zdola si nikdo ničeho nevšimne, ani Indián.

Lola-šika to vzal oklikou, ale zanedlouho byl na kopci, na němž se tyčily nové stěny. Dlouho si je prohlížel, ale stejně nechápal, k čemu bude tato budova sloužit. Byl to nový způsob stavění, tyto rámové stěny, jako v novém domě Bílého vraha Harrisona, ale tato stavba byla obrovská. Větší než všechny ostatní stavby bílých mužů, které kdy Lola-šika viděl, dokonce vyšší než palisádová hradba.

Nejdřív ty zvláštní mosty, utěsněné jako domy, a teď tato podivuhodná stavba, vysoká jako stromy. Lola-šika vyšel z úkrytu mezi stromy na otevřenou louku. Kolébal se při tom dopředu a dozadu, protože když se napil, země ani na okamžik nezůstala rovná. Došel ke stavbě a vstoupil na dřevěnou podlahu. Bělošská podlaha, bělošské stěny, ale byl to jiný pocit než v ostatních bělošských stavbách, které Lola-šika znal. Uvnitř byl velký volný prostor. Stěny byly velmi vysoké. Vůbec poprvé viděl, jak bílí muži staví něco, co není uzavřené a temné. Na tomto místě se možná mohl cítit dobře i Indián.

„Kdo je to? Kdo jsi?“

Lola-šika se otočil tak prudce, že málem upadl. U okraje budovy stál vysoký bílý muž. Podlaha byla o tolik zvýšená, že mu sahala do pasu. Neměl na sobě jelenici jako lovec ani uniformu jako voják. Byl oblečen snad jako farmář, až na to, že byl čistý. V Kartágu Lola-šika takového muže nikdy neviděl.

„Kdo jsi?“ zeptal se znovu muž.

„Indián,“ odpověděl Lola-šika.

„Sice se šeří, ale noc ještě zdaleka není. Musel bych být slepý, abych nepoznal, že jsi Indián. Ale okolní Indiány znám a ty nejsi žádný z nich.“

Lola-šika se rozesmál. Kdo to kdy slyšel, že by nějaký běloch dokázal rozeznat jednoho Indiána od druhého tak dobře, aby mohl říct, kdo je z blízka a kdo z daleka?

„Říkají ti nějak, Indiáne?“

„Lola-šika.“

„Ty jsi opilý, že? Cítím to a vidím, že ti chůze dělá potíže.“

„Moc opilý. Whiskový Indián.“

„Kdo ti tu kořalku dal? Řekni mi to! Kde jsi k té kořalce přišel?“

Lola-šika nevěděl, co má dělat. Ještě nikdy se ho žádný běloch nezeptal, kde dostal kořalku. Každý bílý muž to věděl. „Od Bílého vraha Harrisona,“ odpověděl.

„Harrison je odsud dvě stě mil na jihovýchod. Jak jsi ho to nazval?“

„Guvernér Bill Harrison.“

„Řekl jsi Bílý vrah Harrison.“

„Tento Indián být *moc* opilý.“

„ *To* vidím. Ale nevěřím, že ses napil ve Fort Kartágu a za celou cestu sem jsi nevystřízlivěl. Řekni, kde jsi tu kořalku dostal?“

„A zavřete mě?“

„Jestli tě zavřeme - kam bychom tě asi tak zavřeli, můžeš mi říct? Poslyš, ty asi vážně *budeš* z Fort Kartága. Tak dobře poslouchej, Lola-šiko. My tady nemáme místo, kam bychom zavírali opilé Indiány, protože zdejší Indiáni se neopíjejí. A když se opijí, najdeme bělocha, který jim kořalku prodal, a ztrestáme ho bičem. Takže mi tady a teď řekni, kde jsi k té kořalce přišel.“

„Moje whisky,“ řekl Lola-šika.

„Možná bude lepší, když půjdeš se mnou.“

„Zavřete mě?“

„Řekl jsem ti, že nemáme... poslyš, nemáš hlad?“

„Možná mám,“ odvětil Lola-šika.

„Máš se kde najíst?“

„Můžu jíst všude.“

„Tak dnes půjdeš se mnou domů a najíš se tam.“

Lola-šika nevěděl, co má na to říct. Byl to nějaký bělošský žert? Rozumět bělošským žertům bylo velice těžké.

„Tak máš hlad?“

„Asi mám,“ řekl znovu Lola-šika.

„Tak pojď!“

Do kopce stoupal další běloch. „Božizbroji!“ zvolal. „Vaše paní manželka se ptá, kde jste zůstal.“

„Už jdu, pane pátere. Asi dnes budeme mít u večeře společnost.“

„Kdo to je? Propána, Božizbroji, to vypadá jako Indián.“

„Říká, že se jmenuje Lola-šika. Je to Šavan. A taky je nalitý jako skunk.“

Lola-šika nevycházel z údivu. Tento bílý muž poznal, že je Šavan, a ani se ho nemusel zeptat. Že by podle vlasů, vytrhaných s výjimkou vysokého pruhu, který se táhl středem hlavy? Dělali to tak i jiní Indiáni. Podle třásní na bederní zástěře? Takových věcí si běloši nevšímali.

„Šavan,“ opakoval nově příchozí běloch. „Není to obzvlášť bojovný kmen?“

„To nevím, pátere Throwere,“ odpověděl Božizbroj. „Ale vím, že je to obzvlášť *střízlivý* kmen. Tím chci říct, že se neopíjejí tolik jako někteří ostatní. Mnozí lidé mají za to, že jediní neškodní Indiáni jsou whiskoví Indiáni, a proto když vidí tolik střízlivých Šavanů, myslí si, že jsou nebezpeční.“

„Zdá se, že tenhle takový problém nemá.“

„Vidím. Snažil jsem se z něj dostat, kdo mu tu whisky dal, ale nechce mi to říct.“

Páter Thrower se obrátil na Lola-šiku. „Ty nevíš, že whisky je ďáblův nástroj a zhouba Indiánů?“

„Nevím, jestli umí anglicky natolik dobře, aby věděl, o čem mluvíte, pane pátere.“

„Kořalka moc špatná pro rudého muže,“ zopakoval Lola-šika.

„Hm, vypadá to, že rozumí,“ zasmál se pro sebe Božizbroj. „Když víš, jak moc kořalka škodí, Lola-šiko, proč je z tebe cítit laciná whisky jako z irské nálevny?“

„Kořalka moc špatná pro rudého muže,“ řekl Lola-šika, „ale rudý muž má pořád žízeň.“

„Existuje pro to jednoduché vědecké vysvětlení,“ ozval se páter Thrower. „Evropané znají alkoholické nápoje tak dlouho, že si vypěstovali jistou odolnost. Ti Evropané, kteří se alkoholu nemohou nabažit, obvykle umírají v mladším věku, mají méně dětí a o ty, které přece jen mají, se moc dobře nestarají. Výsledkem je, že většina Evropanů v sobě má jistou odolnost proti alkoholu. Jenže vy Indiáni jste si tuto odolnost nemohli vypěstovat.“

„To je pravda, ksakru,“ ozval se Lola-šika. „Bílý muž mluví pravdu. Jak je možné, že vás Bílý vrah Harrison ještě nezabil.“

„To si dobře poslechněte,“ upozornil Božizbroj. „Už podruhé nazval Harrisona vrahem.“

„Také ale zaklel, a to slyším nerad.“

„Jestli je z Kartága, naučil se anglicky od takové skupiny bělochů, která si myslí, že slova jako „ksakru“ se používají jako interpunkce, pokud mi rozumíte, pane pátere. Poslouchej mě, Lola-šiko. Tento muž, páter Filadelf Thrower, je duchovním zastupujícím Ježíše Krista, takže se snaž v jeho přítomnosti nepoužívat ošklivá slova.“

Lola-šika neměl nejmenší ponětí, co to znamená duchovní - v Kartágu nic takového nebylo. A tak usoudil, že duchovní bude něco jako guvernér, pouze přívětivější.

„Vy budete v tom moc velkém domě bydlet?“

„Bydlet tady?“ zeptal se Thrower. „Ne, to ne. Toto je příbytek Páně.“

„Koho?“

„Ježíše Krista.“

Lola-šika o Ježíši Kristovi slyšel. Bílí muži jeho jméno vykřikovali neustále, většinou tehdy, když byli rozčilení nebo lhali. „Velice zlostný pán,“ usoudil Lola-šika. „On tady bydlí?“

„Ježíš Kristus je milující a odpouštějící," přispěchal s odpovědí páter Thrower. „Nebude tady bydlet tak, jako běloši bydlí ve svých domech. Ale když ho dobří křesťané budou chtít uctít - zazpívat si chvalozpěvy, pomodlit se a poslechnout si slovo Páně - sejdeme se tady. To je kostel, nebo alespoň bude."

„Ježíš Kristus tady mluví?" Lola-šiku napadlo, že by mohlo být zajímavé setkat se s tímto velice důležitým bílým mužem tváří v tvář.

„Ale ne, osobně ne. Já mluvím *za* něho."

Zpod kopce se ozval ženský hlas.

„Zbroji! Zbroji Tkalče!"

Božizbroj zpozorněl. „Večeře je připravena a paní domu už volá, a to ona nedělá ráda. Pojď, Lola-šiko. Opilý neopilý, jestli chceš večeři, můžeš jít se mnou a dostaneš ji-"

„Doufám, že půjdeš," řekl páter Thrower. „A až bude po večeři, třeba se mi podaří přiblížit ti slovo Ježíše Krista."

„Ale ze všeho nejdřív," vyhrkl Lola-šika, „mi slibte, že mě nezavřete. Nechci zavřít, musím najít snové zvíře."

„Neboj se, nezavřeme tě. Můžeš z mého domu odejít, kdykoli se ti zlíbí." Božizbroj se obrátil k páteru Throwerovi. „Alespoň vidíte, jakou představu si Indiáni o bělochách udělají podle Viléma Jindřicha Harrisona. Kořalka a zavírání pod zámek."

„Na mne víc zapůsobily ty jeho pohanské víry. Snové zvíře! To je jejich představa bohů?"

„Snové zvíře není bůh, je to zvíře, které je navštěvuje ve snech a učí je různé věci," vysvětlil Zbroj. „Vždycky se vydají na dlouhou cestu, dokud se jim o něm nezdá, pak se vrátí domů. To vysvětluje, co dělá dvě stě mil od hlavního šavanského osídlení na dolním toku Miami."

„Snové zvíře *opravdové*, „ bránil se Lola-šika.

„Jistě," přitakal Božizbroj. Lola-šika věděl, že to říká jen proto, aby ho neurazil.

„Tento ubohý tvor evidentně naléhavě potřebuje evangelium," prohlásil Thrower.

„Já bych řekl, že momentálně víc potřebuje večeři. S plným břichem se evangeliu učí lépe, nemyslíte?"

Thrower se pro sebe zasmál. „Myslím, že to v Bibli nikde nestojí, ale s největší pravděpodobností máte pravdu, Božizbroji.“

Božizbroj si dal ruce v bok a znovu se Lola-šiky zeptal: „Tak jdeš nebo ne?“

„Asi jdu,“ kývl Lola-šika.

Lola-šika měl plné břicho, jenže byla to bělošská strava, měkká, jemná a převařená a žaludek na ni žehral. Thrower ze sebe dál a dál sypal velice zvláštní slova. Byly to dobré příběhy, ale Thrower do omrzení mluvil o prvotním hříchu a o vykoupení. Když už si Lola-šika myslel, že pochopil, prohlásil:

„To je ale hloupý bůh, když každého, kdo se narodí špatný, posílá do horoucího pekla. Proč se tak vzteká? Je to všechno jeho chyba!“

Jenže Throwera to velice rozčílilo a začal mluvit ještě déle a ještě rychleji, takže Lola-šika si své myšlenky raději nechával pro sebe.

Temný šum se vrátil a čím víc Thrower mluvil, tím byl hlasitější a hlasitější. Whisky přestávala působit? Na to, aby z něj kořalka už vyprchala, bylo velice brzy. A když Thrower v jednu chvíli odešel, aby si ulevil, temný šum se ztišil. To bylo velice zvláštní - Lola-šika si ještě nikdy nevšiml, že by někdo svým příchodem nebo odchodem mohl temný šum zesílit či ztlumit.

Ale možná to bylo tím, že byl tady, kde žilo snové zvíře. Věděl, že je to někde tady, protože když se podíval, bílé světlo bylo všude kolem něho a on neviděl, kam jít. Nebuď překvapený mosty, které temný šum tlumí, a bílým duchovním, který temný šum zesiluje. Nebuď překvapený Božizbrojem s kresbou tváře země, který dává najíst Indiánům a neprodává kořalku, ani ji nedává.

Zatímco Thrower byl venku, Božizbroj předváděl Lola-šikovi svou mapu. „Toto je obrázek celé země kolem nás. Na severozápadě je velké jezero - Kikapůvové mu říkají Tlusté jezero. Tady, Fort Chicago - to je vojenská základna Francouzů.“

„Francouzi. Pohárek whisky za bělošský skalp.“

„Ano, to je zavedená cena,“ kývl Božizbroj. „Ale zdejší Indiáni skalpy neberou. Poctivě se mnou obchodují a já poctivě obchoduji s nimi. My nestřílíme Indiány a oni nezabíjejí bělochy pro odměnu. Rozumíš mi? Až začneš mít žízeň, vzpomeň si na tohle: před

nějakými čtyřmi lety jsme tady měli whiskového Indiána z kmene Víavů, který v lesích zabil malého dánského chlapce. Myslíš, že ho vystopovali běloši? Vůbec ne: určitě víš, že běloch nemá šanci Indiána v těchto lesích najít, obzvlášť farmář a někdo jako my. Ne, dvě hodiny poté, co se zjistilo, že chlapec zmizel, ho našli Šavani a Otyvaové. A myslíš, že toho whiskového Indiána potrestali běloši? Vůbec ne; chytili toho Víava a řekli: ‚Chceš dokázat, že jsi odvážný?' a když prohlásil, že ano, zabíjeli ho šest hodin."

„Velká laskavost," pravil Lola-šika.

„*Laskavost?* To snad ne," zděsil se Božizbroj.

„Kdyby rudý muž zabil bílého chlapce kvůli whisky, já bych ho nenechal dokázat odvahu, on by zemřel - ho! Takhle, rychle jako chřestýš, žádný muž."

„Musím říct, že vy Indiáni máte zvláštní způsob uvažování," uznal Zbroj. „Podle tebe je to laskavost, umučit někoho k smrti? „

„Ne *někoho.* Nepřítele. Když chycený nepřítel ukáže odvahu, než zemře, jeho duch odletí zpátky domů. Říct matce a sestrám, že zemřel jako hrdina. Ony pak zpívají a křičí. Když neukáže odvahu, než zemře, jeho duch padne na zem a ty na něj šlápneš a zamáčkneš ho do prachu. Pak se nikdy nevrátí domů a nikdo si nepamatuje jeho jméno."

„Dobře, že je Thrower právě teď na záchodě, jinak by si to nejspíš pustil do kalhot, kdyby *tohle* učení slyšel."

Božizbroj se na Lola-šiku podíval přimhouřenýma očima. „Chceš říct, že tomu Víavovi, který umučil toho malého chlapce, nakonec prokázali *čest?"*

„Moc špatná věc, zabít malého chlapce. Ale možná rudí muži vědí, co je to whiskový Indián, velká žízeň, která plete hlavu. Něco jiného než zabít muže kvůli domu, ženě nebo půdě, jak to bílí muži dělají pořád."

„Musím říct, že čím víc se o Indiánech dozvídám, tím víc to začíná dávat smysl. Asi bych si měl každou noc víc číst v Bibli, aby se ze mě taky nestal Indián."

Lola-šika se dlouho smál.

„Co je na tom tak směšného?"

„Z mnoha rudých mužů se stanou bílí a potom zemřou. Ale z bílého muže se nikdy nestane rudý. Až to budu vyprávět, všichni se budou smát.“

„Vy Indiáni máte smysl pro humor, kterému prostě nerozumím.“ Zbroj zaklepal rukou na mapu. „Tady jsme my, přesně tady, kousek po proudu od místa, kde se Vratká Kánoe vlévá do Wobiše. Všechny tyto tečky jsou bělošské farmy. A tyhle kroužky jsou indiánské vesnice. Tato je šavanská, tady jsou Winybagové, vidíš?“

„Bílý vrah Harrison říká Indiánům, že tuto kresbu tváře země děláte proto, abyste uměl najít indiánské vesnice. A mohl všechny zabít, tak to říká.“

„Přesně takovou lež bych od něho čekal. Takže jsi o mně slyšel, než jsi sem na sever přišel, nemám pravdu? Doufám, že těm lžím nevěříš.“

„Ne, ne. Bílému vrahovi Harrisonovi nikdo nevěří.“

„To je dobře.“

„Nikdo nevěří žádnému bílému muži. Všichni lžou.“

„Ale já ne, rozumíš? Já ne. Harrison tolik touží stát se guvernérem, že je schopen říct jakoukoli lež, aby se dostal k moci a udržel si ji.“

„On říká, že chcete být guvernérem taky.“

Zbroj se odmlčel. Podíval se na mapu. Zalétl pohledem ke dveřím do kuchyně, kde jeho žena umývala nádobí. „Hmm, v tom asi nelhal. Ale moje představa, co obnáší být guvernérem, a jeho představa - to jsou dvě naprosto odlišné věci. Já chci být guvernérem proto, aby tady rudí a bílí mohli spolu žít v míru, obdělávat půdu vedle sebe a chodit do stejných škol, aby jednou nebyl mezi Indiány a bělochy žádný rozdíl. Jenže Harrison se chce Indiánů úplně zbavit.“

Když se Indián změní, aby byl jako běloch, už to není Indián. Ať je po Harrisonovu nebo po Zbrojovu, výsledek bude vždycky stejný - žádní Indiáni. Lola-šika o tom přemýšlel, ale nahlas neřekl nic. Věděl, že i kdyby proměna všech Indiánů na bělochy byla velmi zlá, ještě horší by bylo, kdyby se upili k smrti, jak to zamýšlel Harrison, nebo kdyby byli pobiti a vyhnáni ze země, jak to plánoval Jackson. Harrison byl velice špatný člověk. Zbroj chtěl být dobrý, pouze nevěděl jak. Lola-šika to pochopil, a proto se s ním nehádal.

Zbroj pokračoval v předvádění mapy. „Tady dole je Fort Kartágo, má čtvereček, protože je to město. Nás jsem taky udělal jako čtvereček, i když ještě doopravdy město nejsme. Říkáme tomu tady Sílův Kostelec, kvůli tomu kostelu, který stavíme.“

„Kostelec kvůli stavbě. Proč Sílův?“

„To první lidé, kteří se tady usadili, ti, kteří vykáceli cestu a postavili mosty, Mlynářovi. Žijí nahoře za kostelem, když se jde po cestě ještě kus dál. Moje manželka je vlastně jejich nejstarší dcera. Pojmenovali to tady Síla, protože jejich nejstarší syn se jmenoval Síla. Utopil se cestou sem, v řece Vidlici, na východě nedaleko Saskvahenu. Proto to tady pojmenovali po něm.“

„Vaše manželka moc hezká,“ prohlásil Lola-šika.

Zbroj se zatvářil tak překvapeně, že se zmohl na odpověď až po několika vteřinách. A vzadu v krámě, kde jedli, musela jeho žena Eleonora poslouchat, protože znenadání stála ve dveřích.

„To mi ještě nikdo neřekl, že jsem hezká,“ promluvila tiše.

Lola-šika si nevěděl rady. Většina bílých žen měla úzké obličeje, žádné lícní kosti a nezdravě vyhlížející kůži. Eleonora byla snědší, měla široký obličej a vysoké lícní kosti.

„Podle mě hezká jsi,“ ubezpečoval ji Zbroj. „Opravdu.“

Lola-šika mu nevěřil a neuvěřila mu ani Eleonora, přestože se usmála a odešla ze dveří. Nikdy ho nenapadlo, že je hezká, to bylo jasné. A Lola-šika vzápětí pochopil proč. Eleonora byla hezká jako *rudá* žena. Proto bylo přirozené, že bílí muži, kteří neviděli správně, si mysleli, že to, co je na ní hezké, je velice ošklivé.

To také znamenalo, že Božizbroj se oženil se ženou, kterou považuje za ošklivou. Ale nekřičel na ni, ani ji nebil, jak to dělá rudý muž s ošklivou squaw. Lola-šika usoudil, že to je správné.

„Jste moc šťastní,“ řekl Lola-šika.

„To proto, že jsme křesťané,“ odvětil Božizbroj. „Také bys byl šťastný, kdybys byl křesťan.“

„Já nebudu nikdy šťastný,“ prohlásil Lola-šika. Chtěl říct: „Dokud znovu neuslyším zelené ticho, dokud nezmizí temný šum.“ Ale říkat něco takového bělochům nemělo smysl, když ani nevěděli, že polovina věcí, které se ve světě dějí, je pro ně neviditelná.

„Ale ano, budeš.“ Thrower vstoupil do pokoje plný energie, připravený pustit se do tohoto pohana nanovo. „Přijmi Ježíše Krista za svého spasitele a poznáš opravdové štěstí.“

To byl ovšem příslib, který si zvýšenou pozornost zasloužil. Pak stálo za to si o tom Ježíši Kristovi promluvit. Třeba byl Ježíš Kristus Lola-šikovo snové zvíře. Třeba zažene temný šum a udělá Lola-šiku tak šťastným, jak byl předtím, než Bílý vrah Harrison rozmetal svět temným šumem své pušky.

„Ježíš Kristus mě probudí?“ zeptal se Lola-šika.

„Pojďte za mnou, pravil, a já z vás udělám rybáře lidí,“ odpověděl Thrower.

„Probudí mě? Udělá mě šťastným? „

„Věčná radost v náruči nebeského Otce,“ citoval Thrower.

Nedávalo to žádný smysl, ale Lola-šika beztak již dospěl k rozhodnutí, že to zkusí; třeba bude probuzen a potom pochopí, o čem to Thrower mluvil. Thrower sice temný šum zesiloval, ale možná na něj měl také lék.

Proto Lola-šika přespal v lese, ráno si dal své čtyři hlty whisky a potácivě vyšel nahoru ke kostelu. Thrower byl mrzutý, že je Lola-šika opilý, a Zbroj znovu chtěl vědět, od koho kořalku dostal. Jelikož všichni ostatní muži, kteří na stavbě kostela pracovali, byli shromážděni poblíž, Zbroj se ujal slova a pronesl řeč, která se hemžila hrozbami. „Jestli zjistím, kdo Indiány opíjí, přísahám, že mu podpálím dům a vyženu ho, ať si žije s Harrisonem na jihu u Hia. Tady na severu jsme křesťané. Nemohu vám zabránit v tom, abyste očarovávali své domy, abyste používali kouzla a zaklínadla, přestože jsou to projevy nedostatečné víry v Ježíše Krista, ale pište si, že vám mohu zabránit v otravování lidí, které se Hospodin rozhodl vysadit v této zemi. Rozumíte mi?“

Všichni běloši přikyvovali a říkali ano, to je pravda, asi to tak bude.

„Nikdo zdejší mi whisky nedal,“ vypověděl Lola-šika.

„Možná si ji přinesl v hrnku,“ ozval se jeden z mužů.

„Třeba má někde v lese palírnu!“ zvolal jiný.

Všichni se rozesmáli.

„Prosím, zachovejte úctu,“ vyzval je Thrower. „Tento pohan dnes přijímá Ježíše Krista. Bude pokropen křtící vodou, stejně jako byl Ježíš. Kéž je to znamení počátku velkého misionářského úsilí mezi rudými obyvateli amerických hvozdů!“

Amen, pronesli tiše muži.

Voda byla studená, a to bylo asi tak všechno, čeho si Lola-šika všiml, kromě toho, že když ho Thrower touto vodou pokropil, temný šum zesílil. Ježíš Kristus se neukázal, takže nakonec snové zvíře nebyl on. Lola-šika byl zklamaný.

Ale páter Thrower zklamaný nebyl. Právě to bylo na bílých lidech zvláštní. Jako by si vůbec nevšímali, co se kolem nich děje. Thrower vykonal křest, v němž nebylo dobrého ani tolik, kolik by za nehet vešlo, a přitom se po celý zbytek dne nosil, jako by uprostřed zimy přivolal do hladovějící vesnice bizona.

A Božizbroj byl úplně stejně slepý. Když Eleonora v poledne přinesla dělníkům na kopec oběd, nechali Lola-šiku, aby se najedl s nimi. „Přece neodeženeme křesťana,“ řekl jeden z nich. Ale nikomu se nezamlouvala představa, že by měl vedle Lola-šiky sedět, snad proto, že páchl kořalkou a potem a při chůzi vrávoral. Dopadlo to tak, že Božizbroj si sedl s Lola-šikou stranou od ostatních a povídali si spolu o různých věcech.

Dokud se ho Lola-šika nezeptal: „Ježíš Kristus nemá rád čáry?“

„Přesně tak. *On* je cesta. Všechno to doprošování a podobné praktiky jsou kacířství.“

Lola-šika vážně pokýval hlavou. „Namalované kouzlo špatné. Barva nikdy nebyla živá.“

„Namalované nebo vyřezávané, to je všechno stejné.“

„Dřevěné kouzlo je o něco silnější. Strom býval živý.“

„Mně je to jedno, jestli dřevěné nebo namalované. Já ve svém domě žádná kouzla nestrpím. Žádná zaklínadla, vábení, obrany ani ochrany, nic takového. Dobrý křesťan spoléhá na modlitbu a nic jiného nepotřebuje. Mým pastýřem je Hospodin, jiného nebudu žádat.“

Lola-šika v tu chvíli pochopil, že Božizbroj je úplně stejně slepý jako Thrower. Božizbrojův dům byl totiž nejsilněji začarovaný dům, jaký kdy Lola-šika viděl. Jedním z důvodů, proč Zbroj udělal na

Lola-šiku takový dojem, bylo právě to, že jeho dům byl opravdu dobře chráněný, neboť byl dost chytrý, aby věděl, že má kouzla udělat ze živých věcí. Uspořádání živých rostlin, které visely na verandě, semínka s životem v sobě, zasazená do pečlivě rozmístěných nádob, paličky česneku, skvrny namalované šťávami lesních plodů - a všechno tak působivě rozmístěné, že i když měl Lola-šika v sobě whisky, aby utlumil temný šum, cítil tahy a tlaky obranných, ochranných a jiných kouzel.

Přesto neměl Božizbroj nejmenší ponětí, že má v domě kouzla. „Zato v rodině mojí ženy Eleonory, tam si na kouzla potrpěli odjakživa. Její malý bratr Al junior, to je ten šestiletý, co se támhle pere s tím plavovlasým švédským hochem - vidíš ho? Tomu prý jdou kouzla od ruky sama."

Lola-šika se po chlapci podíval, ale zjistil, že ho nemůže najít. Viděl šestiletého chlapce, s nímž se pral, ale ten druhý chlapec jeho zraku z nějakého záhadného důvodu unikal.

Zbroj zatím mluvil dál.

„Není to ostuda? Tak mladý, a už ho odvrátili od Ježíše. Pravda, i pro Eleonoru bylo těžké vzdát se kouzel a podobných praktik. Ale udělala to. Slavnostně mi to od-přísáhla, jinak bychom se nevzali."

Právě v tu chvíli Eleonora, hezká žena, kterou bílí muži považovali za ošklivou, přišla odnést koš s obědem. Zaslechla poslední manželova slova, ale nedala na sobě znát, že by jim přikládala nějakou důležitost. Pouze když si od Lola-šiky brala misku a podívala se mu do oka, měl pocit, jako by se ho ptala: Všiml sis těch kouzel?

Lola-šika se na ni usmál, nejširším úsměvem, jaký dovedl, aby pochopila, že nemá v úmyslu to jejímu manželovi říct.

Váhavě, nedůvěřivě mu úsměv oplatila. „Chutnalo ti? „ zeptala se ho.

„Všechno příliš uvařené. Chuť krve úplně pryč."

Žena vytřeštila oči. Zbroj se jen zasmál a poplácal Lola-šiku po rameni. „To přináší civilizace. Prostě se pití krve vzdáš. Doufám, že tě křest obrátí na správnou cestu - je vidět, že jsi byl dlouho na špatné."

„Říkala jsem si,“ začala Eleonora - a zarazila se, sklopila oči k Lola-šikově bederní zástěře a pak se podívala na manžela.

„Vlastně ano, včera večer jsme o tom mluvili. Mám nějaké staré kalhoty a košili, ve které už nechodím, a Eleonora mi stejně šije nové věci, tak mě napadlo, že když jsi teď pokřtěný, měl by ses začít oblékat jako křesťan.“

„Moc horký den,“ namítl Lola-šika.

„Jistě, ale křesťané věří, že oděv má být cudný, Lola-šiko.“ Zbroj se rozesmál a znovu ho plácl do ramene.

„Můžu oblečení přinést ještě dnes odpoledne,“ navrhla Eleonora.

Lola-šika to považoval za velice hloupý nápad. Indiáni vypadali vždycky hloupě, když si oblékli bělošské šaty. Ale nechtěl se s nimi hádat, protože se snažili být velice přátelští. A třeba by křest nakonec začal působit, kdyby si oblékl bělošské šaty. Třeba by potom temný šum zmizel.

Proto neřekl nic. Pouze se podíval tím směrem, kde plavovlasý chlapec běhal kolem dokola a křičel: „Alvine! Alvíku!“ Lola-šika se soustředil na to, aby zahlédl chlapce, kterého honí. Viděl nohu, jak se dotýká země a víří prach, ruku pohybující se vzduchem, ale chlapce jako takového nezahlédl nikdy. Velice zvláštní.

Eleonora čekala, až odpoví. Lola-šika neříkal nic, protože právě pozoroval chlapce, který tam nebyl. Nakonec se Božizbroj zasmál a vyzval manželku: „Přines je, Eleonoro. Oblečeme ho jako křesťana, a třeba už zítra přiloží ruku na stavbě kostela, začne se učit křesťanskému řemeslu. Dostane do ruky pilu.“

Lola-šika poslední slova už neslyšel, jinak by možná utekl do lesů hned. Viděl, co se stalo s rudými muži, kteří začali používat bělošské nástroje. Jak se pokaždé, když ten kus kovu vzali do ruky, o kousek odřízli od země. A platilo to i o puškách. Z Indiána, jenž začne používat pušky k lovu, se v okamžiku, kdy poprvé zmáčkne spoušť, stane poloviční Indián; jediné, k čemu může rudý muž pušku použít, je zabití bělocha. Te-kumsa to říkal odjakživa a měl pravdu. Jenže Lola-šika neslyšel, jak Zbroj mluví o tom, že chce, aby se Lola-šika naučil používat pilu, protože v tom okamžiku udělal nejpozoruhodnější objev. Když zavřel zdravé oko, tak chlapce viděl. Jako toho jednookého medvěda v řece. S otevřeným okem viděl

plavovlasého chlapce, jak pobíhá a křičí, ale neviděl Alvina Mlynáře. Když oko zavřel, nevnímal nic jiného než temný šum a náznak zeleně - a pak najednou byl přímo uprostřed chlapec, rozzářený, jako by měl v zadní kapse slunce, chlapec, který se smál a hrál si s hlasem, jako by to byla hudba.

A pak ho neviděl vůbec.

Lola-šika otevřel oko. Zůstal s ním jen páter Thrower. Zbroj a Eleonora odešli - všichni muži se vrátili k práci na kostele. Z toho vcelku jasně vysvítalo, že chlapcovo zmizení způsobil Thrower. Ale možná také ne - protože teď, když Thrower stál u něho, Lola-šika chlapce zdravým okem viděl. Jako kterékoli jiné dítě.

„Lola-šiko, napadlo mne, že bys skutečně měl mít křesťanské jméno. Ještě nikdy jsem Indiána nekřtil, a tak jsem bezděčně použil tvé necivilizované pojmenování. Měl bys přijmout nové jméno, křesťanské jméno. Není podmínkou, že by to muselo být jméno nějakého světce – nejsme papeženci - ale zároveň by to mělo být jméno, které bude vyjadřovat tvou oddanost Kristovi.“

Lola-šika přikývl. Věděl, že bude potřebovat nové jméno, jestli křest přece jen začne působit. Jakmile najde své snové zvíře a vrátí se domů, dostane jméno. Pokusil se to Throwerovi vysvětlit, ale bílý duchovní tomu nedokázal porozumět. Nakonec pochopil, že Lola-šika *chce* nové jméno a má v úmyslu je brzy získat, takže se upokojil.

„Mimochodem, když už jsme oba tady,“ prohlásil Thrower, „napadlo mne, jestli bych si nemohl prohlédnout tvou hlavu. Snažím se vypracovat systematickou kategorizaci pro mladou vědu, jíž se říká frenologie. Vychází z představy, že určité vlohy a sklony v lidské duši mají svůj odraz nebo jsou snad dokonce způsobovány výčnělky a prohlubněmi ve tvaru lebky.“

Lola-šika neměl ponětí, o čem Thrower mluví, a tak mlčky přikývl. Na bílé muže, kteří mluvili nesmysly, to obvykle platilo a Thrower nebyl v tomto směru výjimkou. Skončilo to tím, že mu Thrower ohmatal celou hlavu, přičemž čas od času osahávání přerušil, aby si mohl na kus papíru načrtnout obrázek nebo napsat poznámku, a celou dobu mumlal slova jako: „Zajímavé,“ „Ha!“ nebo „Takže s *tou* teorií s můžeme rozloučit.“ Když bylo po všem, Thrower mu poděkoval. „Velice jsi přispěl vědeckému poznání,

Šiko. Jsi žijícím důkazem, že Indián nemusí mít hrbolky divošství a kanibalismu. Máš normální dispozice a indispozice, jaké má každý. Indiáni ve skutečnosti nejsou jiní než běloši, alespoň ne tak, že by se to dalo jednoduše, snadno rozškatulkovat. Dokonce vše nasvědčuje tomu, že jsi pozoruhodný řečník s hluboce vyvinutým náboženským cítěním. Není to žádná náhoda, že jsi první Indián, jenž za mého duchovního působení zde v Americe přijal evangelium. Musím říct, že tvoje frenologické rysy mají mnoho společného s mými. Zkrátka, můj milý novopečený křesťane, vůbec by mne nepřekvapilo, kdyby ses sám stal hlasatelem evangelia, který bude kázat zástupům rudých mužů a žen a přinášet jim poznání nebe. Uvažuj o té představě, Šiko. Jestli se nemýlím, je to tvoje budoucnost.“

Lola-šika měl co dělat, aby rozuměl alespoň základu toho, co Thrower říká. Mluvil něco o tom, že Lola-šika bude kazatelem. A něco o předvídání budoucnosti. Lola-šika se tomu snažil dát nějaký smysl, ale nešlo to.

Večer byl už Lola-šika oblečen do bělošských šatů a vypadal v nich jako šašek. Kořalka přestala působit a on neměl šanci odběhnout si do lesa pro své čtyři hlty, takže temný šum se začínal ozývat velice palčivě. Co bylo ještě horší, vypadalo to, že noc bude deštivá, takže nic neuvidí a s takto prudkým temným šumem ho k soudku nedovede ani cit pro zemi.

Výsledkem bylo, že vrávoral víc, než když měl v sobě kořalku, jak se mu země pod nohama vzdouvala a házela sebou. Když se snažil vstát ze židle u Zbrojova stolu, upadl. Eleanora chtěla, aby přespal v domě. „Když prší, nemůžeme ho na noc poslat do lesa.“ Jakoby na podtržení jejích slov v téže chvíli zahřmělo a do střechy a stěn začal bubnovat déšť. Eleonora mu ustlala na podlaze v kuchyni a Thrower se Zbrojem zatím obešli dům a zavřeli okenice. Lola-šika se vděčně odplazil na lůžko a lehl si, dokonce ani tuhé, nepříjemné kalhoty a košili si nesundal. Oko měl zavřené a snažil se přetrpět bodání v hlavě, bolest temného šumu, jako by mu nějaké nože krájely mozek na plátky.

Jako obvykle si mysleli, že spí.

„Vypadá víc opile než ráno,“ prohlásil Thrower.

„Vím jistě, že z kopce neodešel," řekl Zbroj. „Určitě se nikde napít nemohl."

„Slyšel jsem, že když opilec vystřízliví, prý se zpočátku chová víc opile, než když má v sobě alkohol," poznamenal Thrower.

„Doufám, že je to jediný důvod," odvětil Zbroj.

„Myslím, že byl dnes při křtu poněkud zklamaný," zamyslel se Thrower. „Jistě, je nemožné pochopit, co takový barbar cítí, ale..."

„Já bych neřekla, že je barbar," přerušila ho Eleonora. „Myslím, že je svým způsobem civilizovaný."

„Pak byste mohla říct, že i jezevec je civilizovaný," namítl Thrower. „Svým *způsobem.* „

Eleonora promluvila ještě tišeji a pokorněji, ale jejímu hlasu to dodalo o to víc váhy. „Chci říct, že jsem ho viděla si číst."

„Chcete říct, že otáčel stránky," snažil se to upřesnit Thrower. „*Číst* si nemohl."

„Ne. Četl si a jeho rty tvarovaly slova," trvala na svém. „Vývěsky na stěnách v přední místnosti, kde obsluhujeme zákazníky. Četl slova."

„Možné to je," přidal se Zbroj. „Je pravda, že Irrokvané umějí číst stejně dobře jako kterýkoli běloch. Často tam jezdím za obchodem a to mi věřte, na smlouvách, které sepisují, musíte číst pěkně malé litery. Je to tak, Indiáni se mohou naučit číst."

„Ale tenhle, ten opilec —"

„Kdo ví, co z něj může být, když v sobě nemá kořalku? „ otázala se Eleonora.

Potom odešli do jiné místnosti a na chvíli úplně vyšli z domu, aby Throwera vyprovodili do srubu, kde bydlel, ale pak se rozpršelo tak, že musel zůstat na noc.

Když Lola-šika v domě osaměl, snažil se věci nějak uspořádat. Křest sám o sobě ho ze snu neprobudil. Ani bělošské šaty. Možná to dokáže noc bez kořalky, jak o tom mluvila Eleonora, byť šílel bolestí tak, že nemohl spát.

Ale ať se stane cokoli, Lola-šika věděl, že snové zvíře čeká někde nablízku. Bílé světlo se teď rozlévalo všude kolem něho; byl na místě, kde měl procitnout. Třeba kdyby dnes nechodil na kostelní

kopec a spíš se potuloval po lesích kolem Sílová Kostelce, snové zvíře by si ho našlo.

Jedno bylo jisté. Nehodlal strávit další noc bez whisky, když měl v rozsoše stromu soudek, který mohl zapudit temný šum a nechat ho spát.

Lola-šika prošel okolní lesy křížem krážem. Potkal mnoho zvířat, ale všechna před ním utekla; byl buď tak opilý nebo tak zabraný do temného šumu, že nebyl součástí země a zvířata před ním prchala, jako by byl běloch.

Zklamaně začal pít víc než čtyři doušky, přestože věděl, že mu tak whisky dojde příliš brzy. Chodil čím dál méně po lese a čím dál více po bělošských cestách a pěšinách, za bílého dne se objevoval tu na jedné farmě, tu na jiné. Někdy na něho ženy křičely a utíkaly pryč, malé děti nesly v náručí a větší odváděly do lesů. Jiné ženy na něho namířily pušku, aby odešel. Některé mu daly najíst a mluvily s ním o Ježíši Kristu. Nakonec mu Zbroj řekl, aby na farmy nechodil, když muži nejsou doma a pracují na stavbě kostela.

A tak Lola-šika neměl co dělat. Věděl, že je blízko snového zvířete, ale nemohl je najít. Nemohl chodit do lesa, protože zvířata před ním utíkala a on neustále zakopával a padal, víc a víc, až dostal strach, že by si mohl zlomit nějakou kost a zemřít hlady, protože si nedokázal přivolat ani malá zvířata, jichž by se mohl najíst. Nemohl chodit po farmách, protože muži se zlobili. A tak se povaloval na obecních pastvinách a buď vyspával opilost, nebo se snažil přetrpět muka temného šumu.

Občas sebral síly k tomu, aby vyšel na kopec a díval se na muže, jak pokračují se stavbou. Pokaždé, když tam přišel, někdo zvolal: „Podívejme, rudý křesťan!“ a Lola-šika cítil, že v hlasech, které to říkají, i v těch, co se smějí, je zášť a posměch.

V den, kdy se zřítila hřebenová vaznice, u kostela nebyl. Spal na trávě na obecní louce, nedaleko Zbrojova domu, když vtom zaslechl ránu. Leknutím se probudil. Temný šum se vrátil krutěji než kdy jindy, přestože si ráno dopřál osm hltů a měl být opilý až do poledne. Ležel tam a držel se za hlavu, dokud se z kopce nezačali trousit muži, kteří nadávali a reptali na podivnou věc, která se přihodila.

„Co se stalo?“ zeptal se Lola-šika. Potřeboval to vědět, protože ať už se stalo cokoli, způsobilo to, že temný šum byl tak silný, jak léta nebyl. „Zabili někoho?“ věděl, že nejvíc zhoršuje temný šum střelba. „Bílý vrah Harrison někoho zastřelil?“

Zpočátku si ho nevšímali, protože si samozřejmě mysleli, že je opilý. Ale nakonec mu kdosi vylíčil, co se stalo.

Ukládali na místo první hřebenovou vaznici, na samotný vrcholek stavby, když se středový kůl najednou zachvěl a vymrštil vaznici vysoko do vzduchu. „Dopadla na plocho, jako by na zem došlápla noha samotného Pánaboha. A jako naschvál, přímo pod tím trámem zůstal Alvin junior, syn Alvina Mlynáře. Všichni jsme si mysleli, že je po něm. Chlapec tam stál, když trám s prásknutím dopadl - musel jsi tu ránu slyšet, proto to znělo jako výstřel -ale tomu neuvěříš. Vaznice se přesně v místě, kde Alvin stál, rozštípla na dva kusy, rozštípla se vejpůl a dopadla po obou stranách, aniž mu zkřivila vlásek na hlavě.“

„Ten kluk v sobě má něco zvláštního,“ řekl někdo.

„Co by měl, má strážného anděla,“ prohlásil jiný muž.

Alvin junior. Ten chlapec, kterého neviděl, když měl oko otevřené.

Když Lola-šika do kostela přišel, nikdo tam nebyl. Trám byl taky pryč a všechno bylo zametené, po nehodě nezůstalo ani památky. Jenže Lola-šika se nedíval okem. Ucítil to téměř ve stejném okamžiku, kdy kostel zahlédl. Vír, na okrajích nijak prudký, ale čím byl blíž, tím silnější. Vír světla. A čím přišel blíž, tím byl temný šum slabší. Nakonec se zastavil na podlaze kostela v místě, o němž věděl, že právě tam chlapec stál. Jak to poznal? Temný šum byl tišší. Nezmizel úplně, bolest se nezahojila, ale Lola-šika znovu ucítil zelenou zemi, jen trošičku, ne jako kdysi, ale cítil drobný život pod podlahou a veverku opodál na louce, věci, které necítil, ať byl opilý nebo střízlivý, celá ta léta od okamžiku, kdy mu výstřel z pušky temný šum v hlavě rozpoutal.

Lola-šika se začal otáčet, ale neviděl nic než stěny kostela. Dokud nezavřel oko. Potom spatřil vír, skutečně, vír bílého světla, které se kolem něho točilo a zahánělo temný šum na ústup. Byl na konci svého snu a když měl oko zavřené, viděl, zřetelně viděl. Před sebou

měl jasnou cestu; zářila jako polední obloha, oslnivá jako sníh ležící na louce za jasného dne. Nemusel oko ani otevírat, aby poznal, kam ta cesta vede. Do kopce, po druhé straně dolů a do svahu vyššího kopce až k domu u potoka, k domu, kde bydlel bílý chlapec, jehož Lola-šika viděl, jen když měl oko zavřené.

Nyní, když temný šum trochu ustoupil, vrátil se mu tichý krok. Obcházel kolem domu znovu a znovu. Nikdo ho neslyšel. Zevnitř se ozýval smích, křik, ječeni. Šťastné, hašteřící se děti. Přísné hlasy rodičů. Nebýt jazyka, klidně to mohla být jeho vesnice. Sestry a bratři ve šťastných dnech, než Bílý vrah Harrison připravil o život jejich otce.

Bílý otec, Alvin Mlynář, vyšel z domu na záchod. Nedlouho po něm přišel chlapec. Utíkal, jako by měl strach. Křičel na záchodové dveře. Když měl Lola-šika oko otevřené, věděl jen to, že tam někdo stojí a křičí. Když oko zavřel, viděl chlapce jasně, jako by zářil, a slyšel jeho hlas jako ptačí zpěv, jenž se nese přes řeku, byla to čirá hudba, přestože to, co řekl, bylo hloupé, pošetilé, dětinské.

„Jestli nevyjdeš ven, udělám to přede dveřmi, takže do toho šlápneš, až vyjdeš!“

Potom zavládlo ticho. Chlapec znervózněl a začal se tlouct do hlavy, jako by chtěl říct: Osle, osle, osle. Ve výrazu Alvina juniora se něco změnilo; Lola-šika otevřel oko a zjistil, že otec zatím vyšel ven a něco chlapci říká.

Chlapec mu zahanbeně odpověděl. Otec ho opravil. Lola-šika zavřel oko.

„Ano, pane,“ řekl chlapec.

Otec nejspíš znovu něco řekl, ale Lola-šika ho neslyšel, když měl oko zavřené.

„Promiň, tati.“

Pak otec patrně odešel, protože malý Alvin vklouzl na záchod. Něco si pro sebe mumlal, tak tiše, že ho nikdo nemohl slyšet. Ale Lola-šika ho slyšel. „Kdybys postavil ještě jeden záchod, byl by klid.“

Lola-šika se zasmál. Pošetilý syn a pošetilý otec, jako všichni synové, jako všichni otcové.

Chlapec vykonal svou potřebu a vrátil se do domu.

Tak jsem tady, řekl si Lola-šika v duchu. Nechal jsem se vést zářící stezkou, až jsem přišel sem, a byl jsem svědkem pošetilostí jedné bílé rodiny. Ale kde je moje snové zvíře?

A znovu spatřil, jak se v domě rozsvěcuje bílé světlo a stoupá s chlapcem po schodech. Lola-šikovi stěny nevadily. Viděl, že chlapec je velice opatrný, jako by očekával nepřítele, nějaký útok. Když došel ke svému pokoji, vklouzl dovnitř a rychle za sebou zavřel dveře. Lola-šika ho viděl tak jasně, že se mu zdálo, jako by téměř slyšel jeho myšlenky: a pak, protože na to pomyslel a protože jeho sen se chýlil ke konci, do probuzení mu mnoho nezbývalo, skutečně chlapcovy myšlenky uslyšel, nebo alespoň cítil to, co cítil on. Chlapec se bál sester. Hloupá rozmíška, která začala škádlením, ale přešla ve zlomyslnosti - obával se jejich pomsty.

Ta přišla, když si svlékl šaty a přetáhl si přes hlavu noční košili. Bodání! Hmyz, pomyslel si chlapec. Pavouci, štíři, malí hádci! Strhl ze sebe noční košili, plácal se po těle a křičel bolestí, překvapením a strachem.

Ale Lola-šika cítil zemi dost dobře, aby poznal, že to není hmyz. Ne na jeho těle a ne v jeho košili. Přesto tam mnoho malých tvorečků bylo. Malý život, drobná zvířátka. Stovky švábů; žili ve stěnách a v podlahách.

Avšak ne ve *všech* stěnách a ve *všech* podlahách. Pouze v pokoji Alvina juniora. Všichni se shromáždili v jeho pokoji.

Bylo to nepřátelství? Švábi byli příliš malí na to, aby mohli nenávidět. Tito tvorečkové znali jen tři pocity: strach, hlad a třetí smysl, cit pro zemi. Důvěru v to, jak má svět vypadat. Že by je chlapec krmil? Ne, chodili k němu z jiného důvodu. Lola-šika tomu skoro nedokázal uvěřit, ale cítil to ve švábech a nemohl pochybovat. Chlapec je přivolal. Chlapec měl cit pro zemi, přinejmenším takový, aby tyto tvorečky uměl přivolat.

Proč je přivolal? Kdo by stál o šváby? Jenže, byl to teprve chlapec. Možná v tom žádný smysl nebyl. Jen objev, že drobný život přijde, když na něj člověk zavolá. Indiánští chlapci se to učili, když poprvé vyrazili na lov, ale vždycky s otcem nebo s bratrem. Poklekni, v duchu oslov život, který musíš vzít, a zeptej se, jestli je

vhodná chvíle, jestli je ochoten zemřít, aby tvůj život posílil. Nadešel čas, abys zemřel? zeptá se indiánský chlapec. A když život souhlasí, zemře.

A právě to chlapec dělal. Ale tak jednoduché to nebylo. Nevolal švábы, aby zemřeli, protože to potřeboval. Nepotřeboval nic. Ne, volal je a staral se o jejich bezpečí. Ochraňoval je. Bylo to jako nějaká dohoda. Švábi na jistá místa nechodili. Do Alvinovy postele. Do kolébky malého bratra Kalvína. Do Alvinových šatů, složených na židličce. A Alvin je na oplátku nezabíjel. V jeho pokoji byli v bezpečí. Byla to jejich svatyně, rezervace. Byla to velká hloupost, aby si dítě hrálo s věcmi, jimž nerozumělo.

Ale co bylo úžasné - tento bělošský chlapec dělal věci, jaké nedokázal ani Indián. Kdo to kdy slyšel, aby Indián řekl medvědovi: pojď se mnou bydlet a já tě ochráním? Nebylo divu, že světlo bylo kolem tohoto chlapce soustředěno. Bylo to něco jiného než hloupé nadání bílého muže Kořaly nebo silné, živé čáry ženy Eleonory. To nebyla indiánská schopnost přizpůsobit se zemi. Ne, Alvin se ničemu nepřizpůsoboval. Země se přizpůsobovala jemu. Když chtěl, aby švábi žili jistým způsobem, když chtěl uzavřít dohodu, země se podle toho zařídila. Alvin junior na tomto místě a v tomto čase těmto malým životům poroučel a země poslouchala.

Věděl chlapec, jaký je to zázrak?

Ne, ne, neměl ponětí. Jak by to mohl vědět? Který běloch by to mohl pochopit?

A právě proto, že to nechápal, Alvin junior křehkou věc, kterou udělal, právě teď ničil. Hmyz, jenž ho pokousal, byly ve skutečnosti kovové špendlíky, které mu sestry nastrkaly do noční košile. Uslyšel, jak se mu za zdí hihňají. Protože měl předtím velký strach, dostal velkou zlost. Pomstít se, oplatit jim to; Lola-šika cítil jeho dětský hněv. On jim provedl jen maličkost, a ony se mu pomstily tím, že ho vylekaly, popíchaly na stovce míst, způsobily mu krvavá zranění. Pomstít se, vyděsit je tak...

Alvin junior seděl na okraji postele, rozzlobeně si z noční košile vybíral špendlíky a schovával si je - bílí muži dávali strašlivý pozor na všechny ty své zbytečné kovové nástroje, dokonce i tak malé jako

špendlíky. A jak tam seděl, všiml si, jak švábi pobíhají po stěnách, cupitají škvírami v podlaze sem a tam, a pochopil, jak se pomstí.

Lola-šika cítil, jak v duchu spřádá plán. Potom si Alvin klekl na podlahu a tiše to švábům vysvětlil. Jelikož byl dítě a bílý chlapec, kterého neměl kdo učit, Alvin si myslel, že musí mluvit nahlas, aby švábi jeho řeči porozuměli. Ale ne - muselo to tak být, on si tak v hlavě pomáhal uspořádávat svět.

A v duchu jim lhal. Hlad, říkal jim. A v sousedním pokoji je potrava. Ukázal jim, že najdou potravu, když projdou pod stěnou do pokoje sester a vylezou si na postele a těla na nich. Potrava, jestli si pospíšíte, potrava pro všechny. Byla to lež a Lola-šika na něho chtěl zavolat, aby to nedělal.

Kdyby si Indián klekl a přivolal kořist, kterou nepotřeboval, zvěř by poznala, že lže, a nepřišla by. Taková lež by rudého muže odřízla od země, způsobila by, že by nějaký čas chodil sám. Ale tento bílý chlapec uměl lhát s takovou silou a působivostí, že mu maličké švábí mozečky uvěřily. Švábi se po stovkách, po tisících rozběhli pod stěnami do sousedního pokoje.

Alvin junior něco zaslechl a zaradoval se. Ale Lola-šika se zlobil.

Otevřel oko, aby se nemusel dívat, jak se Alvin junior nad svou pomstou škodolibě raduje. Místo toho uslyšel jekot sester, jak po nich všude lezli švábi. A pak rodiče a bratry, kteří přiběhli do pokoje. A dupání. Dupání, drcení, vraždění švábů. Lola-šika zavřel oko a ucítil smrt každého z nich jako bodnutí špendlíkem. Temný šum tak dlouho překrýval všechna úmrtí jednou nesmírnou vzpomínkou na vraždu, že Lola-šika zapomněl, jaké to je, cítit takové drobné bolesti.

Jako smrt včel.

Švábi, neužitečná zvířata, která se živí odpadky, ve svých doupatech vydávají nepříjemné, šelestivé zvuky a jsou odporní, když lezou po kůži: ale zároveň jsou součástí země, součástí života, součástí zeleného ticha, a jejich smrt, jejich vražda se rozléhala jako zlověstný hluk, protože uvěřili lži.

Proto jsem přišel, uvědomil si Lola-šika. Země mne sem přivedla, protože věděla, že tento chlapec má takovou moc, a věděla, že nemá nikoho, kdo by ho naučil, jak ji používat, nikoho, kdo by ho naučil

čekat, až nejdřív ucítí potřebu země, než ji změní. Nikoho, kdo by ho naučil být Indiánem a ne bělochem.

Nepřišel jsem za svým snovým zvířetem, ale proto, abych byl snovým zvířetem tohoto chlapce.

Hluk utichl. Sestry, bratři i rodiče se vrátili do postelí. Lola-šika vmáčkl prsty do štěrbin mezi kládami a začal opatrně lézt nahoru. Oko nechával zavřené, aby ho vedla země a nemusel spoléhat sám na sebe. Okenice chlapcova pokoje byly otevřené. Lola-šika se zapřel lokty o parapet, a tak visel v okně a nahlížel dovnitř.

Nejdřív otevřeným okem.

Viděl postel, židličku s úhledně složeným oblečením a u pelesti postele kolébku. Okno se otevíralo do prostoru mezi postelí a kolébkou. V posteli ležela postava chlapecké velikosti, nerozeznatelná.

Lola-šika oko znovu zavřel. Alvin ležel v posteli. Lola-šika cítil žár chlapcova vzrušení jako horečku. Bál se, že bude přistižen, a teď byl tak rozjařený vítězstvím, že ležel na posteli, třásl se a snažil se klidně dýchat, snažil se udusit v sobě smích.

Lola-šika oko znovu otevřel, vylezl na parapet a přehoupl se na podlahu. Cekal, že si ho Alvin všimne a vykřikne; ale chlapec ležel v posteli bez hnutí, v naprostém tichu.

Když měl oko otevřené, chlapec ho neviděl, tak jako on neviděl jeho. Ostatně, chlapcův sen končil a Lola-šika byl jeho snové zvíře. Lola-šikovou povinností bylo přinést chlapci vidění, ne se mu ukázat jako on sám, whiskový Indián bez jednoho oka.

Jaké vidění mu ukážu?

Lola-šika sáhl do bělošských kalhot, pod nimiž stále nosil bederní zástěru, a vytáhl z pouzdra nůž. Vzal nůž do jedné ruky a potom obě ruce zvedl do výšky. Pak zavřel oko.

Chlapec ho stále neviděl: oči měl zavřené. Proto Lola-šika posbíral bílé světlo, které kolem sebe cítil, a obklopil se jím, až cítil, že on sám září čím dál jasněji. Světlo mu vycházelo z kůže, proto si bělošskou košili, kterou měl na sobě, na prsou roztrhl a znovu zvedl ruce nad hlavu. Teď už chlapec jas zpozoroval i přes zavřená víčka a otevřel oči.

Lola-šika cítil, jak se chlapec vyděsil, když spatřil zjevení, jímž se stal: zářícího, svítícího jednookého Indiána s ostrým nožem v ruce. Ale Lola-šika nechtěl, aby se bál. Nikdo by se neměl bát svého snového zvířete. Proto vyslal k chlapci světlo, aby ho obklopilo, a se světlem vyslal zprávu: klid, klid, nemáš se čeho bát.

Chlapec se trochu uvolnil, ale vrtěl se na posteli tak dlouho, až prakticky seděl, opřený o stěnu.

Bylo na čase začít ho probouzet ze života, v němž spal. Jak Lola-šika poznal, co má dělat? Žádný člověk, rudý ani bílý, ještě nikomu snovým zvířetem nebyl. Přesto bez přemýšlení věděl, co má dělat. Co chlapec potřebuje vidět a cítit. Udělal, co ho napadlo a co v tu chvíli považoval za správné.

Lola-šika přitiskl ostří zářícího nože na dlaň druhé ruky - a řízl. Silou, prudce a hluboko; tak, že krev vytryskla z rány a valila se mu po paži do rukávu, kde se hromadila. Brzy začala stékat na podlahu.

Náhlá bolest se dostavila vzápětí.

Lola-šika ihned pochopil, co má udělat, aby bolest přeměnil v obraz, který pak vloží do chlapcovy mysli. Obraz pokoje jeho sester, jak jej viděl malý, slabý tvoreček. Hladový, vyhládlý, hnal se dovnitř, hledal potravu a byl si jist, že ji tam najde; na měkkém těle, bylo mu slíbeno, vylez si na tělo, najdi potravu. Jenže mohutné ruce po něm plácaly, shazovaly ho. Tvoreček byl odmrštěn na podlahu. Podlaha se otřásala obřími kroky. Pak nenadálý stín a po něm bolest smrti.

Znovu a znovu, jeden malý život po druhém, hladový, důvěřivý a potom zrazený, rozdrcený a rozšlapaný.

Mnoho jich přežilo, ale krčili se strachem, cupitali, utíkali pryč. Z pokoje sester, z pokoje smrti, ano, prchali odtamtud. Ale bylo lepší tam zůstat a zemřít, než utéct do sousedního pokoje, do pokoje lží. Neříkali to slovy, tito tvorečkové neznali slova, neměli dokonce ani myšlenky, o nichž by se jako o myšlenkách dalo mluvit. Ale strach ze smrti nebyl tak velký jako ten druhý strach, strach ze světa, jenž zešílel, z místa, kde se mohlo stát cokoli, kde se ničemu nedalo věřit, kde nic nebylo jisté. Bylo to strašlivé místo.

Lola-šika vidění ukončil. Chlapec si tiskl ruce na oči a zoufale vzlykal. Lola-šika ještě neviděl, aby výčitky někoho takto mučily;

vidění, které mu Lola-šika ukázal, bylo silnější než jakýkoli sen, jenž si člověk ve své představivosti dovede vytvořit. Jsem strašlivé snové zvíře, pomyslel si Lola-šika. Bude litovat, že jsem ho probudil. Lola-šika se tak lekl vlastní síly, že otevřel oko.

Chlapec okamžitě zmizel a Lola-šika pochopil, že také chlapec si bude myslet, že Lola-šika zmizel. Co teď? pomyslel si. Přišel jsem snad proto, aby se zbláznil? Abych mu dal stejně hroznou věc, jako je pro mne temný šum?

Podle chvění postele a pohybu prostěradla poznal, že chlapec stále usedavě pláče. Lola-šika zavřel oko a znovu poslal do chlapce světlo. Klid, klid.

Chlapcův pláč se změnil na kňourání. Znovu zvedl oči k Lola-šikovi, z něhož se stále rozlévalo oslnivé světlo.

Lola-šika nevěděl, co má dělat. A tak zatímco mlčel a váhal, promluvil Alvin. „Mrzí mě to, já už to víckrát neudělám," žadonil, „vážně, já -"

Chlapec ještě chvíli koktal. Lola-šika mu poslal víc světla, aby lépe viděl. Chlapec si to vyložil jako otázku. Co už nikdy neuděláš?

Alvin nedokázal odpovědět, protože nevěděl. Co vlastně udělal? Bylo to kvůli tomu, že poslal šváby na smrt?

Podíval se na Zářícího muže a spatřil obraz Indiána, jak klečí před jelenem a volá ho, aby si přišel pro smrt; jelen přišel, roztřesený, vyděšený; Indián vystřelil šíp, který se zastavil jelenovi v boku a ještě chvíli se tam chvěl; jelenovi se podlomily nohy, padl na zem. Hříchem, který spáchal, nebyla smrt ani zabití, protože umírání a zabíjení patřilo k životu.

Že by tedy hříchem byla jeho schopnost? Nadání přesvědčovat věci, aby ho poslouchaly, lámaly se na tom správném místě nebo naopak držely tak pevně, že byly spojeny jednou provždy i bez lepidla a hřebíčků? Nadání přesvědčovat věci, aby dělaly, co chtěl, uspořádávaly se tak, jak to bylo správné. To bylo ono?

Znovu se podíval na Zářícího muže a tentokrát spatřil sebe samotného, jak přitiskl ruce na kámen a ten kámen mu pod rukama změkl jako máslo, přijal tvar, který mu chtěl dát, hladký, celistvý, oddělil se od úbočí hory a odkutálel se pryč, dokonalá koule, která rostla stále víc a víc, až to nebyla koule, ale celý svět, vytvarovaný

tak, jak jej jeho ruce stvořily, a na tom světě rostly stromy a tráva, zvířata tam běhala, skákala, létala, plavala, plazila se a hrabala na, nad a uvnitř kamenné koule, kterou stvořil. Ne, ta schopnost nebyla strašlivá, byla krásná, stačilo vědět, jak ji použít.

Když to nebylo kvůli umírání ani kvůli nadání, co jsem tedy udělal špatně?

Tentokrát mu Zářící muž nic neukázal. Tentokrát Alvin nedostal odpověď v podobě vidění. Tentokrát ji našel ve vlastní hlavě. V jednom okamžiku měl pocit, že to nechápe, že je příliš hloupý, aby pochopil, a pak to najednou věděl.

Špatné bylo to, že to udělal pro sebe. To, že si švábi mysleli, že to dělá pro ně, a on to ve skutečnosti dělal pro sebe. Ublížil švábům, ublížil sestrám, ublížil každému, všichni museli trpět - a proč vlastně? Protože Alvin junior měl zlost a chtěl se *pomstít* -

Když se podíval na Zářícího muže teď, uviděl, jak mu z jediného oka vyšlehl plamen a zasáhl ho do srdce. „Už nikdy to nevyužiju pro sebe," zašeptal Alvin junior. A když ta slova řekl, měl pocit, jako by se mu vzňalo srdce, takový se mu nitrem rozlil žár. A pak Zářící muž znovu zmizel.

Lola-šika stál a lapal po dechu. Hlava se mu točila. Cítil se slabý, unavený. Nemohl vědět, co si chlapec myslel. Věděl jen, jaké vidění mu měl poslat, a to, že nakonec mu neměl poslat nic, žádné vidění, měl tam jen stát, stát a stát a nakonec znenadání vyslat proud ohně, který mu pronikne do srdce.

A teď co? Dvakrát zavřel oko a chlapci se zjevil. Stačilo to? Věděl, že ne.

Lola-šika zavřel oko potřetí. Nyní uviděl, že chlapec září mnohem jasněji než *on;* že světlo se přelilo z něho do dítěte. A potom pochopil - ano, byl chlapcovým snovým zvířetem, ale platilo to také naopak. Teď přišla chvíle, kdy se měl ze snového života probudit on.

Udělal tři kroky a klekl si vedle postele, takže měl obličej jen kousek od chlapcovy malé, vyděšené tváře, jež teď zářila tak jasně, že Lola-šika téměř nemohl poznat, že to, co se na něho dívá, není muž, ale dítě. Co od něho chci? Proč tady jsem? Co mi toto mocné dítě může dát?

„Dej všechno do pořádku," zašeptal Lola-šika. Neřekl to anglicky, ale šavansky.

Rozuměl mu? Alvin zvedl drobnou ruku, opatrněji natáhl k Lola-šikovi a dotkl se jeho tváře pod vypíchnutým, slepým okem. Potom jel prstem vzhůru, až se dotkl prověšeného víčka.

Vzduchem se rozlehl praskot a zajiskřilo se. Chlapec zalapal po dechu a strhl ruku zpátky. Lola-šika to však neviděl, protože chlapec se pro něho najednou stal neviditelným. Ale Lola-šikovi bylo jedno, co viděl, protože to, co *cítil*, bylo něco naprosto nepředstavitelného:

Ticho. Zelené ticho. Temný šum úplně zmizel. Vrátil se mu cit pro zemi a dávné zranění se zahojilo. Země se k němu vrátila jako kdysi.

Lola-šika klečel a těžce oddechoval. Bylo to už dávno; zapomněl, jak silný je to pocit, vidět všemi směry, slyšet dech každého zvířete, cítit vůni každé rostliny. Představte si člověka, který je k smrti žíznivý a vyprahlý a najednou mu stéká hrdlem studená voda tak prudce, že nemůže polykat, nemůže dýchat; je to ono, po čem toužil, ale je to příliš silné a přišlo to příliš znenadání, nedá se to udržet, nedá se to snést...

„Nevyšlo to," zašeptal Alvin. „Promiň." Lola-šika otevřel zdravé oko a poprvé chlapce spatřil jako obyčejný člověk. Alvin se upřeně díval na jeho slepé oko. Lola-šika přemýšlel proč; zvedl ruku a na chybějící oko si sáhl. Víčko stále viselo přes prázdnou oční jamku. Potom pochopil. Chlapec si myslel, že mu má uzdravit oko. Ne, ne, nebuď zklamaný, chlapče, vyléčil jsi mi *hlubokou* ránu; co je mi po téhle maličké. Neztratil jsem zrak; to, co mi chybělo, byl můj cit pro zemi, a ty jsi mi ho vrátil.

Chtěl to na chlapce všechno vykřičet; nejraději by křičel a zpíval radostí. Ale bylo toho na něho příliš. Slova se mu na rty nedostala. Ani vidění už mu teď nemohl poslat, protože byli oba probuzení. Sen skončil. Každý z nich byl snovým zvířetem toho druhého.

Lola-šika chytil chlapce oběma rukama, přitáhl ho k sobě a prudce, rázně ho políbil na čelo, jako syn otce, jako bratři mezi sebou, jako opravdoví přátelé den před smrtí. Potom se rozběhl k oknu, přehoupl se přes parapet a seskočil na zem. Půda mu pod chodidly povolila, jako to dělala jiným Indiánům a jako to tolik let

dělala jemu; tam, kam šlápl, se tráva znovu zvedla; keře se před ním rozestupovaly, listy se mu při běhu mezi stromy podvolovaly a měkly. Teď už mohl křičet, a tak řval, zpíval a bylo mu úplně jedno, kdo ho slyší. Zvířata před ním neutíkala jako dřív; chodila si teď poslechnout jeho píseň; zpěvní ptáci zpívali s ním. Z lesa vyskočil jelen a přeběhl vedle něho louku v takové blízkosti, že mu mohl položit ruku na bok.

Běžel tak dlouho, až nemohl popadnout dech, a za celou tu dobu se nesetkal s žádným nepřítelem, necítil žádnou bolest; byl znovu zdravý, po všech stránkách, které byly důležité. Stál na břehu Wobiše naproti ústí Vratké Kánoe, lapal po dechu, smál se a hekal.

Teprve potom si uvědomil, že mu z ruky stále prýští krev, jak se pořezal, aby bílému chlapci přivodil bolest. Kalhoty a košili jí měl nasáklé. Bělošské šaty! Nikdy jsem je nepotřeboval. Svlékl si je a zahodil je do řeky.

Stala se zvláštní věc. Oblečení se nehýbalo. Zůstávalo na hladině řeky, nepotápělo se, ani nebylo unášeno proudem.

Jak to bylo možné? Ze by sen neskončil? Nebyl snad ještě úplně vzhůru?

Lola-šika zavřel oko.

Okamžitě uviděl tak strašlivou věc, že vykřikl hrůzou. Jakmile oko zavřel, znovu spatřil temný šum, stěnu temného šumu, pevnou a nehybnou. Byla to řeka. Byla to voda. Voda byla smrt.

Když oko otevřel, zase viděl jen obyčejnou vodu, ale oblečení se stále nehýbalo.

Zavřel oko a uviděl, jak v místě, kde byly šaty, na černé hladině jiskří světlo. Slévalo se, zářilo, oslňovalo. To zářila jeho vlastní krev.

Teď pochopil, že temný šum nebyla nějaká věc. Bylo to nic. Prázdnota. Místo, kde končila země a začínala prázdnota: byl to okraj světa. Ale tam, kde jiskřila jeho krev, to bylo jako most přes nicotu. Lola-šika si klekl, stále s okem zavřeným, natáhl ruku s pořezanou, dosud krvácející dlaní, a dotkl se vody.

Byla pevná, teplá a pevná. Když po jejím povrchu rozmazal krev, vznikla plošina. Vlezl si na ni. Byla hladká a tvrdá jako led, s tím rozdílem, že hřála a byla příjemná.

Otevřel oko. Opět to byla řeka, ale pod ním byla pevná. Všude, kde je jí dotkla jeho krev, byla voda tvrdá a hladká.

Doplazil se k šatům a postrčil je před sebe. Takto se doplazil do poloviny řeky a pokračoval i dál. Vytvářel si tenký, světélkující krvavý most na druhou stranu.

To, co dělal, bylo neuvěřitelné. Chlapec dokázal mnohem víc než jen to, že ho vyléčil. Změnil řád světa. Bylo to děsivé a zároveň úžasné. Lola-šika si prohlížel vodu mezi svýma rukama. Zdola se na něho díval jeho jednooký odraz. Když potom oko zavřel, dostavilo se mu nové vidění.

Spatřil se, jak stojí na mýtině a mluví ke stovce, k tisícovce Indiánů ze všech kmenů. Viděl, jak stavějí město z vigvamů, tisíc, pět tisíc, deset tisíc Indiánů, a všichni silní a zdraví, oproštění od bělošské kořalky a bělošské nenávisti. Říkali mu v tom vidění Prorok, ale on se tomu bránil, že žádný prorok není. Byl pouze dveře, otevřené dveře. Projděte, říkal, a buďte silní, buďte jeden národ, jedna zem.

Dveře. Tenskva-tava.

To slovo mu řekla matka, jejíž tvář se ve vidění objevila. Tenskvatava. To je nyní tvé jméno, neboť spáč procitl.

A viděl toho víc, mnohem víc, když té noci hleděl do pevné vody Wobiše, viděl tolik, že by to nikdy nedokázal všechno vypovědět; za tu hodinu na řece viděl celou historii země, život každého muže a každé ženy, ať bílého, rudého nebo černého, jenž na ni kdy vkročil. Viděl začátek a viděl konec. Velké války a malé krutosti, všechny lidské vraždy, všechny hříchy; ale také všechnu dobrotu a všechnu krásu.

A především, vizi Křišťálového Města. Města vystavěného z vody, která bude stejně pevná a stejně průzračná jako sklo, vody, jež nikdy neroztaje, vytvarované do tak vysokých věží, že by na zemi vrhly stín do vzdálenosti sedmi mil. Ale protože byly tak čiré a průzračné, vůbec žádný stín nevrhaly, světlo procházelo každým palcem, každým yardem, každou mílí bez zábran. Lidé mohli stát kdekoli a při pohledu do hloubi křišťálu spatřit všechna vidění, která viděl Lola-šika teď. Dokonalé porozumění, to bylo to, co cítili, když se dívali očima z čistého slunečního světla a mluvili hlasem blesku.

Lola-šika, jenž bude od této chvíle nosit jméno Tenskva-tava, nevěděl, jestli Křišťálové Město postaví, bude v něm žít, nebo jestli je před smrtí vůbec spatří. Úplně stačilo udělat ty první věci, které ve ztuhlé vodě Wobiše viděl. Díval se dál a dál, až jeho mysl nedokázala vidět víc. Potom se doplazil ke druhému břehu, vylezl na něj a šel tak dlouho, až došel na louku, kterou spatřil ve svém vidění.

To bylo místo, kam svolá Indiány a bude je učit tomu, co ve vidění spatřil. Bude jim pomáhat, aby se stali nikoli nejsilnějšími, ale silnými, nikoli největšími, ale velkými, nikoli nejsvobodnějšími, ale svobodnými.

Jistý soudek si hověl v rozsoše jednoho stromu. Celé léto zůstal skryt pohledům. Ale našel si jej déšť, letní žár, hmyz a zuby veverek lačných soli. Mokl, usychal, zahříval se a chladl; v takových podmínkách žádný soudek nevydrží věčně. Praskl, sice jen maličko, ale dost; tekutina uvnitř po kapkách vytekla; za několik hodin byl soudek prázdný.

Nevadilo to. Nikdo ho nehledal. Nikomu nechyběl. Nikdo nedržel smutek, když ho v zimě mráz roztrhl a třísky se sesypaly ze stromu do sněhu.

Kapitola 5

Znamení

Když se mezi lidmi začala šířit zpráva o jednookém Indiánovi, jemuž se říká Prorok, guvernér Bill Harrison se zasmál a prohlásil: „To nemůže být nikdo jiný než můj starý přítel Lola-šika. Až mu dojde kořalka v tom soudku, který mi ukradl, bude viděním konec.“

Avšak po nějakém čase si guvernér Harrison všiml, jaká váha je Prorokovým slovům přikládána, a že Indiáni jeho jméno vyslovují se stejnou úctou, s jakou říkají opravdoví křesťané jméno Ježíše Krista. Trochu ho to polekalo. Proto svolal všechny Indiány z okolí Kartága - bylo to před whiskovým dnem, takže neměl o posluchače nouzi - a měl k nim proslov. A v tom proslovu zdůraznil jednu věc:

„Jestli je Lola-šika opravdový Prorok, měl by nám předvést nějaký zázrak, měl by dokázat, že umí víc než jen mluvit. Měli byste mu říct, že si musí uříznout ruku nebo nohu a pak ji dát zpátky - tím by dokázal, že je skutečný prorok, ne? Nebo ať si vydloubne oko a pak si je zahojí. Co říkáte? Že *už* má o jedno oko míň? Pak je na nějaký ten zázrak zralý, nemyslíte? Já říkám, že dokud má jenom jedno oko, není to žádný prorok!“

Prorok se o tom dozvěděl, když mluvil k Indiánům na louce, která se povlovně svažovala ke břehům Vratké Kánoe, necelou míli nad místem, kde se její vody vlévaly do vod Wobiše. Přišli s tím nějací whiskoví Indiáni, kterým nic nebránilo se Prorokovi posmívat a říkat: „Přišli jsme se podívat, jak si uzdravíš oko.“

Prorok na ně pohlédl zdravým okem a prohlásil: „Tímto okem vidím dva rudé muže, slabé a nemocné, otroky kořalky, muže, kteří jsou ochotni se mi posmívat slovy muže, jenž zabil mého otce.“ Potom zdravé oko zavřel a řekl: „Tímto okem vidím dvě děti země,

zdravé, silné a krásné, které milují manželky a děti a jsou laskaví ke všem tvorům.“ Pak znovu otevřel oko a pokračoval: „Které oko je nemocné a které vidí pravdu?“ A oni mu odpověděli: „Jsi opravdový prorok, Tenskva-tavo, a obě tvé oči jsou zdravé.“

„Běžte říct Bílému vrahu Harrisonovi, že jsem vám ukázal znamení, které žádal. A řekněte mu o jiném znamení, o něž nežádal. Řekněte mu, že jednoho dne se v jeho domě rozhoří požár. Nezaloží jej lidská ruka. Uhasí jej pouze déšť, ale než oheň vyhasne, připraví ho o něco, co miluje víc než ruku, nohu nebo oko, a žádná síla na zemi mu to nebude moci vrátit.“

Kapitola 6

Soudek prachu

Kořala byl ohromením bez sebe. „Rozumím vám správně, že *nechcete* celou dodávku?“

„Ještě jsme nespotřebovali ani to, co jsi nám prodal posledně, Kořalo,“ opáčil zásobovací důstojník. „Čtyři sudy, víc nechceme. Stejně je to víc, než potřebujeme.“

„Připlul jsem z Dekane naložený whisky, cestou jsem nezastavil v žádném městě, udělal jsem takovou *oběť*, a ty mi teď říkáš...“

„Ale no tak, Kořalo, všichni víme, jaká oběť to byla.“ Zásobovací důstojník se uculil. „Myslím, že i tak si přijdeš na své, a jestli ne, znamená to, že jsi zisky, které jsi na nás měl předtím, nějak prohospodařil.“

„Od koho jiného nakupujete?“

„Od nikoho,“ odvětil zásobovací důstojník.

„Jezdím do Kartága už skoro sedm let a poslední čtyři roky jsem měl monopol...“

„A když trochu zavzpomínáš, přijdeš na to, že dřív většinu tvojí kořalky kupovali Indiáni.“

Kořala se rozhlédl, poodešel od zásobovacího důstojníka a zastavil se na vlhkém travnatém břehu řeky. Jeho pramice se líně kolébala na hladině. Žádného Indiána nenašel, ani jednoho, to byla pravda. A zároveň věděl, že to není žádné spiknutí. Při jeho posledních návštěvách bylo Indiánů čím dál míň. Ale pár opilců se vždycky našlo.

Otočil se a rozkřikl se na důstojníka: „Chceš říct, že tady nezůstal ani jeden whiskový Indián?“

„Whiskoví Indiáni tu samozřejmě jsou. Ale ještě nám whisky nedošla. Proto se někde válí s kocovinou.“

Kořala tiše zaklel. „Půjdu s tím za guvernérem.“

„Dnes to nepůjde,“ odvětil zásobovací důstojník. „Má totiž nabitý program.“

Kořala se zlověstně ušklíbl. „Pro *mne* si čas určitě najde.“

„Nenajde, Kořalo. Řekl to naprosto jasně.“

„Třeba si jenom myslí, že má nabitý program, ale já bych řekl, že to tak není.“

„Klidně se přesvědči sám,“ pokrčil rameny zásobovací důstojník. „Mám vyložit ty čtyři sudy?“

„Ne,“ odsekl Kořala. Potom se rozkřikl na bidelníky, hlavně na Mikyho Finka, protože vypadal, že by měl nejmenší zábrany někoho zabít, kdyby bylo třeba. „Kdyby někdo chtěl na tu whisky zkusit sáhnout, chci v jeho těle vidět čtyři díry po kulkách, než ho hodíme do vody!“

Bidelníci se začali smát a mávat, kromě Mikyho Finka, který jen zkřivil tvář o něco víc než obvykle. S tím chlapem nebyla žádná legrace. Říkalo se, že se dá snadno poznat, kdo se kdy pustil s Mikym Finkem do křížku, protože neměl uši. Pukalo se, že když se chce člověk dostat Finkovi ze spárů a mít na hlavě alespoň jedno ucho, musí počkat, až mu to první bude žvýkat, potom dvěma ranami odvést jeho pozornost a utéct. Pravý chlap od řeky. Jen Kořalu trochu znepokojovala představa, čeho by Fink mohl být schopen, kdyby mu Kořala neměl čím zaplatit. Bill Harrison zaplatí celý náklad whisky, jinak bude vážně zle.

Při vstupu do palisády si Kořala všiml několika věcí. Cedule byla stejná, jakou tam Harrison nechal dát před čtyřmi lety; byl na ni už smutný pohled, jak se na ní podepsalo počasí, ale nikdo ji nevyměnil. Ani město se nerozrůstalo. Všechno ztratilo vzhled novosti a působilo sešle.

To nahoře v teritoriu Hio vypadalo všechno jinak. Z toho, co byla malá, palisádou obehnaná městečka jako tohle, se stávala opravdová města, s domy natřenými barvou a dokonce s několika dlážděnými ulicemi. Hio rozkvétalo, alespoň jeho východní část v blízkosti

Saskvahenu, a lidé mluvili o tom, že nebude dlouho trvat a stane se státem.

Jenže ve Městě Kartágu se žádný rozkvět nekonal.

Kořala se ubíral hlavní ulicí uvnitř palisády. Vojáků bylo pořád dost a vypadalo to, že mají stále docela dobrou disciplínu, to musel guvernéru Billovi uznat. Ale místo whiskových Indiánů, kteří se dřív povalovali všude, kam se člověk podíval, bylo tu dnes vidět říční krysy ještě hrozivějšího vzezření než měl Miky Fink, neholené, čpící whisky stejně odporně jako kterýkoli opilý rudoch. Ze čtyř starých domů se staly bary, ve kterých ani teď v půli odpoledne nebyla o zákazníky nouze.

Tak to je ten důvod, pomyslel si Kořala. To je ta potíž. Město Kartágo je pryč a místo něho je tady město na řece, město barů. Komu by se tady chtělo bydlet, se všemi těmi říčními krysami. Je to whiskové město.

Ale když je to whiskové město, měl by ode mě guvernér Bili kupovat whisky a neříkat, že má zájem jen o čtyři sudy.

„Můžete si počkat, pane Palmere, ale pan guvernér vás dnes nepřijme.“

Kořala se posadil na lavici před Harrisonovu kancelář. Všiml si, že Harrison si vyměnil kancelář se svým pobočníkem. Vzdal se své hezké velké kanceláře výměnou za co? Za menší prostor - ale s vnitřními stěnami ze všech stran. Bez oken. To něco znamenalo. Znamenalo to, že Harrison nechce, aby na něho lidé viděli. Možná se dokonce bál, aby ho někdo nezabil.

Kořala tam seděl dvě hodiny a sledoval vstupující a vycházející vojáky. Snažil se zachovat klid. Harrison to čas od času dělával, že nechal někoho sedět venku a čekat, aby byl dotyčný tak rozčílený, až na něho přijde řada, že nebude schopen jasně uvažovat. A někdy to dělal proto, aby se dotyčný urazil a odešel. Nebo si začal připadat malý a bezvýznamný, aby na něho Harrison mohl trochu přitlačit. Kořala to všechno věděl, a tak se snažil zůstat klidný. Ale když se přiblížil večer a vojáci se začali střídat ve službě a odcházet, došla mu trpělivost.

„Co to má znamenat?“ obořil se na důstojníka, který seděl u stolu přede dveřmi.

„Končí mi služba,“ odpověděl.

„Ale já tady pořád jsem,“ připomněl se Kořala.

„Jestli chcete, můžete si dát taky padla.“

Ta drzá odpověď byla jako facka do tváře. Bývaly doby, kdy se všichni takoví spratci snažili Kořalovi podlézat. Časy se měnily až příliš rychle. Kořalovi se to ani v nejmenším nelíbilo.

„Mohl bych si koupit tvou starou mámu a se ziskem ji prodat,“ provokoval Kořala.

Důstojník se na to chytil.

Už se netvářil znuděně. Ale také se nenechal vyprovokovat k útoku. Stál tam, víceméně ve střehu, a řekl: , ‚Můžete tady klidně čekat celou noc a zítra celý den, pane Palmere, ale k jeho výsosti panu guvernérovi se stejně nedostanete. To, že tady celý den sedíte a čekáte, je důkazem, že jste prostě příliš zabedněný, než abyste pochopil, jak se věci mají.“

Takže nakonec se přestal ovládat Kořala a první ránu dal on. Vlastně to ani rána nebyla. Spíš kopanec, protože Kořala se nikdy nenaučil bojovat jako džentlmen. Jeho představa o souboji byla počkat za skálou, až nepřítel přejde, střelit ho do zad a vzít nohy na ramena. Proto důstojník dostal Kořalovou velkou starou holínkou do kolena, načež se mu noha zvrátila a prohnula tak, jak neměla. Zařval, jako by ho na nože brali, na což měl plné právo, a nebylo to jenom bolestí - po takovém kopanci už mu noha nebude nikdy sloužit. Kořala věděl, že ho tam asi kopnout neměl, ale co mu zbývalo, když ten smrkáč byl tak drzý. Vlastně si o to řekl.

Potíž byla v tom, že důstojník nebyl sám. Jen co vykřikl, objevil se tam zčistajasna seržant a s ním čtyři vojáci s nasazenými bajonety; vyřítili se z guvernérovy kanceláře a tvářili se ostře jako sršni. Seržant poručil dvěma vojákům, aby důstojníka odnesli na ošetřovnu. Zbývající Kořalu zatkli. Ale tentokrát to nebylo džentlmenské jako posledně, před čtyřmi roky. Tentokrát mu konce mušket několikrát čistě náhodou zavadily o tělo a na různých místech oblečení se mu objevily otisky bot, ani nevěděl, jak k nim přišel. Skončil zamčený ve vězeňské cele - tentokrát v žádném skladišti. Nechali ho oblečeného a se spoustou bolesti.

Teď už o tom nemohlo být pochyb. Časy se ve zdejším kraji změnily.

V noci přibylo pod zámek šest dalších mužů, tři za opilost a tři za rvačku. Ani jeden z nich nebyl Indián. Kořala poslouchal, jak se spolu baví. Nevypadalo to, že by pobrali příliš rozumu, ale Kořala nechápal, jak je možné, že se spolu nebaví o tom, jak ztloukli Indiány, jak si z nějakých udělali legraci nebo něco podobného. Bylo to, jako by z okolí Indiáni prakticky zmizeli.

Třeba to nakonec byla pravda. Třeba všichni rudoši odtáhli. Ale o to přece guvernéru Harrisonovi šlo, ne? Tak proč Město Kartágo nevzkvétalo a nebylo plné bílých usedlíků, když Indiáni odešli?

Jediné vodítko, které Kořala získal, pocházelo z výroku, který zaslechl od jednoho z výtržníků: „Tak se mi zdá, že do daní mám utrum.“ Ostatní zareagovali krátkým houkáním a hulákáním. „Musím říct, že mi státní služba nevadí, ale stálá práce to rozhodně není.“

Kořala měl dost rozumu, aby se jich neptal, jak to myslí. Nemělo smysl na sebe upoutávat pozornost. Nestál o to, aby se na veřejnosti propíralo, jak vypadal, když nocoval zmlácený ve vězení. Taková věc se raz dva rozkřikne a všichni si začnou myslet, že si na člověka můžou dovolovat. Kořala ve svém věku nechtěl začínat znovu jako obyčejný pouliční rváč.

Ráno pro něho přišli vojáci. Jiní, a tentokrát si dávali na nohy a pažby svých mušket větší pozor. Pochodovým krokem Kořalu vyvedli z věznice. Konečně ho přijal Bili Harrison.

Ale ne ve své kanceláři. Bylo to ve sklepní místnosti jeho guvernérské rezidence. A způsob, jakým se tam dostali, byl hodně zvláštní. Vzadu za domem právě pochodovali vojáci, alespoň tucet. Znenadání jeden z nich přiskočil, otevřel sklepní dvířka a dva ostatní Kořalu prakticky odtáhli po schodech dolů. Sklepní dvířka zapadla málem ještě dřív, než měli pryč hlavy, a vojáci po celou tu dobu pokračovali v pochodování, jako by se nic nedělo. Kořalovi se to ani trochu nelíbilo. Znamenalo to, že Harrison nechce, aby někdo viděl, že u sebe Kořalu má. Což zase znamenalo, že toto setkání může dopadnout všelijak, protože Harrison bude moci popřít, že k němu došlo. *Vojáci* to samozřejmě věděli, ale všichni také věděli o jistém

důstojníkovi, jemuž někdo minulou noc špatně ohnul nohu; nedalo se čekat, že by svědčili ve prospěch Kořaly Palmera.

Harrison byl však jako dřív, usmíval se, třásl si s ním rukou a plácal Kořalu po rameni.

„Jak se máš, Kořalo?“

„Pamatuju doby, kdy mi bylo líp, guvernére. Jak se vede ženě? A vašemu chlapečkovi?“

„Žena je zdravá, jak může křehká dáma jako ona tady na hranici být. A z chlapce je už úplný voják, dokonce jsme mu nechali ušít maličkou uniformu, měl bys ho vidět, jak si při přehlídce vykračuje.“

„Když to poslouchám, říkám si, že bych si měl taky někdy najít manželku.“

„Vřele to doporučuji. Propána, Kořalo, na co vlastně myslím? Sedni si, tady, sedni si.“

Kořala se posadil. „Díky, Bille.“

Harrison spokojeně přikývl. „Rád tě zas vidím, po takové době.“

„Škoda, že jsme se nemohli potkat už včera,“ zalitoval Kořala.

Harrison se smutně usmál. „Mám hodně práce. Copak ti moji chlapci neřekli, že mám nabitý program?“

„Pro *mě* tvůj program nikdy nabitý nebýval, Bille.“

„Víš, jak to chodí. Mám fakticky moc práce, ale co s tím nadělám?“

Kořala zavrtěl hlavou. „Podívej, Bille, myslím, že už si lžeme dost dlouho. To, co se stalo, bylo součástí nějakého plánu a *můj* plán to nebyl.“

„O čem to mluvíš, Kořalo?“

„Říkám, že ten důstojník možná o zlomenou nohu nestál, ale mám pocit, že jeho úkolem bylo vyprovokovat mě, abych mu jednu vrazil.“

„Jeho úkolem bylo zajistit, aby mne nerušil nikdo, koho nemám v programu, Kořalo. To je jediný plán, o němž vím.“ Harrison se zatvářil smutně. „Musím ti říct, Kořalo, že jsi v pěkné bryndě. Napadení důstojníka armády Spojených států.“

„Byla to sebeobrana, Bille.“

„Mrzí mě, že tě nemůžu převézt k soudu do Saskva-henu, Kořalo. Tam mají právníky, poroty a všechno, co k tomu patří. Jenže soud se

musí konat *tady* a zdejší poroty nejsou příliš nakloněny lidem, kteří důstojníkům lámou kolena.“

„Co kdybys přestal vyhrožovat a řekl mi, co ve skutečnosti chceš.“

„Co chci? Já tě nežádám o žádné laskavosti, Kořalo. Dělám si jen starosti o přítele, který se dostal do křížku se zákonem.“

„Musí to být něco vážně odporného, jinak bys mě podplatil, abych to udělal, a nesnažil se mě zastrašovat. Musí to být něco, o čem si myslíš, že bych to nebyl ochoten udělat, pokud mne nevyděsíš k smrti, a tak si zkouším představit, co je podle *tebe* tak strašné, že si myslíš, že bych to neudělal. Dlouhý seznam to není, Bille.“

Harrison zavrtěl hlavou. „Chápeš mě špatně, Kořalo. Úplně špatně.“

„Tohle město umírá, Bille,“ spustil Kořala. „Nevyvíjí se to tak, jak sis naplánoval. A podle mě je to tím, že jsi udělal pár pěkných pitomostí. Třeba to, jak Indiáni začali odcházet - nebo všichni pomřeli, co já vím - a ty jsi udělal tu hloupou chybu, že ses pokusil vynahradit si ztracený příjem z whisky tím, že jsi pustil dovnitř tu největší spodinu, nejhorší sortu bělochů, ty říční krysy, které se mnou v noci byly ve vězení. Využil jsi je, aby ti vybírali daně, že? Farmáři nemají daně rádi. A nemají je rádi dvojnásob, když je vybírají takoví vyvrhelové.“

Harrison si nalil do vysoké sklenice tři prsty whisky a polovinu vypil jediným douškem.

„Takže jsi ztrácel whiskové Indiány, ztrácel jsi bílé farmáře a jediné, co ti zůstalo, jsou tvoji vojáci, říční krysy a peníze, které jsi dokázal ukrást z toho, co armáda Spojených států dává na udržování míru na západě.“

Harrison vypil zbytek whisky a říhl.

„To znamená, že jsi měl smůlu a byl jsi hloupý. A bůhvíproč si myslíš, že mě přesvědčíš, abych tě z toho vytáhl.“

Harrison si nalil do sklenice další tři prsty. Ale místo aby ji vypil, změnil směr pohybu a mrštil ji Kořalovi do obličeje. Whisky mu chrstla do očí, sklenice se mu odrazila od čela a Kořala se skácel na podlahu. Válel se po ní a snažil se vytřít si alkohol z očí.

O chvíli později už zase seděl na židli, s mokrým hadrem přitisknutým na čelo a choval se o hodně pokorněji a rozumněji. Ale jen proto, že věděl, že Harrison má v rukou flash, zatímco on má jenom dva páry. Hlavně se odsud dostat živý ven a pak se uvidí, co bude dál.

„Nebyl jsem hloupý," zavrčel Harrison.

Ne, jsi ten nejchytřejší guvernér, jakého kdy Kartágo mělo, vlastně se divím, že nejsi král. To by Kořala *byl* řekl. Ale držel jazyk za zuby.

„To všechno ten Prorok. Ten rudoch na severu. Staví to své Prorokovo Město u Wobiše, přímo naproti Sílovu Kostelci - neříkej mi, že je to náhoda. To Božizbroj, ten za tím je, snaží se mě o stát Wobiš připravit. A taky k tomu používá *rudocha.* Věděl jsem, že spousta rudochů odchází na sever, všichni to věděli, ale pořád jsem měl whiskové Indiány, ty, kteří se neuchlastali. A když se tady potloukalo míň Indiánů - obzvlášť když odešli Šavani - myslel jsem, že přijde víc bílých usedlíků. A s těmi výběrčími daní nemáš pravdu. Bílé osadníky nevyhnali oni. Udělal to Te-kumsa."

„Já myslel, že to udělal Prorok."

„Nedělej na mne chytrého, Kořalo. Poslední dobou nemám trpělivost na rozdávání."

Proč jsi mě nevaroval, než jsi po mně hodil tu sklenici? Ne, ne, neříkej nic, co by ho rozčílilo. „Promiň, Bille."

„Te-kumsa je mazaný. Nezabíjí bělochy. Jen navštěvuje jejich farmy s padesáti dalšími Šavany. Po nikom nestřílí, ale když tihle běloši mají všude kolem domu padesát pomalovaných bojovníků, nemůžeš se jim divit, že nepovažují za moudré začít střílet. A tak se bílí farmáři dívají, jak Šavani otevírají všechna vrata, všechny chlévy, všechny kurníky. Vypouštějí zvířata ven. Koně, prasata, krávy, slepice. Tak jako Noe odvedl zvířata na archu, Šavani jdou do lesů a zvířata cupitají za nimi. Tak, jak to říkám. Farmáři je už nikdy neuvidí."

„Neříkej mi, že nikdy nesehnali dohromady alespoň pár kusů dobytka."

„Všechno zmizelo. Ani stopy nenašli. Ani jedno slepičí pírko. Nikdy. To je to, co bílé farmáře vyhání - vědí, že všechna zvířata jim můžou kterýkoli den zmizet.“

„To je snad Šavani jedí nebo co? Slepice nemá dost rozumu, aby v lese dlouho přežila. Je to hostina pro lišky, nic víc.“

„Jak to mám vědět? Běloši za mnou chodí a říkají: Vraťte nám zvířata nebo pobijte Indiány, kteří je odvedli. Ale moji vojáci, moji zvědové, nedokážou Te-kumsovy lidi vypátrat. Po vesnicích jako by se slehla zem! Zkusil jsem přepadnout kaskaskíjskou vesnici na Malé Miami, ale dosáhli jsme tím jen toho, že jsme další Indiány přesvědčili k odchodu a Te-kumsu jsme ani nezpomalili.“

Kořala si dovedl představit, jak takové přepadení kas-kaskíjské vesnice vypadalo. Prostřílené, částečně spálené mrtvoly starců, žen a dětí - Kořala věděl, jak Harrison s Indiány zachází.

„A minulý měsíc se znenadání objevil Prorok. Věděl jsem, že má přijít - ani whiskoví Indiáni o ničem jiném nemluvili. Prorok přichází. Musíme ho vidět. Pokusil jsem se vypátrat, kde má být, kde bude mluvit, dokonce jsem poslal několik svých ochočených Indiánů, aby mi to zkusili zjistit, ale k ničemu to nebylo. Ani tušení. Nikdo nic nevěděl. Pak najednou se jednoho dne rozkřiklo celým městem: Prorok je tady. Kde? Honem pojďte, Prorok je tady. Nikdo neřekl kde. Přísahám, že tihle Indiáni se dovedou dorozumět beze slov, jestli mi rozumíš.“

„Řekni mi, že jsi tam měl zvědy, Bille, nebo si začnu myslet, že jsi úplně neschopný.“

„Zvědy? Představ si to, šel jsem tam sám. A víš jak? To je ze všeho nejlepší - Te-kumsa mi poslal pozvánku. Bez vojáků, beze zbraní, jenom pro mne.“

„A ty jsi *šel?* Mohl tě vzít do zajetí a...“

„Dal mi své slovo. Te-kumsa je sice Indián, ale slovo drží.“

Kořalovi to přišlo k smíchu. Harrison, muž pyšný na to, že sliby Indiánům nikdy nedodržuje, spoléhal na to, že Te-kumsa dodrží slib, který mu dal. No co, živý se vrátil, ne? Takže Te-kumsa uměl slovo dodržet.

„Jel jsem tam. Museli tam být všichni Indiáni od Miami. Muselo jich být na deset tisíc. Seděli na bobku na starém, opuštěném poli -

díky Te—kumsovi je jich v těch končinách spousta. Kdybych tam měl svá dvě děla a stovku vojáků, mohl být celý indiánský problém na místě vyřešený. „

„Smůla, že jsi je neměl.“

„Te-kumsa chtěl, abych seděl vpředu, ale to jsem odmítl. Zůstal jsem vzadu a poslouchal jsem. Prorok vstal, postavil se na jakýsi starý pařez uprostřed pole a začal mluvit. A mluvil a mluvil.“

„A tys mu rozuměl? Ty přece šavansky neumíš.“

„On mluvil anglicky, Kořalo. Bylo tam příliš mnoho různých kmenů, jediný jazyk, který znali všichni, byla angličtina. Jasně, občas něco řekl i tou jejich hatmatilkou, ale většina byla anglicky. Mluvil o osudu Indiánů. Vyhýbejte se bílému zamoření. Žijte všichni pohromadě a obsaďte část území, aby běloši měli své místo a Indiáni zase *své*. Postavte město - křišťálové město, říkal tomu a znělo to moc hezky, jenže tihle rudoši nedovedou postavit ani pořádnou kůlnu. Nedovedu si představit, co by dělali, kdyby měli postavit město ze skla! Ale především, řekl, nepijte alkohol. Ani kapku. Zanechte toho, vyhýbejte se tomu. Alkohol je řetěz bílých mužů, řetěz a bič, řetěz, bič a nůž. Alkohol vás nejdřív chytí, potom vás zbičuje a nakonec vás zabije. A až vás bílý muž svou whisky zabije, přijde, ukradne vám půdu a zničí ji, zkazí ji tak, že je pak mrtvá a ztracená.“

„Skoro to vypadá, jako by na tebe udělal dojem, Bille,“ prohlásil Kořala. „Jako by ses tu jeho řeč naučil nazpaměť.“

„Naučil nazpaměť? Mluvil tři hodiny bez přestávky. Mluvil o viděních, která ukazují minulost, o viděních, která ukazují budoucnost. Mluvil o - byl to *nesmysl*, Kořalo, ale ti rudoši to hltali jako...“

„Whisky.“

„Jako whisky, jenže *místo* whisky. Všichni odešli s ním. Nebo skoro všichni. Zůstalo jenom pár whiskových Indiánů, kteří už brzo natáhnou bačkory. A samozřejmě moji ochočení Indiáni, ale to je něco jiného. A několik divokých Indiánů ze druhého břehu Hia.“

„Kam s ním odešli?“

„Do Prorokova Města! To je to, co mě zabíjí, Kořalo. Všichni odešli na sever do Prorokova Města nebo tam někam, přes řeku od

Sílova Kostelce. A přesně tam se stěhují všichni běloši! Jistě, všichni neodcházejí do Sílová Kostelce, ale na území, které má Peklazbroj Tkadlec na těch svých mapách. Věř mi to, Kořalo, jsou nějak spolčení. Te-kumsa, Božizbroj Tkadlec a Prorok.“

„Vypadá to tak.“

„Nejhorší na tom je, že jsem toho Proroka měl alespoň tisíckrát tady v kanceláři. Mohl jsem ho zabít a ušetřit si spoustu potíží - jenže kdo to mohl vědět? „

„Ty toho Proroka znáš? „

„Chceš říct, že *nevíš*, kdo to je?“

„Indiánů, které znám jménem, není zas tolik, Bille.“

„Co když ti napovím, že má jenom jedno oko?“

„Snad nechceš říct, že je to Lola-šika!“

„Už je to tak.“

„Ten jednooký opilec? „

„Přisámbohu, Kořalo. Dnes si říká Tenskva-tava. Znamená to 'otevřené dveře' nebo něco takového. Rád bych ty dveře zavřel. *Měl jsem* ho zabít, dokud jsem měl příležitost. Ale myslel jsem, když tenkrát utekl - on totiž ukradl soudek a vzal roha do lesů...“

„Byl jsem tenkrát v noci tady, pomáhal jsem ho honit.“

„Když se nevrátil, myslel jsem, že se z toho soudku nejspíš uchlastal k smrti. Ale on teď vykládá Indiánům, jak musel pořád pít, ale pak mu Bůh seslal vidění a od té doby se nenapil.“

„Sešli mi vidění, třeba taky přestanu pít.“

Harrison se znovu napil whisky. Tentokrát přímo ze džbánu, protože sklenice ležela na podlaze v koutě místnosti. „Už chápeš můj problém, Kořalo?“

„Vidím, že máš spoustu problémů, Bille, a nechápu, co mají společného se mnou, pokud jsi nežertoval, když jsi navedl toho zásobovacího důstojníka, aby mi řekl, že chcete jenom čtyři sudy.“

„To si piš, že to s tebou má společného mnohem víc, Kořalo. Mnohem víc. Já jsem totiž ještě neprohrál. Prorok mi odvedl všechny whiskové Indiány a Te-kumsa mi zastrašil bílé usedlíky, ale já se nevzdávám.“

„Ne, ty nejsi ten typ,“ odvětil Kořala. Jsi slizký had, ale nejsi typ, který se vzdává. Ale samozřejmě to *neřekl*, protože Harrison by to

pochopil špatně - ale u Kořaly to byla pochvala. Byl to člověk jako on.

„Je to jednoduché, jde o Te-kumsu a Proroka. Musím je zabít. Ne, ne, beru to zpátky. Musím je *porazit* a zabít. Musím je dostat, aby oba vypadali jako idioti, a *potom* je zabít."

„Skvělý nápad. Já budu přijímat sázky."

„Věřím, že to by se ti líbilo. Stát u toho a přijímat sázky. Potíž je v tom, že nemůžu vojáky jen tak odvést na sever k Sílově Kostelci a srovnat Prorokovo Město se zemí, protože Božizbroj by mi na každém kroku házel klacky pod nohy a pravděpodobně by přesvědčil posádku ve Fort Waynu, aby ho podpořila. Nejspíš by zařídil, aby mě degradovali. Proto to potřebuju zaonačit tak, aby lidé ze Sílová Kostelce, kolem celého Wobiše, ti všichni aby přišli s prosíkem, že je mám přijít Indiánů zbavit."

Teď konečně Kořala pochopil, o co tady jde.

„Ty chceš nějakou provokaci."

„To je ono, Kořalo. To je ono. Chci, aby nějací rudoši přišli na sever, něco tam provedli a všem *řekli,* že je k tomu navedli Te-kumsa a Prorok. Aby to všechno hodili na ně."

Kořala přikývl. „Rozumím. Nemohlo by to být jenom odehnání dobytka nebo něco podobného. Ne, aby se ti ze severu začali dovolávat indiánské krve, muselo by se stát něco hodně odporného. Třeba zajmout bílé děti, umučit je, napsat na ně Te-kumsovo jméno a nechat je někde, kde je najdou. Něco takového."

„Hm, nezacházel bych tak daleko, abych někomu říkal, že má udělat něco *tak* nechutného, Kořalo. Vůbec nepočítám s tím, že bych dával konkrétní instrukce. Stačilo by jim říct, aby udělali něco, co by bělochy na severu zvedlo, a potom rozhlásit, že to bylo na Te-kumsův rozkaz."

„Ale nepřekvapilo by tě, kdyby se jednalo o nějaké znásilnění a mučení."

„Nechtěl bych, aby sáhli na bílé ženy, Kořalo. To nepřipadá v úvahu."

„Pravda, svatá pravda," uznal Kořala. „Takže rozhodnuto, bude to mučení dětí. *Chlapců.* „

„Jak jsem řekl, nenapadlo by mne kohokoli navádět, aby takovou věc udělal.“

Kořala nepatrné přikývl, s očima zavřenýma. Harrison možná nikomu neřekne, aby to udělal, ale jemu rozhodně neříkal, aby to neudělal. „A pochopitelně by to nemohl být žádný Indián odsud, že ano, Bille, protože ti jsou všichni pryč, a tvoji ochočení Indiáni jsou ta nejneschopnější chátra, jaká kdy na zemském povrchu žila.“

„Do značné míry máš pravdu.“

„Takže potřebuješ Indiány z oblasti na jih od řeky. Indiány, kteří ještě neslyšeli Prorokovo kázání, a proto ještě chtějí kořalku. Indiány, kteří jsou dost chytří, aby to udělali dobře. Indiány, kteří jsou tak krvežízniví, že děti zabijí pomalu, pomaličku. A můj náklad potřebuješ jako úplatek.“

„Už to tak vypadá, Kořalo.“

„Máš ho mít, Bille. Stáhni obvinění proti mně a dostaneš všechnu mou whisky zadarmo. Dej mi jenom peníze na zaplacení bidelníkům, aby mě na zpáteční cestě nepodřízli. Myslím, že tolik nechci.“

„Ne, Kořalo. Ty víš, že to není všechno, co potřebuju.“

„Ale je to všechno, co můžu udělat, Bille.“

„Já nemůžu být ten, kdo je o to požádá. Já nemůžu být ten, kdo řekne Kríkům a Čoktavům, co potřebuji udělat. Musí to být někdo jiný, abych mohl říct, že jsem ho k ničemu takovému nenavedl, kdyby se to provalilo. Použil na to vlastní whisky. Já jsem o tom nic nevěděl.“

„Já ti rozumím, Bille, ale už na začátku jsi tušil správně. Vážně jsi našel něco tak odporného, že s tím nechci mít nic společného.“

Harrison se na něho zamračil. „Za útok na důstojníka se v téhle pevnosti dává provaz, Kořalo. Neřekl jsem to dost jasně?“

„Bille, lhal jsem, podváděl jsem, někdy jsem i zabíjel, abych ve světě prorazil. Ale nikdy jsem nikoho neuplatil, aby šel některé mámě ukrást děti a umučil je. Říkám na svou čest, že jsem to nikdy neudělal, a říkám na svou čest, že to nikdy neudělám.“

Harrison se podíval Kořalovi do tváře a poznal, že je to pravda. „Tomu říkám trefa. Kdo by řekl, že se najde tak velký hřích, že se k němu Kořala Palmer nepropůjčí, i kdyby ho to mělo stát život.“

„Ty mě nezabiješ, Bille.“

„Ale ano, Kořalo, zabiju tě. Mám pro to dva důvody. První je ten, že jsi mi na mou žádost dal špatnou odpověď. A druhý a závažnější je ten, že jsi vůbec nějakou žádost slyšel. Jsi mrtvý, Kořalo.“

„Pro mě za mě,“ pokrčil rameny Kořala. „Ať vezmou provaz, který bude pořádně škrábat. A pořádnou vysokou šibenici s propadlem na dvacet stop. Chci popravu, na kterou se bude ještě dlouho vzpomínat.“

„Budeš se muset spokojit s větví. A provaz potáhneme nahoru pomaličku, aby ti nesrazil vaz, ale udusil tě.“

„To je ono, na to se hned tak nezapomene,“ odvětil Kořala.

Harrison zavolal vojáky a nechal Kořalu odvést zpátky do vězení. Tentokrát si nějaké ty kopance a šťouchance neodpustili, takže Kořalovi přibyla nová várka podlitin a možná i zlomené žebro.

Kromě toho neměl moc času.

Proto si ve vězení klidně lehl na podlahu. Opilci byli už pryč, ale ti tři rváči tam byli pořád a zabírali všechna lůžka; podlaha bylo to jediné, co bylo k dispozici. Kořalu to nijak zvlášť netrápilo. Věděl, že Harrison mu nechá tak hodinu nebo dvě, aby mohl přemýšlet, potom ho vyvede ven, nasadí mu na krk oprátku a zabije ho. Možná se bude tvářit, že mu dává poslední šanci, ale nebude to myslet vážně, protože už Kořalovi nemůže věřit. Kořala ho odmítl, proto by mu už žádný úkol nesvěřil, kdyby ho nechal jít.

Kořala měl každopádně v úmyslu využít tento čas moudře. Začal docela jednoduše. Zavřel oči a trochu se uvnitř rozehřál. Vykřesal jiskru. A potom tu jiskru poslal ven. Škvoráci říkali, že to dělají také tak, když posílají svého škvora pátrat pod zem. On poslal na průzkum jiskru a zanedlouho našel, co hledal. Dům guvernéra Billa. Jiskra teď už od něho byla příliš daleko na to, aby v domě našla konkrétní místo. A cíl nemohl být příliš malý. Proto do jiskry napumpoval všechnu nenávist, zuřivost a bolest, rozdmýchával ji víc a víc. Rozpálil se jako ještě nikdy v životě. A cpal to dál a dál, až znenadání zaslechl ten nejpříjemnější zvuk.

„Hoří! Hoří!“ Výkřiky se ozývaly zvenčí, z velké dálky, ale přidávalo se k nim čím dál víc lidí. Třeskly výstřely -znamení strachu.

Tři rváči to zaslechli také. Měli tak naspěch, že jeden šlápl na Kořalu ležícího na podlaze. Postavili se ke dveřím, bušili na ně a křičeli na stráže: „Pusťte nás ven! Ne abyste šli hasit a nás tady nechali zavřené! Nenechte nás tady umřít!“

Kořala si skoro ani nevšiml, že na něho někdo šlápl, tělo ho bolelo i tak dost. Zůstal ležet na podlaze a znovu použil jiskru, tentokrát k tomu, aby zahřál kov uvnitř zámku na dveřích vězení. Teď mířil přesně, a tak mohla jiskra rozpalovat mnohem víc.

Strážný přišel, zastrčil klíč do zámku, otočil jím a otevřel dveře. „Můžete jít, chlapci. Seržant říkal, že vás potřebujeme, abyste pomohli hasičům.“

Kořala se těžkopádně zvedl, ale strážný ho zastavil napřaženou paží a strčil ho zpátky do cely. Kořalu to nepřekvapilo. Ale rozpálil jiskru ještě víc, tolik, že se železo v zámku roztavilo. Dokonce trochu začalo rudě žhnout. Strážný dveře zabouchl a chtěl otočit klíčem. Ale klíč už byl tak horký, že mu spálil ruku. Zaklel a nahmátl cíp košile, aby do něho klíč chytil, ale Kořala dveře kopnutím otevřel a srazil strážného na podlahu. Dupl mu do obličeje a kopl ho do hlavy, čímž mu pravděpodobně zlomil vaz, ale Kořala to jako vraždu nebral. Bral to jako spravedlnost, protože strážný byl ochoten nechat ho zamčeného ve vězení, aby uhořel.

Kořala vyšel z vězení. Nikdo si ho příliš nevšímal. Rezidenci odtud neviděl, ale viděl stoupat dým. Obloha byla nízká a šedivá. Bylo pravděpodobné, že než palisáda shoří, začne pršet. Kořala však doufal, že nezačne. Doufal, že všechno shoří na prach. Zabíjet rudochy byla jedna věc, to Kořalovi nevadilo, v tom byli s Harrisonem zajedno. Zabíjet kořalkou, když to jde, kulkami, když to nejde. Ale zabíjet bílé, to ne. To se nedělá, zaplatit Indiánům, aby umučili bílé děti. Harrison v tom možná neviděl rozdíl. Možná to pro něho bylo stejné, jako když musí ve válce s Indiány umírat bílí vojáci; tihle vojáci by jen byli trochu mladší. Všechno pro dobrou věc, ne? Harrison tak možná dokázal uvažovat, ale Kořalovi se to příčilo. Po pravdě řečeno ho to překvapilo. Měl s Ondřejem Jacksonem společného víc, než by si byl pomyslel. Měl hranici, za kterou nebyl ochoten jít. Narýsoval ji na jiném místě než Starý dub, ale měl svou hranici a raději by zemřel, než by ji přestoupil.

Samozřejmě ale zemřít nechtěl, pokud se s tím dalo něco dělat. Nemohl vyjít bránou v palisádové hradbě, protože tam určitě procházel řetěz věder k řece a on by byl zpozorován. Ale vylézt na předprseň nebylo nic těžkého. O vojácích se nedalo říct, že by byli na stráži. Přelezl hradbu a na vnější straně pevnosti seskočil. Nikdo si ho nevšiml. Překonal deset yardů, které ho dělily od lesa, a potom prošel lesem - pomalu, protože ho žebra hodně bolela a byl po takovém jiskření trochu zesláblý, něco si to z něj vzalo - k řece.

Vyšel z lesa na druhé straně volného prostranství u přístaviště. Pramice se houpala na vodě, dosud naložená soudky. A bidelníci postávali kolem a dívali se, jak o nějakých třicet yardů proti proudu hasiči nabírají vodu z řeky. Kořalu ani trochu nepřekvapilo, že jeho bidelníci s vědry nepomáhají. Zájem o věci veřejné nepatřil k jejich nejcharakterističtějším vlastnostem.

Kořala došel na nábřeží a gestem k sobě bidelníky přivolal. Seskočil na pramici. Jak byl slabý a zraněný, trochu klopýtl. Otočil se a chystal se chlapcům vysvětlit, co se děje, proč musejí odrazit, ale nešli za ním. Dál stáli na břehu a dívali se na něho. Znovu jim pokynul, ale nedali žádným pohybem znát, že by ho chtěli poslechnout.

Nevadí, mohl odjet i bez nich. Dokonce se pohnul směrem k lanu, aby je odvázal a odstrčil se, když si uvědomil, že bidelníci na břehu nejsou všichni. Ne, jeden chyběl. A Kořala hned pochopil, kde ten chybějící bude. Na pramici hned za ním, se zvednutýma rukama...

Miky Fink nebyl typ, který by zabíjel nožem. Podřízl by člověka, kdyby musel, ale raději zabíjel holýma rukama. K zabíjení nožem měl takové rčení, srovnání s děvkou a smetákovou násadou. Proto Kořala věděl, že nůž to nebude. Že to nebude rychlé. Harrison musel vědět, že by se Kořala mohl dostat ven, proto Mikymu Finkovi zaplatil a on ho teď zaručeně zabije.

Zaručeně, ale pomalu. A to dávalo Kořalovi čas. Čas, který potřeboval, aby nezemřel sám.

Proto když mu hrdlo obemkly prsty a pevně stiskly, mnohem pevněji, než Kořala čekal, sevřely ho tak, že si myslel, že mu rozmačkají hlavu, přinutil se vyslat jiskru, aby našla soudek, jehož

polohu na pramici přesně znal, a zahřála ho, rozpálila ho nejvíc, jak to šlo...

Čekal, že přijde výbuch, čekal dál a dál, ale výbuch nenastal. Zdálo se mu, jako by Finkovy prsty promáčkly přední stranu jeho hrdla až na páteř, a měl pocit, jako by mu všechny svaly ochabovaly. Cítil, že sebou zmítá, plíce se roztahují, aby se pokusily natáhnout vzduch, který ne a ne přijít, přesto do poslední vteřiny jiskru přiživoval a čekal, až soudek se střelným prachem vybuchne.

Potom zemřel.

Miky Fink na něm visel ještě celou minutu, i když byl už mrtvý, možná jen proto, že mu dělalo dobře, když mu v rukou bezvládně visel mrtvý člověk. U Mikyho Finka se to dalo těžko odhadnout. Někteří lidé říkali, že když má dobrou náladu, je to nejlepší kamarád. Určitě si to o sobě myslel on sám. *Rád* byl kamarádský, měl přátele a vypil si s nimi. Ale když došlo na zabíjení, měl rád i to.

Ale na mrtvém těle se nedá viset věčně. Dřív nebo později si někdo začne stěžovat nebo se pozvrací. Proto Kořalovo tělo hodil do vody.

„Kouř!“ ukázal jeden z bidelníků.

A skutečně, z nitra hromady soudků stoupal dým.

„To je ten soudek s prachem!“ vykřikl jiný.

Bidelníci se rozutekli ve strachu před výbuchem, ale Miky Fink se smál, až se za břicho popadal. Došel k hromadě soudků a začal je vykládat - tak, že je házel na přístavní hráz. Vykládal je, dokud se nedostal doprostřed, kde stál soudek, z něhož čouhala zápalná šňůra. Ale *tento* soudek do rukou nevzal. Nohou jej převrátil a potom jej odkutálel až na volný okraj lodi.

To už se bidelníci vrátili, zvědaví, co se děje, protože se zdálo, že Miky Fink přece jenom nevyletí do povětří. „Sekeru,“ zvolal Miky a jeden z chlapců mu hodil sekeru, kterou nosil v pouzdře na opasku. Chtělo to několik pořádných úderů, než víko soudku konečně odskočilo a ven se vyvalilo mračno páry. Voda uvnitř byla tak horká, že ještě vřela.

„Takže to nebyl střelný prach?“ zeptal se jeden z bidelníků. Nepatřil k nejchytřejším, ale po řece se neplavilo mnoho lidí, kteří by se svou chytrostí udělali díru do světa.

„Se ví, že to byl střelný prach, když to sem dal," podíval se na něj Miky. „Ještě v Saskvahenu. Ale přece si nemyslíš, že by se Miky Fink plavil po Hiu na jedné lodi se soudkem prachu, ze kterýho čouhá zápalná šňůra."

Pak Miky přeskočil z lodi na hráz a zařval z plných plic, tak hlasitě, aby ho slyšeli až v pevnosti; tak hlasitě, že hasicí četa přerušila práci, aby si ho poslechla.

„Říkají mi Miky Fink, hoši, a jsem ten nejodpornější, nejpodlejší syn aligátora, kterej kdy ukousl hlavu bizonovi! Snídám chlapský uši a večeřím medvědí a když dostanu žízeň, vypiju tolik, že v Niagaře nemá co téct. Když se vychčím, lidi naskáčou na pramice a odnese je to padesát mil, a když si prdnu, Francouzi nachytají vzduch do flašek a prodávají ho jako voňavku. Říkají mi Miky Fink a tahle pramice je moje. A jestli se vám podaří ten oheň uhasit, vy smradi prťaví, pro každýho z vás je tady pinta whisky!"

Pak Miky Fink sebral bidelníky a přidal se s nimi k hasicí četě. Podařilo se jim oheň zastavit, než začalo pršet, a déšť požár uhasil.

V noci, když všichni vojáci pili a zpívali, seděl Miky Fink úplně střízlivý a vychutnával ten pocit, že se konečně může v obchodování s kořalkou zařídit pro sebe. Zůstal s ním už jen jeden z bidelníků, ten nejmladší, který k němu vzhlížel s obdivem. Mladík seděl vedle něho a pohrával si se zápalnou šňůrou, která kdysi vedla do soudku s prachem.

„Vždyť ta šňůra vůbec nehořela," všiml si bidelník.

„Vypadá to, že ne," odvětil Miky Fink.

„Ale jak potom mohla ta voda vařit?"

„Řekl bych, že Kořala si schovával pár triků v rukávu. Podle mýho měl Kořala v tom požáru v pevnosti prsty."

„Ty jsi to věděl, že?"

Fink zavrtěl hlavou. „Měl jsem štěstí. Mám dnes prosté štígro. Občas na mě přijde takovej pocit, třeba jako s tím soudkem prachu, a udělám, co mě v tu chvíli napadne."

„Jako že máš nadání?"

Fink mu odpověděl tím, že si stáhl kalhoty. Na levé půlce zadnice měl velké tetování. Mělo šest stran a vypadalo hrozivě. „To mi udělala máma, když mi ještě nebyl ani měsíc. Říkala, že mě to

ochrání, abych mohl prožít celej život, kterej mi příroda nadělí.“ Otočil se a ukázal chlapci druhou půlku zadnice. „A tenhle je prý pro štěstí. Nedozvěděl jsem se, jak to má fungovat, a máma zemřela dřív, než mi to stačila říct, ale pokud vím, nosí mi štěstí. Nevím, jak to dělá, ale pokaždý mi napoví, co mám udělat.“ Roztáhl pusu od ucha k uchu. „A tak teď mám pramici i s nákladem whisky.“

„Je pravda, že tě guvernér za zabití Kořaly vyznamená?“

„To nevím, ale za to, že jsem ho chytil, by mohl.“

„Ale guvernér nevypadal, že by ho nějak mrzelo, že to má starej Kořala za sebou.“

„To ne,“ uznal Fink. „Řekl bych, že ne. Jsme teď dobří přátelé, guvernér a já. Říká, že potřebuje něco udělat a že to zvládne jedině někdo jako já.“

Osmnáctiletý bidelník se na něho podíval s obdivem v očích. „Nemohl bych ti nějak pomoct? Nemohl bych jít s tebou?“

„Rval ses někdy?“

„Mockrát.“

„Ukousl jsi někdy někomu ucho?“

„To ne, ale jednou jsem jednomu chlapovi vydloubl oko.“

„Oči, to nic není. Oči jsou měkký.“

„A jednoho chlapa jsem nabral hlavou tak, že jsem mu vyrazil pět zubů.“

Fink o tom několik vteřin přemýšlel. Potom se zašklebil a přikývl. „Fajn, můžeš se mnou jít, chlapče. Až s tím budu hotovej, na sto mil od týhle řeky nebude chlap, ženská ani dítě, co by neznali mý jméno. Pochybuješ o tom snad, chlapče? „

Chlapec o tom nepochyboval.

Ráno Miky Fink a jeho posádka vypluli k jižnímu břehu Hia, s nákladem, který tvořil vůz, několik mezků a osm soudků whisky, dohodnout s Indiány malý obchod.

Odpoledne guvernér Vilém Jindřich Harrison pohřbil zuhelnatělé pozůstatky své druhé ženy a jejich malého synka, kteří měli tu smůlu, že byli oba v dětském pokoji, když místnost zachvátily plameny. Matka chlapce oblékala do jeho malé slavnostní uniformy.

Požár v jeho domě, nezaložený lidskou rukou, ho připravil o to, co miloval nejvíc, a žádná síla na zemi mu to nemohla vrátit.

Kapitola 7

Zajatci

Alvin junior si nikdy nepřipadal tak malý, jako když seděl na hřbetě velkého starého koně. Nešlo o to, že by nebyl dobrý jezdec - vycházel s koňmi docela dobře, oni ho nikdy neshodili a on je nikdy nepřetáhl bičem. Ale bylo mu nepříjemné, jak mu nohy na obou stranách trčely, a protože tentokrát dostal sedlo, museli mu třmeny dát tak vysoko, že do kůže prorazili nové díry, aby mohl jet. Al se těšil na den, kdy bude konečně velký, jak má muž být. Ostatní lidé mu říkali, že je na svůj věk velký, ale podle Alvina to byla hloupost. Když je člověku deset, být velký na svůj věk je něco úplně jiného než být velký.

„Já s tím nesouhlasím," ozvala se Víra Mlynářová. „Nesouhlasím s tím, aby moji synové někam jeli právě teď, když jsou takové potíže s Indiány."

Matka si dělala starosti vždycky, ale měla pro to dobrý důvod. Al odjakživa přitahoval nejrůznější nehody, každou chvíli se mu něco stalo. Nakonec to dopadlo dobře, ale často to bylo o fous. Nejhorší to bylo před několika měsíci, když mu na nohu spadl nový mlýnský kámen a ošklivě mu ji pochroumal. Vypadalo to, že zemře, dokonce on sám si to myslel. A také by byl zemřel. Určitě by byl zemřel. Přestože věděl, že je v jeho moci se uzdravit.

Od chvíle, kdy ho tenkrát v noci, když mu bylo šest, navštívil v pokoji Zářící muž, Alvin nikdy nepoužil své nadání k tomu, aby pomohl sám sobě. Vytesat otci mlýnský kámen, to mohl, protože to pomůže všem. Přejet po kameni prstem, poznat ho a najít v něm skrytá místa, kde mohl prasknout, a pak všechno zařídit, přesvědčit jej, aby tak skutečně pukl; a kámen se oddělil přesně tak, jak to chtěl. Ale nikdy pro vlastní prospěch.

Když pak měl zlomenou kost a potrhanou kůži, všichni věděli, že určitě zemře. A Alvin by svoje nadání nepoužil, aby se uzdravil, ani by se o to nepokusil, kdyby tam tenkrát nebyl starý Vypravěč. Proč si tu nohu nezahojíš, zeptal se ho Vypravěč. A Alvin mu řekl, co předtím nikomu jinému neřekl, o Zářícím muži. A Vypravěč mu uvěřil, nemyslel si, že se zbláznil nebo že se mu něco zdálo. Přesvědčil Alvina, aby zapátral v paměti, aby zavzpomínal ze všech sil, co vlastně Zářící muž řekl. A když si Al vzpomněl, uvědomil si, že to on, Alvin slíbil, že své nadání nikdy nevyužije pro sebe. Zářící muž pouze řekl: „Dej všechno do pořádku.“

Dej všechno do pořádku. Jeho noha snad nebyla součástí „všeho“? A tak ji spravil, nejlépe jak dovedl. Bylo toho mnohem víc, co sehrálo svou roli, ale v podstatě se dalo říct, že se uzdravil vlastními silami, s pomocí rodiny. Proto byl ještě naživu.

Ale v těch dnech se podíval smrti do tváře a zjistil, že z ní nemá takový strach, jak by si byl představoval. Když ležel na posteli a smrt mu prosakovala kostí, začal mít pocit, jako by jeho tělo bylo jen jakýsi přístavek, přístřešek, v němž se žije za špatného počasí, dokud se nepostaví dům. Něco jako chatrče, které si stloukali noví lidé, než si postavili pořádný srub. A kdyby náhodou zemřel, nestalo by se vůbec nic hrozného. Jen by to bylo jiné a možná lepší.

Proto když před ním máma do omrzení mluvila o Indiánech, jak je to nebezpečné a že by je mohli zabít, pouštěl to jedním uchem tam a druhým ven. Ne proto, že by si myslel, že nemá pravdu, ale proto, že mu zas až tolik nezáleželo na tom, jestli zemře nebo ne.

Ale ne, to nebylo úplně přesné. Cekala ho spousta práce, i když ještě nevěděl jaké, a proto by ho *mrzelo,* kdyby zemřel. Rozhodně to neměl v *plánu.* Prostě ho to nenaplňovalo takovou hrůzou jako některé jiné lidi.

Alův starší bratr Míra se snažil mámu upokojit, aby nebyla tak vyplašená. „Dojedeme v pořádku, mami. Ty nepokoje jsou na jihu. Půjdeme pořád po dobrých cestách.“

„Každý týden na těch dobrých cestách někdo zmizí,“ nedala se máma. „Francouzi z Detroitu vykupují skalpy a nikdy toho nenechají, bez ohledu na to, co Te-kumsa a jeho divoši dělají nebo nedělají. Na to, aby bylo po tobě, stačí jediný šíp...“

„Mámo," zarazil ji Míra. „Jestli se tolik bojíš, že by nás mohli chytit Indiáni, měla bys spíš *chtít*, abychom šli. Vždyť v Prorokově Městě, které je jenom přes řeku, žije *přinejmenším* deset tisíc Indiánů. Dnes už je to největší město na západ od Filadelfie a všichni, co v něm žijí, jsou Indiáni. Tím, že jdeme na východ, se Indiánům *vzdalujeme*. .."

„Ten jednooký Prorok mi starosti nedělá," odpověděla. „Ten o zabíjení nemluví. Ale myslím si, že byste neměli..."

„Na tom nesejde, co si myslíš ty," skočil jí do řeči táta.

Máma se k němu otočila. Byl za domem a dával prasatům pomeje, ale přišel se rozloučit. „Jak to myslíš, že na tom nesejde, co..."

„Stejně tak nesejde na tom, co si myslím já," pokračoval táta. „Je úplně jedno, co si kdo myslí, a ty to víš."

„Jestli je to tak, pak nevím, k čemu nám milostivý Hospodin dal mozek, Alvine Mlynáři!"

„Al jde na východ do Vidlice, aby se vyučil kovářem," shrnul táta. „Mně i tobě se po něm bude stýskat, nejspíš každému s výjimkou pátera Throwera, ale papíry jsou podepsané, takže kluk půjde. Proto ti říkám, abys přestala vykřikovat, že je nikam nepustíš. Dej jim pusu a zamávej jim na rozloučenou."

Kdyby táta byl mléko, máma by ho na místě srazila, tak se na něho podívala. „Dám svým synům pusu a zamávám jim na rozloučenou," prohlásila. „Nepotřebuju, abys mi to říkal. Nemusíš mi říkat vůbec nic."

„Asi máš pravdu," uznal táta. „Ale stejně ti to řeknu a jak tě znám, ty mi to oplatíš." Podal Mírovi ruku, aby si s ním potřásl a rozloučil se s ním jako muž. „Bezpečně ho tam dovez a hned se vrať."

„Spolehni se, táto," odvětil Míra.

„Máma má pravdu, že na každém kroku číhá nebezpečí, takže měj oči otevřené. Dali jsme ti dobré jméno. Máš bystré oči, tak je používej."

„Budu, táto."

Zatímco se s Mírou loučila máma, táta přešel k Alvinovi. Štípavě ho pleskl přes nohu a potřásl si rukou i s *ním*. Alvinovi se to líbilo, že se k němu táta chová, jako by byl muž, stejně jako k Mírovi. Kdyby

Al neseděl na koni, možná by mu táta byl rozcuchal vlasy jako malému chlapci, ale možná taky ne; stejně si připadal jako dospělý.

„Já se Indiánů nebojím," prohlásil Alvin. Řekl to velice potichu, aby to neslyšela máma. „Ale stejně bych nejraději nikam nejezdil."

„Já vím, Ale," pousmál se táta. „Ale musíš jet. Ve vlastním zájmu."

Potom se na tátově tváři objevil ten nepřítomný výraz, který Al junior už několikrát viděl a nikdy nepochopil, co znamená. Táta byl zvláštní člověk. Alvinovi trvalo dlouho, než si to uvědomil, protože po většinu času byl Al jenom malý kluk a táta byl táta, jemuž se nesnažil porozumět.

Teď Al rostl a začínal tátu srovnávat s jinými muži kolem sebe. Třeba s Božizbrojem Tkadlcem, nejdůležitějším mužem ve městě, který neustále mluvil o míru s Indiány, o tom, jak by se Indiáni a běloši měli o půdu podělit, nebo o mapování indiánských a bělošských území - a všichni mu s úctou naslouchali. Tátu nikdo tak neposlouchal, že by jeho slova bral naprosto vážně, občas vznesl nějakou námitku, ale jinak věděl, že to, co říká, je *důležité.* A pátera Throwera, který mluvil nabubřele, až to bylo směšné, a z kazatelny hřímal o smrti a vzkříšení, o pekelných ohních a nebeské blaženosti, *toho* také poslouchali všichni. Jinak, než poslouchali Zbroje, protože u Throwera šlo vždycky o náboženství, takže to nemělo nic společného s prací na poli, s každodenními povinnostmi a s tím, jak se lidem žilo. Ale poslouchali ho s *úctou.*

Když mluvil táta, ostatní ho poslouchali, to ano, ale občas se posmívali. „Alvine Mlynáři, přiznej se, že ty si z nás utahuješ." Al si toho všiml a zpočátku ho to rozčilovalo. Jenže potom si uvědomil, že když lidé mají nějakou starost a potřebují pomoci, nechodí za páterem Throwerem ani za Božizbrojem, protože ani jeden z nich nevěděl, co s takovými problémy, které lidé čas od času měli, dělat. Thrower jim mohl poradit, jak se nedostat do pekla, ale to se jich týkalo až po smrti, a Zbroj jim mohl vysvětlit, jak udržovat mír s Indiány, ale to byla politika, pokud zrovna nebyla válka. Ale když se hádali o průběh hranice nebo nevěděli, co si počít s chlapcem, který mámě v jednom kuse odmlouval, třebaže za to byl nesčetněkrát bit, nebo když se jim do osiva dal mol a oni neměli co zasít, přišli za

Alvinem Mlynářem. On jim řekl svůj názor, obvykle jen několik slov, a oni na odchodu vrtěli hlavami a říkali: „Alvine Mlynáři, přiznej se, že ty si z nás utahuješ!“ Ale potom šli, vymezili hranici a postavili na ní kamennou zídku; prostořekého chlapce nechali odejít z domu a na některé sousední usedlosti ho vzali jako pomocníka; a když přišla doba setí, půl tuctu lidí přivezlo pytle s „rezervním“ osivem, protože jim to tak Al Mlynář poradil, kdyby se náhodou trochu styděli.

Když Al junior svého tátu srovnal s jinými muži, poznal, že táta je zvláštní, že důvody, proč dělá různé věci, zná jenom on sám. A také poznal, že tátovi se dá věřit.

Božizbroji a páteru Filadelfu Throwerovi sice lidé dávali najevo úctu, ale *důvěřovali* Alu Mlynářovi.

Stejně tak věřil svému tátovi i Al junior. Přestože nechtěl odejít z domova, přestože se ocitl tak blízko smrti, že mu učednictví a podobné věci připadaly jako mrhání časem - proč by mělo záležet na tom, jakému řemeslu se bude věnovat, budou snad v nebi nějací kováři? - věděl, že když táta říká, že je správné, aby odešel, půjde. Tak jako lidé vždycky věděli, že když jim Al Mlynář řekl: „Udělejte to takhle a ono to půjde,“ měli udělat, co řekl, a ono by to přesně podle jeho slov dopadlo.

Řekl tátovi, že nechce odejít, a táta mu odpověděl: Musíš jít, je to ve tvém vlastním zájmu. Nic víc Alvin junior nepotřeboval slyšet. Přikývl a udělal, co táta řekl, ne proto, že by neměl kuráž, ne proto, že by se svého táty bál jako jiní chlapci, které znal. Prostě svého tátu znal tak dobře, aby jeho úsudku věřil. Nic víc.

„Bude se mi po tobě stýskat, tati.“ A potom udělal velkou hloupost, jíž by se nemohl dopustit, kdyby se jenom trochu zamyslel. Natáhl ruku dolů a rozcuchal vlasy *otci*. Hned v okamžiku, kdy to udělal, mu blesklo hlavou: teď mi táta jednu vrazí, až mi hlava uletí, že se k němu chovám, jako by byl malý kluk! A táta skutečně povytáhl obočí, zvedl ruku a chytil Ala juniora za zápěstí. Ale pak šelmovsky zamrkal, nahlas se zasmál a prohlásil: „Myslím, že *jednou* to můžeš udělat a zůstat naživu, synu.“

Ještě se smál, když ustoupil, aby se mohla rozloučit máma. Po tváři jí stékaly slzy, ale pro Alvina si nepři-chystala poslední výčet

toho, co *má* a *nemá* dělat, jaký měla pro Míru. Pouze ho políbila na ruku, pevně ji sevřela, podívala se mu do očí a pronesla: „Jestli tě dnes nechám odejít, co budu živá, nikdy tě těmato očima nespatřím.“

„Ne, mami, neříkej to,“ zarazil ji. „Nic zlého se mi nestane.“

„Občas si na mne vzpomeň,“ žádala. „A opatruj ten amulet, který jsem ti dala. Pořád ho nos u sebe.“

„Co umí?“ zeptal se a vytáhl ho znovu z kapsy. „Takový neznám.“

„Nepřemýšlej o tom, hlavně ho měj pořád nablízku.“

„Budu, mami.“

Míra dovedl svého koně vedle zvířete Ala juniora. „Měli bychom vyrazit. Než se dnes uložíme na noc, chceme se dostat do míst, která nevídáme každý den.“

„To nedělejte,“ řekl vážně otec. „Domluvili jsme vám, že dnes přespíte u Peacheeových. Za jeden den dál nemusíte. Nechceme, abyste museli být na noc venku, když nemusíte.“

„Tak dobře,“ uznal Míra, „ale měli bychom tam dorazit před večeří.“

„Tak už jeďte,“ vybídla je máma. „Jeďte, chlapci.“

Neujeli ještě ani pět yardů, když se za nimi táta rozběhl a chytil Mírova i Alvinova koně za uzdu. „Nezapomeňte, chlapci! Přes vodu jezděte po mostech. Rozumíte? Jedině po mostech! Na této cestě je mezi námi a Vidlicí přes každou řeku most.“

„Já to vím, táto,“ potvrdil Míra. „Vždyť jsem je všechny pomáhal stavět.“

„Využívejte je! To je všechno, co chci říct. A když začne pršet, udělejte si přestávku, najděte si nějaký dům a zůstaňte tam, slyšíte? Nechci, abyste byli ve vodě.“

Oba se slavnostně zavázali nepřibližovat se k ničemu mokrému. „Nebudeme si ani stoupat po proudu od koní, když budou čůrat.“

Táta mu pohrozil prstem. „Neber to na lehkou váhu,“ varoval.

Když se konečně vydali na cestu, už se neohlédli, protože to přináší smůlu, a zároveň věděli, že máma s tátou zašli zpět do domu mnohem dřív, než se dostali z dohledu, protože když se člověk dlouho dívá za někým, kdo odchází, říká si tím o dlouhé odloučení, a když se dívá, dokud mu nezmizí z dohledu, je pravděpodobné, že se

někdo z nich opětovného setkání už nedožije. Máma to brala hodně vážně. To, že rychle zašla dovnitř, bylo poslední, co mohla udělat, aby syny na jejich pouti pomohla ochránit.

Alvin a Míra zastavili v lesích mezi farmami Hatchových a Bjornsonových, kde poslední vichřice skácela strom tak, že ležel do půlky cesty. Na koních mohli snadno projít, ale přece tam takovou věc nemohli nechat, aby někoho jiného zaskočila. Třeba někoho na voze, kdo bude v bouři pospíchat, aby se domů dostal před setměním, třeba by jako další projížděl někdo takový a našel by cestu přehrazenou. Proto se zastavili, snědli svačinu, kterou jim máma nabalila a dali se do práce - začali padlý kmen sekerami odtínat od několika posledních vláken napjatého dřeva, které jej spojovaly s rozeklaným pahýlem. Brzy je začalo mrzet, že nemají pilu, ale člověk si s sebou obvykle pilu nebere, když ho čeká tři sta mil v koňském sedle. Náhradní oblečení, sekeru, nůž, mušketu k lovu, střelný prach a kulky, kus provazu, přikrývku a několik amuletů a podobných drobností k obraně a ochraně. Kdyby si člověk chtěl vzít víc, musel by přibrat vůz nebo soumara.

Když kmen uvolnili, zapřáhli k němu oba koně a odtáhli ho mimo cestu. Zapotili se při tom, protože koně nebyli zvyklí táhnout jako spřežení a navzájem si překáželi. Také strom do nich neustále narážel, museli jej odvalovat a odsekávat větve. Pravda, Al věděl, že mohl použít své nadání a změnit dřevo uvnitř stromu, aby se na náležitých místech rozštíplo. Ale také věděl, že by to nebylo správné. Zářící muž by s tím nesouhlasil - bylo by to čiré sobectví, nic víc než pohodlnost, a nikomu by to neposloužilo. Proto sekal, tahal a potil se po Mírově boku. A nebylo to tak hrozné. Byla to *dobrá* práce a byli s ní hotovi ani ne za hodinu. Byl to dobře využitý čas.

Samozřejmě při práci nemlčeli. V jednu chvíli se rozhovor stočil i na zprávy o masakrech páchaných Indiány na jihu. Míra se na celou věc díval nedůvěřivě. „Slyšel jsem to, ale všechny ty krvavé historky znějí tak, že někdo slyšel, jak někdo jiný vyprávěl o někom jiném. Všichni, kteří tam skutečně žili a utekli, to líčí tak, že Te-kumsa přišel a odehnal jim slepice a prasata, nic víc. Nikdo z nich nemluví o mračnech šípů a o zabíjení lidí.“

Alvinovi bylo deset, a proto historkám z doslechu věřil ochotněji, čím krvavější, tím lepší. „Třeba je to tak, že když někoho zabijí, povraždí celou rodinu, aby o tom nikdo nemohl mluvit.“

„No tak, Ale, zkus se nad tím zamyslet. To přece nedává smysl. Te-kumsa chce, aby odtamtud všichni běloši odešli, ne? Takže je chce k smrti vyděsit, aby se sbalili a odtáhli jinam, ne? Takže kdyby je masakroval, nechal by jednoho naživu, aby o tom mohl vyprávět, nemyslíš? Nebo by alespoň někdo našel nějaká *těla.*“

„Dobře, ale odkud se všechny ty historky vzaly?“

„Podle Božizbroje si je vymýšlí Harrison, aby lidi popudil proti Indiánům.“

„Těžko si mohl vymyslet, že mu zapálili dům a palisádu. Všichni na vlastní oči *viděli,* že to shořelo, ne? A těžko si mohl vymyslet, že při tom přišel o ženu a o malého synka.“

„Jasně že to shořelo, Ale. Jenže třeba ten požár nevznikl od Te-kumsových zápalných šípů. To tě nenapadlo?“

„Guvernér Harrison si přece nezapálí vlastní dům a nevyvraždí rodinu jen proto, aby lidi popudil proti Indiánům,“ namítl Al. „To je pitomost.“

A mluvili o potížích s Indiány v jižní části Wobiše ještě dlouho, protože to momentálně bylo mezi lidmi nejžhavější téma a protože stejně nikdo nevěděl nic určitě, takže si nikdo nemohl na pravdivost svého názoru dělat větší nároky než jiný.

Jelikož nebyli dál než půl míle od dvou farem, v místech, kam v posledních deseti letech přicházeli tak čtyřikrát pětkrát za rok, vůbec je nenapadlo, že by se měli mít na pozoru. Tak blízko domova člověk obvykle nebývá ostražitý, ani když se baví o indiánských masakrech nebo o historkách plných vražd a mučení. Pravdou je, že i kdyby si pozor dávali, sotva by jim to bylo co platné. Al právě smotával provazy a Míra připevňoval sedla, když je znenadání obstoupil tucet Indiánů. V jednom okamžiku tam byli jen cvrčci, myši a ptáci a v dalším Indiáni pomalovaní od hlavy k patě.

Dokonce jim několik vteřin trvalo, než dostali strach. V Prorokově Městě bylo Indiánů plno a poměrně často přicházeli za obchodem do Božizbrojova krámu. Proto Alvin promluvil dřív, než se na ně pořádně podíval: „Zdravíčko.“

Ale nikdo mu na pozdrav neodpověděl. Měli pomalované celé tváře.

„Tohle nejsou spřátelení Indiáni,“ utrousil tiše Míra. „Mají muškety.“

To prozrazovalo, že to nejsou Indiáni z Prorokova Města. Prorok svým stoupencům vštěpoval, že bělošské zbraně nemají používat. Pravý rudý muž nepotřeboval lovit se střelnou zbraní, protože země jeho potřeby znala a kořist k němu přišla tak blízko, že ji mohl zabít lukem. Prorok říkal, že rudý muž potřebuje pušku jen k tomu, aby se stal vrahem, a vraždění patří k bílým mužům. Tak to říkal. Proto bylo jasné, že tito Indiáni na Proroka příliš nedají.

Alvin se jednomu díval do tváře. Zřejmě na sobě dal znát strach, protože Indiánovi se zalesklo v oku a pousmál se. Indián k němu natáhl ruku.

„Dej mu ten provaz,“ přikázal Míra.

„Je to náš provaz,“ namítl Alvin. Ale hned jak to řekl, pochopil, že je to nesmysl a oba provazy mu podal.

Indián si od něho smotané provazy klidně vzal. Potom jeden přehodil bílým chlapcům přes hlavy jinému Indiánovi a vzápětí se jich dalo do práce několik. Svlékli chlapcům všechno kromě prádla a svázali jim ruce za zády tak pevně, že jim to bolestivě natahovalo ramenní klouby.

„K čemu jim budou naše šaty?“ zeptal se Alvin.

Místo odpovědi mu jeden z Indiánů dal facku. Zřejmě se mu zalíbilo, jaký to vydalo zvuk, protože vzápětí mu dal druhou. Ostrá bolest vehnala Alovi do očí slzy, ale nevykřikl, částečně proto, že ho to zaskočilo, částečně proto, že ho to rozčílilo a nechtěl jim poskytnout důvod k uspokojení. Ostatním Indiánům se fackování zalíbilo, protože ihned začali fackovat také Míru, znovu a znovu oba chlapce bili, až byli napůl omráčení a líce jim krvácely zevnitř i zvenčí.

Jeden Indián něco zadrmolil a ostatní mu podali Alovu košili. Rozpáral ji nožem a potom ji otřel o Alův krvácející obličej. Nejspíš mu nestačilo, kolik krve na něm bylo, protože vzal nůž a řízl Alvina na čele. Krev se vyřinula. O vteřinu později dorazila bolest a Al poprvé vykřikl. Připadalo mu to, jako by měl čelo rozříznuté až na

kost. Krev mu stékala do očí, takže neviděl. Míra na ně zařval, aby Alvina nechali na pokoji, ale bylo to stejně marné. Všichni věděli, že když Indiáni někoho začnou takto řezat, skončí mrtvý.

Jakmile Al vykřikl a vyvalila se krev, Indiáni se začali smát a vydávat houkavé zvuky. Bylo jasné, že tahle tlupa se hned tak před něčím nezastaví, a Alvinovi se vybavily všechny historky, které kdy slyšel. Nejznámější byla pravděpodobně ta o Danielu Boonovi z Pensylvánie, který se jeden čas snažil usadit v Korunních koloniích. Bylo to v dobách, kdy ještě Čerikové bojovali s bělochy a jednoho dne Boonovi unesli syna. Boone na ně neměl ztrátu ani půl hodiny. Vypadalo to, jako by si s ním hráli. Čas od času někde zastavili a uřízli chlapci kus kůže nebo mu vydloubli oko, udělali něco, aby ho to hodně bolelo a on křičel. Boone slyšel, jak jeho syn křičí, a pronásledoval je, doprovázen sousedy. Všichni měli muškety a krev v nich vařila hněvem. Jenže když došli na místo, kde chlapce mučili, Indiáni byli pryč a v lese po nich nezůstala ani stopa. Potom se ozval další výkřik. Toho dne urazili dvacet mil a teprve za soumraku chlapce našli, jak visí na třech různých stromech. Boone na to prý nikdy nedokázal zapomenout a nedokázal se žádnému Indiánovi podívat do očí, aniž by si nevzpomněl na tu dvacetimílovou štvanici.

A právě na tu dvacetimílovou štvanici teď Al myslel, když slyšel, jak se Indiáni smějí, cítil bolest, jen začátek bolesti, a uvědomoval si, že ať už jde těmto Indiánům o cokoli, chtějí, aby to začalo dvěma mrtvými bílými chlapci, a nějaký rozruch jim vůbec není proti mysli. Buď zticha, říkal si. Buď zticha.

Otřeli mu o tvář rozřezanou košili a také Mírový rozsekané kalhoty. Al se při tom snažil myslet na něco jiného. Zatím se pokusil zahojit si rány pouze jednou, když měl zlomenou nohu, ale tenkrát ležel, odpočíval, měl dost času, aby ji prozkoumal, našel cestu ke všem místečkům, kde byly cévy přerušeny, a zahojil je, scelil kůži i kost. Jenže teď byl vystrašený a pohazovali si s ním z místa na místo, o nějakém klidu nebo odpočinku se nedalo mluvit. Přesto se mu podařilo najít největší cévy a tepny a uzavřít je. Když mu naposledy utřeli obličej do košile, krev se už z čela nevyřinula a nenatekla mu do očí. Rána krvácela stále, ale již jen tenkým čůrkem, a Alvin zaklonil hlavu, aby krev stékala po spáncích a oči mu nechala volné.

Všiml si, že Míru zatím nepořezali. Díval se na Ala a vypadal sinale. Al znal bratra dostatečně dobře, aby poznal, na co myslí: na to, že táta s mámou svěřili Ala do jeho ochrany a on je takto zklamal. Bylo to hloupé, dávat si vinu. To, co dělali teď, mohli udělat v kterémkoli srubu nebo domě a nikdo by jim v tom nezabránil. I kdyby se Al a Míra nevydali na tak dalekou cestu, stejně mohli být v tuto chvíli na této cestě. Jenže něco takového Al nemohl Mírovi říct, nemohl téměř nic, nanejvýš se usmát.

Usmát se a snažit se co nejusilovněji pracovat na zahojení rány. Vrátit všechno ve svém čele do takového stavu, v jakém to mělo být. Pokračoval v tom, zatímco sledoval počínání Indiánů, a zjistil, že mu to jde čím dál lépe.

Indiáni mnoho nenamluvili. Většinou věděli, co mají dělat. Vzali šaty umazané krví a přivázali je k sedlům. Potom jeden z nich vyryl do jednoho sedla písmena „Te-kumsa“ a do druhého „Prorok“. Ala v prvním okamžiku překvapilo, že umějí psát, ale pak si všiml, že Indián si každé písmeno kontroluje, srovnává je s papírkem, který měl složený v opasku své bederní zástěry. S papírkem.

Potom dva Indiáni chytili každého koně za uzdu a další ho začal nožem bodat do boku. Byly to malé rány, které nešly hluboko, ale stačily, aby koně začali třeštit bolestí, vzpínat se, vyhazovat, kopat. Koně povalili Indiány, kteří je drželi, a dali se na útěk směrem - jak Indiáni věděli -k domovu.

Byla to zpráva. Tito Indiáni chtěli být pronásledováni. Chtěli, aby bílí lidé vzali muškety a koně a vyrazili za nimi. Jako to bylo s Danielem Boonem. Aby šli za křikem. Šíleli při zvucích, jak jejich děti umírají.

A Alvin se tehdy a tam rozhodl, že ať se děje, co se děje, on a Míra nepřipustí, aby Indiáni jejich rodiče donutili poslouchat to, co slyšel Daniel Boone. Neměli žádnou šanci, že vyváznou. I kdyby Alvin zařídil, aby se provaz rozpadl - což mohl snadno udělat - neexistoval způsob, jak by dva bílí chlapci mohli Indiánům v hustém lese utéct. Ne, tito Indiáni je budou mít, dokud budou chtít. Al však věděl, jak jim zabránit, aby jim ubližovali. A navíc bude správné, když k tomu své nadání použije, protože to nebude dělat jen pro sebe. Bude to pro jeho bratra a pro jejich rodinu a svým způsobem to

bude také pro Indiány, protože kdyby skutečně k něčemu došlo, kdyby nějaké bílé chlapce skutečně umučili, vypukla by mezi Indiány a bělochy válka, krvavá a dlouhá, a na obou stranách by bylo mnoho mrtvých. Proto bude správné, když Al své nadání využije, pokud by někoho neměl přímo zabít.

Když koně utekli, Indiáni uvázali Alvinovi a Mírovi kolem krku řemeny. Potom je za ty řemeny začali táhnout za sebou. Míra byl urostlý, vyšší než všichni Indiáni, a tak se musel předklonit, když ho vedli. Ala táhli za ním, takže viděl, jak s ním zacházejí a slyšel, že se Míra trochu dusí. Pro Alvina však bylo jednoduché do řemenu vniknout a natáhnout ho, natáhnout ho víc a víc, aby ho měl Míra kolem krku volný a aby byl tak dlouhý, že Míra mohl běžet víceméně vzpřímeně. Stalo se to tak pomalu, že si toho Indiáni nevšimli. Al však věděl, že brzy poznají, co dělá.

Každý věděl, že Indiáni za sebou nenechávají stopy. A když Indiáni brali bílé zajatce, obvykle je nesli, pověšené za ruce a za nohy jako vykuchaného jelena, aby po nemotorných běloších nezůstaly stopy. Tito Indiáni chtěli být pronásledováni, protože nechávali Ala a Míru zanechávat stopy každým šlápnutím.

Ale nechtěli, aby najít je bylo *příliš* snadné. Když už šli celou věčnost - přinejmenším několik hodin - dorazili k potoku a kus se brodili proti proudu. Potom ještě půl míle nebo možná míli běželi, než se konečně zastavili na mýtině a rozdělali oheň.

V blízkosti žádné farmy nebyly, ale to stejně nebylo důležité. Touto dobou již koně se zakrváceným oblečením, ranami v bocích a jmény vyrytými do sedel určitě byli doma. Touto dobou již každý běloch z okolí odváděl rodinu do Sílová Kostelce, kde ji několik mužů mohlo chránit, zatímco zbývající se vydali pohřešované chlapce hledat. Touto dobou již táta s mámou byli sinalí hrůzou, táta se rozčiloval na ostatní, aby si pospíšili, honem, honem, neztrácet ani minutu, musíme chlapce najít, jestli nepojedete hned, pojedu klidně sám! A ostatní mu říkali: Klid, klid, sám nic nezmůžeš, doženeme je, neboj se. Nikdo nechtěl nahlas říct, co věděli všichni - že je to stejné, jako by už Al a Míra byli mrtví.

Jenže Al neměl v úmyslu být mrtvý. Ani náhodou. Měl v úmyslu být naprosto živý a chtěl, aby byl živý i Míra.

Oheň, který Indiáni rozdělali, byl velký a žhavý, nebyl to žádný oheň na vaření. Jelikož slunce již pálilo, Al a Míra se nepříjemně potili, přestože jim zůstalo jen krátké letní prádlo. A potili se ještě víc, když jim Indiáni rozřezali i to - utrhali jim knoflíky a látku rozřízli po celé délce, takže zůstali sedět na zemi úplně nazí.

Někdy v tu chvíli si jeden z Indiánů všiml Alvinova čela. Vzal velký kus látky, která z prádla zbyla, a otřel jí Alvinovi obličej. Musel pořádně přitlačit, aby zaschlou krev setřel. Pak začal brebentit na ostatní. Všichni se přišli podívat. Potom zkontrolovali také Mírovo čelo. Alvin věděl, co hledají. A věděl, že to nenajdou. Zahojil si totiž čelo tak, že nezůstala žádná jizva, na obličeji neměl po zranění ani památku. A žádná památka samozřejmě nebyla ani na Mírovi, protože toho nepořezali. Ať jim to chvíli vrtá hlavou.

Al samozřejmě nespoléhal na to, že hojení bude to, co je zachrání. Bylo příliš namáhavé a příliš pomalé - určitě by dokázali řezat mnohem rychleji, než by Al stačil hojit. Mnohem rychleji dovedl své nadání použít na věci z kamene a kovu, které byly uvnitř stále stejné; naproti tomu živá tkáň byla složitá spoustou maličkostí, které si musel srovnat v hlavě, než ji mohl začít měnit a uzdravovat.

Proto když si jeden Indián sedl před Míru a začal se ohánět nožem, Al nečekal, až začne řezat. Vzal si ten nůž do hlavy, ocel jeho ostří - byl to bělošský nůž, stejně jako byly bělošské jejich muškety. Našel ostří, hrot, a zploštil ho, uhladil, zaoblil.

Indián přitiskl nůž na Mírovu holou hruď a zkusil říznout. Míra se připravoval na nával bolesti. Jenže nůž nezanechal na Mírovi patrnější stopu, než jakou by udělala lžíce.

Al měl co dělat, aby se nerozesmál, když viděl, jak Indián nůž odtáhl a podíval se na něj, aby zjistil, co se stalo. Přejel ostřím po vlastním prstu, aby je vyzkoušel; Ala v tu chvíli napadlo udělat čepel ostrou jako břitva, ale ne, to by nebylo správné, zásada byla používat nadání k tomu, aby napravovalo, ne aby zraňovalo. Ostatní se nahrnuli kolem, aby si nůž prohlédli. Někteří si začali majitele nože dobírat; pravděpodobně usoudili, že si nehlídal, aby jej měl nabroušený. Jenže Alvin tento čas využil, aby našel všechny ostatní ocelové čepele, které Indiáni měli, a zaoblil a otupil je. Když Al skončil, nerozřízli by svými noži ani hrachový lusk.

A jak se dalo čekat, všichni ostatní vytáhli nože a jali se je zkoušet. Nejdřív přejížděli ostřím po Alovi nebo po Mírovi a nakonec na sebe začali řvát a vřískat, nejspíš se navzájem obviňovat a dohadovat, čí je to vina.

Ale měli přece práci, ne? Měli tyto bílé chlapce mučit, aby křičeli, nebo je alespoň zmasakrovat tak, aby se jejich příbuzných zmocnila touha po pomstě, až jejich těla najdou.

Proto jeden z Indiánů vytáhl starličký tomahavk s kamenným ostřím a začal se jím ohánět Alvinovi před obličejem, mávat jím kolem něho, aby dostal strach a byl hodný. Al využil čas k tomu, aby změkčil kámen, zeslabil dřevo a uvolnil kožené řemínky, které držely všechno pohromadě. Když se Indián dostal k tomu, že jej zvedl a chystal se k opravdovému činu, třeba k tomu, že by jím Alvinovi rozbil obličej, tomahavk se mu v ruce rozpadl. Dřevo bylo skrznaskrz prohnilé, kámen se sesypal k zemi jako štěrk a dokonce i řemínky byly celé popraskané a roztřepené. Indián zařval a uskočil, jako by ho uštkl chřestýš.

Další měl sekeru s ocelovou čepelí. Nemarnil čas máváním, položil Mírovi ruku na kámen a sekl, aby Mírovi odsekl prsty. Ale to byla pro Ala hračka. Nevysekal snad ze skály celý mlýnský kámen, když bylo třeba? Sekera dopadla, zazvonila o kámen a Míra, který se na to díval, zalapal po dechu, protože si byl jist, že má prsty pryč; jenže když Indián sekeru zvedl, Mírova ruka byla stejná jako dřív, neměla ani škrábnutí, zatímco v čepeli sekery byly prohlubně ve tvaru prstů, jako by byla z vychladlého másla nebo z vlhkého těsta.

Indiáni skučeli a s hrůzou v očích se dívali jeden po druhém, vyděšení a rozběsnění podivným děním kolem. Alvin to jako běloch nemohl vědět, ale nejhorší ze všeho pro ně bylo to, že necítili něco podobného, jako když se nějaký běloch snažil čarovat. Když bílý muž něco začaroval, jejich smysl pro zemi jim to ukazoval jako nerovnost; prosba se projevovala jako nepříjemný zápach; ochranné kouzlo bylo zblízka slyšet jako bzučení. Jenže to, co dělal Alvin, zemi nijak nenarušovalo, takže jejich smysl pro to, jak mají věci být, jim neukazoval, že by se dělo něco zvláštního. Vypadalo to, jako by se proti nim obrátily přírodní zákony a ocel byla najednou měkká, maso tvrdé, skála křehká a kůže slabá jako tráva. Nehledali příčinu

toho, co se dělo, v Alvinovi nebo Mírovi. Mysleli si, že je za tím nějaká přírodní síla, nic lepšího je nenapadlo.

Alvin viděl pouze jejich strach, hněv a zmatek a měl z toho radost. Ale namyšlený nebyl. Věděl, že jsou věci, s nimiž si poradit nedokáže. Tou hlavní byla voda - kdyby je napadlo chlapce utopit, Al by nevěděl, jak je zastavit nebo jak sebe či Míru zachránit. Bylo mu teprve deset a svazovala ho pravidla, jimž nerozuměl: zatím nepřišel na všechny možnosti, které mu jeho nadání dávalo, a netušil, jak funguje. Možná bylo v jeho silách dokázat velké věci, kdyby věděl jak, ale to právě nevěděl, a tak dělal věci, na které si troufal.

Tentokrát bylo štěstí na jeho straně - Indiány nenapadlo je utopit. Zato si vzpomněli na oheň. Nejspíš to měli v úmyslu od samotného počátku - mezi lidmi se vyprávělo, že ve válkách s Indiány, jež se odehrály v Nové Anglii, byly nalezeny oběti mučení s chodidly v chladnoucím popelu ohniště, které se musely dívat, jak se jim pálí prsty na nohou, dokud je nezabila bolest, krvácení nebo šílenství. Alvin si všiml, že oheň rozhrabávají a přikládají na něj suché větve, aby se prudce rozhořel. Nevěděl, jak z ohně odvést žár, nikdy se o to nepokusil. Proto přemýšlel, jak jen to šlo, a když Indiáni Míru chytili v podpaží a táhli ho k ohni, Al pronikl do dřeva v hranici a rozrušil je, donutil je, aby se rozpadlo na prach, takže shořelo rychle, všechno najednou, v ohni tak prudkém, že se ozvalo hlasité třesk-nutí a k nebi vyšlehl oslnivý, horký plamen. Vyšlehl tak prudce, že se ze všech míst směrem k ohni zvedl vítr a na několik vteřin vznikl vír, který se přehnal ohništěm, nasál do sebe popel a vyfoukl jej jako prach, jenž se teď pomalu snášel k zemi.

Přesně tak se to stalo. Z ohně nezůstalo nic než jemný prach, který se jako mlha usazoval po celé mýtině.

Ti skučeli, skákali, tančili a bili se do ramen a do prsou! A zatímco Indiáni vyváděli jako na irském pohřbu, Al povolil provazy, které jeho a Míru svazovaly, s nepatrnou nadějí, že by se jim nakonec přece jen mohlo podařit vyváznout dřív, než je najdou jejich rodinní příslušníci a sousedé a začne střílení, zabíjení a umírání.

Míra pochopitelně ucítil, jak se provazy uvolňují, a ostře se na Alvina podíval; do této chvíle byl tím, co se dělo, zaskočený stejně jako Indiáni. Poznal samozřejmě hned, že je to Alvinova práce, ale

bylo to něco jiného, než kdyby mu Alvin předem vysvětlil, co má za lubem - takto byl Míra překvapen stejně jako ostatní. Teď se však na Alvina podíval, přikývl a začal kroutit rukama, aby se vyprostil z provazů. Žádný z Indiánů si toho zatím nevšiml, a tak měli šanci, že by mohli získat náskok. Byla tu dokonce naděje - opravdu jen naděje - že Indiáni jsou tak vyvedeni z míry, že se je ani nepokusí pronásledovat.

Jenže právě v tu chvíli se všechno změnilo. Z lesa se ozvalo zahoukání, k němuž jako by se vzápětí přidalo tři sta dalších sov rozmístěných v kruhu kolem. Podle toho, jak se na mladšího bratra podíval, si Míra v prvním okamžiku nejspíš myslel, že i *to* je Alvinovo dílo - jenže Indiáni poznali, co to je, a hned přestali jančit. Ale ze strachu, který jim četl ve tvářích, Al usoudil, že to musí být něco příznivého, možná dokonce něco jako záchrana.

Z lesa obklopujícího mýtinu ze všech stran vystoupily nejdřív desítky a potom stovky Indiánů. Všichni měli luky - ani jednu mušketu - a podle oblečení a účesů Alvin poznal, že jsou to Šavani a stoupenci Proroka. Po pravdě řečeno to bylo asi to poslední, co Al očekával. Chtěl vidět bílé tváře, ne další rudé.

Jeden Indián vystoupil z davu nově příchozích, vysoký, silný muž s tváří tvrdou a přísnou, že vypadala jako z kamene. Vyštěkl několik ostře znějících slov, načež jejich věznitelé začali koktat, drmolit, *prosit.* Alvina napadlo, že vypadají jako tlupa dětí, které dělaly něco, co dělat neměly, když vtom přišel táta a nachytal je při tom. Jelikož byl sám při takovém rošťáctví několikrát přistižen, málem s nimi začal mít soucit, ale pak si vzpomněl, že jeho věznitelé chystali pro něho i pro bratra krutou smrt. To, že neměli ani škrábnutí, ještě neznamenalo, že se tito Indiáni neprovinili zlým úmyslem.

Pak v tom všem kňučení vyniklo jedno slovo - jméno: Te-kumsa. Al se podíval na Míru, jestli je také zaslechl. Míra se díval na něho a povytahoval obočí, kladl mu tutéž otázku. Jejich ústa vytvarovala jméno současně. Te-kumsa.

Znamenalo to, že Te-kumsa má tohle všechno na svědomí? Hněval se na věznitele proto, že při mučení selhali, nebo proto, že vůbec nějaké bílé chlapce zajali? Od Indiánů se vysvětlení čekat nedalo. Al věděl jistě jenom to, co *udělali.* Nově příchozí Indiáni

zabavili těm ozbrojeným všechny muškety a odvedli je do lesa. S Alem a Mírou jich zůstalo jen několik desítek. Te-kumsa byl jedním z nich.

„Prý máte prsty z oceli," oslovil je Te-kumsa.

Míra se na Alvina podíval, jestli odpoví, jenže Alvina nic nenapadalo. Rozhodně se mu nechtělo tomuto Indiánovi říct, co udělal. Proto mu nakonec odpověděl Míra, když zvedl ruce a zahýbal prsty: „Podle mě jsou to prsty jako každé jiné."

Te-kumsa ho za ruku chytil - musel ho svírat pevně a tvrdě, protože Míra se pokusil vytrhnout, ale nešlo to. „Železná kůže," řekl Te-kumsa. „Nedá se rozříznout nožem. Nedá se spálit. Chlapci z kamene."

Tahem donutil Míru vstát a volnou rukou ho pleskl přes horní část paže. „Zkus mě srazit do prachu, chlapče z kamene!"

„Nemůžu s tebou bojovat," namítl Míra. „Nechci se s nikým rvát."

„Přehoď mne!" poručil Te-kumsa. A upravil stisk, předsunul nohu a počkal, až Míra dá nohu k jeho. Zápas muže proti muži, jak to Indiáni dělali při svých hrách. Až na to, že tohle nebyla hra, alespoň ne pro tyto chlapce, kteří se podívali smrti do tváře a neměli žádnou záruku, že ještě nečíhá někde za rohem.

Al nevěděl, co má dělat, ale po všech těch změnách měl chuť něco udělat. Tak se stalo, že ve chvíli, kdy se Míra a Te-kumsa do sebe opřeli, Alvin zařídil, aniž by přemýšlel o možných důsledcích, aby hlína pod Te-kumsovýma nohama povolila, takže díky vlastní síle, kterou do souboje dával, udělal salto a skončil na zemi.

Ostatním Indiánům připadal zápas jako velká zábava, ale když viděli, jak se největší náčelník všech kmenů, muž, jehož jméno bylo známo od Bostonu po Nový Orleans, rozplácl na zemi, smích je jaksi přešel. Po pravdě řečeno, na mýtině zavládlo hrobové ticho. Te-kumsa vstal a prohlédl si hlínu, na níž stál, zkusil do ní rýpnout nohou. Teď byla samozřejmě pevná dost. Ale udělal několik kroků stranou, na trávu, a znovu napřáhl ruku.

Tentokrát si Míra věřil trochu víc a zvedl ruku, aby se ho chytil - ale Te-kumsa v posledním okamžiku rukou ucukl. Stál nehybně a nedíval se na Míru, na Alvina ani na nikoho jiného, díval se jen kamsi do prostoru, se strnulým, přísným výrazem. Potom se otočil k

ostatním Indiánům a vypálil salvu slov, chrlených se všemi těmi ss, chs a ks, která Šavani při řeči používají. Al a ostatní děti ze Sílova Kostelce indiánštinu často napodobovali, když říkali věty jako „boksy toksy skoč si voksy“ a smáli se, až je břicho bolelo. Ale když to říkal Te-kumsa, nijak legračně to neznělo, a když domluvil, Al a Míra se ani nestačili nadít a byli znovu vedeni na řemenech. A když se jim cáry z rozpáraných spodků svezly a začaly jim podrážet nohy, Te-kumsa se osobně vrátil, s rozčileným výrazem je chlapcům strhl a holýma rukama látku rozcupoval na kousíčky. Al ani Míra neměli nejmenší chuť mu připomínat, že zůstali prakticky nazí, neboť jediné, co teď měli na sobě, byly řemeny kolem krku; nezdálo se jim, že by byla vhodná chvíle na stěžování. Neměli ponětí, kam je Te-kumsa odvádí, a jelikož neměli na vybranou, kam půjdou, nemělo valný smysl se ptát.

Al ani Míra nikdy v životě neběželi tak dlouho a tak daleko. Hodinu za hodinou, míli za mílí, ne příliš rychle, ale zároveň bez zastávek. Indián se takto dokázal přesouvat z místa na místo rychleji než běloch na koni, pokud ho nenutil celou cestu klusat. Což koni příliš neprospívalo. Kůň se navíc musel držet vymýcených cest. Naproti tomu Indiáni - Indiáni nepotřebovali dokonce ani *pěšinu.*

Al si velice rychle všiml, že Indiáni běží lesem jinak než on a Míra. Jediné zvuky, které slyšel, byly jeho a Mírovy kroky. Díky tomu, že byl Al vzadu, viděl, jak je to s Mírou. Indián, jenž táhl Míru, odstrčil tělem větev a větev se ohnula, aby mohl projít. Ale když se vzápětí pokusil stejným místem protlačit Míra, větev ho škrábla a pak se ulomila. Když Indiáni šlápli na kořínky nebo větvičky, neozval se žádný zvuk, nic je nechytilo za nohy; když na stejné místo došlápl Alvin, zakopl, klopýtl a řemen ho chytil za krk; pod bosou nohou mu praskla větvička nebo mu drsná kůra kořene roztrhla kůži. Al byl ještě chlapec, takže byl zvyklý chodit bosý často a měl chodidla alespoň trochu ztvrdlá. Ale Míra už několik let nosil boty jako dospělí a Alvin si po půl míli všiml, že Míra krvácí.

Alvin usoudil, že jedno udělat může, a to pomoci bratrovým chodidlům, aby se zahojila. Zkusil začít, najít cestu do bratrova těla, tak jako našel cestu do kamene, oceli nebo dřeva. Ale v běhu bylo těžké se soustředit. A živá tkáň byla příliš složitá.

Al nebyl z těch, kteří se snadno vzdají. Ne, zkusil to jinak. Běh ho rušil, a tak zkusil přestat myslet na to, že běží. Nedíval se na zem. Nesnažil se šlápnout tam, kam došlápl Indián před ním, jednoduše na to vůbec nemyslel. Zkrátil si knot, tak jako se zkracuje knot petrolejky, ne-zaostřoval oči na nic, nemyslel na nic, choval se ke svému tělu, jako by to bylo ochočené zvířátko, kterému jeho pán může dovolit, aby si postavilo hlavu a šlo svou cestou.

Neměl ponětí, že dělá přesně to, co dělají škvoráci, když vypustí z hlavy svého škvora a nechají ho, aby si šel po svém. A stejně to nebylo totéž, protože ještě žádný škvorák se nepokusil něco hledat, když měl na krku řemen.

Tentokrát mu nedělalo nejmenší potíže proniknout do Mírova těla, najít bolavá místa - krvácející rány na chodidlech, bolest v nohou, píchání v boku. Zahojit chodidla, vyztužit je a ztvrdit šlo docela snadno. Pokud šlo o to ostatní, Al poznal, že Mírovo tělo žadoní, aby víc, hlouběji a rychleji dýchal; proto mu Al pronikl do plic, vyčistil je a zpřístupnil i ta nejhlubší místa. Když se teď Míra nadechl, jeho tělo to dokázalo víc využít, jako by vdechnutý vzduch dokázal vyždímat do poslední kapky. Al pořádně nechápal, co vlastně dělá - ale věděl, že to funguje, protože bolest v Mírově těle začala polevovat, nebyl tak unavený a nemusel lapat po dechu.

Když se Al vrátil k sobě, zjistil, že za celou tu dobu, co pomáhal Mírovi, se pod jeho nohama nezlomila jediná větvička a nešvihla ho žádná překážející větev, která se vracela na místo poté, co prošel Indián před ním. Zato nyní ho všechno píchalo, chytalo a podráželo mu nohy stejně jako předtím. V první chvíli si řekl, že se to nejspíš dělo celou dobu, pouze si toho nevšímal, protože své kůži nevěnoval pozornost. Ale v okamžiku, kdy usoudil, že je to pravda, a dokonce tomu téměř uvěřil, si zároveň uvědomil, že se změnil zvuk okolního světa. Teď slyšel jen dýchání a dusot bledých chodidel pleskajících o hlínu nebo rozhrnujících staré odumřelé listy. Občas se ozval pták, zabzučela moucha. Nic pozoruhodného. Jenže Alvin si jasně vzpomínal, že předtím, než se vrátil ze spravování Mírová těla, slyšel něco jiného, jakousi hudbu, jakousi -zelenou hudbu. Nedávalo to smysl. Hudba přece nemohla mít barvu, to byla hloupost. Al to raději pustil z hlavy, přestal na to myslet. Ale přestože na to nemyslel,

stejně toužil uslyšet to znovu. Slyšet, vidět nebo cítit, na smyslu nezáleželo, prostě chtěl, aby se to vrátilo.

A ještě něco. Dokud se nevydal na pomoc Mírovi, s vlastním tělem na tom nebyl nijak slavně; po pravdě řečeno neměl daleko k vyčerpání. Ale teď byl v pořádku, jeho tělo pracovalo dobře, dýchal zhluboka a v nohách a v rukách měl pocit, jako by takto mohl pokračovat věčně, jejich pohyb byl stejně vytrvalý, jako byly stromy vytrvalé ve své nehybnosti. Mohlo to být tím, že při hojení Míry bezděčně dal do pořádku také sebe - ale příliš tomu nevěřil, protože vždycky věděl, co udělal a co neudělal. Ne, Al junior dospěl k závěru, že jeho tělu pomohlo něco jiného. A to něco jiného buď bylo součástí té zelené hudby, nebo ji to vyvolávalo, nebo mělo obojí společný původ. Nic lepšího Al nedokázal vymyslet.

Jelikož stále běželi, Al a Míra neměli možnost si promluvit skoro až do soumraku, kdy dorazili do indiánské vesnice při zákrutu hluboké řeky. Te-kumsa je odvedl doprostřed vesnice, načež odešel a nechal je tam. K řece to bylo z kopce, ne víc než sto yardů travnatého terénu.

„Myslíš, že bychom doběhli k řece dřív, než by nás chytili?“ zašeptal Míra.

„Ne,“ odpověděl Alvin. „A já stejně neumím plavat. Táta mě k vodě nikdy nepustil.“

Potom se z chatrčí z větví a bláta, v nichž žily, vyhrnuly všechny indiánské ženy a děti a začaly na dva nahé bělochy, muže a chlapce, ukazovat, posmívat se a házet po nich drny. Zpočátku se Al a Míra snažili uhýbat, ale tím je rozesmáli ještě víc. Navíc Indiáni začali běhat kolem a házet mokrou hlínu z různých úhlů, snažili se je zasáhnout do obličeje nebo mezi nohy. Míra se nakonec prostě posadil do trávy, sklonil obličej ke kolenům a nechal je, ať si házejí, jak chtějí. Al udělal totéž. Nakonec někdo vyštěkl pár slov a házení ustalo. Al zvedl hlavu právě včas, aby zahlédl, jak Te-kumsa odchází a několik jeho bojovníků zůstává venku, aby dohlédli na to, že se nic dalšího nestane.

„Tak daleko jsem nikdy v životě neběžel,“ ozval se Míra.

„Já taky ne.“

„Ze začátku jsem si myslel, že vypustím duši, jak jsem byl unavený," přiznal Míra. „Pak jsem chytil druhý dech. Vůbec bych se nenadal, že v sobě něco takového mám."

Al neřekl nic.

„Neměl jsi v tom náhodou prsty?"

„Možná trochu," připustil Al.

„Nikdy by mne nenapadlo, co všechno bys mohl dokázat, Alvine."

„Mne taky ne," řekl Al a byla to pravda.

„Když mi sekera dopadla na prsty, myslel jsem, že už nikdy nic pořádného neudělám."

„Buď rád, že nás nezkusili utopit."

„Zase ta tvoje voda. Ale stejně jsem rád, že jsi to udělal, Ale. I když musím říct, že by asi bylo lepší, kdybys toho náčelníka nenechal uklouznout, když se mnou chtěl bojovat."

„A proč?" zeptal se Al. „Nechtěl jsem, aby ti něco udělal..."

„Nemohl jsi to vědět, Alvine, takže si to nemusíš vyčítat. Ale při tomto souboji nejde o to někomu ublížit, je to něco jako zkouška. Zkouška mužnosti, hbitosti a nevím čeho ještě. Kdyby mne porazil, ale já bych bojoval čestně, získal bych jeho úctu, a kdybych ho čestně porazil, vysloužil bych si uznání taky. Zbroj mi o tom vyprávěl. Oni to dělají pořád."

Alvin se nad tím zamyslel. „Takže když jsem ho nechal upadnout, udělal jsem hodně špatnou věc?"

„Nevím. Podle toho, kde vidí důvod, proč se to stalo. Třeba si řeknou, že to znamená, že Bůh je na mojí straně nebo něco podobného."

„A oni věří v Boha?"

„Mají přece Proroka, ne? Stejně jako v Bibli. Snad si z toho nevyvodí, že jsem zbabělec a podvodník. Pak by to se mnou bylo zlé."

„Tak já jim řeknu, že jsem to udělal já," navrhl Al.

„To ať tě ani nenapadne," zchladil ho Míra. „Jediné, co nás zachránilo, bylo to, že nevěděli, že jim ty nože, sekery a podobné věci měníš ty. Kdyby zjistili, že jsi to byl ty, Alvine, rozsekli by ti hlavu, udělali z tebe placičku, a se mnou by pak udělali to, co by je

zrovna napadlo. Jediné, co nás zachránilo bylo to, že nevěděli, co za tím je.“

Pak se jejich hovor stočil na to, jaké obavy budou mít táta s mámou. Máma bude nejspíš šílet, ale také bylo možné, že strach bude silnější, takže se na tátu zlobit nebude. Jisté bylo, že v tuto chvíli po nich již někdo pátrá, i kdyby koně domů nedorazili, protože když se nedostavili na večeři, Peacheeovi určitě nemarnili čas a poslali zprávu.

„Začne se mluvit o válce s Indiány,“ prohlásil Míra. „Jsem si tím jistý - spousta lidí od Kartága Te-kumsu už teď nenávidí za to, že jim před několika měsíci odehnal dobytek.“

„Ale Te-kumsa nás přece zachránil,“ namítl Alvin.

„Zatím to tak vypadá. Ale nemůžu si nevšimnout, že domů nás neodvedl a dokonce se nás ani nezeptal, kde doma *jsme.* A jak je možné, že přišel právě v tom okamžiku, jestli do toho nebyl sám zapletený? Ne, Alvine, nevím, co se děje, ale Te-kumsa nás nezachránil, a jestli nás zachránil, udělal to proto, že k tomu měl své důvody. Nevím, jestli mu můžu věřit, že s námi má dobré úmysly. Například mi není nijak příjemné, že musím sedět nahý uprostřed indiánské vesnice.“

„Mně taky ne. A mám hlad.“

Nedlouho poté však přišel samotný Te-kumsa s hrncem kukuřičné kaše. Bylo to až legrační, vidět toho vysokého Indiána, který se nosil jako král, nést hrnec, jako by byl indiánská žena. Ale když pominulo počáteční překvapení, Al si uvědomil, že v Te-kumsově podání vypadalo i nesení hrnce vznešeně.

Postavil hrnec na zem před Alvina a Míru a potom si z krku sundal dva pruhy látky indiánské výroby. „Oblečte se,“ nařídil a podal každému jeden. Jenže Alvin ani Míra neměli ponětí, jak si takovou bederní zástěru přivázat, hlavně proto, že řemeny z jelení kůže, které je měly držet, měl zatím Te-kumsa u sebe. Te-kumsa se jejich zmatkem dobře bavil. Pak řekl Alvinovi, aby vstal, a oblékl ho. Tím ukázal Mírovi, jak se to dělá, takže také on se mohl zahalit. Nebylo to jako pořádné šaty, ale bylo to určitě lepší než být dočista nahý.

Potom si Te-kumsa sedl na trávu tak, že hrnec byl mezi ním a jimi, a ukázal jim, jak se kaše jí - vlažná, rosolovitá šlichta se nabere přímo rukou a pleskne se do otevřených úst. Chutnala tak nemastně neslaně, že se Alvinovi málem zvedl žaludek. Míra si toho všiml a řekl: „Jez.“ A tak Alvin jedl a po několika polknutích zjistil, že břicho chce víc, přestože nadále musí hrdlo přesvědčovat, aby se přepravě ne vzepřelo.

Když hrnec vyjedli do dna, Te- kumsa jej odsunul. Chvíli si prohlížel Míru. „Jak jsi to udělal, abych spadl, bílý zbabělce?“ zeptal se.

Al se chystal promluvit, ale Míra byl příliš pohotový a hlasitý. „Nejsem žádný zbabělec, náčelníku Te-kumso. Jestli se se mnou utkáš teď, bude to čestný a férový boj.“

Te-kumsa se mrzutě usmál. „Abys mne nechal upadnout před očima všech těch žen a dětí?“

„To jsem udělal já,“ pronesl Alvin.

Te-kumsa pomalu otočil hlavou. Úsměv mu z tváře nevymizel - ale již nebyl tak hrozivý. „Takový mrňavý chlapec,“ prohlásil. „Hanebný spratek. Tak ty umíš zařídit, aby mi půda pod nohama povolila?“

„Mám takové nadání,“ přiznal Alvin. „Nevěděl jsem, že mu nechcete ublížit.“

„Viděl jsem sekeru,“ řekl Te-kumsa. „Byly v ní otisky po prstech.“ Prstem ukázal ve vzduchu, jaký tvar zanechaly Mírový prsty v čepeli sekery. „To jsi udělal ty?“

„Není správné useknout někomu prsty.“

Te-kumsa se nahlas rozesmál. „Výborně!“ Potom se k němu naklonil. „Bělošská nadání dělají hluk, velký hluk. Jenže to, co děláš ty, je tak tiché, že si toho nikdo nevšimne.“

Al nechápal, o čem mluví.

Do ticha, jež se rozhostilo, kurážně promluvil Míra. „Jaké s námi máš úmysly, náčelníku Te-kumso?“

„Zítra znovu poběžíme,“ odvětil.

„Proč tě nenapadlo, že by bylo lepší nechat nás běžet domů? V tuto chvíli bude přinejmenším stovka našich sousedů rozezlených jako sršni. Jestli nás nepustíte domů, budou z toho velké potíže.“

Te-kumsa zavrtěl hlavou. „Můj bratr vás chce.“

Míra se podíval na Alvina a potom se vrátil pohledem k Te-kumsovi. „To jako Prorok?“

„Tenskva-tava,“ řekl Te-kumsa.

Na Mírovi bylo vidět, jak zbledl. „Chceš říct, že po čtyřech letech budování Prorokova Města, kdy ho všichni nechávali na pokoji a bílí a rudí spolu výborně vycházeli, chce najednou brát bělochy do zajetí, mučit je a ...“

Te-kumsa hlasitě tleskl a Míra zmlkl. „To byli Čoktavové, kdo vás zajal! Čoktavové vás chtěli zabít! My zabíjíme jen tehdy, když potřebujeme bránit svou zem a rodiny před bílými zloději a vrahy. A Tenskva-tavovi lidé nezabíjejí vůbec.“

Al vůbec poprvé slyšel, že mezi Te-kumsovými lidmi a Prorokovými stoupenci existuje nějaký rozpor.

„Tak jak jste se dozvěděli, kde jsme?“ zeptal se Míra. „Jak jste se dozvěděli, kde nás máte hledat?“

„Tenskva-tava vás viděl,“ odpověděl Te-kumsa. „Řekl mi, abych si pospíšil a vysvobodil vás, zachránil vás ze spárů Čoktavů a odvezl vás k Mizoganu.“

Míra, jenž znal Božizbrojovy mapy lépe než Alvin, to jméno poznal. „To je přece to velké jezero, kde leží Fort Chicago.“

„Do Fort Chicaga nepůjdeme,“ zavrtěl hlavou Te-kumsa. „Půjdeme na posvátné místo.“

„Do nějakého kostela?“ zeptal se Alvin.

Te-kumsa se zasmál.

„Když vy, bílí lidé, děláte nějaké místo posvátné, postavíte stěny, aby země nemohla dovnitř. Váš bůh není nic a nikde, proto stavíte kostely, v nichž není nic živého, kostely, které by mohly stát kdekoli, protože na tom nezáleží - nic a nikde.“

„A *jak* se z nějakého místa stane svaté?“ zeptal se Alvin.

„To je takové místo, kde rudý muž mluví na zemi a země mu odpovídá.“ Te-kumsa se ušklíbl. „Teď ale spěte. Vyrazíme ještě za tmy.“

„Dnes v noci bude velká zima,“ prohlásil Míra.

„Ženy vám přinesou houně. Bojovníci je nepotřebují. Je léto.“ Te-kumsa udělal několik kroků a pak se znovu obrátil k Alvinovi. „Ví-

moxiky běžel za tebou, bílý chlapče. Viděl, co děláš. Nesnaž se před Tenskva-tavou něco tajit. Pozná, kdy budeš lhát.“ Potom náčelník odešel.

„O čem to mluvil?“ zeptal se Míra.

„Taky bych rád věděl,“ odvětil Al. „Těžko můžu mluvit pravdu, když nevím, co pravda *je*. „

Houně jim přinesli vzápětí. Al se přitulil ke staršímu bratrovi, spíš pro kuráž než kvůli teplu. Ještě chvíli si s Mírou šeptali, snažili se přijít různým věcem na kloub. Pokud v tom Te-kumsa neměl prsty od začátku, jak bylo možné, že Čoktavové vyryli do sedel jeho a Prorokovo jméno? A i kdyby to byla lež, stejně to nebude působit dobře, že je nakonec Te-kumsa vzal do zajetí a odvedl je na sever k Mizoganskému jezeru, místo aby je nechal odejít domů. Někdo bude muset hodně vysvětlovat, aby se to nezvrtlo ve válku.

Nakonec však zmlkli, protože je dlouhý běh vyčerpal, nemluvě o práci, kterou měli s odklízením stromu, a hrůze, kterou zažívali, když je Čoktavové chtěli mučit. Míra začal tiše chrápat. A Alvin zjistil, že ho zmáhá spánek. V posledním okamžiku, než usnul, znovu zaslechl zelenou hudbu, nebo ji uviděl či jinak zjistil, že tam je. Ale než se stačil zaposlouchat, usnul. Usnul a spal klidně. Od řeky vanul studený noční vítr, ale zahřívaly ho přikrývky a teplo Mírová těla. Bylo slyšet noční zvuky zvířat a pláč hladového kojence z některé chatrče. To všechno bylo součástí zelené hudby, která mu plynula hlavou.

Kapitola 8

Rudomil

Shromáždili se na mýtině, asi třicet bílých mužů, mrzutých, rozhořčených, unavených chůzí lesem. Sledovat stopu bylo snadné, ale vypadalo to, jako by je větve schválně zachytávaly a kořeny jim podrážely nohy - les nedával bělochům nikdy najevo náklonnost. Pak ztratili hodinu, když stopa skončila v potoce a oni museli hledat po proudu i proti proudu, aby našli místo, kde Indiáni znovu vyvedli chlapce z vody na suchou zem. Starý Alvin Mlynář se málem zbláznil, když zjistil, že chlapce táhli vodou - jeho syn Klid ho musel deset minut mírnit, aby byl schopen pokračovat. Alvin Mlynář byl bez sebe strachem.

„Neměl jsem ho nikam posílat, neměl jsem ho nechat odejít," opakoval neustále.

A Klid mu říkal: „Nemá smysl si něco vyčítat, to se mohlo stát kdekoli. Až je najdeme, budou v pořádku; zatím ještě pořád jdou, ne?" Zkoušel to různě, ale nejvíc na Ala Mlynáře působil synův hlas, vystupování - někteří dokonce říkali, že je to jeho nadání, že mu máma dala jméno podle toho, v čem je nejlepší.

Teď stáli na mýtině. Stopy se rozbíhaly asi pěti různými směry a všechny po několika krocích dočista mizely. Když ušli několik kroků severozápadním směrem, našli v lese rozpárané spodní prádlo chlapců. Nikdo se s ním za Alvinem Mlynářem nehrnul, takže když na mýtinu dorazil - šel v tu chvíli poslední, s Klidem po boku - spodky už byly dobře schované.

„Odtud jejich stopu nikdy nenajdeme," prohlásil Božizbroj. „Po chlapcích žádné otisky nezůstávají - což samozřejmě nic neznamená, pane Mlynáři, takže neklesejte na mysli." Co ho Alvin vyhodil z

domu do sněhu, když přišel s tím, že Al junior umírá, protože rodina hřeší čarováním a doprošováním, Zbroj svému tchánovi vykal a oslovoval ho *pane Mlynáři.* Ono je těžké říkat někomu *tatínku,* když vás srazí z verandy. „Mohli chlapce odnést, nebo jít za nimi a jejich stopy nějak zahlazovat. Všichni víme, že když Indián nechce, aby po něm zůstala stopa, tak žádná nezůstane."

„Všichni víme, co Indiáni dovedou," namítl Al Mlynář. „A co dělají s bílými chlapci, když..."

„Zatím víme jenom to, že se nás snaží vyděsit," namítl Zbroj.

„A zatím se jim to daří," prohlásil jeden Švéd. „Mě a mou rodinu vyděsili skoro k smrti."

„Kromě toho všichni víme, že Božizbroj je rudomil."

Zbroj se rozhlédl, aby zjistil, kdo to řekl. „Jestli tím rudomilem myslíš, že Indiány považuji za lidské bytosti, stejně jako jsou bílí, pak je to pravda. Ale jestli tím chceš říct, že mám Indiány *raději* než bílé, tak v sobě seber kuráž, vystup a řekni mi to do očí, abych mohl tvůj obličej seznámit s kůrou nějakého stromu."

„Není třeba se hádat," přispěchal na pomoc páter Thrower; supěl a popadal dech. Nebyl zvyklý na tělesný pohyb, takže ostatní dostihl teprve teď. „Hospodin miluje všechny své děti, dokonce i pohany. Božizbroj je dobrý křesťan. Ale všichni víme, že pokud dojde k boji mezi křesťany a pohany, Božizbroj bude stát na straně spravedlnosti."

Dav souhlasně zamručel. Koneckonců, všichni měli Božizbroje rádi; většině z nich půjčil peníze nebo jim v obchodě dal úvěr a nenaléhal na splácení - mnoho z nich by nejspíš několik prvních let ve Wobiši nepřečkalo, nebýt Božizbroje. Ale ať k němu cítili vděk nebo ne, všichni věděli, že se k Indiánům chová, skoro jako by to byli běloši, což bylo v takových dobách vždycky podezřelé.

„Nic jiného než boj to nevyřeší," usoudil kdosi. „Vždyť my ty Indiány nemusíme stopovat. Máme jejich jména vyrytá do sedel."

„Počkejte chvilku!" ozval se Božizbroj. „Zkuste trochu přemýšlet! Stalo se za celou dobu, co na druhém břehu Wobiše, než je Sílův Kostelec, roste Prorokovo Město, že by vám nějaký Indián třebas jen něco ukradl? Uhodil některé z vašich dětí? Sebral prase? Udělal někomu z vás něco špatného?"

„Já myslím, že ukrást Alu Mlynářovi syny je dost velká sviňárna!“ zvolal někdo.

„Já mluvím o Indiánech z Prorokova Města! Dobře víte, že nikdy nic špatného neudělali, *víte* to! A taky víte proč. Víte, že je to tím, co jim říká Prorok: aby žili v míru, zůstávali na vlastním území a neškodili bělochům.“

„Ale Te-kumsa to neříká!“

„I kdyby se *chtěli* dopustit nějakého strašlivého zločinu na bělších - a já nic takového neříkám - myslí si snad někdo z vás, že Te-kumsa nebo Tenskva-tava jsou tak hloupí, že by se podepsali?“

„Oni jsou na to pyšní, když zabijí bělocha!“

„Kdyby byl nějaký rudoch chytrý, byl by bílý!“

„Už chápete, jak to myslím, když mluvím o rudomilech?“

Božizbroj tyto lidi znal a věděl, že většina je jich stále na jeho straně. Ani ti, kteří reptali, se nechtěli do ničeho pouštět bezhlavě; počkají si, až se na něčem dohodne celá skupina. Ať mu klidně říkají rudomil, jemu to nevadilo. Lidé ve strachu a v rozčilení často říkali věci, které je později mrzely. Hlavně, že počkají. Hlavně, že se nevrhnou do války s Indiány.

Zbrojovi totiž celá věc připadala podezřelá. Bylo to příliš okaté, jak poslali koně domů se jmény vyrytými do sedel. Něco takového neměli Indiáni ve zvyku, dokonce ani ti špatní, kteří by člověka zabili hned, jak by se na něho podívali. Zbroj znal Indiány dost dobře, aby věděl, že mučí pouze tehdy, když chtějí někomu dát šanci ukázat odvahu, a ne aby někoho zastrašovali. (Alespoň většina Indiánů -vyprávěly se nejrůznější věci o Irrokvanech, než se civilizovali.) Takže ten, kdo to udělal, se nechoval jako přirozený Indián. Zbroj byl téměř přesvědčen, že je to nájemná záležitost. Francouzi z Detroitu se léta snažili vyprovokovat válku mezi Indiány a americkými kolonisty - mohla to být jejich práce. A mohl za tím být Bill Harrison. Ano, mohl to mít na svědomí on a klidně si sedět ve své pevnosti u Hia jako pavouk. Zbrojovi to připadalo nejpravděpodobnější. Samozřejmě si netroufal říct to nahlas, protože lidé by si mysleli, že na Billa Harrisona obyčejně žárlí, což byla pravda - *skutečně* žárlil. Zároveň však věděl, že Harrison je mizera, který udělá cokoli, aby prosadil svou. Třeba i přesvědčí několik divokých

Indiánů, aby přišli na sever a někde v blízkosti Prorokova Města zabili několik bílých chlapců. Byl to koneckonců Tenskva-tava, kdo většinu Indiánů z Harrisonovy části země přesvědčil, aby skoncovali s whisky a odešli do Prorokova Města. A Te-kumsa odtamtud vyhnal polovinu bílých usedlíků. Zbrojovi připadalo mnohem pravděpodobnější, že je za tím Harrison a ne Francouzi.

Ale nemohl nic říct, protože neměl důkazy. Musel se snažit uklidňovat situaci, dokud se nějaké věrohodné důkazy nenajdou.

Což mohlo být právě teď. I když supěl, aby těm nejrychlejším stačil, dorazil s nimi starý Tack Metař - na to, že mu plíce zněly jako dětské chrastítko, když dýchal, měl pozoruhodný elán. Tack Metař měl takové zvláštní nadání, na něž se však nedalo spoléhat, jak sám zdůrazňoval. Ale občas se mimořádně osvědčilo. Probíhalo to tak, že se na chvíli postavil s očima zavřenýma a jakoby uviděl věci, které se tam v minulosti seběhly. Byly to jen kratičké výjevy, několik obličejů. Jako třeba tenkrát, když se báli, jestli se Jan de Vries sám zabil, nebo byl zavražděn, Tackovi se podařilo zahlédnout, že to byla nehoda, že mu puška znenadání vystřelila do obličeje, takže ho mohli pohřbít na hřbitově u kostela a nemuseli se zabývat honěním vraha.

Proto i teď doufali, že se od Tacka dozví, co se na této mýtině dělo. Vykázal je všechny zpátky na kraj lesa, aby mu nepřekáželi. Potom začal pomalu, s očima zavřenýma, chodit dokolečka ve středu mýtiny. „Neměli jste se tady tak rozčilovat, chlapi," prohlásil po chvíli. „Vidím jen vás, jak po sobě štěkáte." Rozpačitě se rozesmáli. Mělo je napadnout, že by se neměli plést do paměti tohoto místa, dokud nepřijde Tack.

„Nevypadá to dobře. Vidím samé rudochy. Nože, spousta nožů, řežou našim chlapcům po kůži. Sekera dopadá. „

Al Mlynář zaúpěl.

„Stalo se toho tady tolik, že je v tom hrozný zmatek," stěžoval si Tack. „Pořádně nevidím. Ne. Ne, vidím - jednoho muže. Je to Indián a já ho znám. Už jsem ho někdy viděl - stojí tam, ani se nepohne. Tu tvář znám."

„Kdo je to?" zeptal se Božizbroj. Ale věděl to, věděl, a cítil, jak ho obestírá hrůza.

„Te-kumsa.“ Tack otevřel oči dokořán a podíval se na Zbroje, skoro jako by se omlouval. „Taky bych tomu nevěřil, Zbroji. Tak nějak jsem si vždycky myslel, že Te-kumsa je nejstatečnější chlap, kterýho znám. Ale byl tady a ostatní ho poslouchali. Vidím ho, jak tam stál a říkal lidem, co mají dělat. Stál přesně tady. Vidím ho tak jasně proto, že přesně na tom místě tak dlouho nikdo nestál. A byl rozčilený. Nemůžu se mýlit.“

Zbroj tomu věřil. Všichni tomu věřili - věděli, že Tack je pravdomluvný muž. Když řekl, že je o něčem přesvědčen, tak si tím byl skutečně jist. Ale muselo to mít nějaký důvod. „Třeba přišel a chlapce zachránil, to vás nenapadlo? Třeba nějaké tlupě divokých Indiánů zabránil, aby...“

„Rudomil!“ vykřikl kdosi.

„Znáte přece Te-kumsu! Není to zbabělec! A unést děti byla zbabělost, vždyť i vy ho znáte!“

„V Indiánech se nikdo nevyzná.“

„Te-kumsa ty chlapce neunesl,“ trval na svém Božizbroj. „Vím to!“

Vtom všichni zmlkli, protože starý Al Mlynář si začal razit cestu k místu, kde stál Božizbroj. Postavil se svému zeti tváří v tvář. V tom rozčilení jeho výraz ze všeho nejvíc připomínal peklo na zemi. „Nic nevíš, Božizbroji Tkalče. Jsi ta nejhnusnější špína, jaká se kdy v nočníku nasbírala. Nejdřív sis vzal mou dceru a zakázal jsi jí dělat čáry, protože ti tvá nadutost řekla, že je to ďáblovo dílo. Potom jsi dovolil, aby se tady v jednom kuse poflakovalo tolik Indiánů. A když jsme přišli s tím, že postavíme palisádu, řekl jsi: ne, když postavíme palisádu, jedině dáme Francouzům záminku, aby měli na co zaútočit a co vypálit, budeme s Indiány *přátelé* a oni nás nechají na pokoji, budeme s nimi *obchodovat.* Tak se teď podívej, co z toho máme! Podívej se, jak jsi nám pomohl! Jsme rádi, že jsme tě všichni slyšeli. Ty totiž nejsi rudomil, Božizbroji: podle mě jsi ten největší pitomec, který kdy přišel na západ od Hia, a jediný, kdo je ještě pitomější než ty, budeme *my,* jestli tě budeme ještě minutu poslouchat!“

Potom se Al Mlynář otočil k ostatním, kteří se na něho dívali s posvátnou úctou, jako by poprvé v životě spatřili autoritu. „Deset let jsme to tady vedli podle Zbroje. Ale já jsem s tím skončil. Jednoho

syna jsem ztratil ve Vidlici cestou sem a tohle město po něm má jméno. Teď jsem přišel o dva další. Zbývá mi jenom pět synů, ale přesto říkám, že jim sám dám do rukou pušky a odvedu je doprostřed Prorokova Města, kde pošleme ty rudochy do pekel, i kdyby nás to všechny mělo stát krk! Slyšíte mě?“

Slyšeli ho, to se ví, že ho slyšeli. Slyšeli a hlasitě mu odpovídali. To byla řeč, na kterou čekali, řeč plná nenávisti, hněvu a pomsty. Od nikoho nemohla znít lépe než od Alvina Mlynáře, jenž byl normálně mírumilovný muž, který s nikým neměl spory. To, že byl otcem unesených dětí, dodalo jeho slovům ještě větší váhu.

„Podle mne měl Bill Harrison od začátku pravdu, Indiáni a bílí nemůžou mít tuhle zemi společně,“ pokračoval Al Mlynář. „A já vám řeknu něco jiného. Ten, kdo odejde, nebudu já. Už tady bylo prolito příliš mnoho mé krve, než abych se sbalil a odtáhl. Já zůstávám, buď na téhle zemi nebo v ní.“

Já taky, řekli všichni muži. To je pravda, Alvine Mlynáři. Zůstáváme.“

„Díky tady Zbrojovi nemáme palisádu a nejbližší pevnost armády Spojených států je až v Kartágu. Když půjdeme do boje teď, můžeme ztratit všechny a všechno. Proto navrhuji držet si Indiány od těla, jak to půjde, a poslat pro pomoc. Tucet mužů se může vypravit do Kartága a požádat Billa Harrisona, aby nám poslal vojáky a třeba i dělo, jestli může. Přišel jsem o dva syny a říkám, že ani tisíc Indiánů za každého z nich pro mě nebude dostatečná odplata.“

Tucet jezdců se vydalo na cestu na jih časně ráno dalšího dne. Vyjeli z obecní pastviny, která byla zaplněna vozy, jak čím dál víc rodin z odlehlých farem přijíždělo do města k dobrým přátelům nebo příbuzným. Alvin Mlynář je však vyprovodit nepřišel. Jeho včerejší slova dala všechno do pohybu, ale potom už vůdcovskou roli odmítl. Nechtěl velet. Chtěl jen to, aby se jeho synové vrátili domů.

Zoufalý Božizbroj seděl v kostele v přední lavici. „Děláme strašlivou chybu,“ řekl páteru Throwerovi.

„Tak už to chodí, když se lidé rozhodují bez pomoci Pána,“ odvětil Thrower.

„Te-kumsa to nebyl, vím to. A Prorok také ne.“

„Není žádný Prorok, alespoň ne Hospodinův,“ namítl Thrower.

„Ale není ani vrah,“ stál na svém Zbroj. „Možná měl Tack pravdu, možná s tím Te-kumsa má něco společného. Ale jedno vím jistě. Te-kumsa není vrah. Ještě když byl mladík, za války s generálem Waynem, chtěla tlupa Indiánů upálit několik zajatců, jak se to tenkrát dělalo -myslím, že to byli Čipevové. A najednou se tam objevil Te-kumsa, úplně sám, jediný Šavan, a zabránil jim v tom. Chceme, aby nás běloši uznávali, aby se k nám chovali jako k národu, řekl jim. Když se budeme chovat takto, úctu bílých si nikdy nezískáme! Musíme být civilizovaní. Žádné skalpy, žádné mučení, upalování, zabíjení zajatců. To jim tenkrát řekl. A od té doby to dodržuje. Jistě, v bitvě zabíjí, ale při všech nájezdech na jih nezabil jediného člověka, víte to? Kdyby chlapce zajal Te-kumsa, byli by ve stejném bezpečí, jako by je máma měla doma v posteli.“

Thrower si povzdechl. „Asi znáte Indiány lépe než já.“

„Znám je lépe než kdokoli jiný.“ Trpce se zasmál. „Proto mi říkají rudomil a nenechají si ode mne nic říct. A teď posílají pro toho tyrana z Kartága, který kšeftuje s whisky, aby sem přišel a vzal to tady do rukou. Je jedno, co udělá, stejně bude hrdina. A potom z něj udělají opravdového guvernéra. Kruci, jestli se Wobiš připojí ke Spojeným státům, udělají ho prezidentem.“

„Neznám toho Harrisona, ale nevěřím, že by mohl být tak špatný, jak ho líčíte.“

Zbroj se zasmál. „Někdy mi připadáte důvěřivý jako malé dítě, pane pátere.“

„Takový, jaké nás Hospodin chtěl mít. Mějte trpělivost, Božizbroji. Všechno dopadne tak, jak si Hospodin přeje.“

Zbroj zabořil obličej do dlaní. „V to doufám, pane pátere. V to doufám. Ale musím stále myslet na Míru, dobrého muže, jakých není mnoho, a na malého Alvina, toho chlapce s milou tváří, na němž si jeho otec tak zakládal, a...“

Thrower se zachmuřil. „Alvin junior,“ řekl polohlasně. „Koho by napadlo, že Hospodin k dosažení svého cíle využije ruce pohanů?“

„O čem to mluvíte?“ zeptal se Zbroj.

„To nic, Zbroji, to nic. Jen to, že třeba všechno, co se tu děje, je v *naprostém* souladu s Hospodinovými úmysly.“

Nahoře na kopci, v Mlynářové domě, seděl Alvin nehnutě u stolu, u něhož snídal. Minulou noc na večeři nic nesnědl a když se pokusil dostat do sebe snídani, málem se pozvracel. Víra všechno uklidila a teď stála za ním a třela mu ramena. Ani jednou mu nevyčetla: já jsem ti říkala, abys je nikam neposílal. Ale oba to věděli. Viselo to mezi nimi jako meč, jehož se oba tak báli, že ani jeden nenacházel odvahu natáhnout ruku k tomu druhému.

Ticho přerušil až Neplýtvej, který vstoupil s puškou přes rameno. Postavil ji ke dveřím, přitočil si židli mezi nohy, sedl si na ni a podíval se na rodiče. „Už odjeli, na jih pro vojsko."

K jeho údivu otec pouze sklonil hlavu a položil si ji na ruce, které měl zkřížené na stole.

Matka k němu zvedla oči, s tváří zbrázděnou obavami a žalem. „Kdy ses naučil tu věc používat?"

„Zkoušeli jsme to s Nechtějem."

„A půjdete s tím zabíjet Indiány?"

Neplýtveje překvapil odpor, který v jejím hlase zaslechl. „Doufám," odpověděl.

„A až budou všichni Indiáni mrtví a vy naházíte všechna jejich těla na jednu hromadu, pomůže to, aby z té hromady vylezli Míra a Alvin a vrátili se ke mně domů?"

Neplýtvej zavrtěl hlavou.

„Minulou noc některý Indián přišel domů k rodině a byl pyšný, že včera zabil dva bílé chlapce."

Hlas se jí zadrhl, když promluvila, ale dokončila to, protože když Víra Mlynářová měla co říct, řekla to: „A možná ho jeho žena nebo máma objala, políbila a udělala mu večeři. Ale tebe ať nikdy nenapadne projít těmito dveřmi a pochlubit se mi, že jsi zabil nějakého Indiána. Protože žádnou večeři nedostaneš, chlapče, a nedočkáš se políbení ani objetí, ani slovo neuslyšíš a nebudeš mít domov ani mámu, slyšíš?"

Slyšel, ale nelíbilo se mu to. Vstal, došel zpátky ke dveřím a vzal pušku. „Mysli si, co chceš, mámo," řekl, „ale tohle je válka a já několik Indiánů *zabiju* a až se vrátím domů, budu na to jaksepatří pyšný. A jestli to znamená, že už nechceš být moje máma, tak klidně přestaň být moje máma už teď, ani nečekej, až se vrátím." Otevřel

dveře, ale než je za sebou zabouchl, ještě se zastavil. „Nebuď smutná, mámo. Třeba se vůbec nevrátím.“

Ještě nikdy se svou matkou takto nemluvil a nebyl si tak docela jistý, jestli z toho má dobrý pocit teď. Ale co mu zbývalo, když trojčila a nechtěla chápat, že je válka, že Indiáni vykopali válečnou sekeru, takže bílí nemají na vybranou.

Co mu dělalo největší starosti, když pak nasedl na koně a rozjel se k Davidovi, bylo to, že sice si nebyl jistý, ale myslel si, nebo měl alespoň podezření, že táta měl v očích slzy. Kdo by to řekl. Včera nemohl táta Indiánům přijít na jméno a dnes máma od boje odrazovala a táta tam jenom seděl a brečel. Možná to bylo tím, že táta stárnul. Ale to teď pro Neplýtveje nebylo důležité. Máma a táta možná nechtěli, aby ti, kteří jim vzali syny, byli zabiti - Neplýtvej však věděl, co udělá s těmi, kteří mu vzali bratry. Jejich krev byla jeho krví a ten, kdo prolil jeho krev, za to musel zaplatit prolitím vlastní, galonem za každou kapku.

Kapitola 9

Mizoganské jezero

Alvin nikdy v životě neviděl tolik vody na jednom místě. Stál na vrcholu písečné duny a rozhlížel se po jezeře. Míra stál vedle něho, s rukou položenou Alovi na rameni.

„Táta mi říkal, abych tě k vodě nepouštěl," řekl Míra, „a podívej, kam tě přivedli."

Horký, prudký vítr chvílemi ještě zesiloval a zvedal písek, který vystřeloval jako nějaké malé šípy. „Tebe taky," podotkl Al.

„Podívej, támhle se žene pořádná bouřka."

Na jihozápadu mraky černaly a nabývaly hrozivých tvarů. Nevypadalo to na obyčejnou letní přeháňku. Přední hradbou mračen projel blesk. Hrom dorazil mnohem později, ztlumený vzdáleností. Alvin se na to díval a najednou se ho zmocnil pocit, jako by viděl mnohem siřeji a hlouběji než předtím, jako by viděl krouživý a vířivý pohyb uvnitř mračen, cítil z nich horko a chlad, jak mrazivý vzduch střemhlav padá dolů, horký vzduch tryská vzhůru a všechno se to svíjí v obrovském kolu na obloze.

„Tornádo," hlesl Al. „V té bouři je tornádo."

„Já nic nevidím."

„Blíží se. Podívej, jak se tam vzduch točí. Podívej se na to."

„Já ti věřím, Ale. Bohužel to nevypadá, že by se tady dalo někam schovat."

„Rozhlédni se, kolik je tady lidí," Alvin vypadal nešťastně. „Jestli nás to zastihne tady..."

„Kdy ses naučil předvídat počasí?" zeptal se Míra. „To jsi ještě nikdy nedělal."

Al na to nedovedl odpovědět. Nikdy v sobě žádnou bouři takto necítil. Bylo to jako ta zelená hudba, kterou slyšel minulou noc. Co ho ti rudoši zajali, děly se velice zvláštní věci. Teď ale nebyl čas na přemýšlení o tom, proč to ví - stačilo, že to věděl. „Musím někoho varovat."

Alvin se rozběhl po svahu duny dolů. Klouzal tak, jako by každým krokem odskočil, dopadl na jednu nohu a odskočil znovu. Ještě nikdy neběžel z kopce tak rychle. Míra vyrazil za ním. „Řekli, abychom zůstali tady nahoře, dokud. .." Snažil se křičet, ale vítr mu slova rval od úst. Teď, když byli pod kopcem, byl písek ještě nepříjemnější; vítr zvedal z dun doslova stěny písku, kus je přenášel a pak je nechával spadnout. Al musel zavřít oči, zakrýt si je rukou a ještě odvrátit tvář od větru - jen aby ho písek neoslepoval, když běžel ke skupině Indiánů shromážděných na břehu jezera.

Najít mezi nimi Te-kumsu bylo snadné, a nejen proto, že byl tak urostlý. Ostatní Indiáni kolem něho nechávali volný prostor, takže tam stál jako král. Al se k němu rozběhl. „Blíží se tornádo!" vykřikl. „V tom mraku jsou tornáda!"

Te-kumsa zaklonil hlavu a rozesmál se; vítr byl tak hlasitý, že ho Al téměř neslyšel. Potom se Te-kumsa přes Alvinovu hlavu dotkl ramene jiného Indiána, který tam stál. „To je on!" zvolal Te-kumsa.

Al si prohlédl muže, jehož se Te-kumsa dotkl. Ten se nenosil jako král - Te-kumsovi se vůbec nepodobal. Byl mírně shrbený a chybělo mu jedno oko, víčko jen prázdně viselo a pod ním nebylo nic. Vypadal napjatě. Paže měl spíš šlachovité než svalnaté, nohy měl pak doslova kost a kůže. Ale když Alvin zvedl oči k jeho tváři, poznal ho. Omyl nebyl možný.

Vítr na chvilku utichl.

„Zářící muž," vypravil ze sebe Al.

„Švábí chlapec," pronesl Tenskva-tava, Lola-šika, Prorok.

„Vy jste opravdový," řekl Al. Ani sen, ani vidina. Opravdový muž, který kdysi stál u pelesti jeho postele, mizel a znovu se objevoval a tvář mu zářila jako slunce, takže dívat se na něho bolelo. Ale byl to stejný muž. „Neuzdravil jsem vás!" vzpomněl si Al. „Je mi to líto."

„Ale uzdravil," odvětil Prorok.

V tu chvíli si Al uvědomil, proč vlastně seběhl z duny, než vpadl do rozhovoru dvou nejslavnějších Indiánů na celém světě, těchto dvou bratrů, jejichž jména znal každý bílý muž, žena i dítě na západ od Apalačských hor. „Tornáda!“ vyhrkl.

Jako by mu chtěl odpovědět, vítr se znovu prudce zvedl a zaskučel. Al se otočil a zjistil, že to, co předtím viděl a cítil, skutečně přichází. V bouři vznikala čtyři tornáda, visela z mraků jako hadi pověšení ze stromu, plazila se níž a níž k zemi, s hlavami připravenými zaútočit. Všechna čtyři se hnala rovnou na ně, ale zatím se nedotkla země.

„Teď!“ zvolal Prorok.

Te-kumsa podal bratrovi šíp s pazourkovým hrotem. Prorok si sedl do písku a zarazil si hrot šípu nejdřív do chodidla levé nohy a potom do pravé. Z ran se vyřinula krev. Potom udělal totéž na rukách, dokonce se bodl do dlaní tak hluboko, že mu krev tekla také ze hřbetní strany.

Alvin téměř bez přemýšlení vykřikl a začal v duchu pronikat do Prorokova těla, aby mu rány zahojil.

„Ne!“ zarazil ho Prorok. „To je síla, kterou má Indián v sobě - krev jeho těla - oheň země!“

Potom se otočil a vstoupil do Mizoganského jezera.

Ne, nevstoupil *do* jezera, ale *na* ně. Alvin měl co dělat, aby uvěřil vlastním očím, ale voda pod Prorokovýma nohama se skutečně uklidnila tak, že byla rovná a hladká jako sklo a Prorok na ní stál. Jeho krev tvořila na hladině temně rudou loužičku. O několik yardů dál se voda čeřila a ve větrem bičovaných vlnách dorážela na hladké místo, ale opět se rozlévala do široka, uklidňovala se a vytvářela hladkou plochu.

Prorok šel po vodní hladině dál a po jeho krvavých stopách zůstávala hladká stezka bouří.

Al se ohlédl po tornádech. Byla již blízko, téměř nad jejich hlavami. Al cítil, jak se točí v *něm*, jako by byl součástí mraků a ty byly mocnými, prudkými emocemi jeho nitra.

Prorok zatím na vodě zvedl ruce a ukázal na jedno z tornád. Téměř ve stejném okamžiku se ostatní tři zvedla, vtáhla se zpátky do mraků a zmizela. Ale to zbývající postupovalo, až se ocitlo přímo

nad Prorokem, ve výšce nějakých sta stop. Bylo tak blízko, že voda na okrajích Prorokovy sklovitě hladké stezky vyskakovala, jako by se chtěla vrhnout vzhůru do mraků; také začala kroužit, vířit dokola, jak ji strhával vítr pod tornádem.

„Pojď!“ vykřikl Prorok.

Alvin ho neslyšel, ale viděl jeho oči - i na tu dálku - zahlédl, jak se jeho rty pohnuly a pochopil, co Prorok chce. Alvin nezaváhal. Vkročil na vodní hladinu.

Míra ho samozřejmě již doběhl a když Alvin vstoupil na teplé, hladké sklo Prorokovy stezky, vykřikl na něho a zkusil ho zastavit. Ale než se stačil chlapce dotknout, Indiáni ho chytili a odtáhli ho zpátky; Míra křičel na Al-vina, aby se vrátil: nechoď tam, nechoď na vodu...

Alvin ho slyšel a měl velký strach. Jenže Zářící muž stál na vodě a pod tlamou tornáda na něho čekal. Alvin v sobě cítil podobnou touhu, jakou poznal Mojžíš, když spatřil hořící keř - zajdu se na ten úkaz podívat, řekl si Mojžíš, a totéž si řekl i Alvin. Musím se podívat, co to je. Protože pravda byla taková, že v přirozeném vesmíru se taková věc nestávala. Neslyšel, že by nějaké prošení nebo kouzlo mohlo přivolat tornádo a proměnit rozbouřené jezero ve sklo. To, co tento Indián dělal, byla nejvýznamnější věc, jakou kdy Alvin viděl a pravděpodobně kdy v životě uvidí.

Navíc, Prorok ho měl rád. Alvin o tom ani okamžik nepochyboval. Jako Zářící muž stál kdysi u pelesti jeho postele a učil ho. Al si vzpomněl, že i tenkrát se Zářící muž řízl. Netušil, co Prorok dělá, ale jisté bylo, že k tomu používal svou krev a bolest. Bylo to velice působivé. Za těchto okolností mohl Alvinovi těžko někdo mít za zlé, že cítil cosi jako zbožnou úctu, když po vodní hladině kráčel.

Za ním stezka povolovala, rozplývala se a mizela. Cítil, jak mu vlny šplouchají o paty. Nahánělo mu to hrůzu, ale dokud šel dál, nic špatného se mu nedělo. A konečně stál před Prorokem, který se shýbl a vzal ho za ruce. „Stůj u mne!“ vykřikl Prorok. „Stůj tady v oku země a dívej se!“

Tornádo se rychle spustilo dolů: voda vyskočila, vyrostla kolem nich jako nějaká zeď. Byli přímo uprostřed tornáda a byli taženi vzhůru...

Tak to pokračovalo, dokud Prorok nenatáhl jednu zkrvavenou ruku před sebe a nedotkl se tryskající vody. Vzápětí také ona získala hladkost a tvrdost skla. Ne, to nebylo sklo. Bylo to čisté a průzračné jako kapka rosy na pavučině. Bouře zmizela. Jen Alvin a Zářící muž spolu stáli uprostřed věže z třpytivého, čirého křišťálu.

Jenže na rozdíl od okna, které by ukazovalo, co se děje venku, Al za křišťálovými stěnami neviděl jezero, bouři ani břeh. Zato viděl jiné věci.

Viděl vůz uvízlý v rozvodněné řece, strom, který na něj pluje jako beranidlo a mladého muže, jenž na něj skočil, překulil jej a odstrčil jej od vozu. A potom se zapletl do kořenů toho stromu, byl naražen na balvan a znovu a znovu se převaloval a otáčel, unášen proudem; přesto stále bojoval o život, o to, aby dýchal o něco déle, dýchal, dýchal...

Viděl rodící ženu a vedle ní holčičku, která zvedla ruku a sáhla jí na břicho. Něco vykřikla a porodní bába strčila ruku dovnitř, chytila dítě za hlavičku a vytáhla je ven. Matka si natrhla rodidla a krvácela. Holčička vztáhla ruku dolů a stáhla něco dítěti z obličeje; dítě se rozplakalo. Muž v řece jeho pláč nějakým způsobem zaslechl, poznal, že žil dost dlouho, a zemřel.

Al nevěděl, co si z toho má vybrat. Ale jen do chvíle, kdy uslyšel, jak mu Prorok pošeptal do ucha: „První, co tady uvidíš, je den, kdy ses narodil.“

To narozené dítě byl Alvin junior; a ten muž, který zemřel, byl jeho bratr Síla. Kdo byla ta holčička, jež mu z obličeje stáhla plodovou blánu? Alvin ji nikdy v životě neviděl.

„Ukážu ti to,“ řekl Prorok. „Tento úkaz sice nevydrží dlouho a sám se potřebuji na některé věci podívat, ale ukážu ti to.“ Uchopil Alvina za ruku a společně se vznesli skleněným sloupem výš.

Nebylo to jako létání, nepodobalo se to ptačímu poletování, spíš jako by nebylo žádné nahoře ani dole. Prorok ho táhl vzhůru, avšak Al nedokázal přijít na to, jak Prorok vytahuje *sebe*. Stejně na tom nezáleželo. Kolem bylo tolik věcí k vidění. Kdekoli zůstal viset ve vzduchu, mohl se podívat libovolným směrem a vždy spatřil za stěnami věže něco jiného. Až potom pochopil, že za stěnou této věže je vidět každičký okamžik, každý lidský život. Jenže jak se tady

vyznat? Jak najít jeden konkrétní příběh mezi stovkami, tisícovkami, miliony okamžiků z minulosti?

Prorok se zastavil a vyzvedl chlapce, aby viděl totéž co on. Tváře měli přitisknuté k sobě, jejich dech se mísil a Alvinovi do ucha duněl tep Prorokova srdce.

„Podívej," vyzval ho Prorok.

To, co Alvin spatřil, bylo velké město; lesklo se ve slunečních paprscích. Vypadalo to jako věže z ledu nebo z průzračného skla, protože když slunce za městem zapadalo, světlo vůbec nezesláblo a město nevrhalo na louku žádný stín. V tom městě byli lidé, jako nějaké světlé stíny se pohybovali sem a tam, stoupali a klesali věžemi bez schodišť. Ale důležitější než to, co viděl, bylo to, co Alvin cítil, když si to místo prohlížel. Ne, nebyl to vnitřní mír; to, co cítil, mělo ke klidu daleko. Bylo to vzrušující. Srdce mu pumpovalo jako koni v trysku. Ti lidé nebyli dokonalí - občas se zlobili, občas byli smutní. Ale nikdo neměl hlad, nikdo nebyl bez vzdělání a nikdo nemusel dělat něco jen proto, že ho k tomu někdo jiný nutil. „Kde je to město!" zašeptal Alvin.

„Nevím," odvětil Prorok. „Pokaždé, když sem přijdu, vidím něco jiného. Někdy tyto vysoké štíhlé věže, někdy velké křišťálové hory, někdy jen lidi žijící na moři křišťálového ohně. Myslím, že toto město bylo v minulosti postaveno mnohokrát. A myslím, že bude postaveno znovu."

„Vy je postavíte? K tomu je Prorokovo Město?"

Prorokovi vyhrkly z očí slzy - ze zdravého oka se vyřinuly a pod ochablým víčkem druhého oka prosákly. „Indiáni nemohou toto město postavit sami," vysvětlil. „Jsme částí země, a toto město je víc než jen země. Země je dobrá a špatná, život a smrt dohromady, zelené ticho."

Alvin si vzpomněl na zelenou hudbu, kterou cítil, ale neřekl nic, protože prorok říkal věci, jež chtěl slyšet, a Alvin byl dost chytrý, aby věděl, že někdy je lepší poslouchat než mluvit.

„Ale toto město," pokračoval Prorok, „toto křišťálové město je světlo bez tmy, čistota bez špíny, zdraví bez nemoci, síla bez slabosti, hojnost bez hladu, pití bez žízně, život bez smrti."

„Lidé, kteří tam žijí, nejsou úplně šťastní,“ poznamenal Alvin. „Nežijí věčně.“

„Hm,“ udělal Prorok. „Nevidíš totéž, co vidím já.“

„Já vidím, jak je staví.“ Alvin se zamračil. „Na jednom konci je staví a na druhém konci se rozpadá.“

„Hm,“ vzdychl Prorok. „Město, které vidím já, se nikdy nezhroutí.“

„Kde se bere ten rozdíl? Jak je možné, že nevidíme totéž?“

„Nevím, Švábí chlapče. Ještě nikdy jsem to nikomu neukázal. Teď se vrať a dole na mne počkej. Potřebuji se na něco podívat, než se znovu rozběhne čas.“

Stačilo, aby na to Alvin pomyslel, a začal klesat, až se dostal úplně na dno, na zářivě průzračnou podlahu. Podlahu? Vše nasvědčovalo tomu, že by to klidně mohl být strop. Světlo odtamtud přicházelo úplně stejně, jako prozařovalo ostatními stěnami. A také tam viděl výjevy.

Viděl, jak se obrovský oblak prachu točí čím dál rychleji, ale místo, aby ze sebe prach vyvrhoval, nasával jej všechen do sebe. Pak najednou začal zářit, potom se vzňal a bylo to slunce, známé slunce. Alvin o planetách něco věděl, protože o nich mluvil Thrower, takže ho nepřekvapilo, když je spatřil jako zářivé tečky, které brzy pohasly. A po nějakém čase tam místo prachu smíšeného s temnotou byly víceméně buď světy nebo prázdný prostor. Viděl Zemi, byla maličká, ale když pak přišel blíž, spatřil, jak je velká a jak rychle se točí, jednu stranu osvícenou sluncem, druhou temnou. Zdálo se mu, jako by stál na obloze a díval se dolů na to osvětlené místo, ale viděl všechno, co se dělo. Nejdřív jen holou skálu, vulkány chrlící lávu; potom se z oceánu rozšířily rostliny a narostly do výšky, přesličky a stromy. Viděl skákat ryby v moři, život, jenž se plazil po břehu zaplavovaném přílivem a potom brouky a jiné malé tvory, jak poskakují, ožďibují listy, chytají se a žerou se navzájem. Zvířata pak začala růst čím dál víc, tak rychle, že Alvin nestačil změny sledovat, Země se točila dál a on si prohlížel obrovské, nestvůrné živočichy, o nichž nikdy neslyšel, z nichž někteří měli dlouhé, hadovité krky, a taky zuby a tlamy, které vypadaly, jako by dokázaly jediným kousnutím porazit celý strom. A potom zmizeli a byli vystřídáni

slony, antilopami, tygry a koňmi, veškerý život na Zemi se čím dál víc podobal tomu, jak by podle Alvinových představ měla zvířata vypadat. Ale nikde v tom všem neviděl člověka. Našel opice a chlupaté tvory, kteří se navzájem tloukli kameny, tvory, kteří chodili po zadních končetinách, ale zdálo se, že nemají víc rozumu než žáby.

A potom jakési lidi spatřil, třebaže si zpočátku nebyl jist, protože byli černí a on v životě viděl jen jediného černocha, otroka jednoho podomního obchodníka, který projížděl Sílovým Kostelcem před nějakými dvěma lety. Ale vypadali jako lidé, černí nečerní, a trhali ovoce ze stromů a plody z keřů, krmili se navzájem a v patách jim chodila tlupa malých černoušků. Dva mladí se začali prát a velký toho malého zabil. Táta se vrátil a toho, který zabil, ztloukl a vyhnal. Potom zvedl toho mrtvého a přenesl ho zpátky k mámě. Oba plakali. Položili mrtvé dítě na zem a zakryli je kameny. Potom shromáždili rodinu a šli dál. Po několika krocích se znovu začali krmit a slzy jim oschly. Šli dál, jednoduše šli dál. Jsou to lidé, je to jasná věc, pomyslel si Alvin. Přesně takoví lidé jsou.

Země se otáčela a když se znovu otočila dokola, byli na ní nejrůznější lidé, tmaví v horkých oblastech a světlí v chladných, se všemi odstíny mezi tím. Jen v Americe to bylo jiné, když na ni znovu zasvítilo slunce. V Americe vypadali všichni lidé prakticky stejně, všichni byli rudí bez ohledu na to, jestli žili na severu nebo na jihu, v horku nebo v chladnu, ve vlhku nebo v suchu. A ve srovnání s jinými částmi světa tam vládl klid. Byla to zvláštní podívaná, protože když ho míjel ten velký kus souše, se všemi svými národy a národnostmi, s každou otočkou Země se měnil. Celé země se stěhovaly z místa na místo, všechno bylo v neustálém pohybu a všude každým okamžikem hořely války. V menším světadílu, v Americe, byly také války, ale všechno bylo jaksi pomalejší, klidnější. Lidé žili jiným rytmem. Ten světadíl měl vlastní puls, vlastní život.

Čas od času připluli ze starého světa další lidé - většinou rybáři. Odchýlení z kursu, zbloudilí kvůli bouřím, na útěku před nepřáteli. Připluli a nějaký čas žili v Americe způsobem, který si přivezli ze starého světa - snažili se rychle stavět, rychle se rozmnožovat, a zabíjeli všude, kde mohli. Jako nemoc. Ale potom buď splynuli s

Indiány, nebo zmizeli či byli pobiti. Žádný z nich způsoby ze starého světa neudržel.

Až doteď, pomyslel si Alvin. Když jsme přišli my, byli jsme jednoduše příliš silní. Jako když má člověk několikrát rýmu a začne si myslet, že nikdy vážně neonemocní, a potom dostane neštovice a zjistí, že vlastně předtím nebyl nikdy pořádně nemocný.

Alvin ucítil na rameni ruku.

„Tak tady ses zakoukal," oslovil ho Prorok. „Co jsi viděl?"

„Myslím, že jsem viděl celé stvoření světa," odpověděl Al. „Úplně jako v Bibli. Myslím, že jsem viděl..."

„Vím, co jsi viděl. Všichni to vidíme, všichni, kteří sem přijdou."

„Zdálo se mi, že jste říkal, že jsem první, koho jste sem přivedl."

„Sem dovnitř vede mnoho dveří. Někteří vcházejí ohněm. Někteří vcházejí vodou. Někteří tím, že se nechají zahrabat do země. Někteří pádem vzduchem. Přijdou sem a dívají se. Potom se vrátí a vyprávějí, co si pamatují, tolik, kolik chápou, a tolik, na co jim stačí slova. A ostatní je poslouchají a ukládají si do paměti, co alespoň trochu pochopili. Toto je místo, kde mohou vidět."

„Nechci odtud odejít," zaprosil Alvin.

„A ten druhý také ne."

„Kdo? Je tady ještě někdo?"

Prorok zavrtěl hlavou. „Jeho tělo tu není. Ale cítím ho v sobě, jak se dívá mým okem." Zaťukal si na lícní kost pod zdravým okem. „Tímhle ne, tím druhým."

„Víte, kdo to je?"

„Běloch," odpověděl. „Ale to není důležité. Nedopustil se ničeho špatného. A možná - možná udělá něco dobrého. A teď už půjdeme."

„Ale já chci poznat všechny příběhy, které tu jsou!"

Prorok se rozesmál. „I kdybys žil věčně, stejně bys všechny příběhy neviděl. Mění se rychleji, než se člověk stačí dívat."

„Jak se sem znovu dostanu? Chci vidět všechno, úplně všechno!"

„Už nikdy tě sem nepřivedu," zklamal ho Prorok.

„Proč? Udělal jsem něco špatného?"

„Tiše, Švábí chlapče. Už nikdy tě sem nepřivedu, protože sem sám už nikdy nepřijdu. Tentokrát je to naposledy. Viděl jsem konec všech svých snů."

Alvin si teprve teď všiml, jak smutně Prorok vypadá. Obličej měl zbrázděný žalem.

„Viděl jsem tě tady. Viděl jsem, že tě sem musím přivést. Viděl jsem tě v rukou Čoktavů. Poslal jsem bratra, aby tě vysvobodil a přivezl zpátky.“

„To proto, že jste mne sem přivedl, už nikdy nebudete moci sám dovnitř?“

„Ne. Země tak rozhodla. Konec přijde brzy.“ Usmál se, ale byl to děsivý úsměv. „Váš kazatel, páter Thrower mi kdysi řekl - když ti onemocní noha, uřízni ji. Je to tak?“

„To si nepamatuju.“

„Já ano. Tato část země je již nemocná. Je třeba ji odříznout, aby zbytek země mohl žít.“

„Jak to myslíte?“ Alvin si v duchu představil, jak se kusy země odtrhávají a padají do moře.

„Rudí lidé odejdou na západ od Mizzipy, bílí lidé zůstanou na východě. Rudá část země bude žít. Bílá část země bude úplně mrtvá, odříznutá. Plná kouře a kovu, zbraní a smrti. Z rudých lidí, kteří zůstanou na východě, se stanou bílí. A bílí lidé na západ od Mizzipy nepůjdou.“

„Ale bílí lidé již na západ od Mizzipy jsou. Většinou lovci kožešin a obchodníci, ale také několik farmářů s rodinami.“

„Vím,“ přitakal Prorok. „Ale to, co jsem tu dnes viděl - vím, jak to udělat, aby bílí lidé nechodili na západ a rudí lidé nezůstávali na východě.“

„Jak toho chcete dosáhnout?“

„Když to řeknu, nestane se to. Tak to tady občas chodí, že nemůžeš mluvit o věcech, které jsi viděl, protože by se změnily a utekly by.“

„Je to křišťálové město? „ zeptal se Alvin.

„Ne,“ zavrtěl hlavou Prorok. „Je to řeka krve. Je to les železa.“

„Ukažte mi to!“ naléhal chlapec. „Ukažte mi, co jste viděl!“

„Ne,“ odmítl Prorok. „Nenechal by sis to pro sebe.“

„Proč ne? Když vám dám slovo, neporuším je!“

„Mohl bys slibovat celý den, Švábí chlapče, ale kdybys to viděl, křičel bys bolestí a strachem. A řekl bys o tom bratrovi. Řekl bys o tom rodině.“

„Stane se jim něco?“

„Z tvé rodiny nezemře nikdo,“ odvětil Prorok. „Až to skončí, budou všichni v pořádku a zdraví.“

„Ukažte mi to!“

„Ne,“ znovu odmítl Prorok. „Teď věž zbořím a ty si budeš pamatovat, co jsme tu dělali a říkali. Ale vrátíš se a uvidíš tyto věci znovu pouze tehdy, když najdeš křišťálové město.“

Prorok poklekl u místa, kde se stěna sbíhala s podlahou. Zabořil zakrvácené prsty do stěny a pohnul jimi, jako by ji chtěl zvednout. Stěna se zachvěla, rozplynula se, proměnila se ve vítr. Obklopovala je scenérie, kterou opustili před několika hodinami, alespoň Alvinovi to tak připadalo. Voda, bouře, vír, který stoupal zpět k mrakům nad nimi. Všude kolem nich bily blesky a liják se spustil tak prudce, že pobřeží úplně zmizelo. Kapky deště, které dopadly na křišťálovou plošinu, na níž stáli, se také proměnily v křišťál, splynuly s podlahou pod nimi.

Prorok přistoupil k okraji, který byl nejblíž ke břehu, a vkročil na rozbouřenou vodu. Ztvrdla mu pod nohou, ale nadále se pomalu vlnila - nebyla stejně pevná jako plošina. Prorok se otočil, chytil Alvina za ruku a táhl ho za sebou po nové stezce, kterou na hladině jezera vytvářel. Nebyla zdaleka tak hladká jako předtím a čím byli dál, tím byla nerovnější, tím víc se pohybovala a klouzala, takže zdolávat vlny bylo namáhavé.

„Zdrželi jsme se příliš dlouho!“ vykřikl Prorok.

Alvin cítil, jak temná vlna pod tenounkou křišťálovou slupkou kypí nenávistí. Nicota ze starého těžkého snu chtěla křišťál prorazit, zmocnit se Alvina, stáhnout ho pod hladinu, utopit ho, rozcupovat ho na kousky, na nejmenší možné kousíčky, a pohodit ho v temnotě.

„To jsem nebyl já!“ vykřikl Alvin.

Prorok se otočil, zvedl ho a vysadil si ho na ramena. Liják ho otloukal, vítr se ho snažil z Prorokových ramenou strhnout. Alvin se křečovitě držel Tenskva-tavy za vlasy. Cítil, že Prorokovy nohy se

každým dalším krokem boří do vody hloub. Za nimi již nebylo po stezce ani památky, úplně zmizela, a vlny se dmuly čím dál výš.

Prorok klopýtl a upadl. Alvin upadl s ním; padal a věděl, že se utopí...

A pak najednou ležel na mokrém písku pláže a voda ho omývala ze všech stran, odnášela písek, na němž ležel, snažila se ho stáhnout zpátky na hlubinu. Potom ho v podpaží uchopily silné ruce a táhly ho pryč, po pláži nahoru k dunám.

„Prorok tam zůstal!“ vykřikl Alvin. Alespoň si myslel, že vykřikl - jeho hlas byl pouhý šepot, stěží vyloudil nějaký zvuk. Ale vítr byl tak hlasitý, že by to stejně bylo jedno. Když otevřel oči, okamžitě se mu do nich nahrnul písek a déšť.

Potom mu Míra přitiskl rty na ucho a zařval: „Prorok je v pořádku! Te-kumsa ho vytáhl! Myslel jsem, že je s tebou dočista amen, když tě vcuclo to tornádo! Nestalo se ti nic?“

„Viděl jsem všechno!“ křičel Alvin. Ale byl tak slabý, že ze sebe nedostal ani hlásku, a tak to vzdal, nechal tělo ochabnout a upadl do vysíleného spánku.

Kapitola 10

Ulička

Míra vídal Alvina málo - až příliš málo. Po tom, co se stalo u jezera, by Míra byl očekával, že si Alvin uvědomí, jakému nebezpečí je zde vystaven, a bude chtít uprchnout. Skutečnost však byla taková, že neměl zájem téměř o nic jiného než o to, aby byl co nejvíc s Prorokem a poslouchal jeho příběhy a zvráceně poetická moudra, která rozdával.

Když s ním jednou Alvin zůstal tak dlouho, že si mohli v klidu promluvit, Míra se ho zeptal, proč se o takové věci stará. „Sice anglicky mluví, ti Indiáni, ale stejně jim nerozumím. Mluví o zemi, jako by to byl člověk, že je třeba brát si jen život, který se nabídne, že země na východ od Mizzipy umírá - tady neumírá, Ale, to přece vidí každý pitomec. A i kdyby dostala neštovice, mor a deset tisíc záděr, stejně by žádný doktor nevěděl, jak ji uzdravit.“

„Tenskva-tava ví jak,“ namítl Alvin.

„Tak ať to udělá a my můžeme jít domů.“

„Někdy jindy, Míro.“

„Máma s tátou budou umírat strachy. Určitě si myslí, že jsme mrtví!“

„Tenskva-tava říká, že země to nějak zařídí.“

„A zase jsme u toho! Země je země, ta nemá nic společného s tím, že táta dá dohromady partu lidí, kteří začnou pročesávat lesy, aby nás našli!“

„Tak běž a mě tady nech.“

Ale k *tomu* se Míra zatím neodhodlal. Nijak zvlášť netoužil přijít mámě na oči, pokud by se vrátil bez Alvina. „Byl v pořádku, když jsem ho viděl naposledy, nedělej si starosti. Jen si hrál s tornády a

chodil po vodě s jednookým Indiánem. Domů se mu zatím nechtělo, však víš, jaká je s takovými kluky v deseti letech řeč.“ Ne. Míra zatím nebyl připraven přijít domů, pokud by s sebou nepřivedl také Alvina. A bylo jasné, že Alvina proti jeho vůli odvést nemůže. O nějakém útěku se nechtěl vůbec bavit.

Nejhorší na tom bylo, že na rozdíl od Alvina, jehož si všichni oblíbili a v jednom kuse na něho brebentili anglicky nebo šavansky, se s Mírou nikdo ani nebavil, s výjimkou Te-kumsy a Proroka, který mluvil pořád bez ohledu na to, jestli ho někdo poslouchá nebo ne. Bylo mu smutno, když musel chodit celý den sám. A nesměl ani daleko. Sice se s ním nikdo nebavil, ale jakmile zamířil od dun k lesům, někdo vystřelil šíp. Dopadl s žuchnutím do písku hned vedle něho. Každopádně své mušce věřili mnohem víc než Míra. Pořád musel myslet na to, co by se stalo, kdyby se šíp trochu odchýlil a zasáhl ho.

Když se nad tím Míra vážně zamyslel, musel uznat, že útěk skutečně *je* hloupý nápad. Vystopovali by ho dřív, než by řekl švec. Co mu nešlo na rozum, bylo to, proč ho nechtějí nechat odejít. Nic s ním nedělali. Byl jim k ničemu. Zároveň přísahali, že nemají v úmyslu ho zabít a dokonce ani zmlátit.

Když byli v dunách čtvrtý den, došla mu trpělivost. Sel za Te-kumsou a na rovinu ho *požádal,* aby ho nechali odejít. Te-kumsa se na to tvářil rozmrzele, ale to bylo u něho normální. Tentokrát se Míra nenechal odradit.

„Vy vážně nechápete, jakou děláte hloupost, když nás tady držíte? Něco jiného by bylo, kdybychom zmizeli beze stopy. Naše koně s vašimi jmény určitě už dávno našli.“

Míra si teprve nyní uvědomil, že Te-kumsa o koních nic neví.

„Moje jméno na koních není.“

„Na sedlech, náčelníku. Ty to nevíš? Ti Čoktavové, kteří nás zajali - pokud to nebyli tvoji vlastní lidé, což bych si netroufal tak docela vyloučit, jestli tě to zajímá - vyryli tvoje jméno do sedla mého koně a potom ho pobodali, aby utekl. Prorokovo jméno vyryli do Alvinova sedla. Určitě běželi nejkratší cestou domů.“

Te-kumsova tvář jako by ještě víc ztmavla, oči mu sršely, jako by v nich měl blesky. Kdyby někoho zajímalo, jak vypadá bůh nebes,

tak přesně takhle, pomyslel si Míra. „Všichni běloši si budou myslet, že jsem vás ukradl," Te-kumsovi to bylo jasné.

„Ty jsi to nevěděl?" zeptal se Míra. „No to se povedlo. Já myslel, že Indiáni vědí všechno, podle toho, jak se nosíte. Dokonce jsem to zkoušel říct některým tvým lidem, ale otočili se ke mně zády. A přitom to celou dobu nikdo z vás nevěděl."

„*Já* jsem to nevěděl," upřesnil Te-kumsa. „Ale někdo to věděl."

Pak důstojně odkráčel, pokud to v měkkém písku vůbec jde. Ale po několika krocích se obrátil. „Pojď, potřebuji tě!"

A tak ho Míra doprovodil ke kůrou obloženému vigvamu, v němž Prorok pořádal přednášky o Bibli, nebo co to vlastně celý den dělal. Te-kumsa se nijak nesnažil skrývat svůj hněv. Neřekl nic - jen vigvam obešel kolem dokola a odkopal kameny, které jej pomáhaly na písku ukotvit. Potom jeden konec chytil a začal ho zvedat. „Na to musí být dva," prohlásil.

Míra se přikrčil k němu, chytil vigvam a napočítal do tří. Potom začal zvedat. Te-kumsa se však nepřidal, takže vigvam se nadzvedl pouze o nějakých šest palců a znovu klesl na zem.

Míra si odfrkl únavou a zpražil Te-kumsu pohledem. „Proč jsi nezvedal?"

„Dostal ses teprve ke třem," podíval se na něj Te-kumsa.

„Tak se počítá, náčelníku. Raz, dva, tři."

„Proč jste vy běloši takoví hlupáci? Každý přece ví, že silné číslo je čtyřka."

Te-kumsa napočítal do čtyř. Tentokrát zabrali společně, zvedli vigvam a převrátili jej. V tu chvíli již ti, kteří byli uvnitř, samozřejmě věděli, co se děje, ale nikdo nekřičel ani nic nedělal. A když vigvam ležel vzhůru nohama jako želva, která uvízla na pláži, na houních roztažených na písku seděli se zkříženýma nohama Prorok, Alvin a několik Indiánů. Jednooký Indián mluvil dál, jako by se vůbec nic nestalo.

Te-kumsa začal něco šavansky řvát a Prorok mu odpovídal, zpočátku klidně, ale postupně čím dál hlasitěji. Byl to docela slušný kravál, hádka, jaká se podle Mírových zkušeností vždycky vyvine v bitku. Ale u těchto dvou Indiánů to bylo jinak. Nejdřív na sebe půl

hodiny řvali a pak tam stáli proti sobě, supěli a neříkali vůbec nic. To mlčení trvalo jen několik minut, ale zdálo se delší než předchozí křik.

„Ty něčemu rozumíš?“ zeptal se Míra.

„Vím jen to, že Prorok říkal, že Te-kumsa dnes přijde a bude se moc zlobit.“

„Hm, když to věděl, proč něco neudělal, aby to změnil?“

„On je v takových věcech velice opatrný. Všechno se mu vyvíjí tak, jak je třeba, aby byla země spravedlivě rozdělena mezi bílé a rudé. Kdyby šel a něco změnil, protože ví, co se stane, mohl by všechno pokazit, mohl by to všechno zničit. Takže ví, co se stane, ale tomu, kdo by mohl něco změnit, nic neříká.“

„K čemu je potom dobré znát budoucnost, když s ní nemůžeš nic udělat?“

„Ale on dělá různé věci,“ namítl Alvin. „Jen se tím nikomu nechlubí. Proto vytvořil křišťálovou věž, když přišla ta bouře. Aby se přesvědčil, že obraz budoucnosti zůstal takový, jaký má být, aby se přesvědčil, že věci nevybočily ze správné cesty.“

„Co to má všechno znamenat? Proč jsou na kordy?“

„To mi řekni spíš ty, Míro. Ty jsi mu pomáhal převrátit vigvam.“

„Já jsem mu řekl jen to, že do našich sedel vyryli jeho a Prorokovo jméno.“

„On to věděl,“ řekl Alvin.

„Každopádně se tvářil tak, jako by o tom nikdy neslyšel.“

„Sám jsem to Prorokovi řekl, hned tu noc, co mne vzal do věže.“

„A tebe nenapadlo, že to třeba Prorok Te-kumsovi nemusel říct?“

„Proč by ne?“ zeptal se Alvin. „Proč by mu to neřekl?“

Míra znalecky pokýval hlavou. „Mám takový pocit, že právě na to se Te-kumsa svého bratra momentálně vyptává.“

„Neříct to je šílené,“ zděsil se Alvin. „Myslel jsem, že Te-kumsa už určitě někoho poslal vyřídit našim, že jsme v pořádku.“

„Víš, co si myslím, Ale? Myslím, že ten tvůj Prorok nás všechny vodil za nos. Nemám nejmenší tušení proč, ale řekl bych, že má nějaký plán a součástí toho plánu je, abychom se nedostali domů. A jelikož to znamená, že celá naše rodina, sousedé a všichni ostatní budou na nohou, můžeš si to sám domyslet. Prorok chce takovou menší, ale opravdovou válku, ve které se bude střílet.“

„Ne!“ Alvin bouřlivě nesouhlasil. „Prorok říká, že nikdo nemůže zabít člověka, který sám nechce zemřít, že je stejně špatné zabít bělocha, jako zabít vlka nebo medvěda, kterého nepotřebuješ na jídlo.“

„Třeba nás potřebuje na jídlo. Ale válku mít *bude,* jestli neodejdeme domů a neřekneme našim, že jsme v pořádku.“

Právě v tom okamžiku Te-kumsa a Prorok zmlkli. A tím, kdo do ticha promluvil, byl Míra. „Tak co, chlapci, dohodli jste se, že nás pustíte domů?“ zeptal se.

Prorok na to zareagoval tím, že se posadil se zkříženýma nohama na houni proti dvěma bělochům. „Jdi domů, Míro,“ vyzval ho Prorok.

„Bez Alvina nepůjdu.“

„Ano, bez Alvina,“ Prorok nehodlal ustoupit. „Pokud zůstane v této části země, zemře.“

„O čem to mluvíš?“

„O tom, co jsem viděl na vlastí oči!“ odvětil Prorok. „O tom, co se stane. Pokud teď Alvin půjde domů, za tři dny bude mrtvý. Ale *ty* běž, Míro. Dnes odpoledne je velice vhodná doba, abys šel.“

„Co chceš dělat s Alvinem? Myslíš, že s tebou bude ve větším bezpečí než se mnou?“

„Se *mnou* ne,“ zavrtěl hlavou Prorok. „S mým bratrem.“

„Je to všechno pitomost!“ rozkřikl se Te-kumsa.

„Můj bratr má před sebou mnoho návštěv. U Francouzů v Detroitu, u Irrokvanů, apalačského národa, u Čoktavů a Kríků, u všech Indiánů a u všech bělochů, kteří mohou zabránit tomu, aby došlo ke strašlivé válce.“

„Jestli se budu bavit s Indiány, Tenskva-tavo, budu se s nimi bavit o tom, aby šli se mnou do boje a zahnali bělochy na druhou stranu hor, zpátky do jejich lodí, zpátky do moře!“

„Mluv s nimi, o čem chceš,“ prohlásil Tenskva-tava. „Ale odjeď dnes odpoledne a bílého chlapce, který chodí jako rudý muž, vezmi s sebou.“

„Ne,“ odmítl Te-kumsa.

Na Tenskva-tavově tváři se usadil smutek. „Pak ale zemře celá země, ne jenom část,“ zaúpěl pronikavě. „Jestli neuděláš, co ti dnes

říkám, bílí lidé zabijí celou zemi, od oceánu k oceánu, od severu na jih, celá země bude mrtvá! A rudí lidé zahynou, až na několik, kteří budou žít na kousíčcích bezútěšné pustiny jako vězni, budou tam celý život, protože jsi neposlechl to, co mi ukázalo vidění!“

„Te-kumsa neposlouchá tyto šílené vidiny! Te-kumsa je tvář země, hlas země, hlas země! Kardinál mi to řekl a ty to víš, Lola-šiko!“

„Lola-šika je mrtev,“ zašeptal Prorok.

„Hlas země neposlouchá jednookého whiskového Indiána. „

Proroka tato slova ranila do srdce, ale zachoval netečný výraz. „Ty jsi hlas hněvu země. Postavíš se v boji mohutné armádě bělochů. Říkám ti, že se to stane dřív, než napadne první sníh. Jestli s tebou nebude bílý chlapec Alvin, zahyneš v prohrané bitvě.“

„A když se mnou *bude* ?“

„Pak budeš žít,“ slíbil Prorok.

„Půjdu rád,“ ozval se Alvin. Když Míra chtěl něco namítnout, Alvin ho chytil za ruku. „Můžeš vyřídit mámě a tátovi, že jsem v pořádku. Ale já *chci* jít. Prorok mi řekl, že se od Te-kumsy mohu naučit víc než od kteréhokoli jiného člověka na celém světě.“

„Potom s tebou půjdu i já,“ prohlásil Míra. „Dal jsem slovo tátovi i mámě.“

Prorok se na Míru mrazivě podíval. „Vrátíš se ke svým lidem.“

„V tom případě půjde Alvin se mnou.“

„Ty nejsi ten, kdo rozhoduje,“ odvětil ostře Prorok.

„A ty jsi? Proč? Proto, že tvoji přátelé mají všechny šípy?“

Te-kumsa zvedl ruku a vzal Míru za rameno. „Ty nejsi žádný hlupák, Míro. Někdo se musí vrátit a říct tvým lidem, že ty a Alvin nejste mrtví.“

„A můžeš mi říct, jak budu *vědět*, že není mrtvý, když ho tady nechám?“

„Budeš to vědět, protože já prohlašuji, že dokud budu žít, žádný Indián tomuto chlapci neublíží,“ slavnostně pronesl Te-kumsa.

„A dokud bude s tebou on, nikdo nebude moci ublížit zase *tobě*, je to tak? Můj malý bratr má být rukojmí, nic víc...“

Míra viděl, že Te-kumsa i Tenskva-tava jsou oba rozčilení nejvíc, jak mohou být, aniž by ho zabili, a sám cítil, že je rozčilený tak, že by si nejraději zlomil ruku o něčí obličej.

A možná by na to došlo, kdyby se Alvin nevztyčil, celých deset let a šedesát palců, a nestal se pánem situace.

„Míro, víš lépe než kdokoli jiný, že se o sebe dovedu postarat. Řekni tátovi a mámě, co jsem udělal Čoktavům, a oni pochopí, že to zvládnu. Stejně mě posílali z domova, ne? Abych se vyučil na kováře. Jediný rozdíl je v tom, že nějaký čas budu za učedníka u Te-kumsy. A každý ví, že možná s výjimkou Tomáše Jeffersona je Te-kumsa největší člověk v Americe. Jestli mohu nějak pomoci tomu, aby Te-kumsa zůstal naživu, pak je mou povinností to udělat. A jestli ty můžeš tím, že se vrátíš, zabránit válce, je tvojí povinností se vrátit. Ty to nechápeš?“

Míra to chápal dostatečně a dokonce s tím i souhlasil. Ale zároveň věděl, že se bude muset postavit před rodiče. „V Bibli je příběh o Josefovi, synovi Jákoba. Byl otcovým nejmilejším synem, ale bratři ho nenáviděli a prodali ho do otroctví. Pak vzali šaty, které nosíval, namočili je do kozlí krve, roztrhali je, přinesli je otci a řekli mu: Podívej, rozsápali ho lvi. A otec na sobě roztrhal šat a už nikdy nepřestal pro syna truchlit.“

„Ale ty jim řekneš, že *nejsem* mrtvý.“

„Řeknu jim, že jsem viděl, jak jsi proměnil sekeru tak, že byla měkká jako máslo, jak chodíš po vodě, létáš si do tornáda - když budou vědět, že s těmihle Indiány vedeš takový naprosto obyčejný život, pochopí, že jsi jako v bavlnce.“

Te-kumsa ho přerušil. „Jsi zbabělec,“ obvinil ho. „Bojíš se říct otci a matce pravdu.“

„Přísahal jsem jim,“ bránil se Míra.

„Jsi zbabělec. Nechceš riskovat. Jen žádné nebezpečí. Chceš Alvina s sebou, aby tě chránil.“

To bylo pro Míru příliš. Rozmáchl se pravou paží a chtěl, aby se setkala s Te-kumsovým úsměvem. Nepřekvapilo ho, že Te-kumsa jeho úder odrazil - ale trochu ho zaskočilo, jak snadno ho chytil za zápěstí a zkroutil mu je. Do Míry vjel ještě větší vztek. Vedl ránu na Te-kumsův žaludek a tentokrát svého cíle skutečně dosáhl. Jenže ná-

čelníkovo břicho bylo měkké asi tak jako pařez. Te-kumsa chňapl po Mírově druhé ruce a už je držel obě.

A tak Míra udělal to, co umí každý dobrý zápasník. Kopl kolenem vzhůru mezi Te-kumsovy nohy.

Míra to předtím udělal pouze dvakrát a v obou případech se protivník zhroutil na zem a začal se svíjet jako málo rozmáčknutý červ. Ale Te-kumsa tam stál, nehýbal se a vstřebával bolest, rozpaloval se vztekem čím dál víc. Jelikož stále držel Mírovy ruce, Míra tušil, že zemře roztržený na dva - Te-kumsa vypadal, že se na to chystá.

Te-kumsa Mírovy ruce pustil. Míra přitáhl paže a promnul si zápěstí, na němž se rýsovaly bělavé, bolestivé otisky cizích prstů. Náčelník vypadal vztekle, ale rozzlobený byl na Alvina. Otočil se a podíval se na chlapce, jako by se chystal stáhnout z Alvina kůži a syrovou mu ji dát k jídlu.

„Udělal jsi na mě podlou bělošskou fintu," vyčetl mu.

„Nechtěl jsem, aby se některý z vás zranil."

„Myslíš si, že jsem zbabělec jako tvůj bratr? Myslíš si, že se bojím bolesti?"

„Míra není žádný zbabělec!"

„Povalil mne na zem bělošskými triky."

Mírovi nebylo příjemné toto obvinění slyšet. „Ty víš, že jsem se ho o to neprosil! Klidně si to s tebou rozdám teď, jestli chceš. Zvítězím nad tebou poctivě a čestně!"

„Kopneš kolenem?" zeptal se Te-kumsa. „Ty neumíš bojovat jako muž."

„Utkám se s tebou, jak budeš chtít."

Te-kumsa se usmál. „Takže ulička."

To už se kolem nahrnul dav Indiánů, a jakmile zaslechli slovo *ulička*, začali pokřikovat a smát se.

V celé Americe nebyl jediný běloch, který by neslyšel o tom, jak Dan Boone proběhl uličkou a pak prostě běžel dál, tenkrát, když poprvé unikl Indiánům; ale vyprávělo se také o bělo-ších, které utloukli k smrti. Vypravěč o tom mluvil, když u nich byl vloni na návštěvě. Říkal, že je to něco jako soud, kde porotou jsou Indiáni a bijí člověka tvrdě nebo lehce podle toho, jak moc si myslí, že

dotyčný zaslouží zemřít. Když si myslí, že je to statečný muž, dávají mu tvrdé rány, aby ho prověřili bolestí. Ale když si myslí, že je zbabělec, zpřerážejí mu kosti, aby z uličky nevyšel živý. Ani náčelník nemůže lidem v uličce říct, jak tvrdé rány dávat nebo kam. Je to asi ten nejdemokratičtější a nejkrutější systém spravedlnosti, jaký je znám.

„Vidím, že z toho máš strach," poznamenal Te-kumsa.

„Samozřejmě že mám strach," kývl Míra. „Byl bych blázen, kdybych neměl, obzvlášť, když mě tvoji muži už teď mají za zbabělce."

„Proběhnu uličkou před tebou," navrhl Te-kumsa. „Řeknu jim, aby mne tloukli stejně tvrdě jako tebe."

„Neudělají to," prohlásil Míra.

„Udělají, o co je požádám," odvětil Te-kumsa. Zřejmě si všiml nedůvěry v Mírově obličeji, protože dodal: „A když ne, proběhnu uličkou znovu."

„A když mne zabijí, zemřeš?"

Te-kumsa si Mírovu postavu změřil od hlavy k patě. Míra věděl, že je štíhlý a silný z kácení stromů, sekání dřeva, nošení věder, vyhazování sena a zvedání pytlů s obilím ve mlýně. Ale nebyl *tvrdý*. Kůži měl nepříjemně spálenou, jak byl tady v dunách na slunci téměř nahý, přestože se snažil chránit houní. Silný, ale měkký, takový byl výsledek Te-kumsovy obhlídky Mírova těla.

„Rána, která by tebe zabila, by mi mohla udělat modřinu," usoudil Te-kumsa.

„Takže uznáváš, že to není spravedlivé."

„Spravedlnost je, když se dva muži podrobí stejné bolesti. Odvaha je, když dva muži čelí stejné bolesti. Ty nechceš, aby to bylo spravedlivé, ale aby to bylo snadné. Chceš, aby se nemohlo nic stát. Jsi zbabělec. Věděl jsem, že to neuděláš."

„Udělám to," ohradil se Míra.

„A ty!" vykřikl Te-kumsa a ukázal na Alvina. „Ty se ničeho nedotkneš, nebudeš nic hojit, nic uzdravovat, nebudeš tlumit bolest!"

Alvin neřekl ani slovo, pouze se na něho díval. Míra ten pohled znal. Byl to výraz, k němuž se Alvin uchyloval, když neměl v úmyslu udělat něco, o co byl žádán.

„Alvine," promluvil Míra. „Slib mi, že se do toho nebudeš plést."

Alvin stiskl rty a mlčel.

„Slib mi, že se do toho nebudeš plést, Alvine juniore, nebo domů nepůjdu."

Alvin mu to slíbil. Te-kumsa přikývl a vzdálil se, aby si šavansky promluvil se svými muži. Míra cítil, jak se mu strachem stahuje žaludek.

„Proč se bojíš, bílý muži?" zeptal se ho Prorok.

„Protože nejsem hloupý," odvětil Míra. „Jen hlupák by se nebál proběhnout uličkou."

Prorok se jen zasmál a odešel.

Alvin už znovu seděl v písku a něco psal nebo kreslil prstem.

„Nezlobíš se na mě, Alvine, že ne? Musím ti totiž říct, že ty na *mě* nemůžeš být naštvaný zdaleka tolik, jak jsem naštvaný já na *tebe.* K těmto Indiánům nemáš žádné povinnosti, ale k tátovi a mámě povinnosti máš, na to nezapomeň. Jak se věci mají, nemůžu tě k ničemu přinutit, ale můžu ti říct, že se za tebe stydím, když vidím, jak jim pomáháš proti mně a svým blízkým."

Al zvedl hlavu. V očích měl slzy. „A to tě nenapadlo, že třeba ve skutečnosti pomáhám svým blízkým?"

„Jestli je to tak, děláš to zvláštním způsobem, když chceš nechat mámu a tátu, aby se celé měsíce trápili."

„Ty nedovedeš myslet na něco většího, než je naše rodina? Nenapadlo tě, že by Prorok mohl chystat plán, jak zachránit životy tisíců Indiánů a bělochů?"

„A právě v tom se rozcházíme," řekl Míra. „Já nevěřím, že může být něco většího než naše rodina."

Když pak Míra odešel, Alvin si stále psal. Míru ani nenapadlo věnovat pozornost tomu, co Alvin do písku píše. Viděl to, ale *nedíval* se, nepřečetl to. Teď však se mu ta slova vybavila. UTEČ HNED, to Alvin napsal. Měla to být zpráva pro něho? Ale proč to potom neřekl rovnou? Nedávalo to smysl. Nejspíš ten nápis nebyl určen jemu. On *rozhodně* neměl v úmyslu utéct a navždy se tak u Te-kumsy a všech Indiánů zapsat jako zbabělec. Co by tím získal, kdyby teď utekl? Indiáni by ho v lesích hned chytili a stejně by musel proběhnout uličkou, pouze by na tom byl ještě hůř.

Bojovníci se v písku postavili do dvou řad. Měli u sebe silné klacky, odpadlé nebo uřezané ze stromů. Míra se díval, jak jeden stařec sundal Te-kumsovi korále, které měl kolem krku, a potom mu stáhl bederní zástěru. Te-kumsa se otočil k Mírovi a ušklíbl se. „Bílý muž je nahý; když nemá žádný oděv. Rudý muž není ve své zemi nikdy nahý. Mým oděvem jsou vítr, oheň slunce, prach země a voda deště. Ty všechny nosím. Jsem hlas a tvář země!“

„To už by mohlo stačit,“ řekl Míra.

„Znám někoho, kdo říká, že lidé jako ty nemají v duši ani špetku poezie,“ prohlásil Te-kumsa.

„A já znám spoustu lidí, kteří říkají, že člověk jako ty nemá vůbec žádnou duši.“

Te-kumsa se na něho zlostně podíval, vyštěkl na své muže několik slov a vstoupil mezi řady.

Šel pomalu, bradu držel vysoko a zpupně. První Indián ho tenkým koncem větve přetáhl po stehnech. Te-kumsa mu větev vyškubl z ruky, otočil ji a nechal se udeřit znovu, tentokrát do hrudi a tak prudce, že mu to vyrazilo dech. Míra uslyšel jeho zachroptění až z místa, kde stál.

Rady stály proti svahu duny, takže postup do kopce byl pomalý. Te-kumsa se žádnou ranou nenechal zastavit. Jeho muži se tvářili přísně, svědomitě. Pomáhali mu ukázat odvahu, a proto mu působili bolest - ale vyvarovali se úderů, které by mohly mít trvalé následky. Nejhůř to odnesla stehna, břicho a ramena. Holeně zůstaly nedotčeny, stejně jako obličej. To však neznamenalo, že by to pro něho bylo lehké. Míra mu viděl ramena, zkrvavená drsnou kůrou větví. Představoval si, že každý úder, který dopadá, dostává on, a věděl, že jemu budou dávat ještě tvrdší. Chci se vyrovnat odvahou nejvznešenějšímu muži, jakého Amerika zná.

Te-kumsa došel na konec, otočil se a z vrcholku duny se postavil proti Mírovi. Po těle mu crčela krev a usmíval se. „Pojď za mnou, statečný bělochu,“ zvolal.

Míra neváhal. Vykročil k uličce. Hlas, který se mu ozval za zády, ho zastavil. Byl to Prorok a křičel něco šavansky. Indiáni se na něho podívali. Když domluvil, Te-kumsa si odplivl. Míra nevěděl, o čem byla řeč, a tak znovu vykročil. Když došel k prvnímu Indiánovi,

očekával první tvrdý úder, jaký dostal Te-kumsa. Ale nestalo se nic. Udělal další krok. Nic. V první chvíli si myslel, že aby mu dali najevo své pohrdání, chtěli ho bít do zad, ale jak stoupal po duně výš a výš, žádný úder nepřicházel. Nikdo se ani nepohnul.

Věděl, že by měl cítit úlevu, ale stejně měl zlost. Te-kumsovi pomohli dokázat svou odvahu, ale z Mírova průchodu uličkou dělali cestu hanby místo cesty cti. Prudce se otočil k Prorokovi, jenž stál pod dunou, s rukou položenou na Alvinových ramenou.

„Co jsi jim řekl?“ zeptal se Míra.

„Řekl jsem jim, že jestli tě zabijí, všichni budou říkat, že Te-kumsa a Prorok tyto chlapce unesli a zavraždili je. Řekl jsem jim, že jestli tě nějak poznamenají, všichni budou říkat, že jsme tě mučili, až přijdeš domů.“

„A já říkám, že chci spravedlivou možnost dokázat, že nejsem zbabělec!“

„Pro muže, kteří zapomínají, co je jejich povinnost, je ulička hloupost.“

Míra se shýbl a vytrhl jednomu Indiánovi klacek z ruky. Znovu a znovu se jím bil přes kolena, chtěl, aby krvácel. Bolelo to, ale nijak hrozně, protože ať chtěl nebo nechtěl, jeho ruce se vzpíraly, když měl působit bolest sám sobě. Proto vrazil větev zpátky bojovníkovi a poručil mu: „Udeř mě!“

„Čím větší člověk je, tím většímu počtu lidí slouží,“ prohlásil Prorok. „Malý muž slouží sám sobě. Větší je sloužit rodině. Větší je sloužit kmeni. Potom rase. A vůbec největší je sloužit všem lidem a všem zemím. Sám sobě dokazuješ odvahu. Pro svou rodinu, svůj kmen, svůj lid, můj lid - pro zemi a všechny lidi na ní - uděláš nejlépe, když projdeš touto uličkou a nebudeš nijak poznamenán.“

Míra se pomalu otočil a nedotčen vyšel po svahu duny k Te-kumsovi. Te-kumsa si znovu odplivl na zem, tentokrát k Mírovým nohám.

„Nejsem žádný zbabělec,“ řekl Míra.

Te-kumsa odcházel. Sel, klouzal, sjížděl po duně dolů. Bojovníci, kteří tvořili uličku, také odešli. Míra stál na vrcholu pahorku zostuzený, rozčilený, zneužitý.

„Běž!“ vykřikl Prorok. „Běž na jih!“

Podal Alvinovi nějaký váček. Alvin se vyškrábal po duně nahoru a předal jej Mírovi. Míra jej otevřel. Uvnitř bylo sušené maso a kukuřice, aby měl cestou co jíst.

„Jdeš se mnou?“ zeptal se Míra.

„Já jdu s Te-kumsou.“

„Dokázal bych uličkou projít,“ prohlásil Míra.

„Já vím.“

„Jestli chtěl, abych neprošel, proč to Prorok vůbec dopustil?“ zeptal se Míra.

„To se od něho nedozvím,“ podíval se na bratra Alvin. „Ale stane se něco strašného. A on *chce*, aby se to stalo. Kdybys šel předtím, když jsem ti říkal, abys utekl...“

„Chytili by mě, Ale.“

„Stálo to za pokus. Když odejdeš teď, děláš jen to, co chce.“

„Chceš říct, že počítá s tím, že mě zabijí, nebo něco takového?“

„Slíbil mi, že to přežiješ, Míro. A celá naše rodina. On a Te-kumsa taky.“

„Tak co je na tom tak strašného?“

„Nevím. Ale mám hrůzu z toho, co se stane. Myslím si, že mě posílá s Te-kumsou pryč, aby mi zachránil život.“

Ještě jednou, stálo to za pokus. „Alvine, jestli mne máš rád, pojď se mnou.“

Alvin se rozplakal. „Mám tě rád, Míro, ale nemůžu odejít.“ A stále plakal, když se rozběhl z duny dolů. Míra se nechtěl dívat, jak mu zmizí z očí, a tak vykročil. Téměř na jih, trošičku na východ. Nebál se, že by mu dělalo potíže najít cestu. Ale měl svíravý strach a styděl se, že se nechal přemluvit, aby odešel bez bratra. Pokazil jsem tady všechno, co se dalo. Jsem prakticky k ničemu.

Šel až do noci a přespal v hromadě listí ve výmolu. Další den šel až do podvečera, kdy narazil na říčku tekoucí jižním směrem. Určitě se vlévala do Vratké Kánoe nebo do Wobiše. Říčka byla příliš hluboká, než aby mohl jít prostředkem, a příliš zarostlá na to, aby mohl jít po břehu. Proto zůstával na doslech a hledal si cestu lesem sám. Rozhodně nebyl Indián. Keře a větve ho škrábaly, hmyz ho kousal, což ani jedno nebylo jeho sluncem spálené kůži příjemné. Často se mu také stávalo, že vběhl do neprostupné houštiny a musel z

ní vycouvat. Jako by země byla nepřítel a chtěla ho co nejvíc zpomalit. Litoval, že nemá koně a dobrou cestu.

Prodírat se lesy sice bylo namáhavé, ale zvládal to dobře. Částečně proto, že mu Alvin ztvrdil chodidla. Částečně proto, že měl pocit, jako by dýchal hlouběji než kdy dřív. Ale to nebylo všechno. Ve svalech měl tolik síly, kolik nikdy v životě necítil. Nikdy nebyl tak energický jako nyní. A napadlo ho: Kdybych měl koně, možná bych chtěl jít pěšky.

Bylo pozdní odpoledne druhého dne, když zaslechl od řeky cákavý zvuk. Nemohlo být pochyb - někdo vedl koně korytem. To znamenalo, že jsou to běloši, možná dokonce známí ze Sílova Kostelce, kteří po něm a po Alvinovi ještě pátrají.

Prodral se k řece a dost nepříjemně se při tom poškrábal. Mířili po proudu, směrem od něho, čtyři muži na koních. Teprve když byl Míra daleko v řečišti a křičel z plných plic, všiml si, že jsou oblečeni v zelených uniformách armády Spojených států. Nikdy neslyšel, že by do těchto končin jezdili. Do těchto míst se běloši často nevydávali, aby neprovokovali Francouze z Fort Chicaga.

Zaslechli ho hned a obrátili koně, aby se podívali, kdo to je. Téměř ve stejném okamžiku, kdy ho spatřili, měli tři z nich muškety připravené ke střelbě.

„Nestřílejte!“ vykřikl Míra.

Vojáci se rozjeli k němu. Postupovali velice pomalu, jako by jejich koním dělalo potíže brodit se vodou.

„Nestřílejte, proboha,“ vyhrkl Míra. „Můžete se podívat, že nejsem ozbrojený, nemám dokonce ani nůž.“

„Anglicky umí fakt dobře, co říkáte?“ promluvil jeden z vojáků.

„Jasně že umím anglicky! Vždyť jsem běloch.“

„Tak to je něco,“ ozval se jiný voják. „Poprvé slyším některého z nich tvrdit, že je bílý.“

Míra se podíval na svou kůži. Jak byl spálený, měla sytě rudou barvu, mnohem světlejší, než u pravého Indiána. Pravda, měl na sobě bederní zástěru a vypadal divošsky a zanedbaně. Ale vousy mu přece rostly, ne? Míra si poprvé přál být chlupatý, mít husté, dlouhé vousy a chlupatou hruď. Potom by nemohlo být pochyb, protože Indiáni

příliš zarostlí nebyli. Takto nemohli vidět jeho světlý knír ani těch několik chloupků na bradě, dokud nepřijeli až k němu.

A muži skutečně neriskovali. Pouze jeden dojel až k němu. Ostatní zůstali pozadu, s mušketami připravenými střílet, kdyby snad Míra měl několik mužů zalehlých v záloze na břehu. Poznal, že muž, jenž k němu jede, je k smrti vyděšený. Těkal očima z místa na místo, čekal, že uvidí nějakého Indiána, jak se na něho snaží vystřelit šíp. Je to pitomec, usoudil Míra. Nehrozilo totiž, aby Indiána v lesích zahlédl dřív, než bude mít šíp v těle.

Voják nepřijel až k němu. Objel ho, dostal se za něho. Potom udělal na provaze smyčku a hodil jej Mírovi. „Uvaž si to pod rukama a kolem hrudi," poručil mu voják.

„A proč?"

„Abych tě mohl vést."

„Ani mě nenapadne," odvětil Míra. „Kdybych věděl, že mě potáhnete na provaze prostředkem řeky, zůstal bych na suché zemi a došel bych domů sám."

„Jestli si ten provaz do pěti vteřin neuvážeš, chlapci ti ustřelí hlavu."

„O čem to mluvíte?" nechápal Míra. „Jsem Míra Mlynář. Zajali mne spolu s mým mladším bratrem Alvinem téměř před týdnem a já se právě vracím domů do Sílová Kostelce."

„To je hezká pohádka," prohlásil voják. Přitáhl provaz zpátky, promočený skrz naskrz, a hodil jej znovu. Tentokrát Míru zasáhl do obličeje. Míra po něm chňapl a podržel ho v ruce. Voják vytasil meč. „Připravte se ke střelbě, chlapci!" zvolal voják. „Je to on, ten zrádce!"

„Zrádce! Já..." V tu chvíli Mírovi konečně došlo, že něco se tady ošklivě zvrhlo. Věděli, kdo je, a přesto ho chtěli vzít do zajetí. Se třemi mušketami a mečem ho mohli klidně i zabít, kdyby se pokusil utéct. Patřili přece k armádě Spojených států, ne? Až ho přivedou k nějakému důstojníkovi, bude mu to moci vysvětlit a všechno se vyjasní. Proto si přetáhl provaz přes hlavu a přitáhl si smyčku k hrudi.

Dokud byli ve vodě, nebylo to tak hrozné, občas se nechal jen táhnout po hladině. Ale zanedlouho vyšli na břeh a on musel klopýtat lesem za nimi. Stáčeli se na východ, kolem Sílova Kostelce.

Míra se několikrát pokusil promluvit, ale pokaždé ho okřikli, aby byl zticha. „Hele, řekli nám, že zrádce jako ty můžeme přivézt buď mrtvé nebo živé. Běloch oblečený jako Indián - my víme, co jsi zač.“

Z jejich rozhovoru se mu podařilo pochopit několik věcí. Byli to zvědové generála Harrisona. Mírovi se dělalo zle, když si uvědomil, že věci došly tak daleko, že toho lumpa, kšeftaře s kořalkou, pozvali na sever. A taky přijel po čertech rychle.

Na noc se utábořili na mýtině. Dělali takový kravál, že Míra považoval za zázrak, jestli do rána neslídili kolem všichni Indiáni z široka daleka.

Další den otevřeně odmítl nechat se táhnout na provaze. „Jsem skoro nahý a nemám žádnou zbraň. Buď mě zabijte nebo mě nechte jet.“ Oháněli se sice tím, že ho mohou přivézt živého nebo mrtvého a je jim to celkem jedno, ale Míra věděl, že jsou to jenom řeči. Nebyli to žádní dobráci, ale když měli chladnou hlavu, nijak neprahli po tom, aby zabili bělocha. A tak se nakonec dostal do sedla, a jel tak, že se jednoho držel kolem pasu. Zanedlouho se ocitli v kraji, kde byly cesty a stezky, takže se jejich postup zrychlil.

Krátce po poledni dojeli do vojenského tábora. Žádné velké vojsko to nebylo, možná stovka mužů byla v uniformách a další dvě stovky pochodovaly a cvičily na cvičišti, kde ještě nedávno byla pastvina. Míra si nemohl vzpomenout, jak se jmenovala rodina, která tu žila. Byli to noví lidé, kteří teprve nedávno přišli od Kartága. Nakonec to bylo stejně jedno. V jejich domě si zřídil velitelství generál Harrison a zvědové Míru odvedli rovnou k němu.

„Podívejme,“ promluvil Harrison. „Máme tu jednoho zrádce.“

„Nejsem žádný zrádce,“ ohradil se Míra. „Celou cestu se ke mně chovali jako k vězni. Mohu odpřísáhnout, že Indiáni se ke mně chovali líp než vaši bílí vojáci.“

„To mě nijak zvlášť nepřekvapuje,“ řekl Harrison. „Věřím, že na tebe byli hodní. Kde zůstal ten druhý zrádce?“

„Druhý zrádce? To myslíte bratra Alvina? Víte, kdo jsem, a přesto mne nechcete pustit domů?“

„Ty odpověz na *mou* otázku a já si pak rozmyslím, jak odpovědět tobě.“

„Bratr Alvin tady není a nepřijde. A když uvážím, na co se dívám, jsem opravdu rád, že se mnou nešel.“

„Alvin? Vlastně ano, říkali mi, že se vydáváš za Míru Mlynáře. My však víme, že Míru Mlynáře zavraždili Te-kumsa a Prorok.“

Míra si odplivl na podlahu. „Tak vy to *víte?* Podle několika roztrhaných, zakrvácených hadrů? Na mě si ale nepřijdete. Myslíte si, že nechápu, o co vám jde?“

„Odveďte ho do sklepa,“ nařídil Harrison. „A buďte k němu ohleduplní.“

„Chcete, aby lidé nevěděli, že jsem naživu, protože pak by pochopili, že vás tady nepotřebují!“ vykřikl Míra. „Nepřekvapilo by mne, kdybyste i ty Čoktavy uplatil vy, aby nás zajali!“

„Jestli je to pravda, potom bych si na tvém místě dával pozor, jak mluvím a co říkám,“ prohlásil Harrison. „Dělal bych si velké starosti, jestli se ještě *někdy* dostanu domů. Podívej se na sebe. Kůži máš rudou jako kardinál, chodíš s bederní zástěrou a vypadáš jako divoch z nějakého hodně těžkého snu. Ne, myslím, že kdybys byl omylem zastřelen, nikdo by nám to neměl za zlé, ani živá duše.“

„Otec by to zjistil,“ řekl pevně Míra. „Jeho takovou lží neošálíte, Harrisone. A Božizbroj...“

„Božizbroj? Ten žalostný slaboch? Ten, který se lidem snaží namluvit, že Te-kumsa a Prorok jsou nevinní a že bychom se neměli připravovat je pozabíjet? Toho už nikdo neposlouchá, Míro.“

„Ale bude. Alvin žije a *jeho* nikdy nedostanete.“

„Pročpak ne?“

„Protože je s Te-kumsou.“

„A to je kde?“

„Určitě ne *tady*, na to můžete vzít jed.“

„Ty jsi ho viděl? I Proroka?“

Harrisonův pohled byl tak dychtivý, že Míra couvl a zadržel v sobě, co chtěl říct. „Viděl jsem, co jsem viděl,“ prohlásil Míra. „A řeknu, co budu chtít.“

„Odpověz, na co se ptám, nebo se rozluč se životem.“

„Když mne zabijete, neřeknu vůbec nic. Ale nejdřív mě poslouchejte. Viděl jsem, jak Prorok vyvolal z mraku tornádo. Viděl jsem ho chodit po vodě. Viděl jsem jeho proroctví, a všechna ta proroctví se naplnila. Ví o všem, co se chystáte udělat. Myslíte si, že děláte, co chcete *vy*, ale nakonec zjistíte, že sloužíte jeho záměrům. Počkejte a uvidíte."

„Zajímavá myšlenka," poznamenal s potlačovaným smíchem Harrison. „Podle toho, co říkáš, chlapče, slouží jeho záměrům i to, že jsi v mých rukou, ne?" Mávl rukama a vojáci Míru vyvlekli z domu a odtáhli ho do sklepa. Cestou se k němu chovali opravdu ohleduplně - kopali ho, bili ho, sráželi ho k zemi. Nakonec ho shodili ze schodů a zavřeli za ním dveře.

Jelikož lidé, kteří tu žili, pocházeli od Kartága, měli na dveřích do sklepa nejenom petlici, ale také zámek. Na mrkve, brambory a pavouky. Míra zkusil dveřmi ze všech sil zalomcovat. Bolelo ho celé tělo. Škrábance a kůže spálená sluncem, to všechno bylo nic ve srovnání s tím, jak měl rozedřenou vnitřní stranu stehen od jízdy na koni s holýma nohama. A to bylo nic ve srovnání s tím, jak ho bolely kopance a rány, které utržil cestou sem.

Míra neztrácel další čas. Dostatečně dobře chápal, co se děje, aby věděl, že Harrison ho živého ven nepustí. To, co ti zvědové hledali, byl on a Alvin. Kdyby se objevili živí, zhatilo by mu to všechny plány, a to by byla velká smůla, protože zatím Harrisonovi všechno hrálo do karet. Po všech těch letech byl v Sílově Kostelci a cvičil z místních lidí vojáky, zatímco Božizbroje nikdo neposlouchal. Míra si Proroka nijak zvlášť neoblíbil, ale ve srovnání s Harrisonem byl svatý.

Opravdu? Prorok to byl, kvůli komu čekal na uličku -proč asi? Aby před dvěma dny neodešel ráno, ale až odpoledne. Aby došel k Vratké Kánoi právě ve chvíli, kdy jí projížděli ti jezdci. Jinak by došel do Prorokova Města a nechal se převézt přes řeku do Sílova Kostelce, aniž by spatřil jediného vojáka. Kdyby je neslyšel a sám na ně nezavolal, nenašli by ho. Bylo to všechno součástí Prorokova plánu?

A i kdyby bylo, tak co? Třeba byl Prorokův plán dobrý, třeba nebyl - zatím o něm Míra valné mínění neměl. Ale v žádném případě

také neměl v úmyslu sedět zavřený ve sklepě a čekat, jak ten plán dopadne.

Prohrabal se bramborami až k zadní stěně sklepa.

Ve tváři a ve vlasech měl víc pavučin, než mu bylo příjemné, ale na přecitlivělost teď nebyl čas. Zanedlouho se mu podařilo vyčistit prostor u zadní stěny tím, že brambory z větší části vytlačil dopředu. Kdyby otevřeli dveře, viděli by jen hromadu brambor. Ani stopu po tom, že kopal.

Byl to obyčejný sklep. Vykopali jámu, nahoru položili trámy, udělali střechu a pak střechu zasypali hlínou z jámy. Kdyby se prohrabal zadní stěnou, mohl by vylézt za sklepem a z domu by si vůbec ničeho nevšimli. Musel by hrabat holýma rukama, zato však v úrodné wobišské půdě. Až by vylezl ven, vypadal by spíš jako černoch než jako Indián, ale to mu na srdci příliš neleželo.

Potíž byla v tom, že zadní stěnu netvořila hlína, ale dřevo. Obložili sklep dřevem až úplně dolů. Šikovní lidé. Podlaha sice hliněná byla, jenže to by znamenalo nejdřív podhrabat stěnu a teprve potom si prorazit chodbu vzhůru. Nestihl by to za jedinou noc, ale trvalo by mu to několik dní. A kdykoli by ho při kopání mohli přistihnout. Nebo ho jednoduše vytáhnout ven a zastřelit. Nebo dokonce přivolat Čoktavy, aby dokončili, co začali - zřídili ho, jako by ho umučili Te-kumsa s Prorokem. Možné bylo všechno.

Domů to nebylo ani deset mil. Právě to ho nejvíc rozběsňovalo. Byl tak blízko domova a oni o tom neměli nejmenší tušení, nevěděli, že by mu měli přijít na pomoc. Vzpomněl si na světlici z Vidlice, dívku, která před lety zahlédla, jak uvízli v řece, a poslala jim pomoc. Takového člověka bych teď potřeboval, potřeboval bych světlici, někoho, kdo by mne našel a poslal pomoc.

Ale příliš pravděpodobné to nebylo. V Mírově případě ne. Kdyby byl na jeho místě Alvin, stalo by se klidně i osm zázraků, cokoli, jen aby v pořádku vyvázl. Ale Míra mohl čekat jen to, co vymyslí sám.

Po prvních deseti minutách hrabání si ulomil půlku nehtu. Bolelo to příšerně a on věděl, že krvácí. Kdyby ho teď vytáhli ven, poznali by, že si dělá chodbu. Ale byla to jeho jediná naděje. Proto nehleděl na bolest a hrabal dál, i když musel často dělat přestávky a vyhazovat brambory, které se mu do jámy skutálely.

Brzy si sundal bederní zástěru a začal ji požívat při práci. Rukama hlínu rozrušil, nahrnul ji na zástěru a potom ji v ní vyhodil z jámy. Rýčem by to šlo líp, ale bylo to určitě lepší, než vyhazovat hlínu po hrstech. Kolik měl času - dny? Hodiny?

Kapitola 11

Rudý chlapec

Od Mírova odchodu neuplynula ještě ani hodina. Te-kumsa stál na vrcholku duny a bílý chlapec Alvin vedle něho. A před ním Tenskvatava, Lola-šika. Jeho bratr, chlapec, jenž kdysi oplakával smrt včel. Prý prorok. Prý ten, kdo vyjadřuje vůli země. Ten, v jehož slovech je zbabělost, kapitulace, porážka, zkáza.

„Přísahám zemi v míru," odříkával Prorok, „že nepřijmu bělošské zbraně, bělošské nástroje, bělošský oděv, bělošskou potravu, bělošské nápoje a bělošské sliby. Především si nikdy nevezmu život, který mi předtím nenabídne svou smrt."

Indiáni, kteří ho poslouchali, to neslyšeli poprvé, stejně jako Te-kumsa. Většina těch, kteří přišli k Mizoganskému jezeru s nimi, již Prorokův slib slabosti odmítla. Složili jinou přísahu, přísahu rozhněvané země, přísahu, kterou jim nabídl Te-kumsa. Každý běloch se musí řídit indiánskými zákony, opustit zemi nebo zemřít. Bělošské zbraně se mohou používat, ale pouze na obranu před vraždou nebo krádeží. Žádný rudý muž nesmí mučit ani zabít vězně - muže, ženu ani dítě. A především, smrt žádného Indiána nesmí zůstat nepomstěna.

Te-kumsa věděl, že kdyby na jeho přísahu přistoupili všichni Indiáni v Americe, ještě by mohli bílé lidi porazit. Bělochům se podařilo proniknout tak daleko jen díky tomu, že se Indiáni nedokázali sjednotit pod jedním vůdcem. Běloši se pokaždé spojili s jedním nebo dvěma kmeny, které je provedly neprošlapaným lesem a pomohly jim najít nepřátele. Kdyby Indiáni nezradili -jako hanební Irrokvané nebo polobílí Čerikové - potom by bílí lidé v této zemi

nemohli přežít. Byli by stráveni, ztraceni, jak se to stalo všem ostatním skupinkám, jež ze starého světa připluly.

Když Prorok domluvil, těch, kteří jeho přísahu složili a kteří se s ním chtěli vrátit, bylo jen několik. Te-kumsovi se zdálo, že vypadá smutně. Sklíčeně. Otočil se zády k ostatním, kteří zůstali - válečníkům, kteří půjdou bojovat s bělochy.

„Tito muži jsou tvoji," obrátil se k němu Prorok. „Mrzí mne, že je jich tolik."

„Ano, moji, ale škoda, že je jich tak málo."

„Neboj se, najdeš dost spojenců. Čoktavy, Kríky, Čikasy nebo ničemné Seminoly od Oky-fenoky. Dost, abys shromáždil nejpočetnější armádu Indiánů lačných bělošské krve, jakou kdy tato země nosila."

„Postav se v té bitvě vedle mne," vyzval ho Te-kumsa.

„Budeš vraždit, a proto prohraješ," odvětil Prorok. „Já zvítězím."

„Tím, že zemřeš."

„Když si země řekne o mou smrt, odpovím jí."

„A všichni tvoji lidé s tebou."

Prorok zavrtěl hlavou. „Viděl jsem, co jsem viděl. Lidé, kteří se mnou přísahali, jsou součástí země stejně jako medvěd, bizon, bobr, krocan nebo tetřívek. Všechna tato zvířata se zastavila a počkala na tvůj šíp, nebo ne? Nebo nastavila krk tvému noži. Nebo sklonila hlavu před tvým tomahavkem."

„To jsou zvířata, která mají dávat maso."

„Jsou živá a mají žít, dokud nezemřou. A když umírají, dělají to proto, aby mohli žít jiní."

„Já ne. A *moji* lidé také ne. My nenastavíme krk noži bílého muže."

Prorok vzal Te-kumsu za ramena. Po tváři mu tekly slzy. Přitiskl tvář na Te-kumsův obličej, přenesl své slzy na bratrovu tvář.

„Až bude po všem, přijď za mnou na druhý břeh Mizzipy," požádal Prorok.

„Nedovolím, aby země byla rozdělena," prohlásil Te-kumsa. „Východ bílým lidem nepatří."

„Východ zemře," trval neochvějně na svém Prorok. „Pojď se mnou na západ, kam bílý muž nikdy nepřijde."

Te-kumsa neodpověděl.

Bílý chlapec Alvin vzal Proroka za ruku. „Znamená to, Tenskvatavo, že nikdy nemohu přijít na západ?“

Prorok se rozesmál. „A proč myslíš, že tě posílám s Te-kumsou? Jestli někdo může udělat z bílého chlapce rudého, je to on.“

„Já ho nechci,“ ozval se Te-kumsa.

„Vyber si: buď ho vezmeš s sebou, nebo zemřeš,“ nabídl Prorok.

Potom sešel po svahu duny dolů, kde na něho čekal tucet mužů, jimž z dlaní crčela krev, kterou zpečetili svůj slib. Vydali se po břehu jezera k místu, kde na ně čekaly jejich rodiny. Již zítra budou zpátky v Prorokově Městě. Připraveni nechat se povraždit.

Te-kumsa počkal, až Prorok zmizí za dunou. Potom vykřikl na stovky těch, kteří zůstali: „Kdy bílý muž najde klid?“

„Až odejde!“ zvolali. „Až zemře!“

Te-kumsa se rozesmál a roztáhl ruce. Cítil jejich lásku a důvěru jako sluneční žár za zimního dne. Menší lidé tento žár poznali už před ním, ale cítili jej jako přítěž, neboť nebyli hodni důvěry, jíž se jim dostalo. To pro Te-kumsu neplatilo. Poznal se, a proto věděl, že před sebou nemá úkol, který by nedokázal splnit. Ve vítězství mu mohla zabránit pouze zrada. A Te-kumsa se v srdci vyznal velice dobře. Věděl, jestli se mu dá věřit. Věděl, jestli je lhář. Neznal snad guvernéra Harrisona od samotného začátku? Takový člověk se před ním nemohl skrýt.

Vyrazili o několik minut později. Několik desítek mužů odvedlo děti a ženy na nové místo, kde se usadí jejich kočovná vesnice. Nezůstávali na jednom místě déle než tři dny - trvalá vesnice jako Prorokovo Město byla jako pozvánka někomu, kdo by je chtěl zmasakrovat. Proroka chránilo jediné - početní převaha. V jeho městě dnes žilo na deset tisíc Indiánů, tolik, kolik na jednom místě nikdy předtím nežilo. A zázračné místo to skutečně *bylo,* Te-kumsa to věděl. Kukuřice měla na stvolu šest palic, byla tak silná a tak šťavnatá, že podobnou nikdo nikdy neviděl. Bizoni a jeleni přicházeli do města z okruhu sta mil, až k ohňům, na nichž se připravovala potrava, kde si lehali a čekali na nůž. Když táhly husy, z každého hejna jich několik slétlo na Wobiš a na Vratkou Kánoi a počkalo na

šíp. Ryby plavaly proti proudu až z Hia, aby v Prorokově Městě mohly naskákat do sítí.

To všechno nebude nic platné, pokud běloši přitáhnou děla a zasypou křehké chatrné vigvamy a chýše indiánského města kartáči a šrapnely. Žhavý kov snadno prořízne tenké stěny - smrtící déšť nezastaví pruty a bláto. Pak bude každý Indián v Prorokově Městě své přísahy litovat.

Te-kumsa je vedl lesem. Bílý chlapec běžel hned za ním. Te-kumsa úmyslně zvolil vražedné tempo, dvakrát rychlejší než předtím, když chlapce a jeho bratra vedl k Mizoganskému jezeru. Od Fort Detroitu je dělilo dvě stě mil a Te-kumsa byl rozhodnut tuto vzdálenost urazit za jediný den. To nemohl žádný běloch dokázat - ani bělošský kůň. Míle za pět minut a tak pořád dál, s větrem, jenž mu čeřil chochol jeho vlasů. Tak rychlý běh by člověka zabil už za půl hodiny, ale Indiánům pomáhala země, která jim dodávala sílu. Hlína se mu opírala do chodidel, zvyšovala jeho sílu. Keře se rozevíraly, dělaly cestu, volné místo se objevovalo tam, kde předtím nebylo; Te-kumsa přebíhal potoky a řeky tak rychle, že se chodidly ani nedotkl dna, pouze se potopil tak hluboko, jak potřeboval, aby našel oporu v samotné vodě. Jeho touha dorazit do Fort Detroitu byla tak silná, že na ni země odpovídala tím, že ho krmila a dodávala mu energii. A nejenom Te-kumsovi, ale také každému muži za ním. Každý Indián, jenž v sobě uměl cítit zemi, nacházel stejnou sílu jako jeho vůdce, a krok za krokem se ubíral v jeho šlépějích, jako by lesem procházel po dlouhé úzké cestě jeden velký duch.

Budu toho bílého chlapce muset nést, myslel si Te-kumsa. Ale kroky za ním - neboť běloši vydávají hluk, když běží - mu stačily, udržovaly stejné tempo jako on.

Něco takového přece nebylo možné. Chlapec měl příliš krátké nohy, musel udělat víc kroků, aby urazil stejnou vzdálenost. Přesto nacházel každý Te-kumsův krok tak blízký protějšek, že slyšel každé došlápnutí chlapcových nohou stejně, jako by bylo jeho.

Minutu za minutou, míli za mílí, hodinu za hodinou, chlapec s ním držel krok.

Za zády jim zapadalo slunce, nad levým ramenem. Vyšly hvězdy, ale měsíc se neobjevil, noc zůstala pod stromy tmavá. Přesto

nezpomalili a snadno nacházeli v lese cestu, protože ji nehledali očima ani myslí, samotná země je potmě vedla místy, kde bylo bezpečno. Te-kumsa si několikrát za noc všiml, že chlapec nevydává hluk. Zavolal šavansky na muže, jenž běžel za bílým chlapcem Alvinem, a pokaždé od něho dostal stejnou odpověď: „Běží.“

Pak vyšel měsíc a zalil místa na lesní půdě, kam dosáhl, slabým světlem. Předběhli bouři - půda jim pod nohama zvlhla a pak začala čvachtat; proběhli několika přeháňkami, silným lijákem, opět několika přeháňkami a pak byla půda suchá. Obloha na východě zešedla, zrůžověla, potom zmodrala a vyhouplo se na ni slunce. Začínalo být teplo a slunce stálo již tři dlaně nad obzorem, když zahlédli kouř z topenišť, pak ochable zplihlou vlajku s lilií a nakonec kříž katedrály. Teprve potom zpomalili. Teprve potom porušili dokonalou harmonii svých kroků, uvolnili sepětí mysli se zemí a zastavili se k odpočinku na louce, jež byla tak blízko města, že k nim z katedrály doléhala hra na varhany.

Te-kumsa se zastavil a chlapec se zastavil za ním. Jak dokázal Alvin, bílý chlapec, cestovat celou noc jako Indián? Te-kumsa si před chlapce klekl. Přestože měl Alvin oči otevřené, zdálo se, že nic nevidí. „Alvine,“ promluvil na něho Te-kumsa. Chlapec neodpověděl. „Alvine, ty spíš?“ zeptal se Te-kumsa anglicky.

Kolem se shromáždilo několik bojovníků. Všichni byli po cestě zamlklí a unavení. Vyčerpaní ne, protože země jim cestou doplňovala síly. Jejich tichost vyplývala spíš z úžasu, že byli tak těsně spjati se zemí; bylo známo, že taková cesta je svatá věc, dar země svým nejlepším dětem. Mnoho Indiánů, kteří se na takovou pouť vydali, bylo odmítnuto a nuceno dělat zastávky, spát, odpočívat, jíst a přerušovat cestu kvůli tmě nebo špatnému počasí, protože jejich potřeba pouť vykonat nebyla dost silná nebo byla v rozporu s potřebami samotné země. Te-kumsa však nebyl odmítnut nikdy; a všichni to věděli. Byl to jeden z hlavních důvodů, proč se Te-kumsa těšil stejné úctě jako jeho bratr. Prorok dělal zázraky, ale jeho vidění nikdo jiný neviděl; mohl o nich pouze mluvit. Ale to, co dělal Te-kumsa, jeho bojovníci dělali a cítili s ním.

Nyní však nad bílým chlapcem vrtěli hlavami stejně jako Te-kumsa. Pomáhal Te-kumsa chlapci vlastními silami? Nebo země udělala neslýchanou věc a jen tak dodala sílu bílému chlapci?

„Je bílý jako jeho kůže, nebo je v srdci rudý? „ zeptal se jeden. Promluvil šavansky a neřekl to rychle, ale spíš pomalým posvátným jazykem šamanů. K Te-kumsovu úžasu Alvin na jeho slova zareagoval, přestal se dívat před sebe a pohlédl na muže, který promluvil. „Bílý," zašeptal Alvin. Řekl to anglicky.

„On zná naši řeč? „zeptal se jeden muž.

Zdálo se, že Alvina jeho otázka zmátla. „Te-kumso," promluvil. Zvedl hlavu, aby se podíval, jak vysoko stojí slunce. „Je ráno. Já jsem spal?"

„Nespal," odvětil Te-kumsa šavansky. Vypadalo to, že teď již chlapec všemu nerozumí. „Nespal," zopakoval Te-kumsa anglicky.

„Cítím se, jako bych spal," zvolna pronesl chlapec. „Jenomže stojím."

„Ty nejsi unavený? Nechceš si odpočinout?"

„Unavený? Proč bych měl být unavený?"

Te-kumsa neměl chuť mu to vysvětlovat. Jestli chlapec nevěděl, co udělal, byl to dar země. Nebo to možná nějak souviselo s tím, co o něm říkal Prorok, že by ho Te-kumsa měl naučit, jak být rudý. Jestli se dokázal na každém kroku vyrovnat Šavanovi při takovém běhu, možná se tento chlapec jako jediný z bílých mohl naučit cítit zemi.

Te-kumsa vstal a promluvil k ostatním. „Půjdu do města jen se čtyřmi muži."

„A s chlapcem," dodal jeden. Ostatní se k němu přidali. Všichni věděli, co Prorok Te-kumsovi slíbil - že dokud s ním bude chlapec, nezemře. I kdyby byl v pokušení chlapce někde nechat, nedovolili by mu to.

„A s chlapcem," svolil Te-kumsa.

Detroit nebyl stejná pevnost jako ubohé dřevěné palisády Američanů. Byl z kamene jako katedrála. Obrovské dělo trčelo namířeno k řece, která spojovala Hurónské jezero a jezero svaté Kláry s Kanadským jezerem, a menší dělo mířilo do vnitrozemí, připravené odrážet útočníky, kteří by přišli po souši.

Avšak to, co na ně udělalo největší dojem, nebyla pevnost, ale město. Tucet ulic obestavěných dřevěnými domy, s obchody a krámy, a uprostřed toho všeho tak obrovská katedrála, že kostel pátera Throwera vedle ní vypadal jako hračka. Kněží v černých róbách si ulicemi vykračovali jako havrani. Snědí Francouzi nedávali Indiánům najevo stejné nepřátelství, jaké často projevovali Američané; nebo to tak alespoň působilo. Te-kumsa chápal, že je to tím, že Francouzi do Detroitu nepřišli proto, aby se tady usadili natrvalo. Nedívali se na Indiány jako na soupeře o držení půdy. Všichni zdejší Francouzi se nudili k uzoufání, dokud se nevrátili zpátky do Evropy nebo alespoň do bělochy kolonizovaných území, Quebeku a Ontaria na druhém břehu řeky; samozřejmě s výjimkou lovců kožešin, ale ani pro ně nebyli Indiáni nepřátelé. Lovci Indiány obdivovali, snažili se naučit, jak to dělají, že najdou zvěř tak snadno, když oni se tak natrápili, než zjistili, kam klást oka. Tito bílí lovci kožešin si mysleli, jako ostatně běloši vždycky, že v tom je nějaký indiánský trik a že stačí, aby dost dlouho dávali pozor, jak to Indiáni dělají, a naučí se to také. Nenaučí se to nikdy. Vždyť jak by mohla země přijmout lidi, kteří jsou schopni pozabíjet všechny bobry v jezírku jen pro kožešiny, maso nechat shnít a neponechat jediného bobra, jenž by na svět mohl přivést mladé? Nebylo divu, že medvědi tyto lovce kožešin zabíjeli při každé příležitosti. Země je odmítala.

Až vyženu Američany z území na západ od hor, uvažoval Te-kumsa, vyženu janky z nové Anglie a royalisty z korunních kolonií. A až budou všichni pryč, zaměřím se na Španěly na Floridě a na Francouze v Kanadě. Dnes vás využiju pro svoje účely, ale zítra vyženu i vás. Každá bílá tvář, která v této zemi zůstane, zůstane proto, že je mrtvá. A od toho dne budou bobři umírat jen tehdy, když jim země řekne, že jsou na správném místě a přišel správný čas, aby zemřeli.

Francouzským velitelem v Detroitu byl oficiálně de Maurepas, ale Te-kumsa se mu vyhýbal, jak mohl. Teprve druhý muž, Napoleon Bonaparte, byl ten, s nímž stálo za to mluvit.

„Slyšel jsem, že jsi byl u Mizoganského jezera," začal Napoleon. Mluvil samozřejmě francouzsky, ale Te-kumsa se francouzsky naučil ve stejné době jako anglicky a od téhož člověka. „Posaď se."

Napoleon se s povrchním zájmem podíval na bílého chlapce Alvina, ale neřekl mu nic.

„Byl jsem tam," odpovědět Te-kumsa. „Spolu s bratrem. „

„Jistě. A nějakou armádu jsi tam neviděl?"

„Její zárodek," řekl Te-kumsa. „Zanechal jsem hádek s Tenskvatavou. Vytvořím svou armádu z jiných kmenů."

„Kdy!" zeptal se ostře Napoleon. „Dvakrát, třikrát do roka mi sem chodíš vyprávět, jak budeš mít armádu. Víš, jak dlouho již čekám? Čtyři roky. Čtyři prašivé roky vyhnanství."

„Vím, kolik let," kývl Te-kumsa. „Dočkáte se své bitvy."

„Dřív, než mi zešedivějí vlasy? Prozraď mi to! Budu umírat stářím, až zavelíš k velkému indiánskému povstání? Dobře víš, jak jsem bezmocný. La Fayette a de Maurepas mne odtud nepustí dál než na padesát mil a nedají mi vůbec žádné vojáky. Říkají, že nejdřív musí být armáda. Američané musejí mít nějaký hlavní sbor, s nímž byste mohli bojovat. A jediné, co ty prašivé, nezávislé lumpy sjednotí, jste *vy."*

„Já vím."

„Slíbil jsi mi armádu deseti tisíc Indiánů, Te-kumso. Místo toho pořád slyším o městě deseti tisíc *kvakerů!"*

„To nejsou kvakeři."

„Jestli odmítají válku, vyjde to nastejno." Napoleon změnil hlas. Najednou byl měkký, láskyplný, vemlouvavý. „Já tě potřebuji, Te-kumso, spoléhám na tebe. Nezklam mne."

Te-kumsa se rozesmál. Napoleon už dávno zjistil, že jeho triky sice působí na bělochy, ale na Indiány zdaleka ne tak dobře a na Te-kumsu vůbec. „Vám nejde o mne a mně nejde o vás," řekl Te-kumsa. „Chcete jednu bitvu a vítězství, abyste se mohl jako hrdina vrátit domů do Paříže. Já chci jednu bitvu a vítězství, abych mohl zasít hrůzu do srdcí bělochů a shromáždit pod svým velením ještě větší armádu Indiánů, abych mohl vytáhnout do území na jih odtud a zahnat Angličany zpátky na druhou stranu hor. Jedna bitva, jedno vítězství - proto spolupracujeme. Až bude po všem, já si nikdy nevzpomenu na vás a vy už si nikdy nevzpomenete na mne."

Napoleon měl vztek, ale smál se. „Částečně je to pravda," přiznal. „Nebude mi na tobě záležet, ale vzpomínat na tebe budu. Hodně jsem

se od tebe naučil, Te-kumso. To, že za lásku k veliteli budou muži bojovat lépe než za lásku k zemi a za lásku k zemi lépe než za naději na slávu a za naději na slávu lépe než pro kořist a pro kořist lépe než za plat. Ale nejlepší ze všeho je bojovat za nějakou věc. Velký a vznešený sen. Mne moji muži vždycky milovali. Položili by za mne život. Ale kdyby šlo o věc, nechali by zemřít manželky i děti a mysleli by si, že to za tu cenu stálo.“

„Jak jste se to ode mne mohl naučit?“ zeptal se Te-kumsa. „Tak mluví bratr, ne já.“

„Tvůj bratr? Já myslel, že podle něj není nic, kvůli čemu by stálo za to zemřít.“

„Ne, k umírání přistupuje velice otevřeně. Zabíjení se mu příčí.“

Napoleon se rozesmál a Te-kumsa se rozesmál s ním. „Vlastně máš pravdu. Nejsme žádní přátelé. Ale líbíš se mi. Jedno však nechápu - až zvítězíte a všichni běloši budou pryč, opravdu se chcete vrátit zpátky a nechat všechny kmeny žít tak jako předtím, rozdělené, znesvářené, slabé?“

„Šťastné. Takoví jsme byli předtím. Mnoho kmenů, mnoho jazyků, ale jedna živá zem.“

„Slabí,“ zopakoval Napoleon. „Kdybych já jednou přivedl pod svou vlajku celou *svou* zem, Te-kumso, držel bych ji pohromadě tak dlouho a tak pevně, až by se stala jedním velkým národem, velkým a silným. A jestli se mi to někdy podaří, můžeš na to vzít jed. Vrátíme se a vezmeme vám vaši půdu, stejně jako všechnu ostatní půdu na Zemi. Na to vezměte jed.“

„To proto, že jste špatný, generále Bonaparte. Chcete, aby vás všechno a všichni poslouchali.“

„To není špatné, ty hloupý divochu. Kdyby mne všichni poslouchali, byli by šťastní, žili by v bezpečí a v míru a vůbec poprvé v dějinách by byli svobodní.“

„V bezpečí, pokud by se vám nepostavili. Šťastní, pokud by k vám necítili nenávist. Svobodní, pokud by nechtěli něco, co by se protivilo vaší vůli.“

„Světe div se, filozofující Indián. Jestlipak ti usedlíci s rukama od hlíny na jih odsud vědí, že jsi četl Newtona, Voltaira, Rousseaua a Adama Smitha?“

„Myslím, že nevědí, že dovedu číst v jejich jazyce.“

Napoleon se naklonil nad stůl. „Zničíme je, Te-kumso, ty a já společně. Ale musíš mi přivést armádu.“

„Můj bratr věští, že do konce roku tu armádu budeme mít.“

„Věští?“

„Zatím se všechny jeho věštby naplňují.“

„Říká, že zvítězíme?“

Te-kumsa se zasmál. „Říká, že se proslavíte jako největší evropský generál, který kdy žil. A mne budou znát jako nejslavnějšího Indiána.“

Napoleon si prohrábl vlasy a usmál se, téměř až chlapecky; dokázal v několika okamžicích přejít od vyhrožování k přátelskosti a roztomilosti. „Zdá se, že se odpovědi dovede vyhnout. Slavní mohou být i mrtví.“

„Ale ti, kteří prohrají bitvu, slavní nebývají, ne? Mohou být šlechetní, dokonce i hrdinští. Ale ne slavní.“

„To je pravda, Te-kumso, to je pravda. Ale tvůj bratr je opatrný. Tajemný. Pythický.“

„Taková slova neznám.“

„Ani nemůžeš. Jsi přece divoch.“ Napoleon si nalil víno. „Úplně jsem zapomněl. Víno?“

Te-kumsa zavrtěl hlavou.

„Chlapci asi také ne,“ řekl Napoleon.

„Je mu teprve deset.“

„Ve Francii to znamená, že víno ředíme jedna k jedné vodou. Co s tím bílým chlapcem děláš, Te-kumso? Ty teď bereš do zajetí děti?“

„Tento bílý chlapec je víc, než se může na první pohled zdát,“ odvětil Te-kumsa.

„V bederní zástěrce na to nevypadá. Rozumí francouzsky?“

„Ani slovo. Přišel jsem vás požádat - můžete nám dát pušky?“

„Ne,“ odmítl Napoleon.

„Nemůžeme proti kulkám bojovat šípy,“ namítl Te-kumsa.

„La Fayette nám odmítá povolit, abychom vám pušky vydali. Paříž s ním souhlasí. Nedůvěřují vám. Bojí se, že když vám dáme zbraně, jednou je můžete otočit proti nám.“

„K čemu potom bude, když shromáždím armádu?“

Napoleon se usmál a usrkl vína. „Mluvil jsem s několika irrokvanskými obchodníky.“

„Irrokvané jsou moč nemocných psů,“ prohlásil Te-kumsa. „Už před příchodem bělochů byli krutá, jedovatá zvířata a dnes jsou ještě horší.“

„Zvláštní. Angličané v nich prý našli spřízněné duše. La Fayette je obdivuje. Ale teď je důležité jedno: vyrábějí pušky, ve velkém a levně. Nepatří k nejspolehlivějším, ale používá se do nich přesně tatáž munice. To znamená, že umějí vyrobit kulky, které těsněji zapadají do hlavě, létají přesněji. A přesto je prodávají laciněji.“

„Vy nám je koupíte? „

„Ne. *Vy* si je koupíte.“

„Nemáme peníze.“

„Za kožešiny,“ vysvětlil Napoleon. „Kožešiny z bobrů. Z norků. Jelení a bizoní kůže.“

Te-kumsa zavrtěl hlavou. „Nemůžeme po těchto zvířatech chtít, aby umírala kvůli zbraním.“

„To je ale smůla,“ zalitoval Napoleon. „Já jsem slyšel, že vy Indiáni máte k lovu nadání.“

„Praví Indiáni mají. Irrokvané ne. Používají bělošské stroje už tak dlouho, že jsou pro zemi mrtví stejně jako bílí lidé. Jinak by šli a sami si opatřili kožešiny, o které mají zájem.“

„Mají zájem také o něco jiného. Kromě kožešin.“

„Nemáme nic, co by mohli chtít.“

„Železo.“

„Nemáme železo.“

„Ne. Ale oni vědí, kde je. Na horním toku Mizzipy a kolem Mizoty. U západního konce Hořejšího jezera. Stačí jim váš slib, že necháte na pokoji lodě, které budou vozit železnou rudu do Irrokvy, a horníky, kteří ji budou dobývat ze země.“

„Budoucí mír výměnou za zbraně, které dostaneme teď?“

„Ano,“ potvrdil Napoleon.

„To se nebojí, že obrátím pušky proti *nim?*“

„Žádají od tebe slib, že to neuděláš.“

Te-kumsa o tom chvíli uvažoval. „Vyřiďte jim můj slib, že když nám dají pušky, žádná nebude obrácena proti Irrokvanům. Všichni

moji muži tuto přísahu dodrží. A nikdy nezaútočíme na jejich lodě na vodě ani na jejich horníky, až budou dolovat v zemi.“

„Myslíš to vážně?“ zeptal se Napoleon.

„Když jsem to řekl, myslím to vážně,“ odvětil Te-kumsa.

„Přestože je tolik nenávidíš? „

„Nenávidím je, protože je nenávidí země. Až budou bílí lidé pryč a země bude znovu silná, ne nemocná, horníky může zasypat zemětřesení, lodě se mohou potopit v bouři a z Irrokvanů se buď znovu stanou praví rudí lidé, nebo zemřou. Až budou bílí pryč, země bude přísná ke svým dětem, které zůstanou.“

Brzy poté setkání skončilo. Te-kumsa vstal a potřásl si s generálem rukou. Alvin je oba zaskočil, když k nim přistoupil a také jim podal ruku.

Napoleon si s ním pobaveně potřásl rukou. „Řekni tomu chlapci, že pobývá v nebezpečné společnosti,“ obrátil se na Te-kumsu.

Te-kumsa to přeložil. „Tím myslí *vás?*“ zeptal se.

„Asi ano,“ kývl Te-kumsa.

„Ale vždyť *on* je nejnebezpečnější člověk na světě,“ řekl Alvin.

Napoleon se rozesmál, když mu Te-kumsa chlapcova slova přeložil. „Jak můžu být nebezpečný? Malý muž zastrčený tady uprostřed divočiny, když střed světa je v Evropě. Tam se válčí velké války, a já se jich nemohu účastnit!“

Te-kumsa ani nemusel překládat - chlapec pochopil z Napoleonova hlasu a výrazu. „Je tak nebezpečný proto, že nutí lidi, aby ho milovali, aniž by si to zasloužil.“

Te-kumsa v chlapcových slovech cítil pravdu. Napoleon to s bílými lidmi skutečně dělal a *bylo* to nebezpečné, nebezpečné, špatné a temné. A na pomoc tohoto muže spoléhám? Na to, že bude mým spojencem? Ano, je to tak, protože nemám na vybranou. Te-kumsa nepřeložil, co chlapec řekl, přestože Napoleon to slyšet chtěl. Prozatím francouzský generál působení svého kouzla na chlapce nezkusil. Kdyby věděl, co řekl, možná by to udělal a možná by Alvina ovládl. Te-kumsa si začínal chlapce cenit. Třeba byl příliš silný na to, aby ho Napoleon dokázal očarovat. Nebo by se z něho stal zbožňující otrok jako z de Maurepase. Bylo lepší to nezjišťovat. Bylo lepší chlapce odvést pryč.

Alvin si chtěl ještě prohlédnout katedrálu. Jeden kněz se zatvářil zděšeně, když viděl, jak dovnitř vcházejí lidé v bederních zástěrách, ale druhý ho pokáral a uvítal je v katedrále. Te-kumsovi sochy svatých vždycky připadaly směšné. Všude, kde to šlo, sochy ukazovaly nejstrašlivější způsoby mučení. Běloši dokázali celé dny mluvit o tom, jak je barbarské, že Indiáni mučí zajatce, aby mohli ukázat svou statečnost. Ale čí byly sochy, před nimiž poklekali k modlitbě? Lidí, kteří projevovali statečnost, když byli mučeni. V bílých lidech se nedalo vyznat.

Cestou z města, když už neměli naspěch, se o tom Te-kumsa bavil s Alvinem. Také chlapci alespoň trochu vysvětlil, jak je možné, že v tak krátkém čase doběhli tak daleko. A jak je pozoruhodné, že jim bílý chlapec stačil.

Zdálo se, že Alvin pochopil, jak Indiáni se zemí žijí; přinejmenším se o to snažil. „Myslím, že jsem to cítil. Když jsem běžel. Je to, jako bych v sobě nebyl. Moje myšlenky bloudí jinde. Jako by se mi něco zdálo. A zatímco jsem pryč, něco jiného říká mému tělu, co má dělat. Krmí je, používá je, odvádí je tam, kam chce jít. Tak to cítíte?“

Bylo to něco úplně jiného, než cítil Te-kumsa. Když země vstoupila do *něho,* jako by byl víc živý než jindy; ne pryč z těla, ale naopak, přítomen v něm silněji než kdy jindy. Ale nechtěl to chlapci vysvětlovat. Proto mu odpověděl otázkou. „Říkáš, že to je jako sen. O čem se ti zdálo minulou noc?“

„Zdálo se mi o výjevech, které jsem viděl, když jsem byl v křišťálové věži se Zářícím - s Prorokem.“

„Zářící muž. Vím, že mu tak říkáš - řekl mi proč.“

„Zdálo se mi o těch věcech znovu. Ale bylo to jiné. Něco jsem tentokrát viděl jasněji a něco jsem zapomněl.“

„Zdálo se ti o něčem, co jsi předtím *neviděl?“*

„O *tomto* místě. O sochách v katedrále. A o tom muži, za nímž jsme byli, o generálovi. A pak ještě o něčem podivnějším. O velkém pahorku, téměř kruhovém - ne, měl osm stran. Už si vzpomínám, viděl jsem to, jako by to bylo doopravdy. Pahorek s osmi rovnými, svažujícími se stranami. Uvnitř toho pahorku bylo celé město, spousta maličkých komůrek jako v mraveništi, ale postaveném pro

lidi. Každopádně to bylo větší než pro mravence. A já jsem stál na vrcholu, rozhlížel jsem se po všech těch zvláštních stromech - jejich listy nebyly zelené, ale stříbrné - a hledal jsem bratra. Míru.“

Te-kumsa dlouho neříkal nic. Ale hlavou mu proběhlo mnoho věcí. Ještě žádný běloch to místo neviděl - okolní země byla zatím dost silná, aby jim je nedovolila najít. Přesto se o něm tomuto chlapci zdálo. A sen o Osmiboké mohyle nikdy nepřišel jen tak náhodou. Vždycky něco znamenal. Vždycky znamenal totéž.

„Musíme se tam vypravit,“ promluvil Te-kumsa.

„Kam?“

„K tomu pahorku, o němž se ti zdálo.“

„Takové místo *existuje?*“

„Ještě žádný běloch je neviděl. Kdyby tam stál běloch, bylo by to - nečisté.“ Alvin na to nic neřekl. Co také mohl říct? Te-kumsa těžce polkl. „Ale jestli se ti o něm zdálo, musíš tam jít.“

„Co to je?“

Te-kumsa zavrtěl hlavou. „Místo, o němž se ti zdálo. To je vše. Jestli chceš vědět víc, nech si o něm znovu zdát.“

Byla již skoro noc, když došli do tábora: vigvamy stály, neboť to vypadalo, že v noci bude opět pršet. Ostatní trvali na tom, aby Te-kumsa spal společně s Alvinem, kvůli vlastnímu bezpečí. Ale Te-kumsa to odmítl. Chlapec ho děsil. Země s ním dělala různé věci, aniž by Te-kumsovi naznačila, co se děje.

Jenže když se někdo ve snu uvidí na Osmiboké mohyle, nemá jinou možnost než tam jít. A jelikož Alvin by sám nedokázal najít cestu, musel ho tam Te-kumsa odvést.

Ostatním to nemohl vysvětlovat, a i kdyby mohl, neudělal by to. Kdyby se rozkřiklo, že Te-kumsa odvedl bílého chlapce na staré posvátné místo, mnoho Indiánů by již Te-kumsovi nechtělo naslouchat.

Proto ráno řekl ostatním, že chlapce odvádí s sebou, aby ho učil, jak mu to Prorok uložil. „Setkáme se za pět dní tam, kde se Pikaví vlévá do Hia,“ řekl jim. „Odtamtud půjdeme dál na jih, jednat s Čoktavy a Čikasy.“

Vezmi nás sebou, říkali. Sám nebudeš v bezpečí. Ale Te-kumsa jim na to neodpovídal a oni to brzy vzdali. Vyrazil poklusem a Alvin

se za něho znovu zařadil a srovnal s ním krok. Bylo to téměř stejně daleko jako od Mizoganu do Detroitu. Do soumraku mohli být na okraji Pazourkové země. Te-kumsa tam chtěl přespat a najít vlastní sny, než se odváží bílého chlapce odvést k Osmiboké mohyle.

Kapitola 12

Děla

Míra zaslechl, jak přicházejí, až několik vteřin předtím, než se dveře otevřely a sklepem se rozlilo světlo. Stihl ještě vyhodit hlínu, navléct bederní zástěru na opasek z jelení kůže a vyškrábat se na brambory. Látka byla tak špinavá, že měl pocit, jako by si na sebe oblékal hlínu, ale na vybíravost nebyl čas.

Neztráceli čas obhlídkou vězení, takže si nevšimli jámy, která již sahala dobré dvě stopy za zadní stěnu. Popadli ho v podpaží, vytáhli ho ven a zabouchli za ním dveře do sklepa. Světlo bylo tak náhlé, že ho oslepilo. Nebyl schopen rozeznat, kdo ho drží a kolik jich je. Stejně to nebylo důležité. Místní člověk by ho hned poznal, takže to museli být Harrisonovi lidé. A v okamžiku, kdy to pochopil, si uvědomil také to, že ho nečeká nic dobrého.

„Jako prase," promluvil Harrison. „Fuj. Vypadáš jako rudoch."

„Když mě zavřete do díry v zemi, sotva můžu vyjít ven čistý," odvětil Míra.

„Dopřál jsem ti jednu dlouhou noc, aby sis to mohl rozmyslet," pokračoval Harrison. „Teď přišla chvíle, kdy se musíš rozhodnout. Můžeš pro mne být užitečný dvěma způsoby. Buď zůstaneš naživu a budeš všem vyprávět, jak tvého bratra umučili k smrti - tak, že ani na okamžik nepřestal křičet. Podáš to přesvědčivě a řekneš jim, že u toho byli Te-kumsa a Prorok a namáčeli si ruce do chlapcovy krve. Když se naučíš vyprávět takový příběh, bude stát za to nechat tě naživu."

„Te-kumsa mne zachránil před *vašimi* Čoktavy," prohlásil Míra. „A to je jediný příběh, který budu vyprávět. Pouze se zmíním, že jste *chtěl*, abych vyprávěl něco jiného."

„To jsem si myslel," kývl Harrison. „Faktem je, že i kdybys mi lhal a slíbil, že to budeš vyprávět, jak chci já, nejspíš bych ti stejně neuvěřil. Takže se shodneme na druhé variantě."

Míra věděl, že Harrison má v úmyslu jeho tělo předvést s důkazy mučení. Jako mrtvý neřekne nikomu, kdo ho pořezal a popálil. Co se dá dělat, pomyslel si Míra, uvidíte, že zemřu jako statečný muž.

Ale protože nebyl ten typ, který by smrt uvítal s otevřenou náručí, řekl si, že zkusí ještě trochu přesvědčovat. „Pusťte mne a odvolejte tuto válku, Harrisone, a já budu držet jazyk za zuby. Nechte mne přijít domů, uznejte, že to všechno byl velký omyl, své chlapce odveďte zpátky a Prorokovo Město nechte žít v míru. Neřeknu nic, co by s tím bylo v rozporu. Takovou lež budu vyprávět rád."

Harrison na okamžik zaváhal a Míra začal doufat, že v něm třeba přece jen zůstala špetka dobra, aby se zastavil před hříchem vraždy, než bude dokonán. Potom se Harrison usmál, zavrtěl hlavou a mávl rukou na statného, šeredného lodníka opřeného o stěnu.

„Miky Finku, tenhle zrádcovský bílý chlapec se přidal ke všem hrůzám, které Te-kumsa a jeho banda vrahů dětí a prznitelů manželek páchali. Doufám, že mu přerazíš několik kostí."

Fink tam stál a přemítal. „Myslím, že u toho nadělá spoustu kraválu, guvernére."

„Tak mu vraz roubík." Harrison vytáhl z kapsy vlastního kabátu kapesník. „Tady máš, nacpi mu to do huby a převaz to."

Fink poslechl. Míra se snažil na něho nedívat, snažil se zklidnit hrůzu, která mu napínala břicho a budila pocit, že má měchýř plný k prasknutí. Kapesník mu vyplňoval ústa tak těsně, že se jím dusil. Ovládl se jen díky tomu, že začal pomalu, pravidelně dýchat nosem. Fink mu uvázal svůj červený šátek kolem hlavy tak pevně, že mu tlačil roubík ještě hlouběji do hrdla: opět se musel soustředit ze všech sil, aby dýchal pravidelně a nezačal dávit a zvracet. Kdyby to udělal, určitě by si ten kapesník vdechl až do plic a potom by zemřel.

Byla to hloupá myšlenka, vzhledem k tomu, že Harrison chtěl dosáhnout toho, aby byl mrtvý, stůj co stůj. Zadusit se kapesníkem by možná bylo lepší než bolest, kterou mu chtěl způsobit Fink. Ale Míra měl v sobě příliš silnou jiskru života, než aby se rozhodl takto

zemřít. Bolest nebolest, až bude umírat, bude lapat po dechu, žádné udušení, aby to měl rychle za sebou.

„Indiáni by mu nohy nepolámali," radil Fink. „Obyčejně řežou a pálí."

„Na řezání nemáme čas a tělo můžeš popálit, až bude mrtvé. Jde o to, abychom měli výmluvnou mrtvolu, Miky, ne o to, abychom tomu chlapci působili bolest. Nejsme divoši, nebo alespoň někteří z nás ne."

Miky se uchechtl, pak vymrštil ruku, chytil Míru za rameno a kopnutím mu podrazil nohy. Míra si nikdy v životě nepřipadal tak bezmocný jako v tu chvíli, kdy padal. Fink nebyl o nic vyšší než on ani neměl delší ruce, a Míra znal pár zápasnických chvatů, ale Fink se vůbec nepokusil s ním zápasit. Popadl ho, kopl a Míra se ocitl na podlaze.

„Nepotřebuješ ho nejdřív svázat?" zeptal se Harrison.

Fink místo odpovědi zvedl Mírovu levou nohu tak rychle a tak vysoko, že to Mírou smýklo po podlaze a zadek mu vylétl do vzduchu. Neměl šanci se o něco zapřít, neměl šanci kopnout. Potom si Fink Mírovu nohu prudce a tvrdě narazil na stehno. Kosti v Mírově noze praskly jako suché dříví na podpal. Zařval do roubíku a pak kapesník málem vdechl, jak zalapal po dechu. Nikdy v životě nepoznal takovou bolest. V jednu chvíli mu hlavou bleskla šílená myšlenka: Tak bylo Alvinovi, když mu na nohu spadl mlýnský kámen.

„Tady ne," zastavil ho Harrison. „Vezmi ho zpátky. Udělej to ve sklepě."

„Kolik kostí má mít zlomenejch?" zeptal se Fink.

„Všechny."

Fink chytil Míru za ruku a za nohu a prakticky si ho přehodil přes ramena. Míra se mu navzdory bolesti pokusil zasadit několik ran, ale Fink mu škubl rukou a přerazil mu ji přímo v lokti.

Zbytek cesty přes dvůr byl Míra stěží při vědomí. Slyšel, jak někdo z dálky zavolal: „Koho to tam máš?"

„Chytili jsme rudýho špeha, co se potloukal kolem!" křikl Fink.

Hlas z dálky připadal Mírovi povědomý, ale nedokázal se soustředit natolik, aby si vzpomněl, kdo to je. „Rozškubni ho!" zavolal.

Fink neodpověděl. Nepoložil Míru na zem, aby si otevřel dveře do sklepa, přestože byly nízké a křivé, takže se musely chytit a přizvednout. Fink jednoduše zahákl spodní hranu dveří špičkou boty a trhl nahoru. Otevřely se tak prudce, že praštily do hlíny a hned se odrazily zpátky, aby se zase zavřely, ale to již Fink vcházel do sklepa. Dveře mu narazily do stehna a znovu se otevřely. Míra to zaznamenal jen jako ránu a postrčeni, po němž ho noha a loket rozbolely ještě víc. Proč jsem ještě neomdlel, napadlo ho. Teď je na to vhodná chvíle.

Ale neomdlel teď ani potom. Obě nohy měl přeražené nad i pod kolenem, prsty ohnuté dozadu a vykloubené, ruce rozdrcené, paže zlomené nad a pod loktem - po celou tu dobu zůstal při vědomí, přestože bolest se nakonec jakoby vzdálila, byla to spíš vzpomínka na bolest než bolest jako taková. Když člověk slyší jedno třesknutí činelu, je hlasité: dvě nebo tři třesknutí současně jsou ještě hlasitější. Ale při nějakých dvaceti třesknutích už to hlasitější není, člověk pouze víc ohluchne a neslyší prakticky nic. Tak nějak to připadalo Míroví.

Z dálky se ozval jásot.

Někdo přiběhl. „Guvernér ti vzkazuje, abys to rychle skončil, potřebuje tě."

„Za minutku sem hotovej," odvětil Fink. „Kromě toho popálení."

„Nech si to na později," řekl muž. „Hoď sebou!"

Fink nechal Míru spadnout na podlahu a dupal mu na hruď, až měl všechna žebra polámaná a pozohýbana všemi směry. Potom ho zvedl za ruku a za vlasy a ukousl mu ucho. Míra cítil, jak se trhá, s poslední zoufalou vlnou hněvu. Potom mu Fink prudce zakroutil hlavou. Míra ještě slyšel, jak mu prasklo v krku. Fink ho odhodil na brambory. Překulil se na zadek a sklouzl do díry, kterou vyhrabal. Teprve když ležel obličejem v hlíně, bolest ustala a přišla tma.

Fink nohou zabouchl dveře, zastrčil petlici a zamířil zpátky do domu. Venku bylo jásání hlasitější. Harrisona zastihl, jak vycházel z kanceláře. „Teď se na to vykašli," řekl mu Harrison. „Už nepotřebujeme mrtvolu, abychom je tady nažhavili. Dovezli dělo. Ráno zaútočíme."

Harrison se vyřítil na přední verandu. Miky Fink vyšel za ním. Dělo? Co měla děla společného s tím, jestli potřebovali nebo nepotřebovali mrtvolu? Za koho Mikyho měl, za úkladného vraha? Jedna věc byla zabít Kořalu a něco jiného bylo zabít člověka v poctivém souboji. Ale zabít mladého muže s roubíkem v ústech, to bylo úplně jiné. Když mu ukusoval to ucho, neměl z toho dobrý pocit. Nebyla to žádná trofej z čestného boje. Úplně ho to sebralo. Druhé ucho už mu ani neukousl.

Miky stál vedle Harrisona a díval se, jak koně ostrým tempem táhnou kolem čtyři děla. Věděl; co s nimi Harrison udělá, slyšel ho, jak to plánuje. Dvě tady a dvě tady, aby mohli celé to rudošské město postřelovat z obou stran. Kartáči, které budou trhat a párat těla rudochů, mužů, ale taky žen a dětí.

To není boj pro mě, pomyslel si Miky. Jako s tím chlapíkem ve sklepě. Nic na tom není, je to jako šlapat po malých žábách. Dá se to dělat, ani přemýšlet u toho člověk nemusí. Ale stěží si pak ty mrtvé žáby posbírá, vycpe a pověsí na zeď, to se prostě nedělá.

To není boj pro mě.

Kapitola 13

Osmiboká mohyla

Země kolem Lízavé řeky působila jinak. Alvin si toho nevšiml ihned hlavně proto, že běžel se zkráceným knotem, jak tomu říkal. Celkově si příliš nevšímal. Běh byl jako jeden dlouhý sen. Ale když ho Te-kumsa přivedl do Pazourkové země, sen se změnil. Bez ohledu na to, co mu ukazoval sen, se všude kolem něho zjevovaly jiskřičky temně černého ohně. Nebylo to jako nicota, která stále číhala na okrajích jeho zorného pole. Nebylo to jako temná čerň, která do sebe vtahovala světlo, aby je už nikdy nepustila ven. Ne, tato čerň se leskla, jiskřila.

A když se zastavili a Alvin znovu přišel k sobě, ty černé ohně možná trošičku pohasly, ale zůstaly tam. Alvin bez přemýšlení k jednomu vykročil, k černému plameni v zeleném moři, shýbl se a zvedl ho. Pazourek. Pořádný kus.

„Pazourek na dvacet šípů," poznamenal Te-kumsa.

„Černě září a studeně hoří," řekl Alvin.

Te-kumsa přikývl. „Chceš, aby se z tebe stal rudý chlapec? Tak se mnou dělej hroty šípů."

Alvin se učil rychle. Nepracoval s kamenem poprvé. Když krájel mlýnský kámen, šlo mu o hladké, ploché povrchy. U pazourku nebyla důležitá plocha, ale hrana. První dva hroty se příliš nepovedly, ale potom se mu podařilo kámen zevnitř prohmatat, najít přirozené nerovnoměrnosti a vrásy a kámen podle nich rozštípat. Čtvrtý hrot nemusel už vůbec osekávat. Jednoduše použil prsty a vytáhl hrot rovnou z pazourku.

Te-kumsa nedal ve tváři nic znát. Většina bělochů si myslela, že tento výraz má téměř pořád. Domnívali se, že Indiáni - a Te-kumsa

obzvlášť - nic *necítí,* protože své pohnutí nikomu *neukazovali.* Alvin ho však viděl smát se i plakat a pozoroval u něho všechny ostatní výrazy, které může muž ukázat. Proto věděl, že když Te-kumsa ve tváři neukazuje nic, znamená to, že prožívá mnoho pocitů.

„Často jsem s kamenem pracoval," prohlásil Alvin. Připadal si, jako by se omlouval.

„Pazourek není *kámen,* „ nesouhlasil Te-kumsa. „Oblázky a balvany v řece, to je kámen. Toto je živá skála, skála, v níž je oheň, tvrdá hlína, kterou nám země sama dává. Ne vytržená a zmučená jako bělošské železo." Vzal do ruky Alvinův čtvrtý hrot, ten, jejž z pazourku vymámil pomocí prstů. „Ocel nikdy nevytvoří takto ostrý břit."

„Je to možná nejdokonalejší ostří, jaké jsem kdy viděl," uznal Alvin.

„Žádné stopy po štípání," zhodnotil Te-kumsa. „Žádné kazy. Indián, který by se na tento pazourek podíval, by řekl, že ho tak země vypěstovala."

„Ale vy víte, jak to bylo. Víte, že mám takové nadání."

„*Nadání* křiví zemi," odvětil Te-kumsa. „Tak jako pařez v řece čeří vodu na hladině. Stejné je to se zemí, když nějaký běloch používá své nadání. Ale u tebe ne."

Alvin chvíli přemýšlel, jak si to má vyložit. „Chcete říct, že vidíte, když někdo jiný posílá škvora, vyprošuje nebo čaruje?"

„Je to jako puch, když nemocný člověk uleví vnitřnostem," odpověděl Te-kumsa. „Ale u tebe - to, co děláš ty, je čisté. Jako by to patřilo k zemi. Myslel jsem si, že tě budu učit, jak být Indiánem. A zatím ti země dává šípové hroty darem."

Alvin měl znovu pocit, jako by se měl omluvit. Zdálo se, že Te-kumsu pobuřuje, že Alvin dokáže věci, které on neumí. „Já jsem o to nikoho nežádal," prohlásil. „Jednoduše jsem byl sedmý syn sedmého syna - a třináctédítě dohromady."

„Ta vaše čísla - sedm, třináct - pro vás, bílé lidi, jsou důležitá, ale pro zemi neznamenají nic. Země používá pravá čísla. Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest - to jsou čísla, která najdeš, když se postavíš v lese a rozhlédneš se kolem sebe. Kde je sedmička? Kde je třináctka?"

„Třeba právě proto jsou tak silná,“ namítl Alvin. „Třeba je to tím, že nejsou přirozená.“

„Proč potom země má ráda ty nepřirozené věci, které děláš?“

„Nevím, Te-kumso. Bude mi teprve jedenáct.“

Te-kumsa se rozesmál. „Deset? Jedenáct? Velice slabá čísla.“

Na noc zůstali tam, na hranicích Pazourkové země. Te-kumsa Alvinovi vyprávěl, že je to nejlepší pazourková oblast v celé zemi. Bylo jedno, kolik pazourků si odsud Indiáni odnesli, ze země se stejně vynořily další, ležely tam a čekaly, až je někdo sebere. V minulosti se čas od času stalo, že se některý kmen pokusil přivlastnit si to místo. Přivedli své bojovníky a zabili každého cizího člověka, jenž si pro pazourky přišel. Mysleli si, že tak dosáhnou toho, že oni šípy budou mít a jiné kmeny nebudou mít žádné. Ale nikdy se to nepodařilo, protože jakmile takový kmen v bitvách porazil ostatní a zmocnil se území, pazourky prostě zmizely. Nezůstal ani jediný. Příslušníci toho kmene mohli hledat sebevíc, nenašli nic. Když časem odtáhli a přišel jiný kmen, pazourky se objevily znovu a bylo jich stejně jako dřív.

„Toto místo patří všem. Mezi všemi Indiány je tu mír. Žádné zabíjení, žádné války, žádné spory - jinak kmen nemá pazourky.“

„Kéž by celý svět byl takový,“ zatoužil Alvin.

„Když budeš dost dlouho poslouchat mého bratra, bílý chlapče, začneš si myslet, že takový je. Ne, ne, nic mi nevysvětluj. Nezastávej se ho. On jde svou cestou a já jdu taky svou. Myslím, že jeho cesta bude stát více životů, rudých nebo bílých, než moje.“

V noci měl Alvin znovu sen. Viděl se, jak obchází Osmibokou mohylu, dokud nenašel místo, kde to vypadalo, jako by do strmého svahu stoupala pěšina. Začal šplhat a vylezl až na vrchol. Stříbrolisté stromy se ve větru třásly a oslepovaly ho, jak jimi prozařovalo slunce. Když pak došel k jednomu stromu, našel v něm hnízdo kardinálů. Všechny stromy byly stejné, v každém bylo kardinálí hnízdo.

Jen jeden tvořil výjimku. Byl jiný než ostatní. Byl starší, pokroucený, větve měl spíš do šířky než do výšky. Jako ovocný strom. A listy nebyly stříbrné, ale zlaté, takže nezářily tak ostře, jejich světlo bylo měkké a syté. Na stromě zahlédl kulatý bílý plod a

poznal, že je zralý. Ale když natáhl ruku, aby si plod utrhl a snědl ho, uslyšel smích, škodolibý posměch. Rozhlédl se a spatřil, že se mu smějí všichni lidé, které kdy v životě poznal. S výjimkou jednoho - Vypravěče. Vypravěč tam stál a vyzval ho: „Jez.“ Alvin zvedl ruku, utrhl jediný plod ze stromu, dal si jej ke rtům a zakousl se do něho. Byl šťavnatý i tvrdý a chuť byla sladká, hořká, slaná i kyselá zároveň, tak silná, že ho začalo všechno pálit - ale dobrá, byla to chuť, jakou by si nejraději uchoval věčně.

Právě když se chystal kousnout podruhé, zjistil, že ovoce v ruce nemá a na stromě nevisí nic. „Jedno kousnutí ti prozatím stačí,“ řekl Vypravěč. „Pamatuj si tu chuť.“

„Nikdy na ni nezapomenu,“ odpověděl Alvin.

Všichni se pořád smáli, hlasitěji než kdy dřív, ale Alvin si jich nevšímal. Kousl si a teď chtěl jediné - přivést k tomu stromu svou rodinu a dát jim ochutnat; přivést všechny lidi, které znal, a dokonce i cizince, aby ochutnali. Alvin se domníval, že stačí, aby ochutnali, a pochopí.

„Co pochopí?“ zeptal se Vypravěč. Al si na to nedokázal vzpomenout. „Prostě pochopí,“ řekl. „Všechno pochopí. Všechno, co je dobré.“

„Je to tak,“ souhlasil Vypravěč. „Ten, kdo kousne poprvé, *ví*. „

„A co když kousne podruhé?“

„Ten, kdo kousne podruhé, bude žít věčně,“ dodal Vypravěč. „A to není nic, o co bys měl usilovat, chlapče. Ať tě ani nenapadne pohrávat si s myšlenkou, že bys mohl žít věčně.“

Když se Alvin ráno probudil, chuť ovoce cítil v ústech stále. Musel se hodně přesvědčovat, že to byl jenom sen. Te-kumsa už byl vzhůru. Rozdělal ohýnek a přivolal si z Lízavé řeky dvě ryby. Nyní již byly přes tlamy napíchnuté na pruty. Jednu podal Alvinovi.

Jenže Alvin nechtěl jíst. Kdyby to udělal, chuť ovoce by mu z úst zmizela. Začal by zapomínat, a on si chtěl pamatovat. Samozřejmě věděl, že jednou se bude muset najíst - tělo, které vytrvale odmítá potravu, může citelně zhubnout. Ale dnes, alespoň prozatím, jíst nechtěl.

Přesto si jeden rožeň vzal a díval se, jak se pstruh s prskáním peče. Te-kumsa mu vysvětloval, jak si člověk může přivolat rybu

nebo jiné zvíře, když potřebuje jíst. Požádáš je, aby přišli. Pokud země chce, aby ses najedl, přijdou; nebo přijde nějaké jiné zvíře, to není podstatné. A ty sníš, co ti země dává.

Alvin přemýšlel o rybě, kterou pekl. Copak země nevěděla, že dnes ráno nechce jíst? Nebo mu tuto rybu poslala, aby mu dala najevo, že by ji přece jenom sníst měl?

Ani jedno ani druhé. Právě v okamžiku, kdy byla ryba připravena k jídlu, totiž zaslechli praskot a dupání, které jim napovědělo, že přichází nějaký běloch.

Te-kumsa seděl téměř nehybně, ani nůž nevytáhl. „Jestli země přivádí bělocha *sem*, potom to není můj nepřítel," usoudil Te-kumsa.

O několik vteřin později vyšel na mýtinu běloch. Tam, kde nebyl lysý, měl vlasy bílé. Měl klobouk. Přes rameno mu visel na pohled splasklý vak. Byl neozbrojen. Alvin věděl hned, co v tom vaku má. Náhradní oblečení, pár žvanců jídla a knihu. Třetinu knihy tvořily jednotlivé věty, v nichž různí lidé vyjádřili nejdůležitější událost, kterou v životě viděli na vlastní oči. Přístupu ke zbývajícím dvěma třetinám knihy však zabraňoval kožený řemínek. Tam si Vypravěč zapisoval vlastní příběhy, kterým věřil a které považoval za důležité.

Byl to totiž on, Vypravěč. Alvin nedoufal, že ho v životě ještě někdy spatří. Teď, když se starý přítel znenadání zjevil před ním, Alvin pochopil, proč na Te-kumsovo zavolání připlavaly dvě ryby. „Vypravěči," přivítal ho Alvin. „Doufám, že máte hlad, protože jsem vám upekl rybu."

Vypravěč se usmál. „Rád tě vidím, Alvine, a rád vidím tu rybu."

Alvin mu podal rožeň.

Vypravěč si sedl do trávy, na druhou stranu ohně, než byli Alvin a Te-kumsa. „Srdečné díky, Alvine." Vypravěč vytáhl nůž a zručně si začal rybu krájet na kousky. Pálily ho sice do rtů, ale Vypravěč se jen olizoval a mlaskal. Byl se pstruhem raz dva hotov. Te-kumsa jedl svého a Alvin je při tom oba pozoroval. Te-kumsa ani na okamžik neodtrhl oči od Vypravěče.

„Toto je Vypravěč," představil ho Alvin. „To je ten muž, který mne naučil, jak se uzdravit."

„Neučil jsem tě," opravil ho Vypravěč. „Jen jsem ti naznačil, jak se učit sám. A přesvědčil jsem tě, abys to zkusil." S další větou se

Vypravěč obrátil na Te-kumsu. „Věřil byste tomu, že byl rozhodnut raději umřít, než by své nadání využil k tomu, aby se uzdravil?“

„A toto je Te-kumsa.“

„Myslel jsem si to hned, jak jsem vás uviděl. Víte, jaká jste mezi bílými obyvateli legenda? Jste něco jako Saladin v dobách křížové výpravy - obdivují vás víc než vlastní vůdce, přestože vědí, že jste přísahal bojovat, dokud z Ameriky nevyženete posledního bělocha.“

Te-kumsa na to neřekl nic.

„Viděl jsem snad dva tucty dětí, které pojmenovali podle vás. Většinou to byli chlapci a všechny byly bílé. A slyšel jsem, co se vypráví - jak jste zachránil bílé zajatce před upálením, jak jste přivezl jídlo lidem, které jste předtím vyhnal z domovů, aby nezemřeli hlady. Některým těm historkám dokonce věřím.“

Te-kumsa dojedl rybu a položil rožeň do ohně.

„Cestou sem jsem také zaslechl historku o tom, jak jste zajal dva bělochy ze Sílova Kostelce a jejich roztrhané, zakrvácené šaty jste poslal rodičům. Jak jste je umučili k smrti, abyste ukázali, že chcete všechny bělochy zlikvidovat - muže, ženy, děti. Jak jste řekl, že doba civilizovanosti pominula a teď použijete ryzí teror, abyste bělochy z Ameriky vystrnadil.“

Te-kumsa poprvé od Vypravěčova příchodu promluvil. „A *tomu* jste věřil?“

„Ani ne,“ prohodil Vypravěč. „Ale hlavně proto, že jsem už pravdu znal. Dostal jsem zprávu od jednoho známého děvčete - dnes už je to mladá dáma. Poslala mi dopis.“ Vytáhl z kabátu složený dopis, tři listy papíru pokryté písmem. Podal je Te-kumsovi.

Aniž se na ně podíval, Te-kumsa podal dopis Alvinovi. „Přečti mi to.“

„Ale vy přece umíte číst anglicky,“ namítl Alvin.

„Tady ne.“

Alvin se podíval na dopis, prošel všechny tři strany, a ke svému úžasu zjistil, že jej nedovede přečíst ani on. Všechna písmena vypadala povědomě. Když si je dobře prohlédl, dokázal je dokonce pojmenovat - T-V-Ů-R-C-E-T-Ě-P-O-T-Ř-E-B-U-J-E, tak to začínalo, ale nedávalo mu to žádný smysl, nebyl si ani jist, v jakém

je to jazyce. „Já to taky nemůžu přečíst,“ přiznal a podal papíry zpátky Vypravěči.

Vypravěč si je chvíli prohlížel, potom se rozesmál a zastrčil si je zpátky do kapsy kabátu. „To bude příběh do mé knížky. Místo, kde nikdo neumí číst.“

K Alvinově překvapení se Te-kumsa usmál. „Ani vy?“

„Vím, co tam stojí, protože jsem to už četl,“ pousmál se Vypravěč. „Ale dnes nedovedu rozeznat jediné slovo. Přestože vím, jaké slovo to má být. Kde to vlastně jsme?“

„Jsme v Pazourkové zemi,“ odpověděl Alvin.

„Jsme ve stínu Osmiboké mohyly,“ doplnil Te-kumsa.

„Myslel jsem, že sem žádný běloch nemůže,“ podivil se Vypravěč.

„Já také,“ přitakal Te-kumsa. „Ale teď tu stojí bílý chlapec a bílý muž.“

„Minulou noc se mi o vás zdálo,“ obrátil se Alvin k Vypravěči. „Zdálo se mi, že stojím na vrcholku Osmiboké mohyly a vy jste tam byl se mnou a vysvětloval jste mi různé věci.“

„Na to bych na tvém místě nespoléhal,“ odvětil Vypravěč. „Pochybuji, že bych uměl komukoli vysvětlit něco, co se týká Osmiboké mohyly.“

„Jak jste se sem dostal,“ zeptal se Te-kumsa, „když jste nevěděl, že přicházíte do Pazourkové země?“

„Řekla mi, abych šel proti proudu Musky-ingum a až uvidím po pravé ruce bílý balvan, mám se vydat podle přítoku doleva. Řekla, že najdu Alvina Mlynáře juniora, jak sedí s Te-kumsou u ohně a pečou ryby.“

„Kdo vám to všechno řekl?“ otázal se Alvin.

„Jedna žena. Světlice. Řekla mi, že jsi měl vidění uvnitř křišťálové věže, v němž jsi ji zahlédl, Alvine, není to ani týden. To ona ti z obličeje stáhla plodovou blánu, když ses narodil. Od té doby tě sleduje, jak to světlice dělají. Vstoupila do té věže s tebou a dívala se tvýma očima.“

„Prorok *říkal,* že tam s námi někdo je,“ vzpomněl si Alvin.

„Dívala se i *jeho* okem," přikývl Vypravěč, „a viděla všechny jeho budoucnosti. Prorok zemře. Zítra ráno. Zastřelený puškou tvého otce, Alvine."

„Ne!" vykřikl Alvin.

„Pokud," pokračoval Vypravěč, „pokud Míra nedorazí včas a nepřesvědčí otce, že je naživu, že mu Te-kumsa a Prorok nikdy neublížili a tobě také ne."

„Ale Míra odešel už před několika dny!"

„To je pravda, Alvine. Ale zajali ho lidé guvernéra Harrisona. Harrison ho drží a dnes, možná právě v tomto okamžiku, ho jeden z Harrisonových mužů zabíjí. Láme mu kosti, přeráží mu vaz. Zítra Harrison se svým dělem zaútočí na Prorokovo Město a všechny povraždí. Všechny do jednoho. Bude to tolik krve, že Vratká Kánoe se zbarví šarlatově a voda ve Wobiši bude červená až po Hio."

Te-kumsa vyskočil.

„Musím se vrátit. Musím..."

„Víte, jak jste daleko," mírnil ho Vypravěč. „Víte, kde jsou vaši bojovníci. I kdybyste běžel celou noc a celý den, tak rychle, jak to vy Indiáni dovedete..."

„Zítra v poledne," dořekl Te-kumsa.

„Tou dobou bude již mrtvý," odvětil Vypravěč.

Te-kumsa zmučeně zanaříkal, tak nahlas, že několik ptáků začalo křičet a odletělo z louky pryč.

„Zadržte koně, počkejte ještě chvíli. Kdybychom nemohli nic udělat, nemělo by přece smysl, aby mne za vámi posílala, ne? Copak nechápete, že jednáme podle plánu, který je větší než my všichni dohromady? Proč se stalo, že právě Alvin a Míra byli těmi dvěma chlapci, které Harrisonem najatí Čoktavové unesli? Jak je možné, že vy a já jsme tady, a právě v den, kdy je nás nejvíc třeba?"

„Potřebují nás *tam*, „ naléhal Te-kumsa.

„A já myslím, že ne," namítl Vypravěč. „Myslím, že kdyby nás potřebovali tam, byli bychom tam. Potřebují nás *tady*. „

„Jste jako můj bratr, také byste mne chtěl vtěsnat do jeho plánů!"

„Kéž bych byl jako váš bratr. Váš bratr má vidění a vidí, co se děje. Já dostanu nanejvýš dopis od nějaké světlice. Ale jsem tady a

vy jste tady taky. Kdybychom tu být neměli, tak bychom tu nebyli, ať se vám to líbí nebo ne.“

Alvin neměl rád takové řeči o tom, co by se mělo a nemělo stát. Kdo o tom rozhodoval, co má být a co ne? Jak to Vypravěč myslel - byli snad všichni nějaké loutky na dřívkách? A někdo s nimi pohyboval podle toho, co se podle něho mělo stát? „Jestli je někdo tak obrovský, že všechno řídí, nedal si zrovna moc záležet, když nás dostal do takové šlamastyky,“ poznamenal.

Vypravěč se zeširoka usmál.

„Ty skutečně nemáš náboženství dvakrát v oblibě, chlapče, že?“

„Jen si nemyslím, že nás někdo nutí něco dělat.“

„To jsem také neřekl,“ bránil se Vypravěč. „Říkám jen to, že nikdy není tak zle, abychom se nemohli pokusit něco s tím udělat.“

„Rád si nechám poradit. A co bych podle té světlice měl udělat?“ zeptal se Alvin.

„Řekla, že máš vylézt na horu a uzdravit Míru. Na víc se mne neptej - to je všechno, co řekla. Hora, která by si takové pojmenování zasloužila, v těchto končinách není, a Míra je ve sklepě za domem Kysely Rileyho...“

„Tam to znám,“ vyhrkl Alvin. „Byl jsem tam. Ale neumím - nikdy jsem se nepokusil uzdravit někoho, koho jsem neměl přímo před sebou.“

„Dost řečí,“ prohlásil Te-kumsa. „Osmiboká mohyla tě povolala ve snu, bílý chlapče. Tento muž ti přišel říct, že máš vystoupit na horu. Tím, že vystoupíš na mohylu, všechno začíná. Pokud můžeš.“

„Jsou i věci, které na Osmiboké mohyle končí,“ doplnil Vypravěč.

„Co může běloch o tomto místě vědět?“ zeptal se Te-kumsa.

„Vůbec nic,“ přiznal Vypravěč. „Ale před mnoha lety jsem klečel u lůžka jedné umírající Irrokvanky, která mi řekla, že nejdůležitější věc v jejím životě bylo to, že byla poslední Irrokvan, který kdy stál uvnitř Osmiboké mohyly.“

„Všichni Irrokvané mají bílá srdce,“ řekl Te-kumsa. „Osmiboká mohyla by je už dnes do sebe nevpustila.“

„Ale já jsem bílý,“ ozval se Alvin.

„Zajímavý problém," prohodil Te-kumsa. „Osmiboká mohyla ti sama odpoví. Třeba je odpověď taková, že se nahoru nedostaneš a všichni zemřou. Pojď."

Te-kumsa je vedl po stezce, kterou jim země vyklízela, až došli ke strmému kopci hustě zarostlému stromy a ostružiním. Dál žádná stezka nevedla. „Toto je indiánská stěna," ukázal Te-kumsa. „Tady stoupají Indiáni. Stezka je pryč. Tudy nemůžeš."

„A kudy můžu?" zeptal se Alvin.

„Jak to mám vědět?" odsekl Te-kumsa. „Říká se, že když stoupáš po jiné stěně, najdeš jinou mohylu. Když stoupáš po stavitelské stěně, prý najdeš na mohyle prastaré město, které stále žije. Když šplháš po zvířecí stěně, najdeš zemi, kde je králem obrovský bizon, neobyčejný tvor, jemuž z tlamy trčí rohy a jeho čenich vypadá jako nějaký strašlivý had. Obrovské pumy se zuby dlouhými jako oštěpy se mu chodí klanět a uctívat ho. Kdo ví, jestli je to pravda? Dnes už po těchto stěnách nahoru nikdo nechodí."

„A je taky nějaká bělošská stěna? „ zeptal se Alvin.

„Indiánská, šamanská, stavitelská, zvířecí. Jména čtyř dalších stěn nejsou známa. Třeba některá z nich bude bělošská. Pojď."

Vedl je kolem pahorku dokola. Mohyla se jim tyčila po levé ruce. Žádná stezka se neukazovala. Alvin poznával všechno, co viděl. Jeho sen z minulé noci se vyplnil alespoň v tomto: byl s ním Vypravěč a než na mohylu vystoupil, obešel ji.

Došli k poslední neznámé stěně. Stezka žádná. Alvin se chystal přejít k další.

„To je marné," zarazil ho Te-kumsa. „Obešli jsme všech osm a žádná nás nahoru nepustí. Další už je zase indiánská stěna."

„Já vím," přikývl Alvin. „Ale stezka tu je."

A skutečně, rovná jako šíp. Přímo po hraně, kterou měla indiánská stěna společnou s neznámou stěnou vedle ní.

„Ty vážně *jsi* napůl Indián," podivil se Te-kumsa.

„Běž nahoru," vybídl ho Vypravěč.

„Ve snu jste byl nahoře se mnou," řekl Alvin.

„To je možné," připustil Vypravěč. „Ale skutečnost je taková, že já tu stezku, o níž vy dva mluvíte, nikde nevidím. Ta stěna vypadá úplně stejně jako všechny ostatní. Z čehož usuzuji, že nejsem zván."

„Běž,“ pobízel Alvina Te-kumsa. „Pospěš si.“

„Tak se mnou pojďte vy,“ obrátil se na něho Alvin. „Vy stezku vidíte, ne?“

„Mně se o mohyle nezdálo,“ odvětil Te-kumsa. „A to, co tam uvidíš, bude zpola to, co tam vidí Indián, a zpola nové místo, které není určeno mým očím. Běž, neztrácej další čas. Můj i tvůj bratr zemřou, pokud neuděláš to, kvůli čemu tě sem země přivedla.“

„Mám žízeň.“

„Napij se tam,“ radil Te-kumsa, „jestli ti mohyla vodu nabídne. Když ti nabídne jídlo, najez se.“

Al vkročil na stezku a začal šplhat nahoru. Svah byl strmý, ale byly tam kořeny, jichž se mohl zachytit, a dostatek opor pro nohy. Netrvalo dlouho a stezka dosáhla nejvyššího místa a narovnala se. Zároveň skončil porost.

Alvin se domníval, že mohyla je jediný kopec s osmi svahy. Nyní však viděl, že každý z osmi svahů je samostatná mohyla a dohromady jsou seskupeny tak, že uprostřed vzniká hluboká prohlubeň. Údolí se zdálo nepatřičně veliké, protější mohyly jako by byly až příliš daleko. Neobešli snad s Te-kumsou a Vypravěčem celou mohylu kolem dokola za dopoledne? Osmiboká mohyla byla uvnitř mnohem větší, než se zvenčí zdálo.

Opatrně se pustil travnatým svahem. Byl nerovný, porostlý trsy trav. Tráva byla chladivá, půda vlhká a pevná. Zdálo se, že dolů je to mnohem dál než nahoru. Když konečně došel na dno údolí, ocitl se na kraji louky mezi stromy, které měly stříbrné listy, přesně jako ve snu. Takže sen byl pravdivý, ukázal mu skutečné místo, které by si nedokázal představit.

Jenže jak měl najít Míru a uzdravit ho? Jak vůbec mohyla souvisela s ostatními věcmi? Bylo již odpoledne, obejít mohylu jim trvalo dlouho - Míra mohl již klidně umírat a on neměl ani ponětí, jak by mu mohl pomoci.

Nenapadlo ho nic lepšího, než jít dál. Říkal si, že přejde údolí a prohlédne si některý z ostatních pahorků, ale stala se velice zvláštní věc. Bez ohledu na to, jak dlouho šel, bez ohledu na to, kolik stříbrných stromů nechal za sebou, pahorek, k němuž šel, zůstával stále stejně daleko. Dostal strach - co kdyby tady uvízl navždy jako v

pasti - a raději se rychle vrátil směrem, kterým přišel. Po pouhých několika minutách dorazil k místu, kde jeho stopy sestupovaly se svahu. Když odtamtud odcházel, určitě šel mnohem delší dobu. Několik dalších pokusů ho přesvědčilo, že údolí se táhne do nekonečna všemi směry s výjimkou toho, z něhož přišel. *Tímto* směrem jako by byl stále přímo uprostřed mohyly, bez ohledu na to, jak daleko ušel.

Zkusil hledat strom se zlatými listy, na němž by visel čistě bílý plod, ale nenašel jej a nepřekvapilo ho to. Od snu, jenž se mu minulou noc zdál, stále cítil v ústech jeho chuť. Podruhé mu nebude dopřána, v bdělém stavu ani ve snu, protože kdyby si kousl podruhé, žil by věčně. Nijak zvlášť po tom kousnutí netoužil. Chlapci v jeho věku ještě smrt nedýchala na krk tak tíživě.

Zaslechl vodu. Potok s průzračnou studenou vodou, která rychle skákala po kamenech. Něco takového samozřejmě nebylo možné. Údolí Osmiboké mohyly bylo uzavřené ze všech stran. Jestli tu voda tekla tak prudce, jak bylo možné, že se údolí nezaplnilo po okraj a nevzniklo jezero? Proč z kopce na vnější straně nestékal jediný potok? A odkud by se takový potok vzal? Mohyla byla umělá, vytvořená člověkem, stejně jako všechny ostatní mohyly rozptýlené po krajině, třebaže žádná z nich nebyla tak stará. Z pahorků, které navršili lidé, neprýští prameny. Díval se na tu vodu podezíravě, protože byla tak neuvěřitelná. Ale když na to přijde, nebyla to první neuvěřitelná věc, která ho v životě potkala, a zdaleka nebyla nejneuvěřitelnější.

Te-kumsa mu řekl, aby se napil, pokud mu mohyla nabídne vodu, a tak si klekl a napil se, ponořil do vody obličej a natáhl vodu přímo ústy. Chuť ovoce to nespláchlo. Spíš se zdálo, že je ještě výraznější.

Klekl si na břeh a zadíval se na protější stranu potoka. Voda tam tekla jinak. Vlastně narážela na břeh jako vlny oceánu. Jen na to Alvin pomyslel, všiml si, že *tvar* protějšího břehu vypadá úplně jako mapa východního pobřeží, kterou mu ukazoval Božizbroj. Jasně si to vybavoval. Tady, kde břeh vybíhal, byla Karolína v Korunních koloniích. Tato hluboká zátoka byla Čes-a-pik a tady bylo ústí Potymaku, jenž tvořil hranici mezi Spojenými státy a Korunními koloniemi.

Alvin vstal a přešel na druhou stranu potoka.

Byla tam jen tráva. Neviděl žádné řeky ani města, hranice ani cesty. Ale podle břehu dokázal docela dobře vytušit, kde je kraj kolem Hia a kde asi by se nacházela tato mohyla. Udělal dva kroky a najednou spatřil Te-kumsu a Vypravěče, jak sedí na zemi před ním a dívají se na něho, jako by spadl z měsíce.

„Takže jste nakonec vylezli nahoru taky," promluvil Alvin.

„Vůbec ne," řekl Vypravěč. „Co jsi odešel, nehnuli jsme se odsud."

„Proč ses vrátil dolů?" zeptal se Te-kumsa.

„Ale já přece nejsem dole," namítl Alvin. „Jsem tady v údolí uvnitř mohyly."

„Údolí?" zeptal se nechápavě Te-kumsa.

„My jsme dole pod mohylou," řekl Vypravěč.

V tu chvíli Alvin pochopil. Ne tolik, aby to dokázal vyjádřit slovy, ale dost, aby toho mohl využít, aby mohl využít toho, co mu mohyla dala. Mohl takto kráčet po povrchu země, sto mil jedním krokem, a nacházet lidi, které vidět potřeboval. Lidi, které znal. Míru. Alvin zvedl ruku k čelu na pozdrav mužům, kteří na něho čekali, a udělal malý krok. Zmizeli.

Sílův Kostelec našel docela snadno. První, koho spatřil, byl Božizbroj, jak klečí a modlí se. Alvin mu neřekl nic, protože se bál, že by to Zbroj mohl chápat jako zjevení nebožtíka. Kde asi Zbroj byl? U sebe doma? V tom případě by dům Kysely Rileyho byl zpátky, na východ od města. Otočil se.

Uviděl otce, jak sedí vedle matky. Táta uhlazoval kulky do muškety, které si odlil. A máma mu nanejvýš naléhavě něco šeptala. Byla rozčilená a táta taky. „V tom městě jsou ženy a děti. I kdyby to byla pravda, že Prorok a Te-kumsa zabili naše chlapce, ty ženy a děti to neudělaly. Nebudeš o nic lepší než oni, jestli na ně vztáhneš ruku. Nepustím tě zpátky do domu a nikdy se na tebe nepodívám, jestli jednoho jediného zabiješ. To přísahám, Alvine Mlynáři."

Táta nic neříkal a leštil dál, jen jednou se ozval: „Zabili mi syny."

Alvin se mu pokusil odpovědět, otevřel ústa a chtěl říct: „Já nejsem mrtvý, tati!"

Nešlo to. Nemohl říct ani slovo. A také sem nepřišel proto, aby rodičům ukazoval nějaké zjevení. Musel najít Míru, nebo kulka z tátovy muškety zabije Zářícího muže.

Nebylo to daleko, dokonce ani krok. Stačilo, aby Alvin posunul nohu o palec dopředu a máma s tátou zmizeli. Zahlédl Klida a Davida, jak střílejí z pušek - pravděpodobně na nějaké terče. A Nechtěje s Neplýtvejem, jak něco pěchují - nabíjejí dělo. Zahlédl také jiné lidi, ale protože je neznal nebo ho nezajímali, neviděl je jasně. Konečně uviděl Míru.

Musel být mrtvý. Podle úhlu, v jakém měl hlavu, měl zlomený vaz a také ruce a nohy měl na mnoha místech zpřerážené. Alvin se neodvažoval pohnout, protože by v mžiku překonal míli a Míra by zmizel stejně jako ostatní. Zůstal na místě a poslal do bratrova těla, ležícího před ním na zemi, svou jiskru.

Alvin takovou bolest nikdy v životě nepoznal. Nebyla to Mírova bolest, byla to jeho bolest. Byl to Alvinův smysl pro to, jak by věci měly být, pro to, jak by měly správně vypadat; v Mírově těle nebylo správné nic. Některé části těla umíraly, krev se nahrnula do břicha a vymačkávala z něj život, mozek již nebyl ve spojení s tělem. Byla to nejstrašlivější změť, s jakou se kdy Alvin setkal, všechno bylo špatně, tak špatně, že ho bolelo se na to dívat, byla to tak ostrá bolest, že vykřikl. Ale Míra ho neslyšel. Míra ho nemohl slyšet. Jestli již nebyl mrtvý, jistojistě ho od smrti dělila jen píď.

Alvin se nejdříve vypravil do srdce. Ještě tlouklo, ale v žilách nezůstalo mnoho krve; všechna se ztratila v Mírově hrudi a v břiše. To bylo první, co musel Alvin spravit, dát do pořádku tepny a žíly a vrátit krev tam, kam patřila, do oběhu řečištěm.

Všechno to stálo čas. Všechna zlomená žebra, zničené orgány. Všechny kosti, které musel spojit, aniž by si mohl pomoci alespoň rukou a vrátit různé části na svá místa - některé části byly tak posunuté, že je nemohl zahojit vůbec. Musel počkat, až Míra přijde k sobě natolik, aby mu mohl pomoci.

Proto Alvin prošel Mírův mozek a nervy, které probíhají páteří, všechno zahojil a vrátil tam, kde to mělo být.

Míra se probudil s dlouhým, strašlivým výkřikem. Byl živý a bolest se vrátila, prudší a zřetelnější než kdy dřív. Promiň, Míro.

Nemohu tě zahojit, aniž bych dovolil návrat bolesti. A zahojit tě musím, jinak zahyne příliš mnoho nevinných lidí.

Alvin si ani nevšiml, že mezitím přišla noc. A to měl polovinu práce ještě před sebou.

Kapitola 14

Vratká Kánoe

V Prorokově Městě té noci nespal kromě dětí nikdo. Všichni dospělí cítili, jak je obchází bělošská armáda. Pro indiánský smysl pro zemi byla ochranná a krycí kouzla bělošských oddílů jako trubky a prapory.

Teď, když smrt železem a ohněm byla vzdálena jen několik hodin, ne všichni shledali, že mají dost odvahy, aby svou přísahu dodrželi. Shromáždili rodiny, odešli z Prorokova Města a tiše proklouzli mezi skupinami bílých vojáků, kteří je nezaslechli ani nespatřili. Věděli, že by nedokázali zemřít, aniž by se bránili, a tak odešli, aby žádný Indián nezmařil dokonalost Prorokova odmítnutí boje.

Tenskva-tavu nepřekvapilo, že někteří odešli; překvapilo ho, že jich tolik zůstalo. Skoro všichni. Tolik mu jich věřilo, tolik bylo ochotno dokázat tuto důvěru krví. Děsil se rána; bolest jediné vraždy, k níž došlo v jeho blízkosti, ho na mnoho let proklela temným šumem. Pravda, zabit byl jeho otec, takže bolest byla silnější; ale miloval snad obyvatele Prorokova Města méně, než miloval svého otce?

Přesto se musel temnému šumu ubránit, musel zůstat při smyslech, jinak by jejich smrt vyšla nadarmo. Kdyby se jejich smrtí ničeho nedosáhlo, nenutil by je k ní. Mnohokrát propátral křišťálovou věž, aby se pokusil najít jinou variantu tohoto dne, cestu, jež by vedla k něčemu dobrému. Nejlepší, co se mu podařilo najít, bylo rozdělení země - Indiáni na západ od Mizzipy a běloši na východ. Ale i k tomuto výsledku vedly jen ty nejužší cestičky. Příliš mnoho záleželo na bílých chlapcích, na Tenskva-tavovi a na samotném Bílém vrahovi Harrisonovi. Na všech cestách, v nichž se

Harrison zachoval alespoň trochu soucitně, totiž masakr u Vratké Kánoe nezastavil zkázu Indiánů a zároveň s nimi zkázu země. Na všech těchto cestách se Indiáni vytratili, uzavřeni na kouscích pustiny, až nakonec byla celá země bílá a tedy krutě pokořená, očesaná, vykácená a znásilněná, nucená poskytovat obrovské množství jídla, jež bylo pouhou napodobeninou sklizně, jaká má být, otrávená k životu alchymickými úskoky. V těchto obrazech budoucnosti trpěli i bílí lidé, ale bude trvat mnoho generací, než si uvědomí, co spáchali. Přitom zde - v Prorokově Městě - mohla být v jednom dni - zítra - budoucnost navedena na cestu, jež byla sice nepravděpodobná, ale lepší. Na cestu, na jejímž konci bude země zmrzačená, ale živá; na cestu, která jednoho dne dojde ke křišťálovému městu, jež zachytává sluneční paprsky a mění je na pravdivé obrazy přístupné všem, kteří v něm žijí.

Tenskva-tava doufal, že si tuto zářivou vidinu udrží i přes všechnu zítřejší bolest, a tak stvoří z bolesti, krve a temného šumu vraždy událost, která změní svět.

Ještě než první zachytitelné paprsky světla vylétly nad obzor, Tenskva-tava ucítil, že se blíží ráno. Částečně je cítil v hemžení života na východě. Dokázal je zachytit na větší vzdálenost než kterýkoli jiný Indián. Cítil je také z pohybu mezi bílými, kteří se připravovali zažehnout zápalky na odpálení děl. Čtyři ohně, skryté, a proto prozrazené kouzly a čarami. Čtyři děla, přichystaná postřelovat město od jednoho konce k druhému.

Tenskva-tava procházel městem a tiše si pobrukoval. Lidé ho uslyšeli a probudili děti. Běloši si mysleli, že je zabijí ve spánku, ve vigvamech a chatrčích, anonymně. Jenže oni vyšli do tmy a jistými kroky se vydali na širokou louku shromaždiště. Nebylo tam dost místa, aby se všichni mohli posadit. A tak stáli, rodiny pospolu, otec, matka a děti v kruhu objetí, a čekali, až bílý muž prolije jejich krev.

„Země vaši krev nevsákne," slíbil jim Tenskva-tava. „Odteče do řeky a já ji tam udržím, veškerou mocí všech vašich životů a všech vašich smrtí, a s její pomocí udržím zemi při životě a spoutám bílého muže na území, které již obsadil a začal zabíjet."

Tenskva-tava došel na břeh Vratké Kánoe a díval se, jak se louka zaplňuje jeho lidmi, z nichž mu jich tolik zemře před očima, protože jeho slovům věřili.

„Zůstaňte dnes se mnou, pane Mlynáři," řekl generál Harrison. „Dnes se pomstíme za krev, kterou prolil člen vaší rodiny. Chci, abyste měl čest vypálit první kulku této války."

Miky Fink se díval, jak mlynář s lítýma očima pečlivě pěchuje do hlavně muškety zátku a kulku. Miky znal touhu zabíjet, kterou mu viděl v očích. Když taková zuřivost na člověka přišla, stával se nebezpečným, byl schopen věcí, které normálně nedokázal. Miky byl rád, že mlynář neví, kdy a jak jeho syn zemřel. Guvernér Bill mu samozřejmě neřekl, kdo byl ten mladík, jenže Miky Fink nebyl žádný zobák s mlékem na bradě a poznal to hned. Harrison hrál záludnou hru, ale jedno bylo jisté. Byl schopen čehokoli, aby se vyhoupl výš a dostal pod svou moc víc území a lidí. A Miky Fink věděl, že Harrison si ho bude držet u sebe jen do té doby, dokud mu bude užitečný.

Zvláštní bylo, že Miky Fink o sobě nepřemýšlel jako o vrahovi. Považoval život za soutěž, v níž ti, kteří skončili druzí, umírali, ale to nebylo totéž jako vražda, to byl poctivý boj. Jako když zabil Kořalu - Kořala přece nemusel být tak neopatrný. Mohl si všimnout, že Miky není na břehu s ostatními bidelníky. Mohl být pozorný a ostražitý, a kdyby byl býval, klidně se mohlo stát, že by zemřel Miky Fink, Takže prohrál soutěž - soutěž, o niž on a Miky hráli.

Jenže ten chlapec včera, to nebyl žádný hráč. Vůbec se soutěže neúčastnil. Chtěl jenom jít domů. Miky Fink nikdy nezápasil s mužem, jenž nechtěl bojovat, a nikdy nezabil nikoho, kdo by nebyl odhodlaný zabít ho první, kdyby k tomu dostal šanci. Včera to bylo poprvé, kdy někoho zabil jen proto, že mu to někdo dal za úkol. A nelíbilo se mu to, ani trochu se mu to nelíbilo. Miky viděl, že guvernér Bill si *myslí*, že Kořalu zabil stejně, jen proto, že mu to někdo řekl. Ale to nebyla pravda. A když se dnes Miky podíval na otce toho mladíka a viděl mu v očích tolik hněvu, řekl mu - ale v duchu, aby to nikdo neslyšel - jsem s vámi, souhlasím s vámi, že člověk, který vašeho syna zabil, by měl zemřít.

Potíž byla v tom, že tím člověkem byl on. A upřímně se za to styděl.

A totéž platilo pro Indiány v Prorokově Městě. Co to bylo za soutěž, probudit je kartáčovými střelami, které s hvízdáním prosviští jejich domy a zapálí je, které se jim budou zařezávat do těl, do těl dětí, žen a starců?

Ne, to není boj podle mýho gusta, řekl si Miky Fink.

Na obloze se objevilo první světlo nového dne. Prorokovo Město zatím nebylo nic víc než stíny, ale nadešel čas. Alvin Mlynář namířil mušketou do houštiny domů a vystřelil.

O několik vteřin později mu hromově odpověděla děla. A snad po několika dalších vteřinách vyšlehly ve městě první plameny.

Děla znovu vypálila. Přesto nikdo s křikem nevybíhal z vigvamů. Dokonce ani z těch, které hořely.

Copak si toho nikdo jiný nevšiml? Ještě nepochopili, že všichni Indiáni z Prorokova Města odešli? A jestli odešli, znamenalo to, že o ranním útoku věděli. A jestli o něm věděli, mohli se připravit a ležet teď někde v záloze. Nebo možná všichni utekli nebo...

Mikyho talisman pro štěstí ho skoro pálil, jak se zdál být horký. Věděl, co to znamená. Že je čas jít.

Kdyby zůstal, potkalo by ho něco hodně špatného.

Proto proklouzl kolem rojnice vojáků - nebo spíš těch, kteří se za vojáky vydávali, neboť na výcvik některých těchto nezkušených farmářů nebylo víc času než dva dny. Nikdo si Mikyho Finka nevšímal. Měli oči jen pro hořící vigvamy. Někteří si konečně všimli, že to vypadá, jako by v indiánském městě nikdo nebyl, a znepokojeně se o tom dohadovali. Miky neříkal nic, postupoval podle rojnice dál, k potoku.

Všechna děla stála na vyvýšených místech; ozývala se z větší vzdálenosti. Miky vyšel ze stromů na vymýcené prostranství a rozběhl se k řece. Tam se prudce zarazil a vytřeštil oči. Svítání bylo teprve šedý pruh v dáli, ale jeho oči se nemohly mýlit. Viděl tisíce a tisíce Indiánů, stojících bok po boku na louce. Někteří tiše plakali - zbloudilé šrapnely a kulky z mušket určitě dolétly až sem, protože dvě děla byla na opačné straně města a střílela tímto směrem. Nebyla to léčka. Neměli zbraně. Tito Indiáni se shromáždili, aby zemřeli.

Podél břehu byl snad tucet kánoí. Miky Fink jednu dotlačil na vodu a naskočil do ní. Popluje po proudu, po Wobiši až do Hia. Dnes to nebyla válka, byl to masakr a to nebyl boj podle gusta Mikyho Finka. Téměř každý má něco tak hrozného, že to prostě neudělá.

Ve tmě sklepa Míra neviděl, jestli tam Alvin opravdu je nebo není. Ale slyšel jeho hlas, tichý a naléhavý, pronikal hradbou bolesti. „Snažím se dát tě do pořádku, Míro, ale potřebuju, abys mi pomohl."

Míra nedokázal odpovědět. Řeč nepatřila k činnostem, jichž byl momentálně schopen.

„Spravil jsem ti krk, několik žeber a střeva, která se protrhla," pokračoval Alvin. „A kosti v levé ruce jsi měl téměř na místě, takže jsou v pořádku, cítíš to?"

Byla pravda, že z Mírovy levé ruky žádná bolest nepřicházela. Pohnul jí. Škublo to celým zbytkem těla, ale ruka se mohla hýbat a měla v sobě trochu síly.

„Žebra," pokračoval Alvin. „Trčí ti ven. Musíš je zatlačit zpátky na místo."

Míra na jedno přitlačil. Měl co dělat, aby bolestí neomdlel. „Nemůžu."

„Musíš."

„Tak zařiď, aby to nebolelo."

„Nevím jak, Míro. Musel bych tě znehybnit, jinak to neumím. Musíš to prostě vydržet. Všechno, co vrátíš na místo, ti dám do pořádku a pak už to bolet nebude, ale nejdřív to musíš narovnat, musíš."

„Udělej to ty."

„Nemůžu."

„Natáhni ruku a udělej to, Alvine, na deset let jsi velký, zvládneš to."

„Nemůžu."

„Kdysi jsem ti vyřezal kus kosti, abych ti zachránil život. Já jsem to pro tebe udělal."

„Míro, nemůžu to udělat, protože tam *nejsem.* „

Míra to nedokázal pochopit. Podle toho poznal, že se mu to zdá. Ale jestli to byl sen, proč se mu nezdálo něco, kde by ho všechno tak příšerně nebolelo?

„Zatlač na tu kost, Míro."

Alvin ne a ne zmizet. A tak Míra zatlačil a bolelo ho to. Avšak Alvin uměl dodržet slovo. Nedlouho poté ho místo, kde si kost narovnal, přestalo bolet.

Trvalo to nesnesitelně dlouho. Měl tolik poranění, že se zdálo, jako by bolest neměla konce. Avšak v mezidobí, když mu Alvin hojil místa, kde si předtím dal kosti do pořádku, Míra Alvinovi vysvětlil, co se mu stalo, a Alvin mu řekl, co věděl zase *on*, a Míra pochopil, že tu jde o mnohem víc než o záchranu jednoho mladého muže ve sklepě na zeleninu.

Konečně, konečně to skončilo. Míra tomu ani nemohl uvěřit. Tolik hodin musel snášet takovou bolest, že to byl zvláštní pocit, když ho nikde nic nebolelo.

Zaslechl temné dunění střelby z děl. „Slyšíš to, Alvine?" zeptal se.

Alvin nic neslyšel.

„Začala střelba. Dělo."

„Tak utíkej, Míro. Běž nejrychleji, jak můžeš."

„Jenže já jsem ve sklepě, Alvine. A dveře zavřeli na petlici."

Alvin si ulevil takovými kletbami, že se Míra musel divit, kde je chlapec mohl zaslechnout.

„Alvine, začal jsem tady vzadu prohrabávat díru. Když to s kamenem tak umíš, napadlo mne, jestli bys mi tady nemohl pomoci, abych se mohl rychle prohrabat."

A tak to také udělali. Míra se skulil do jámy a pak jenom zavřel oči a začal hrabat v hlíně nad hlavou. Se včerejším hrabáním, kdy si o hlínu rozdíral prsty do masa, se to nedalo vůbec srovnávat. Hlína sama odpadala, propouštěla ho. Když zvedl ruce, aby hrábl znovu, hlína mu proklouzla pod ramena a *tam* hned ztuhla, takže nemusel vůbec myslet na to, jak ji dostávat z jámy pryč, jednoduše se hromadila pod ním. Kopal a nohama hlínu odstrkoval, takže celým tělem stoupal stejně.

Jako bych plaval hlínou, pomyslel si a rozesmál se, jak mu to připadalo snadné a neobvyklé.

Na čerstvém vzduchu se smát přestal. Byl nahoře, těsně za sklepem. Obloha byla už poměrně světlá, slunce mohlo vyjít každou minutu. Dunění děl utichlo. Znamenalo to, že je po všem, že je pozdě? Třeba jen nechávali hlavně vychladnout. Nebo je stěhovali na jiné místo. Nebo se třeba Indiánům podařilo děl zmocnit...

Ale byla by to vůbec dobrá zpráva? Ať už byli v právu nebo ne, jeho bratři a otec byli na stejné straně jako děla, a kdyby Indiáni v této válce zvítězili, mohl by za to někdo z rodiny zaplatit i životem. Jedna věc byla vědět, že Indiáni jsou v právu a běloši v neprávu, a něco jiného bylo přát si porážku vlastní rodiny, porážku a možná smrt. Musel bitvu zastavit, a proto se rozběhl jako nikdy v životě. Alvinův hlas zmizel, ale Míra teď žádné povzbuzování nepotřeboval. Doslova po cestě pádil.

Cestou potkal dva lidi.

Jedním byla paní Hatchová, která řídila vůz naložený zásobami. Když spatřila Míru, vykřikla - měl na sobě bederní zástěru a špinavý byl tak, že sotva mohl být víc, těžko jí vyčítat, že ho považovala za Indiána, který ji chce skalpovat. Než na ni Míra stačil zavolat jménem, seskočila a dala se na útěk. Mírovi to vyhovovalo. Málem koně od vozu odtrhl, jak prudce si počínal. V dalším okamžiku již koně hnal po cestě, bez sedla, a jen doufal, že kůň neklopýtne a neshodí ho.

Další člověk, kterého cestou potkal, byl Božizbroj. Zbroj klečel uprostřed obecní pastviny, před svým obchodem, a za dunění děl a praskání mušket za řekou se usilovně modlil. Když ho Míra pozdravil, Zbroj k němu zvedl hlavu s výrazem, jako by právě spatřil vzkříšeného Ježíše. „Míro!“ vykřikl. „Zastav, zastav!“

Míra by byl nejraději jel dál, odpověděl, že nemá čas, jenže Zbroj stál znenadání uprostřed cesty a kůň ho nechtěl objet, takže nakonec zastavil. „Míro, jsi anděl nebo jsi živý?“

„Živý, ale ne Harrisonovou zásluhou. Pokusil se mě zabít. Jsem živý a Alvin taky. Všechno to je Harrisonova práce a já to musím zastavit.“

„Ale takhle jet nemůžeš,“ brzdil ho Zbroj. „Počkej, povídám! Nemůžeš se tam ukázat v bederní zástěře a umazaný hlínou od hlavy k patě, někdo si bude myslet, že jsi Indián, a na místě tě zastřelí!“

„Tak vyskoč na koně za mne a cestou mi dej svoje oblečení!“

A tak Míra vytáhl Božizbroje na koně za sebe a rozjeli se k přívozu přes řeku.

Vrátek obsluhovala žena Petra Převozníka. Jediný pohled na Míru jí stačil, aby pochopila všechno, co potřebovala vědět. „Honem,“ volala. „Je to taková hrůza, že voda v řece je rudá.“

Zbroj si na přívozu svlékl kalhoty. Zakrvácený, špinavý Míra zatím strčil hlavu a ramena pod vodu, aby se alespoň trochu umyl. Nevynořil se čistý, ale bělochovi se přinejmenším podobal. Ještě mokrý si oblékl Zbrojovu košili a kalhoty a na to jeho vestu. Zbroj byl menší postavy, takže mu to příliš dobře nepadlo, přesto se Míra vsoukal i do kabátu. „Promiň, že tě nechávám jenom ve spodkách,“ omluvil se mu při tom.

„Klidně bych stál půl dne nahý před všemi dámami v kostele, kdyby to mohlo tento masakr zastavit,“ odvětil Zbroj. Jestli řekl ještě něco víc, Míra to neslyšel, protože již byl na cestě.

Všechno vypadalo jinak, než si to Alvin Mlynář senior představoval. Myslel si, že bude ze své muškety střílet na vřískající divochy, kteří umučili a zabili jeho syny. Jenže se ukázalo, že město je prázdné a všechny Indiány našli shromážděné na Řečnické louce, jako by tam čekali na Prorokovo kázání. Mlynář netušil, že je Indiánů v Prorokově Městě tolik, protože je nikdy neviděl takto na jednom místě. Ale co, byli to Indiáni, ne? A tak střílel z muškety, jako by se nic nedělo, stejně jako ostatní muži, střílel a nabíjel, ani se nedíval, jestli svými výstřely někoho zasáhl. Jak by mohl minout, když stáli tak blízko u sebe? V tu chvíli toužil po krvi, byl opojený vztekem a tím, že může zabíjet. Nevšiml si, že někteří z ostatních mužů jsou čím dál tišší. Střílejí méně často. Jen nabíjel a střílel, nabíjel a střílel a pokaždé postoupil o yard nebo o dva blíž, z lesa na volné prostranství. Teprve když přitáhli dělo, přestal střílet, ustoupil jim a díval se, jak širokými záběry kosí masu Indiánů.

A tehdy si poprvé pořádně uvědomil, co se s Indiány děje, co dělají, co *nedělají*. Nevříkali. Nebránili se. Pouze tam stáli, muži, ženy i děti, a dívali se na bělochy, kteří je zabíjeli. Ani jeden se ke

sprše šrapnelů neotočil zády. Ani jeden rodič se nesnažil chránit dítě před výbuchem. Jenom tam stáli, čekali a umírali.

Kartáčové střely vyrývaly v davu hluboká brázdy; jediné, co mohlo kovový příval zastavit, byla lidská těla. Mlynář viděl, jak padají. Ti, kteří mohli, znovu vstávali, nebo alespoň klekali, nebo zvedali hlavy nad masu mrtvol, aby je další výstřel zasáhl a zabil.

Co to má znamenat, oni chtějí zemřít?

Mlynář se rozhlédl kolem sebe. On a muži, kteří byli s ním, stáli v moři mrtvol - došli již tam, kam zasahoval vnější okraj davu Indiánů. Přímo u nohou mu leželo stočené tělo chlapce, který nebyl starší než Alvin. Oko měl vystřelené kulkou z muškety. Mohla to být moje kulka, pomyslel si Mlynář. Možná jsem tohoto chlapce zabil já.

V přestávkách mezi salvami z děl Mlynář slyšel, jak muži pláčou. Ne Indiáni, ti, kteří ještě žili, schoulení ve stále se zmenšujícím houfu dole u řeky. Ne, ti plačící muži byli jeho sousedé, běloši, kteří stáli vedle něho nebo za rojnicí. Někteří mluvili, úpěnlivě prosili. Dost, říkali. Prosím, dost.

Prosím, dost. Mluvili snad na dělo? Nebo na indiánské muže a ženy, kteří tam pevně stáli a nesnažili se utéct ani nenaříkali strachem? Nebo jejich dětem, které se dívaly do hlavní děl stejně statečně jako jejich rodiče? Nebo mluvili na strašlivou, hryzavou bolest ve svých srdcích, kterou jim působil pohled na to, co udělali, co dělají a co se ještě stane.

Mlynář si všiml, že krev se do trávy na louce nevsakuje. Krev prýštící z ran těch, kteří byli zasaženi jako poslední, se slévala do pramínků, potoků a širokých ploch krve, které po svažité louce stékaly k Vratké Kánoi. Paprsky ranního slunce se za jasného dne sytě rudě třpytily na hladině říčky.

Pak se najednou přímo před jeho očima stalo, že se hladina říčky proměnila v plochu rovnou jako sklo. Paprsky již netančily na vodě, ale odrážely se jako od zrcadla, až ho téměř oslepily. Přesto zahlédl, jak po hladině kráčí osamocený Indián, stejně jako to prý udělal Ježíš, a uprostřed řeky zůstává na hladině stát.

To, co se ozývalo za ním, již nebylo jen kňourání. Byl to křik; vycházel z hrdel stále více mužů. Přestaňte střílet! Přestaňte! Zahoďte pušky! A další mluvili o muži stojícím na vodě.

Rozezněla se polnice. Muži zmlkli. „Je čas je dorazit, chlapi!“ vykřikl Harrison. Seděl na vzpínajícím se hřebci na začátku louky, která sbíhala z kopce kluzkého krví k říčce. Z farmářů s ním nebyl nikdo, ale jeho vojáci v uniformách utvořili rojnici a postupovali, s bajonety nasazenými. Tam, kde předtím stálo deset tisíc Indiánů, byla jen plocha posetá těly a neuspořádaná tisícovka těch, kteří ještě zbývali, shromážděná u vody na úpatí kopce.

A právě v tom okamžiku vyběhl z lesa u paty kopce vysoký mladý muž bílé pleti, bosý, v šatech, jež mu byly malé, s kabátem i vestou rozepnutými odshora dolů, s mokrými, rozcuchanými vlasy a špinavým, mokrým obličejem. Avšak Mlynář ho poznal, poznal ho dřív, než zaslechl jeho hlas.

„Míro!“ vykřikl. „To je můj syn Míra!“

Odhodil mušketu a rozběhl se s kopce, přes pole mrtvých těl vstříc synovi.

„Můj syn Míra! On žije! Ty žiješ!“

Potom uklouzl na krvi nebo možná zakopl o nějaké tělo, každopádně se natáhl a rukama, kterýma plácl do řeky krve, si potřísnil hruď a obličej.

Ze vzdálenosti necelých deseti yardů zaslechl Mírův hlas, jak křičí tak, aby ho všichni muži slyšeli. „Indiánům, kteří mne zajali, zaplatil Harrison. Te-kumsa a Tenskva-tava mne zachránili. Když jsem se předevčírem vracel domů, Harrisonovi vojáci mne zajali a znemožnili mi, abych vám řekl pravdu. Dokonce se mne pokusil zabít.“ Míra mluvil pomalu a zřetelně, takže každé slovo se vzduchem dobře neslo, každé hlásce bylo rozumět. „Věděl to od začátku. Harrison tohle všechno od začátku plánoval. Indiáni jsou nevinní. Zabíjíte nevinné lidi.“

Mlynář vstal z krvavého bojiště a zvedl rudé ruce vysoko nad hlavu. Stékala mu z nich hustá krev. Z hrdla se mu vydral výkřik bolesti a zoufalství. „Co jsem to udělal! Co jsem to udělal!“ Stejný výkřik zopakovala ozvěna desítky, stovky, tří stovek hlasů.

Guvernéra Harrisona na zdivočelém koni měli všichni na očích. Dokonce i jeho vojáci již zahodili zbraně.

„Je to lež!“ zvolal Harrison. „Nikdy jsem toho mladíka neviděl! Někdo na mne přichystal obrovský podvod!“

„To není žádný podvod,“ vykřikl Míra. „Tady mám jeho kapesník - včera mi ho nacpali do úst, aby mne nebylo slyšet, když mi lámali kosti!“

Mlynář jasně viděl kapesník v synově ruce. Velkými, dobře viditelnými písmeny měl v rohu vyšit monogram VJH. Každý muž v armádě jeho kapesníky znal.

Nyní se začali ozývat i někteří z Harrisonových vojáků. „Je to pravda! Toho chlapce jsme k Harrisonovi předevčírem přivedli.“

„Nevěděli jsme, že je to jeden z těch chlapců, co se o nich říkalo, že je zabili Indiáni!“

Nad louku se vznesl vysoký, kvílivý výkřik. Všichni se podívali k říčce, kde na ztuhlé, šarlatové vodě Vratké Kánoe stál jednooký Prorok.

„Pojďte ke mně, moji lidé!“

Indiáni, kteří přežili, se pomalu, klidně vydali k řece. Přešli přes ni a shromáždili se na druhém břehu.

„Všichni moji lidé, pojďte!“

Mrtvoly se šustivě pohnuly. Bílí muži, kteří stáli mezi nimi, vyjekli hrůzou. Ale mrtví se nechystali odejít - pouze zranění, kteří ještě dýchali, se zvedli a začali klopýtavě odcházet. Někteří se snažili nést děti, malé i větší - neměli dost síly.

Mlynář viděl a cítil krev na vlastních rukou. Něco mu říkalo, že musí něco udělat. Proto vykročil k vrávorající ženě, o niž se opíral manžel, aby neupadl. Chtěl jí z náručí vzít dítě a nést jí je. Ale když přišel blíž, podívala se mu do obličeje a on v jejích očích uviděl svůj odraz -vlastní divokou, bílou tvář postříkanou krví, ruce, z nichž kapala krev. Odraz byl jen maličký, ale on jej viděl stejně jasně, jako by mu někdo před obličejem podržel zrcadlo. Nedokázal se jejího dítěte dotknout, takovýma rukama ne.

Několik jiných bělochů na kopci se také pokusilo pomoci, ale zřejmě spatřili něco podobného jako Mlynář, protože couvli, jako by se spálili.

Snad tisícovka zraněných vstala a snažila se dojít k říčce. Mnozí se zhroutili k zemi a zemřeli dřív, než tam došli. Ti, kteří se dostali až k vodě, přešli, doklopýtali nebo se přeplazili na druhou stranu; Indiáni z protějšího břehu jim pomáhali.

Mlynář si povšiml zvláštní věci. Všichni zranění Indiáni i všichni nezranění přešli po této louce a přešli po krvavé řece, přesto na rukou a na nohou neměli ani skvrnku krve.

„Všichni moji lidé, všichni, kteří jste zemřeli - země vás vyzývá, abyste šli domů!“

Všude kolem nich byla louka poseta těly - většinou těch, kteří tam ještě před hodinou stáli jako živé rodiny. Nyní, na Prorokův pokyn, jako by se tato těla zachvěla a rozpadla; sesula se do sebe a ponořila se do trávy louky. Mohlo to trvat snad minutu a byla pryč, na jejich místě vyrašila svěží, zelená tráva. Poslední krev skákavě stekla ze svahu jako kapky vody na rozpálené plotně a splynula se zářivě rudou říčkou.

„Pojď ke mně, příteli Míro,“ pronesl tiše Prorok a natáhl ruku k mladíkovi.

Míra se otočil k otci zády a sešel po travnatém svahu k vodě.

„Přistup ke mně,“ vyzval ho Prorok.

„Nemohu přejít po krvi tvých lidí,“ namítl.

„Prolili krev, která tě pozvedne. Pojď ke mně nebo přijmi stejnou kletbu, jaká dopadne na každého bílého muže na louce.“

„Já myslím, že zůstanu tady,“ odvětil Míra. „Kdybych byl na jejich místě, nejspíš bych neudělal nic jiného, než co udělali oni. Jestli jsou vinni, jsem vinen i já.“

Prorok přikývl.

Každý běloch ucítil na rukou cosi teplého, vlhkého a lepkavého. Někteří vykřikli, když se podívali. Od loktů po prsty na rukou z nich crčela krev. Někteří se snažili utřít si ji do košile. Někteří hledali krvácející ránu, ale žádnou nenašli. Jen krvavé ruce.

„Chcete mít ruce čisté, nepotřísněné krví mého lidu?“ zeptal se Prorok. Již nekřičel, přesto ho všichni slyšeli, každé slovo. Ano, ano, chtěli mít ruce čisté.

„Tak běžte domů a vyprávějte o tom, co se stalo, svým ženám, dětem, sousedům a přátelům. Řekněte jim všechno. Nic nevynechejte. Neříkejte, že vás někdo oklamal - když jste stříleli na lidi, kteří neměli žádné zbraně, všichni jste věděli, že to, co děláte, je vražda. Není důležité, jestli jste si mysleli, že se někteří z nás mohli dopustit nějakého zločinu. Když jste stříleli na batolata v náručí

matek, na malé děti, starce a ženy, vraždili jste nás proto, že jsme rudí. Proto vyprávějte, jak to skutečně bylo, a když budete mluvit pravdu, budete mít ruce čisté.“

Na louce v tu chvíli nebyl jediný muž, jenž by neplakal, nechvěl se nebo neomdléval hanbou. Vyprávět o tom, co dnes udělali, svým ženám a dětem, rodičům, bratrům a sestrám jim připadalo nesnesitelné. Ale kdyby to neudělali, tyto krvavé ruce by to řekly za ně. Takové pomyšlení nedokázali snést.

Ale Prorok ještě neskončil. „Když k vám přijde cizinec a vy mu nevypovíte od začátku do konce, co se stalo, než půjdete spát, krev se vám na ruce vrátí a zůstane na nich, dokud mu to neřeknete. A tak to bude až do konce vašeho života - každý člověk, s nímž se setkáte, si bude muset z vašich rtů poslechnout pravdivý příběh, jinak se vám ruce znovu ušpiní. A jestli z jakéhokoli důvodu někdy zabijete dalšího člověka, poteče vám z rukou a z obličeje krev navždy, dokonce i v hrobě.“

Přikyvovali, souhlasili. Bylo to spravedlivé, nic než spravedlivé. Už nemohli vrátit život těm, které zabili, ale mohli se postarat o to, aby se o jejich zabití nevyprávěly žádné lži. Nikdo nebude moci říct, že Vratká Kánoe byla vítězství nebo dokonce bitva. Byl to masakr, masakr spáchaný bílými lidmi, při němž ani jeden Indián nezvedl ruku, aby se bránil nebo se dopustil násilí. Žádné výmluvy, žádné zlehčování, všechno by vyšlo najevo.

Zbývala jediná věc - vina muže na vzpínajícím se hřebci.

„Bílý vrahu Harrisone!“ zvolal Prorok. „Pojď ke mně!“

Harrison zavrtěl hlavou a pokusil se obrátit koně; otěže mu vyklouzly ze zakrvácených rukou a kůň se rychlým krokem vydal z kopce k Prorokovi. Všichni bílí muži ho mlčky pozorovali. Nenáviděli ho za to, že jim lhal, vyprovokoval je, našel v jejich srdcích vraždu a dohnal je k ní. Kůň ho dovezl až ke břehu. Harrison se díval na jednookého Indiána, jenž kdysi sedával pod jeho stolem a škemral o kapky whisky z jeho poháru.

„Tvoje prokletí je stejné,“ pravil Prorok, „až na to, že příběh, který budeš vyprávět, bude mnohem delší a odpornější. A nebudeš čekat, až přijdou cizinci, abys začal vyprávět - každý den svého života budeš muset najít někoho, kdo z tvých rtů příběh ještě

neslyšel, a řekneš mu ho - každý den! - jinak ti z rukou bude kapat krev. A jestli se rozhodneš, že se raději schováš a budeš žít s rukama potřísněnýma krví, než bys hledal nové lidi, kterým bys mohl vyprávět, pocítíš bolest ran mých lidí, každý den přibude jedna nová rána, dokud znovu nezačneš vyprávět, jednou za každý den, který jsi vynechal. A nepokoušej se zabít - nedokážeš to. Budeš se potulovat z jednoho konce bělošského území na druhý. Když lidé uvidí, jak přicházíš, budou se schovávat, budou se děsit tvého hlasu; budeš je prosit, aby zůstali stát a vyslechli tě. Dokonce zapomenou, jak ses kdysi jmenoval, a budou ti říkat jménem, které sis vysloužil dnes. Vratká Kánoe. To je tvé nové jméno, Bílý vrahu Harrisone. Tvoje pravé jméno, dokud nezemřeš přirozenou smrtí jako starý, stařičký muž.“

Harrison se sklonil k hřívě koně a rozplakal se do krvavých dlaní. Ale ty slzy byly slzy vzteku, ne žalu nebo hanby. Slzy vzteku, že se mu všechny plány zhatily. Zabil by Proroka i teď, kdyby mohl. Byl odhodlán pátrat široko daleko po nějaké čarodějnici nebo čaroději, jenž by tuto kletbu dokázal zlomit. Nedokázal strpět, že by nad ním tento mizerný jednooký rudoch zvítězil.

Ze břehu promluvil na Proroka Míra: „Kam půjdeš teď, Tenskva-tavo?“

„Na západ,“ odpověděl Tenskva-tava. „Moji lidé, všichni, kteří mi ještě věří, odejdou se mnou na západ od Mizzipy. Až budete vyprávět, řekněte bílým lidem toto -že na západ od Mizzipy je indiánská země. Nechoďte tam. Země nesnese dotek nohy bílého muže. Vydechujete smrt; váš dotek je jedovatý; vaše slova jsou lži; živá země vás odmítne.“

Otočil se zády, došel k Indiánům, kteří na něho čekali na druhém břehu a pomohl zraněnému dítěti vyjít po protějším svahu mezi stromy. Za ním se voda Vratké Kánoe znovu rozproudila.

Mlynář sešel s kopce k místu, kde na břehu říčky stál jeho syn. „Míro,“ vydechl. „Míro, Míro.“

Míra se otočil a natáhl k otci ruce, aby ho objal. „Alvin je naživu, otče, je daleko na východ od nás. Je s Te-kumsou a...“

Ale Mlynář ho utišil a chytil ho za ruce. Kapala z nich krev stejně jako z Mlynářových. Mlynář zavrtěl hlavou. „Je to moje vina," řekl. „Je to všechno moje vina."

„Všechno ne, otče," odvětil Míra. „Viny je dost, aby každý měl svůj díl."

„Ale ty ne, synu. To na tvých rukou je *moje* hanba."

„Třeba ji nebudeš tolik cítit, když na ni budeme dva." Míra vzal otce za ramena a přitiskl ho k sobě. „Viděli jsme to nejhorší, čeho jsou lidé schopni, táto, a byli jsme tím nejhorším, čím mohou lidé být. Ale to neznamená, že jednou neuvidíme to nejlepší. A jestli po tomto dni už nikdy nebudeme moci být dokonalí, přesto ještě můžeme být docela dobří, ne?"

Možná, pomyslel si Mlynář. Ale pochyboval o tom. Nebo možná pochyboval, že tomu někdy uvěří, i kdyby to byla pravda. Již nikdy se mu nelíbilo, co našel ve svém srdci, když se do něho podíval.

Počkali u řeky na ostatní Mlynářovy syny. Přišli se zakrvácenýma rukama - David, Klid, Neplýtvej a Nechtěj. David držel ruce před sebou a plakal. „Škoda, že jsem nezemřel se Sílou ve Vidlici!"

„Ne, tak nemluv," napomenul ho Klid.

„Byl bych mrtvý, ale byl bych čistý."

Dvojčata neříkala nic, pouze se držela za studené, kluzké ruce. „Musíme jít domů," promluvil Míra.

„Ne," zavrtěl hlavou Mlynář.

„Budou si dělat starosti," připomněl Míra. „Máma, děvčata, Kalvík."

Mlynář si vzpomněl na své rozloučení s Vírou, „Řekla mi, že když - když..."

„Vím, jak máma mluví, ale taky vím, že vaše děti potřebují tátu, takže tě venku nenechá."

„Musím jí to říct. Co jsme udělali."

„Ano, a taky děvčatům a Kalvíkovi. Každý jim to musíme říct a Klid s Davidem to musí říct taky svým manželkám. Bude lepší udělat to teď, očistit si ruce a žít dál. Všichni najednou, všichni společně. A já vám také budu muset vyprávět o sobě a o Alvinovi. Až dopovíme tento příběh, já řeknu svůj, souhlasíte? Zůstanete a poslechnete si ho?"

Zbroj se s nimi setkal u Wobiše. Přívoz byl u protějšího břehu, teprve z něj vystupovali, a všechny čluny, které použili k přeplutí minulou noc, si rozebrali jiní muži. Proto stáli a Čekali.

Míra si svlékl zakrvácený kabát a kalhoty, ale Zbroj si to na sebe vzít nechtěl. Zbroj nikoho neobviňoval, ale z ostatních se na švagra nikdo ani nepodíval. Zatímco se přívoz pomalu vracel přes řeku, Míra ho odvedl stranou a řekl mu o kletbě. Zbroj si to poslechl a potom přistoupil k Mlynářovi, jenž k němu byl otočen zády a díval se na druhý břeh.

„Otče," promluvil Božizbroj.

„Měl jsi pravdu, Zbroji," promluvil Mlynář, ale ani teď se na něho nepodíval. Zvedl ruce. „Tady je důkaz, že jsi měl pravdu."

„Míra říká, že si to vyprávění musím poslechnout od každého z vás," obrátil se Zbroj, aby je oslovil všechny. „Ale pak už se o tom před vámi nikdy nezmíním. Jsem stále váš syn a bratr, pokud mne přijmete. Moje manželka je vaše dcera a sestra a vy jste jediná rodina, kterou v těchto končinách mám."

„K tvé hanbě," zašeptal David.

„Netrestejte mne za to, že moje ruce jsou čisté," prosil Zbroj.

Klid mu podal zakrvácenou ruku. Zbroj ji bez váhání přijal, pevně jí potřásl a pak ji pustil.

„Podívej na to," upozornil Klid. „Když se nás dotkneš, chytne se to i tebe."

Místo odpovědi Zbroj podal stejnou krvavou ruku Mlynářovi. Mlynář ji po chvíli uchopil. Třásli si rukama, dokud nepřirazil přívoz. Potom se vydali do svých domovů.

Kapitola 15

Muž dvou duší

Když se Vypravěč ráno probudil, ihned poznal, že se něco stalo. Te-kumsa seděl v trávě, tvář obrácenou k západu, kolébal se sem a tam a zhluboka dýchal, jako by překonával tupou, tíživou bolest. Byl snad nemocný?

Ne. Alvin neuspěl. Masakr začal. Původ Te-kumsovy bolesti nebyl v jeho těle. Někde daleko umírali jeho lidé a to, co cítil, nebyl žal ani lítost, ale bolest jejich smrtí. Když Indián vnímavý jako Te-kumsa cítil smrt na takovou dálku, znamenalo to, že mnoho, velice mnoho duší opustilo tento svět.

Jako již mnohokrát předtím se Vypravěč obrátil na Boha několika slovy, z nichž vždycky vyplynula otázka: Proč nás vystavuješ takovému soužení, když to nakonec stejně přijde vniveč? Vypravěčovi ta marnost připadala nesnesitelná. Te-kumsa s Alvinem se hnali napříč zemí, jak uměli, Vypravěč to stihl v nejkratším čase, jehož je běloch schopen, Alvin se vypravil do Osmiboké mohyly -a k čemu to všechno bylo? Zachránilo to někomu život? Umíralo tolik lidí, že to Te-kumsa cítil až od Wobiše.

A jako obvykle, když byl Vypravěč hotov s otázkami, Bůh s odpověďmi nijak nespěchal.

Vypravěč nechtěl Te-kumsu rušit. Nebo spíš vytušil, že Te-kumsa si v tuto chvíli nepřeje zapříst rozhovor s bělochem. Přesto cítil, jak se v něm tvoří vidění. Ne takové, jaké se údajně zjevuje prorokům, nebylo to vidění vnitřního zraku. Vypravěči se vidění zjevovala jako slova. Dokud mu to neřekla vlastní slova, nevěděl, co je obsahem těchto vidění. A stejně věděl, že není opravdovým prorokem; jeho vidění neměla takovou sílu, aby změnila svět, byla jen něčím, co svět

zaznamenává, co mu *rozumí*. V tuto chvíli však nepřemýšlel o tom, zda jeho vidění mají nebo nemají nějakou cenu. Vidění se dostavilo a on byl povinen je zaznamenat. Ale protože psát slova mu na tomto místě umožněno nebylo, zapsat si je nemohl. Co jiného mu zbývalo, než říkat slova nahlas?

A tak Vypravěč začal mluvit a zároveň skládat slova do dvojverší, protože tak by se vidění měla vyjadřovat - poezií. Zpočátku byl obsah zmatený a Vypravěč se nemohl rozhodnout, jestli strašlivé, oslepivé světlo, které lavinu slov doprovází, patří Bohu nebo Satanovi. Věděl jen tolik, že ať je to kdokoli, ať to byl kdokoli, kdo zavinil taková jatka, vrchovatě si zasloužil Vypravěčův hněv, proto mu nic nebránilo dát mu jazykem co proto.

Nakonec Vypravěč tato slova vychrlil proudem tak intenzivním, že prakticky nedýchal, každopádně do rytmu svého projevu nezařadil žádnou znatelnou pomlku. S dalšími a dalšími verši, jež z něj byly vymačkávány a vrhány proti tvrdé hradbě okolního vzduchu, byl jeho hlas čím dál hlasitější, jako by vyzýval Boha, aby si ho poslechl a nechal se pobouřit jeho hněvem:

Když řekl jsem ne, slunce stálo
na nebi, jen se zachvívalo
Měsíc tam dole v oblacích
bledl jak lepra, jako sníh
A na zemi, kdo se člověk zval
Pocítil stesk, smutek, bídu, žal
Bůh střežil mou pouť, slunce hřálo mi chřípí
Zde luk je mé mysli, mých myšlenek šípy
Má tětiva s horečným spěchem se pnoucí
Mé šípy, co lesknou se ve zlatém toulci
Můj otec, mí bratři - přede mnou jdou
A nebe dští obětí krvavou...

„Dost!“

Byl to Te-kumsa. Vypravěč čekal s otevřenými ústy a s ním čekala další slova a další muka, až budou moci ven. Jenže Te-kumsu nešlo neposlechnout.

„Je konec," pronesl Te-kumsa.

„Všichni jsou mrtví?" zašeptal Vypravěč.

„Život na takovou dálku necítím," řekl Te-kumsa. „Cítím smrt - svět je roztržený jako staré sukno, nedá se již nikdy spravit." Zoufalství vzápětí vystřídala nenávist. „Ale dá se vyčistit."

„Kdybych tomu mohl zabránit, Te-kumso..."

„Ano, vy jste dobrý člověk, Vypravěči. Je vás takových víc. I Božizbroj Tkadlec je takový. A kdyby všichni bílí lidé přišli jako vy, poznat tuto zem, neválčili bychom spolu."

„*My* dva spolu neválčíme, Te-kumso."

„Můžete změnit barvu své kůže? Můžu já změnit svou?"

„Důležitá není naše kůže, ale naše srdce..."

„Když budeme stát se všemi Indiány na jedné straně bojiště a všichni běloši budou stát na druhé, na kterou stranu se postavíte vy?"

„Doprostřed, a budu prosit obě strany, aby..."

„Vy se postavíte ke svým lidem a já se postavím ke svým."

Jak se s ním mohl Vypravěč hádat? Možná by v sobě našel dost odvahy, aby takovou volbu odmítl. A možná ne. „Modlím se k Bohu, aby taková situace nikdy nenastala."

„Již se stalo, Vypravěči." Te-kumsa pokýval hlavou. „Po dnešním díle pro mne nebude těžké konečně shromáždit armádu Indiánů."

Vypravěči ta slova utekla dřív, než je stačil zastavit: „Strašlivé dílo jste si zvolil, když mu svou smrtí napomáhá tolik dobrých lidí!"

Te-kumsa odpověděl tím, že zařval, znenadání se na Vypravěče vrhl a srazil ho tak, že se natáhl na záda do trávy. Pravou rukou držel Vypravěče za vlasy, levou mu tiskl hrdlo.

„Všichni bílí lidé zemřou, všichni, kteří neprchnou za moře!"

Zabít však nechtěl. Přestože byl Te-kumsa vzteky bez sebe, nestiskl tak tvrdě, aby Vypravěče uškrtil. Po chvíli se Indián odtáhl, skutálel se z něho a zabořil obličej do trávy, ruce a nohy roztažené, aby se dotýkal země co největší částí těla.

„Omlouvám se," zašeptal Vypravěč. „Neměl jsem to říkat."

„Lola-šiko!" vykřikl Te-kumsa. „Nestál jsem o to, abych měl pravdu, bratře!"

„Je naživu?" zeptal se Vypravěč.

„Nevím," odvětil Te-kumsa. Otočil hlavu, aby mohl tvář zabořit do trávy; očima se však do Vypravěče zavrtával, jako by ho chtěl zabít pohledem. „Vypravěči, ta slova, která jste pronášel, co znamenala? Co jste viděl?"

„Nic jsem neviděl," přiznal Vypravěč. Pak promluvil znovu a teprve když to ze sebe dostal, pochopil pravdu: „To, o čem jsem mluvil, bylo Alvinovo vidění. *On* to viděl. Vpředu pochodují bratři a otec. Z nebe prší lidská krev. Jeho vidění, moje báseň."

„A kde vlastně je ten chlapec?" zeptal se Te-kumsa. „Celou noc byl na mohyle, ale kde je teď?" Náhle se postavil a otočil se čelem ke středu Osmiboké mohyly. „Nikdo tam nezůstává celou noc. Slunce vychází, a on ještě není zpátky." Prudce se otočil k Vypravěči. „Nemůže sestoupit."

„Jak to myslíte? „

„Potřebuje mne," prohlásil Te-kumsa. „Cítím to. Má v sobě strašlivou ránu. Veškerá jeho síla krvácí do země."

„Co je na tom kopci? Co ho poranilo? „

„Kdo ví, co najde uvnitř bílý chlapec?" otázal se Te-kumsa. Potom se znovu otočil tváří k mohyle, jako by cítil novou sílu, jež ho povolává dovnitř. „Ano," a rychle vykročil k mohyle.

Vypravěč se vydal za ním. Nekomentoval zjevný rozpor - že se Te-kumsa zavázal bojovat proti bělochům, dokud nebudou mrtví nebo neodejdou z této země, a přitom spěchal k Osmiboké mohyle zachránit bílého chlapce.

Stáli společně u místa, kudy se nahoru pustil Alvin.

„Vidíte něco?" zeptal se Vypravěč.

„Stezka žádná," odvětil Te-kumsa.

„Ale včera jste ji viděl."

„Včera tam stezka byla."

„Tak to musí jít jinudy," naléhal Vypravěč. „Musíte najít vlastní cestu na mohylu."

„Jinou cestou bych nepřišel na stejné místo."

„Ale no tak, Te-kumso, mohyla sice je velká, ale není tak velká, abyste nahoře někoho nenašel, když ho budete hodinu hledat."

Te-kumsa se na Vypravěče pohrdavě podíval.

Vypravěč se zastyděl a promluvil méně sebejistě: „Takže abyste přišel na stejné místo, musíte jít stejnou stezkou?“

„Jak to mám vědět?“ zeptal se Te-kumsa. „Nikdy jsem neslyšel, že by někdo vyšel na mohylu a někdo jiný šel stejnou cestou za ním.“

„Vy sem nikdy nechodíte ve dvou nebo ve třech?“

„Na tomto místě země promlouvá na všechny tvory, kteří zde žijí. Tráva a listy jsou řeč země; zvířata a ptáci jsou dekorace.“

Vypravěč si všiml, že když Te-kumsa chtěl, mluvil anglicky stejně dobře jako kterýkoli běloch. Ne, jako velice vzdělaný běloch. Dekorace. Kde mohl u Hia pochytit takové slovo?

„Takže se dovnitř nedostaneme?“

Te-kumsa nedal ve tváři nic znát.

„Já bych navrhoval, abychom se nahoru pustili stejně. Víme, kudy šel - zkusme jít stejnou cestou bez ohledu na to, jestli ji vidíme nebo nevidíme.“

Te-kumsa neřekl nic.

„To tady chcete jen tak stát a nechat ho tam nahoře umřít?“

Te-kumsa odpověděl tím, že udělal krok, kterým se dostal tváří v tvář - ne, prsa na prsa - k Vypravěčovi. Te-kumsa mu stiskl ruku, druhou paží ho objal a přitáhl ho k sobě. Nohy měli navzájem propletené; Vypravěč si na okamžik zkusil představit, jak by to vypadalo, kdyby se na ně někdo díval - zda by byl schopen poznat, která noha je čí, když stáli tak blízko u sebe. Cítil tep Indiánova srdce; jeho rytmus se Vypravěčovým tělem rozléhal pánovitěji než prudký tep vlastního srdce, který si neuvědomoval. „Nejsme dva lidé,“ zašeptal Te-kumsa. „Nejsme rudoch a běloch, mezi nimiž je krev. Jsme jeden člověk, který má dvě duše, rudou a bílou, jeden člověk.“

„Dobře,“ prohlásil Vypravěč. „Budiž po tvém.“

Te-kumsa nepřestal Vypravěče pevně držet, ale jak se objímali, otočil se; měli hlavy přitisknuté k sobě, jejich uši přiléhaly tak těsně, že Vypravěč neslyšel nic jiného než Te-kumsův tep, jako by se mu uchem rozléhalo dunění oceánských vln. Avšak teď, když byla jejich těla tak pevně spojena, že se zdálo, jako by měli společný tep, Vypravěč spatřil zřetelnou stezku; stoupala po úbočí mohyly.

„Vidíš...“ začal Te-kumsa.

„Vidím.“

„Zůstaň tak blízko,“ vyzval ho Te-kumsa. „Teď jsme jako Alvin - rudá duše a bílá duše v jediném těle.“

Bylo to neohrabané, dokonce komické, snažit se vylézt na mohylu takovým způsobem. Jenže když je při výstupu po stezce nějaký pohyb rozdělil, byť nepatrně, stezka jako by zneprůchodněla, skryla se za zbloudilým houštím plazivé rostliny, za keřem nebo za převislou větví. Proto se Vypravěč tiskl k Te-kumsovi stejně pevně jako se Indián tiskl k němu a společně stoupali do kopce. Nahoře Vypravěč užasle zjistil, že nejsou na jediné mohyle, ale na hřebeni prstence spojujícího osm samostatných mohyl, mezi nimiž se rozkládá údolí ve tvaru osmiúhelníku. Co bylo důležitější, překvapen byl i Te-kumsa. Vypadal nejistě; nesvíral Vypravěče tak pevně; již nebyl pánem situace.

„Kam tady chodí běloši?“ zeptal se Te-kumsa.

„Dolů, kam jinam,“ odvětil Vypravěč. „Když běloch uvidí údolí, sejde dolů, aby se podíval, co tam je.“

„A tak se cítíte vždycky?“ zeptal se Te-kumsa. „Že nevíte, kde jste, kde co najít?“

Vypravěč si teprve tehdy uvědomil, že Te-kumsa zde postrádá svůj smysl pro zemi. Byl tady stejně slepý jako běloch.

„Pojďme dolů,“ vyzval ho Vypravěč. „A podívej se -už nemusíme jít tak těsně u sebe. Kopec je travnatý, nepotřebujeme stezku.“

Přešli přes potok a našli Alvina na louce, obestřeného mlhou, která se držela při zemi. Žádné zranění neměl, ale ležel a třásl se - jako v horečce, třebaže tělo měl chladné - a dýchal slabě a rychle.

Jak to říkal Te-kumsa: umíral.

Vypravěč na něho sáhl, pohladil ho, potom s ním zatřásl, pokusil se ho probudit. Alvin nejevil známky, že by jejich přítomnost vnímal. Te-kumsa mu neuměl pomoci. Seděl vedle chlapce, držel ho za ruku a naříkal tak tiše, že si podle Vypravěče ani neuvědomoval, že nějaké zvuky vydává.

Ale Vypravěč nebyl z těch, kteří snadno podlehnou zoufalství, pokud samozřejmě to byl stav, který Te-kumsa prožíval. Rozhlédl se. Nedaleko stál strom, který vypadal jako na jaře; listy měly tak žlutozelenou barvu, že to v ranním světle vypadalo, jako by byly z

tence rozklepaného zlata. Na stromě visel světlý plod. Ne, *bílý* plod. A znenadání, ve stejném okamžiku, kdy jej zahlédl, Vypravěč ucítil jeho vůni, tak pronikavou a sladkou, jako by měl jeho chuť na jazyku.

Nepřemýšlel, co dělat, a rovnou to udělal. Došel ke stromu, utrhl plod a donesl jej k Alvinovi ležícímu na zemi. Byl ještě tak malý. Vypravěč dal ovoce Alvinovi pod nos, aby vůně mohla zapůsobit jako čichací sůl a probrat ho k životu. Alvin se znenadání začal nadechovat mocnými, hlubokými doušky. Otevřel oči a roztáhl rty. Ze zaťatých zubů vycházelo sténání, které bylo téměř stejné jako Te-kumsovo kňučení; téměř stejné, jako když někdo kopne psa.

„Kousni si," zaprosil Vypravěč.

Te-kumsa chytil Alvinovi jednou rukou dolní čelist, druhou rukou horní čelist, protlačil prsty mezi Alvinovy zuby a namáhavě mu rozpáčil čelisti od sebe. Vypravěč vrazil ovoce Alvinovi mezi zuby a Te-kumsa čelisti znovu silou stiskl. Ovoce puklo a vypustilo do Alvinových úst čirou šťávu, která mu po tváři stékala do trávy. Alvin pomalu, s velkým úsilím začal žvýkat. Z očí mu vyhrkly slzy. Najednou vymrštil ruce, popadl Vypravěče za krk a Te-kumsu za vlasy a posadil se. Držel se obou, tiskl jejich obličeje tak blízko svému, že všichni navzájem dýchali svůj dech, a zkrápěl je slzami, až měli všichni mokré líce. A protože Te-kumsa a Vypravěč plakali také, žádný si nemohl být jist, čími slzami se mu lesknou tváře.

Alvin toho nenamluvil mnoho, ale to, co řekl, stačilo. Řekl jim o všem, co se toho dne odehrálo u Vratké Kánoe, o krvi v řece, o tisícovce přeživších, kteří přešli po hladké, ztvrdlé vodní hladině; o krvi na rukou bílých mužů a jednoho muže obzvlášť.

„To nestačí," prohlásil Te-kumsa.

Vypravěč se s ním nehádal. Nehodilo se, aby běloch říkal Te-kumsovi, že vrazi jeho lidí dostali trest odpovídající jejich provinění. Navíc si Vypravěč nebyl jistý, jestli tomu sám věří.

Alvin jim řekl, jak celý minulý večer a noc strávil tím, že navracel Míru z prahu smrti a ráno pak zbavoval Proroka nezměřitelných muk devíti tisíc nevinných smrtí, jež mu křičely v mysli - devěttisíckrát silněji než jeden temný výkřik, který ho před léty uvrhl do šumu šílenství. Co bylo těžší, dát do pořádku Míru nebo Lola-šiku? „Bylo

to přesně tak, jak jste říkal," pošeptal Alvin Vypravěči. „Nedokážu tu cihlovou zeď stavět rychleji, než se rozpadá." Potom vyčerpaně, ale konečně v klidu, usnul.

Vypravěč a Te-kumsa seděli proti sobě; Alvin, stočený mezi nimi, tiše a pomalu dýchal.

„Už vím, kde je zraněn," ozval se Te-kumsa. „Truchlí pro své lidi, pro ty se zakrvácenýma rukama."

„Truchlil pro mrtvé i pro živé," upřesnil Vypravěč. „Jestli Alvina znám, nejhlubší ránu mu zasadilo pomyšlení, že zklamal, že kdyby se snažil víc, mohl se tam Míra dostat včas a zarazit to dřív, než padl první výstřel."

„Běloši truchlí pro bílé," trval na svém Te-kumsa.

„Klidně si lži, jestli tě to baví," podíval se na něj Vypravěč, „mne lži neoklamou."

„Ale rudí muži netruchlí vůbec," pokračoval Te-kumsa. „Rudí muži nasytí zemi bílou krví za krev, která byla prolita dnes."

„Já myslel, že zemi sloužíte. Ty nechápeš, co se dnes stalo? Zapomněl jsi, kde jsme? Viděl jsi část Osmiboké mohyly, o jejíž existenci jsi neměl ponětí, a proč? Protože země nás sem vpustila společně, protože..."

Te-kumsa zvedl ruku.

„Abychom zachránili tohoto chlapce."

„Protože rudí a bílí mohou obývat tuto zemi společně, pokud..."

Te-kumsa zvedl ruku a dotkl se prstem Vypravěčova rtu.

„Nejsem farmář, který si chce poslechnout vyprávění o dalekých končinách," prohlásil Te-kumsa. „Běž si povídat své historky někomu, kdo o ně stojí."

Vypravěč Te-kumsovu ruku srazil. Chtěl ji pouze odstrčit, ale dal do toho příliš mnoho síly a vyvedl Indiána z rovnováhy. Te-kumsa okamžitě vyskočil; Vypravěč udělal totéž.

„Takhle to začíná!" vykřikl Te-kumsa.

Alvin, který ležel mezi nimi, jim u nohou, se zavrtěl.

„Rudý muž tě rozčílil a ty jsi ho udeřil, jak to bílí muži dělají, nemají trpělivost..."

„Řekl jsi mi, abych mlčel, řekl jsi, že moje příběhy jsou..."

„Byla to slova, nic víc, slova a lehký dotek. A ty jsi mne za to udeřil.“ Te-kumsa se usmál. Byl to však úsměv, z něhož šel strach, jako když tygr vycení zuby ze tmy džungle, oči mu žhnou, kůže září jako plamen.

„Promiň, nechtěl jsem...“

„Bílý muž nikdy nechce, ale nějak pak nemůže za to, jak to dopadlo, byl to jen takový *omyl*. Přiznej, že si to myslíš, Bílý lháři! Alvinovi lidé zabili moje lidi kvůli *omylu*, protože si mysleli, že dva bílí chlapci jsou mrtvi. Kvůli dvěma bílým chlapcům zaútočili, stejně jako jsi to udělal ty, a zabili devět tisíc mých lidí, malých dětí a matek, starců a jinochů, svým dělem...“

„Slyšel jsem, co Alvin říkal.“

„Copak, *můj* příběh se ti nelíbí? Nechceš si jej poslechnout? Jsi bílý, Vypravěči. Jsi stejný jako všichni běloši, rychle žádáš o odpuštění a pomalu je udílíš; očekáváš trpělivost, ale sám se rozhoříš jako jiskra, když foukne vítr - kvůli tomu, že jsi zakopl o kořen, vypálíš celý les!“ Te-kumsa se otočil a začal se rychlým krokem vracet cestou, kterou přišli.

„Nemůžeš odejít beze mne!“ zavolal za ním Vypravěč. „Musíme odsud odejít společně!“

Te-kumsa se zastavil, otočil se, zaklonil hlavu a smutně se rozesmál. „Na to, abych se dostal *dolů*, žádnou stezku nepotřebuju, Bílý lháři!“ Pak znovu vyrazil poklusem pryč.

Alvin se pochopitelně probudil.

„Mrzí mě to, Alvine,“ omlouval se Vypravěč. „Nechtěl jsem...“

„Ne,“ zarazil ho Alvin. „Nechte mne hádat, co udělal. Takhle se vás dotkl.“ Alvin sáhl Vypravěčovi na rty, stejně jako předtím Te-kumsa.

„Ano.“

„Tak to dělá šavanská máma, aby umlčela malého chlapce, který je příliš hlučný. Ale vsadím se, že kdyby to jeden Indián udělal druhému - provokoval vás.“

„Neměl jsem ho uhodit.“

„Udělal by něco jiného a dělal by to tak dlouho, dokud byste ho neuhodil.“

Vypravěč na to nenašel odpověď. Měl pocit, že by chlapec mohl mít pravdu. Určitě měl pravdu. Jestli dnes Te-kumsa nemohl něco snést, bylo to vydržet v klidu v přítomnosti bílého muže.

Alvin znovu usnul. Vypravěč se vydal na průzkum, ale nic zvláštního nenašel. Jen klid a mír. Nepoznal dokonce ani strom, z něhož bylo to ovoce. Všechny mu teď připadaly stříbřitě zelené. Přestože zkoušel různými směry ujít různě daleko, nikdy se od Alvina nevzdálil víc než několik minut chůze. Bylo to zvláštní místo, místo, které si člověk nemohl v duchu zmapovat, místo, které člověk nemohl ovládnout. Tady ti země dává přesně to, co ti chce dát, nic víc.

Když se Alvin znovu probudil, slunce už skoro zapadalo. Vypravěč mu pomohl vstát.

„Motám se jako novorozené hříbě," poznamenal Alvin. „Jsem hrozně slabý."

„Za posledních čtyřiadvacet hodin jsi zvládl jenom polovinu Herkulových úkolů."

„Jakých úkolů?"

„Herkulových. To byl jeden Řek."

„Musím Te-kumsu najít," řekl Alvin. „Neměl jsem ho nechat odejít, ale byl jsem moc unavený."

„Jsi také bílý," připomněl mu Vypravěč. „Myslíš, že tě s sebou bude chtít?"

„Tenskva-tava mu věštil, že dokud budu s ním, Te-kumsa nezemře."

Podpírán Vypravěčem, vydal se Alvin k jedinému místu, k němuž jim bylo dovoleno se přiblížit - zdolali povlovné travnaté stoupání mezi mohylami a vyšli na vrchol kopce. Zastavili se a pohlédli dolů. Vypravěč žádnou stezku neviděl - jen trnité popínavé houští, keře a ostružiní. „Tudy dolů neprojdu," prohlásil.

Alvin se na něho nechápavě podíval. „Já vidím krásnou stezku."

„Možná pro tebe," řekl Vypravěč. „Pro mne ne."

„Sem jste se taky dostal," namítl Alvin.

„S Te-kumsou."

„Jemu se podařilo odejít."

„Já nejsem Indián."

„Půjdu první.“

Alvin zahájil sestup odvážnými kroky, jako by byl na nedělní procházce po návsi. Ale Vypravěčovi to připadalo, jako by se před ním trní široce rozestupovalo a hned za ním se zase pevně uzavíralo. „Alvine!“ vykřikl. „Zůstaň se mnou!“

Alvin se vrátil a vzal ho za ruku. „Držte se těsně za mnou.“

Vypravěč to zkusil, ale i tak se po něm šlahouny oháněly, rozdíraly mu tvář a bolestivě ho řezaly. Díky tomu, že měl před sebou Alvina, si dokázal proklestit cestu, ale měl pocit, jako by ho zezadu někdo stahoval z kůže. Ani jelenice nedokázala vzdorovat trnům jako dýky, větvím, které se po něm oháněly jako loďmistrovy důtky. Cítil, že krvácí na rukou, na zádech a na nohou. „Dál už nemůžu, Alvine,“ ozval se Vypravěč.

„Vidím ho,“ zvolal Alvin.

„Koho?“

„Te-kumsu. Počkejte tady.“

Pustil Vypravěčovu ruku a na okamžik zmizel. Vypravěč v trní osaměl. Snažil se nehýbat, ale zdálo se mu, že je znovu a znovu bodán a píchán, i když pouze dýchá.

Alvin se vrátil. Chytil Vypravěče za ruku. „Těsně se mne držte. Ještě krok.“

Vypravěč se obrnil a udělal krok.

„K zemi,“ přikázal Alvin.

Vypravěč se podřídil Alvinovu tahu a klekl si, byť se bál, že se v trní, jež se mu zavřelo nad hlavou, už nikdy nepostaví.

Potom mu Alvin vedl ruku, až se dotkla jiné ruky, a najednou trní trochu prořídlo a Vypravěč uviděl, že tam leží Te-kumsa, a krvácí ze stovek ran na skoro nahém těle. „Dostal se sám až sem,“ řekl Alvin.

Te-kumsa otevřel oči. Sršel z nich hněv. „Nechtě mne tady,“ zašeptal.

Vypravěč ale podložil Te-kumsovi hlavu svou druhou rukou. Jakmile se jejich těla dotkla víc, trní jako by povadlo a odpadlo; Vypravěč spatřil něco na způsob stezky tam, kde předtím žádná nebyla.

„Ne,“ bránil se Te-kumsa.

„Bez vzájemné pomoci se odsud nedostaneme," odvětil Vypravěč. „Ať se ti to líbí nebo ne, jestli se chceš dočkat pomsty bělochům, budeš potřebovat, aby ti jeden bílý muž pomohl."

„Tak mne nech tady," zašeptal Te-kumsa. „Nech mne zemřít, a tak své lidi zachraň."

„Bez tebe se dolů nedostanu."

„To je dobře," odpověděl Te-kumsa.

Vypravěč si všiml, že Te-kumsových ran jako by výrazně ubylo. A ty, které zůstávaly, byly překryté strupy, téměř zahojené. Potom si uvědomil, že ani jeho už nebolí zranění, která utržil. Alvin seděl opodál, opřený o kmen stromu. Oči měl zavřené a vypadal, jako by ho někdo právě ztloukl, tak byl vyčerpaný a sklíčený.

„Podívej, kolik sil ho stálo, že nás dal do pořádku," promluvil Vypravěč.

Te-kumsova tvář tentokrát prozradila překvapení; překvapení a hněv. „Neprosil jsem se tě, abys mne zahojil!" vykřikl. Vytrhl se Vypravěčovi a pokusil se dosáhnout na Alvina. Ale znenadání mu ruku ovinulo ostruží a Te-kumsa vykřikl, nikoli bolestí, ale vztekem. „Nenechám se nutit!" zvolal.

„Proč zrovna ty bys měl být výjimka?" optal se Vypravěč.

„Budu dělat to, co budu chtít já, a nic jiného, ať si země říká, co chce!"

„Tak mluví kovář při práci v kovárně," poznamenal Vypravěč. „To říká farmář, když kácí stromy."

„Neopovažuj se srovnávat mne s nějakým bělochem!"

Ale ostruží ho pevně svíralo, dokud se k němu Vypravěč znovu bolestivě neprodral a neobjal ho. Vypravěč opět ucítil, jak se jeho rány hojí, a viděl, jak Te-kumsovy rány mizí, jen co je úponky propustily a odpadly. Alvin se na ně díval tak úpěnlivě, jako by chtěl říct: O kolik sil mne ještě připravíte, než uděláte, co stejně musíte udělat - a vy to víte.

Te-kumsa se s posledním zmučeným výkřikem otočil a objal Vypravěče stejně pevně jako předtím. Společně pak po široké stezce sešli k úpatí mohyly. Alvin klopýtal za nimi.

Přespali na stejném místě jako minulou noc, ale spánek měli neklidný. Ráno si Vypravěč beze slova sbalil svých několik věcí,

včetně knihy, jejíž písmena nedávala smysl. Potom políbil Alvina na hlavu a odešel. Te-kumsovi neřekl nic, Te—kumsa neřekl nic dalšího jemu. Oba věděli, co řekla země a oba věděli, že Te-kumsa jde poprvé v životě proti tomu, co je dobré pro zemi, aby uspokojil jinou potřebu. Vypravěč se s ním už ani nesnažil hádat. Věděl, že Te-kumsa si půjde svou cestou, děj se co děj, bez ohledu na to, jestli mu to přinese tisíc krvavých ran. Doufal jen, že Alvin má dost síly, aby s ním celou cestu zůstal a udržel ho při životě, až padne poslední naděje.

Někdy kolem poledne, po půldenním pochodu téměř přímo na západ, se Vypravěč zastavil a vytáhl z rance knihu. S úlevou zjistil, že slova opět dovede přečíst. Od-pečetil zadní dvě třetiny knihy, stránky, na něž psal sám, a zbytek dopoledne strávil zapisováním všeho, co ho potkalo, všeho, co mu řekl Alvin, všech obav, s nimiž se díval do budoucnosti. Také si poznamenal slova básně, která ho napadla den předtím ráno, verše, které vyšly z jeho úst, ale původ měly v Alvinově vidění. Stále byly pravdivé a věrné, ale už když si po sobě zapsaná slova četl, cítil, že jejich síla slábne. Ještě nikdy nebyl tak blízko, aby se sám stal prorokem; nyní ho však tento dar opustil. Vlastně ho ani nikdy neměl. Tak jako on a Te-kumsa chodili po louce, aniž si všimli něčeho zvláštního, aniž poznali, že pro Alvina to byla mapa celého kontinentu, tak měl Vypravěč nyní slova zapsána ve své knize, ale již neměl ponětí, jaká síla se v nich skrývá.

Vypravěč neuměl putovat i v noci jako Indián, spát za chůze. Proto mu trvalo řadu dní, než ho cesta na západ přivedla do Sílova Kostelce. Věděl, že v tomto městě najde dost lidí, kteří pro něho budou mít dlouhý a smutný příběh. Jestli někdy někdo potřeboval, aby si člověk jako Vypravěč poslechl jeho příběh, byli to oni. Ale jestli někdy Vypravěč naslouchal některému příběhu s odporem, byl to ten jejich. Přesto se neostýchal za nimi chodit. Dokázal to snést. Než Te-kumsa skončí, bude takových smutných příběhů mnohem víc; nejvyšší čas začít již teď, aby nezaostal.

Kapitola 16

La Fayette

Gilbert de La Fayette seděl za svým velkým stolem a upíral oči na žilkování dřeva. Leželo před ním několik dopisů. Jeden byl od de Maurepase králi Karlovi. Freddy byl Napoleonem zjevně okouzlen. Dopis překypoval chválou malého generála a jeho brilantní strategie.

> Již brzy vybojujeme rozhodující vítězství, Vaše Veličenstvo, a přineseme slávu Vašemu jménu. Generál Bonaparte odmítá nechat se svazovat evropskou válečnickou tradicí. Učí naše jednotky bojovat jako Indiáni, a zároveň láká takzvané Američany do boje na otevřeném poli, jako to činí Evropané. Zatímco Ondřej Jackson shromažďuje americkou armádu, my shromažďujeme armádu těch, kteří mají větší právo říkat si Američané. Te-kumsových deset tisíc mužů bude s námi, až zničíme deset tisíc bojovníků Starého duba. Te-kumsa se tak pomstí za krveprolití u Vratké Kánoe a my rozprášíme americkou armádu a ovládneme území od Hia po Huronské jezero. Slávu, kterou tak získáme, oddaně připíšeme Vašemu Veličenstvu, neboť Vaše prozřetelnost sem generála Bonaparta poslala a tím toto velké vítězství umožnila. A pokud nám nyní pošlete další dva tisíce Francouzů, kteří by zpevnili naše řady a vyprovokovali Američany k ještě větší zbrklosti, bude na Váš čin pohlíženo jako na klíčový zásah do naší bitvy.

Bylo velice opovážlivé, aby pouhý hrabě - navíc upadlý v nemilost - poslal takový dopis svému králi. Přesto Gilbert věděl, jak by byl dopis přijat. Král Karel byl totiž také pod Napoleonovým vlivem a chválu na malého Korsičana by si přečetl se souhlasem a s radostí.

Škoda, že Napoleon nebyl jen ješitný pozér s nadáním získávat si oddanost svých nadřízených. V takovém případě by La Fayette mohl přihlížet jeho nevyhnutelné zkáze, aniž by si sám špinil ruce. Napoleon a de Maurepas by přivedli francouzskou armádu do záhuby, do takové záhuby, která by mohla snadno způsobit pád vlády a vést k podkopání královy autority, možná dokonce k vypovězení monarchie, jak to moudří Angličané udělali už před půldruhým stoletím.

Jenže Napoleon byl přesně tím, co si o něm Freddy a Karel mysleli na základě toho, co jim vnukl: brilantním generálem. Gilbert věděl, že Napoleonův plán by slavil úspěch. Američané by vytáhli na sever, přesvědčení, že proti sobě budou mít pouze Indiány. Až na poslední chvíli by zjistili, že proti nim stojí francouzská armáda, disciplinovaná, dobře vyzbrojená a fanaticky oddaná Napoleonovi. Američané by byli nuceni sešikovat se jako evropská armáda. Francouzi by před jejich útokem pomalu, obezřetně ustupovali. Až by se při pronásledování kázeň Američanů zhroutila, zaútočili by v ničivém počtu Indiáni a Američany by zcela obklíčili. Jediný Američan by nevyvázl živý - a nebyly by ztraceny téměř žádné francouzské životy.

Bylo to smělé. Bylo to nebezpečné. Znamenalo to vystavit francouzské jednotky velkému riziku, že budou rozprášeny, neboť Američané by měli obrovskou početní převahu. Vyžadovalo to absolutní důvěru v Indiány. Ale Gilbert věděl, že Napoleonova důvěra k Te-kumsovi je oprávněná.

Te-kumsa by se dočkal své pomsty. De Maurepas by se dostal pryč z Detroitu. Dokonce i La Fayette by si na takovém vítězství mohl připsat dost velkou zásluhu, aby se vrátil domů a žil v pohodlí a vážnosti na pozemcích svých předků. A hlavně, Napoleon by se stal nejmilovanější a nejdůvěryhodnější postavou v armádě. Král Karel by mu zcela jistě věnoval šlechtický titul a nějaké pozemky a poslal by ho dobývat Evropu, aby byl král Karel ještě bohatší a mocnější a lidé ochotněji snášeli jeho tyranii.

Proto Gilbert de Maurepasův dopis pečlivě roztrhal na malé kousíčky.

Druhý dopis byl od samotného Napoleona Gilbertovi. Obsahoval objektivní, možná až kruté zhodnocení situace. Napoleon pochopil, že i když je Gilbert de La Fayette odolný vůči jeho omamnému kouzlu, je jeho upřímným obdivovatelem a samozřejmě také přítelem. *Jsem* tvůj přítel, Napoleone. Ale na prvním místě jsem přítel Francie a pak teprve přítel nějakého smrtelníka. A na dráze, kterou jsem ti předurčil, tě čeká mnohem víc slávy, než kdybys byl pouhým pochlebovačem hloupého krále.

Gilbert si znovu přečetl klíčový odstavec Napoleonova dopisu.

> De Marepas pouze opakuje, co říkám, což je sice příjemné, ale také únavné. Běhá mi mráz po zádech, když si představím, co by se stalo, kdyby měl někdy velet. Přestavuje si spojenectví s Indiány tak, že je navlékne do uniforem a srovná je do řad jako kuželky. Taková pitomost! Jak se může král Karel považovat za něco lepšího než hlupáka, když mne nutí sloužit pod takovým *idiotem,* jako je Freddy? Jenže Karel ve Freddym nepochybně vidí duchaplného muže -vždyť rozumí baletu. Ve Španělsku jsem Karlovi vybojoval vítězství, které si ani nezasloužil, a on je tak bezpáteřný, že dopustí, aby mne jeho žárliví dvořané vyštvali do Kanady, kde mám za spojence Indiány a za důstojníky hlupáky. Karel si nezaslouží vítězství, které mu složím k nohám. Potíž je v tom, Gilberte, můj příteli, že od dob Ludvíka XIV. královská krev zřídla a zeslábla. Naléhal bych na Vás, abyste tento dopis spálil, kdyby mne Karel nemiloval tak, že i kdyby si jej přečetl slovo od slova, věřím, že by se ho to nedotklo! A i kdyby se ho to dotklo, kde by vzal odvahu mne potrestat? Jaké by dnes bylo jeho postavení v Evropě, kdybych starému Dutohlavci nepřivodil úplavici, abych mohl ve Španělsku vyhrát a válka nebyla ztracena, což by se beze mne zcela jistě stalo?

Napoleonova ješitnost byla nesnesitelná, ale především proto, že byla do takové míry oprávněná. Každé slovo v tomto dopise bylo pravdivé, byť třeba zbrklé. Ale Gilbert v Napoleonovi tuto otevřenost pečlivě rozvíjel. Napoleon evidentně toužil mít někoho, kdo by ho obdivoval ze srdce, aniž by Napoleon jeho emoce zmanipuloval. A našel takového člověka - skutečně ho našel - v Gilbertovi, jediném příteli, kterého kdy bude mít. A přesto. Přesto.

Gilbert Napoleonův dopis pečlivě složil a zabalil jej do vlastního jednoduchého vzkazu, v němž stálo:

> Vaše Veličenstvo, nebuďte na tohoto nadaného mladého muže přísný. Má v sobě drzost mládí, ale já vím, že v jeho srdci není zrada. Přesto se jako vždy svěřuji Vašemu úsudku, neboť Vy vždy najdete správnou rovnováhu mezi spravedlivostí a milosrdenstvím. Váš ponížený sluha Gilbert.

Král Karel bude samozřejmě běsnit. I kdyby měl Napoleon pravdu a Karlík chtěl být shovívavý, dvořané si takovou příležitost ujít nenechají. Strhne se tak silný křik po Napoleonově hlavě, že ani král Karel neodolá a bude muset mladíka zavrhnout.

Další dopis, ten nejbolestivější, byl opět psán Gilbertovou rukou, a tentokrát byl adresován Frederikovi, hraběti de Maurepas. Gilbert jej napsal již dávno, téměř hned po Napoleonově příjezdu do Kanady. Čas jeho odeslání se blížil.

> Domnívám se, drahý Freddy, že před tak významnými událostmi byste si měl vzít tento amulet. Dostal jsem jej od jednoho svatého muže na ochranu před Satanovými lžemi a klamy. Noste jej stále při sobě, příteli. Myslím, že jej potřebujete víc než já.

Freddy nemusel vědět, že ten „svatý muž“ byl Robespierre - to by si jej de Maurepas určitě nikdy nevzal. Gilbert vytáhl amulet ze záňadří, kde se houpal na zlatém řetízku. Co de Maurepas udělá, až nad ním Napoleon přestane mít moc? Co by, začne se znovu chovat tak, jak je mu přirozené, to udělá.

Gilbert takto seděl půl hodiny. Věděl, že nastala chvíle, kdy se musí rozhodnout. Na odeslání amuletu bylo zatím brzy - Napoleon měl náhle ztratit vliv na Frederika teprve tehdy, až budou události vrcholit. Ale dopis králi musel být odeslán hned, pokud měl do Versailles dorazit včas, aby se nevyhnutelná odpověď vrátila do Kanady ještě před jarní bitvou s Američany.

Jsem zrádce, když podnikám kroky směřující k porážce mého krále a mé země? Ne, nejsem, se vší určitostí nejsem. Neboť kdybych si myslel, že to pro mou milovanou Francii bude jen trochu dobré,

pomohl bych Napoleonovi nad Američany zvítězit, i kdyby to mělo v této nové zemi vést k omezení svobody. Neboť přestože jsem feuillant, demokrat, v hloubi srdce dokonce jakobín, a přestože Ameriku miluji víc než kdokoli jiný, snad kromě Franklina a Washingtona, kteří jsou mrtví, nebo z živých Jeffersona - navzdory tomu všemu jsem především Francouz, a co je mi do toho, že v kterémsi koutě božího světa je svoboda, když ve Francii svoboda není?

Ne, dělám to proto, že drtivá, ponižující porážka v Kanadě je přesně to, co Francie potřebuje, obzvlášť když bude zřejmé, že příčinou porážky byl přímý zásah krále Karla. Takový přímý zásah, jakým je zbavení populárního a geniálního Bonaparta velení v předvečer bitvy a jeho nahrazení pitomcem jako je de Maurepas, to vše pro Karlovu ješitnost.

Byl totiž ještě jeden, poslední dopis, tentokrát šifrovaný, na první pohled plný neškodného tlachání o lovu a o nudě života v Niagaře. Ale v tomto dopise byl skryt celý text Napoleonova i Frederikova dopisu, aby mohl být s ničivým účinkem zveřejněn, jakmile do Paříže dorazí zpráva o porážce Francouzů. Téměř ve stejné době, kdy se Napoleonův původní dopis dostane ke králi, bude mít Robespierre tento šifrovaný dopis v rukou.

Ale co moje přísaha králi? Jakého spiknutí se to účastním? Měl jsem být generál, který povede vojska do boje, nebo jsem měl být guvernér, který se snaží, aby státní mašinérie sloužila lidem. Místo toho se snižuji ke spiklenectví, útokům zezadu, ke klamu, zradě. Jsem Brutus, ochotný pro oddanost lidu zradit všechno. A přesto - modlím se, aby ke mně dějiny byly shovívavé a vešlo ve známost, že nebýt mne, král Karel by se prohlásil Karlem Velikým II. a využil by Napoleona k tomu, aby Evropu porobil a udělal z ní novou Francouzskou říši. Místo toho, dá-li Bůh, se Francie mou zásluhou stane pro celý svět příkladem mírumilovnosti a svobody.

Zapálil voskovou svíčku a nechal ji kapat, aby zalepila dopisy pro krále a pro jeho spolehlivého bližního a na oba otiskl svou pečeť. Pak přivolal pobočníka, který je dal do pytle s poštou a odnesl je na loď- poslední loď, která se po řece dostane do moře a dorazí do Francie dřív, než začne zima.

Zůstal pouze dopis de Maurepasovi, dopis a amulet. Jak mě mrzí, že tě mám, řekl amuletu. Škoda, že jsem se také nemohl nechat Napoleonem okouzlit a radovat se z toho, jak vejde do dějin. Já ho však zašlapávám, protože co by mohl generál, i kdyby byl stejně geniální jako Caesar, dokázat v demokracii, jakou s Robespierrem ve Francii vytvoříme?

Všechna semínka jsou zaseta, všechny pasti nastraženy.

Gilbert de La Fayette ještě hodinu rozechvěle seděl v křesle. Potom vstal, oblékl si své nejlepší šaty a strávil večer sledováním mizerné frašky v provedení divadelní společnosti páté kategorie, která však byla tím nejlepším, co Niagara od Matičky Francie dostala. Na konci vstal a zatleskal, což vzhledem k tomu, že byl guvernér, společnosti v Kanadě zaručovalo finanční úspěch. Tleskal dlouho a energicky a ostatní diváci museli tleskat s ním; plácal rukama o sebe tak dlouho, až ho rozbolely paže, až byl amulet na jeho prsou kluzký potem, až cítil, jak ho žár z vynaložené námahy pálí v ramenou a v zádech, až už nemohl víc.

Kapitola 17

Beckyin stav

Alvin měl pocit, jako by půlku jeho života byla zima. Dřív býval rád, když napadl sníh, když přes kresbu mrazu vykukoval z okna ven, když se díval, jak se slunce oslnivě odráží od hladkého, neporušeného moře sněhu. Jenže tenkrát se vždycky mohl schovat dovnitř, kde bylo teplo, jíst, co máma uvařila, a spát v měkké posteli. Ne že by teď tolik trpěl; když se naučil indiánskému způsobu života, neměl se špatně.

Pouze to trvalo už příliš mnoho měsíců. Od jarního rána, kdy se Alvin vydal s Mírou na cestu do Vidlice, uplynul již téměř rok. Tenkrát to Alvinovi připadalo jako daleká cesta; nyní to pro něho ve srovnání s putováním, které měl za sebou, nebylo víc než vycházka na jeden den. Byli tak daleko na jihu, že Indiáni mluvili víc španělsky než anglicky, když používali bělošskou řeč. Byli na západě v mlhavých nížinách kolem Mizzipy. Vyjednávali s Kríky, s Čoktavy, s „necivilizovanými“ Čeriky z bažinatých oblastí. A na severu na horním toku Mizzipy, kde bylo mnoho jezer a všechna byla propojená, takže se všude dalo doplout kánoí.

V každé navštívené vesnici to bylo stejné. „Slyšeli jsme o tobě, Te-kumso, přišel jsi jednat o válce. My válku nechceme. Ale -jestli bílý muž přijde sem, budeme bojovat.“

A Te-kumsa začal vysvětlovat, že až bílý muž přijde do jejich vesnice, bude již příliš pozdě, oni budou sami á běloši budou jako krupobití, zatlučou je do země. „Musíme se spojit do jednoho vojska. Když to uděláme, ještě můžeme být silnější než oni.“

Nikdy to nestačilo. Několik mladíků přikyvovalo, nejraději by řekli ano, ale staří muži válku nechtěli a nestáli ani o slávu, chtěli mír a klid. Vždyť bílý muž byl ještě daleko, byly to jen pověsti.

Potom se Te-kumsa vždy otočil k Alvinovi a vyzval jej: „Pověz jim, co se stalo u Vratké Kánoe."

Když to Alvin vyprávěl potřetí, již věděl, co se stane, až to bude vyprávět podesáté, posté, pokaždé. Věděl to hned, když se k němu Indiáni posazení kolem ohně otočili, s odporem, protože byl běloch, se zájmem, protože byl bílý chlapec, který cestoval s Te-kumsou. Přestože se snažil příběh co nejvíc zjednodušit, přestože připomínal, že běloši z Wobiše si mysleli, že Te-kumsa jeho a Míru unesl a umučil, Indiáni naslouchali s bolestí a s divokým vztekem. A když skončil, starci drtili v rukou hrsti hlíny, drápali po zemi, jako by chtěli osvobodit nějaké strašlivé zvíře v ní uvězněné; mladíci si začali po stehnech zlehka přejíždět svými kostěnými noži, po nichž zůstávaly tenké čárky krve, aby se nože naučily mít žízeň a těla aby se naučila vyhledávat bolest a nacházet v ní zalíbení.

„Až ze břehů Hia zmizí sníh," řekl Te-kumsa.

„Budeme tam," slibovali mladí a staří souhlasně přikyvovali. Stejné to bylo v každé vesnici, u každého kmene. Jistě, občas někteří začali mluvit o Prorokovi a vyzývat k míru: dočkali se posměchu, že jsou „staré baby". Bylo to zajímavé, protože pokud si Alvin stačil všimnout, staré ženy vypadaly nejdivočeji ze všech, když projevovaly svou nenávist.

Přesto si Alvin nikdy nepostěžoval, že ho Te-kumsa využívá k rozněcování hněvu proti lidem s barvou pleti, jakou měl on sám. Příběh, který Alvin musel vyprávět, byl koneckonců pravdivý. Nedokázal to odmítnout, nikomu, pod žádnou záminkou, tak jako nemohli odmítnout vyprávět členové jeho rodiny stižení Prorokovou kletbou. Alvinovi nehrozilo, že by se mu na rukou objevila krev, kdyby odmítl vyprávět. Jednoduše cítil na svých bedrech stejné závaží, jako na sobě měli všichni běloši, kteří masakru u Vratké Kánoe přihlíželi. Vyprávění o Vratké Kánoi bylo pravdivé. I kdyby každý Indián, který si je poslechl, propadl nenávisti a chtěl se pomstít, chtěl zabít všechny bělochy, kteří neodplují zpátky do Evropy, ani to by přece nebyl důvod, aby se jim Alvin snažil zabránit

v poznání pravdy, ne? Nebylo to snad jejich přirozené právo, poznat pravdu, aby se touto pravdou mohli nechat dovést k rozhodnutí, zda udělají dobrou věc nebo špatnou?

O přirozených právech a podobných věcech Alvin samozřejmě nahlas příliš mluvit nemohl. Příležitostí promluvit si celkově mnoho neměl. Jistě, byl stále s Te-kumsou, ani na okamžik se od něho nevzdálil víc než na dosah ruky, jenže Te-kumsa se s Alvinem prakticky nebavil a když už něco řekl, zpravidla to bylo něco jako: „Chyť rybu," nebo „Teď pojď se mnou." Te-kumsa dával jasně najevo, že Alvina nepovažuje za přítele a že vlastně příliš nestojí o to, aby ho nějaký běloch doprovázel. Te-kumsa chodil rychle, indiánsky, a zásadně se neohlížel, jestli s ním Alvin je nebo není. Zdálo se, že o Alvinovu přítomnost stojí jen tehdy, kdy se k němu obrátil a vyzval ho: „Povídej, co se stalo u Vratké Kánoe."

Když jednou odešli z vesnice, v níž vzbudili proti bělochům takovou zášť, že se její obyvatelé dívali se zájmem i na Alvinův skalp, Alvin se vzbouřil a prohlásil: „Proč po mně nechcete, abych jim vyprávěl, jak jsem s vámi a s Vypravěčem byl uvnitř Osmiboké mohyly? „ Te-kumsova jediná odpověď byla, že zrychlil krok tak, že Alvin musel celý den běžet, aby mu stačil.

Pokud šlo o společnost, vyšlo cestování s Te-kumsou nastejno jako cestování o samotě. Alvin si nepamatoval, že by se někdy v životě cítil tak sám. Tak proč neodejdu, ptal se sám sebe. Proč s ním pořád chodím? Legrace to není a pomáhám mu rozpoutat válku proti vlastním lidem, navíc je čím dál větší zima, jako by se slunce rozhodlo, že přestane svítit a svět neměl mít jinou podobu než šedivé stromy a oslepující sníh od obzoru po obzor. Vždyť on mne tady ani nechce.

Proč šel Alvin přesto dál? Částečně za to mohlo Tenskva-tavovo proroctví, že Te-kumsa nezemře, pokud Alvin zůstane v jeho blízkosti. Alvin sice nebyl Te-kumsovou společností nadšený, ale věděl, že Te-kumsa je velký a dobrý muž a cítil, že pokud může napomoci tomu, aby zůstal naživu, je jeho povinností to zkusit a dát do toho všechny své síly.

Ale zároveň v tom bylo něco víc, víc než jen povinnost, kterou cítil vůči Prorokovi a jež mu velela dávat na jeho bratra pozor; víc

než potřeba podřídit se strašlivému trestu, jenž stihl jeho rodinu, a znovu a znovu vyprávět po celém indiánském území o Vratké Kánoi. Alvin nedokázal najít ta pravá slova, kterými by si to v hlavě sám vysvětlil; běžel lesem, napůl ztracený ve snu, a lesní zeleň vedla jeho kroky a vyplňovala mu hlavu hudbou země. Ne, nebyl to čas slov. Byl to však čas porozumění beze slov, pocitu, že to, co dělá, je správné, pocitu, že Alvin je něco jako vazelína na nápravě vozového kola, na němž se velké události řítí vpřed. Je možné, že se celý spotřebuju. Je možné, že mne pomalu spálí žár, jak se kolo otírá o nápravu, ale svět se mění a já jsem nějakým způsobem součástí toho, co mu pomáhá jít dál. Te-kumsa něco staví, smiřuje Indiány, aby z nich něco vytvořil.

Tehdy si Alvin poprvé uvědomil, že se z lidí dá něco budovat, že když Te-kumsa Indiány přesvědčil, aby cítili a jednali jako jeden muž, vzniklo něco víc než jen společenstvo několika lidí; a navíc, takové budování přece bylo proti Ničiteli, ne? Bylo to stejné, jako když Alvin splétal košíčky ze stébel trav. Tráva byla jen obyčejná tráva, ale spletená dohromady byla něco víc než tráva.

Te-kumsa vytváří něco nového na místě, kde před tím nebylo nic, ale beze mne by to nové nevzniklo.

Dostal strach, že pomáhá vytvořit něco, čemu nerozumí, ale zároveň se nemohl dočkat, až uvidí, co přinese budoucnost. Proto pokračoval, pospíchal dál, ztrácel síly, mluvil na Indiány, zpočátku podezíravé a nakonec plné nenávisti, a většinu každého dne trávil tím, že se díval na záda Te-kumsy, který před ním běžel hlouběji a hlouběji do nitra lesa. Les změnil barvu ve zlatočervenou, zčernal podzimními dešti na holých stromech a nakonec zešedl, zbělel a ztichl. A všechny chlapcovy obavy, všechna jeho sklíčenost, všechen zmatek a žal ze strašlivých věcí, které viděl v blízké budoucnosti, a strašlivých věcí, které viděl v minulosti - to vše se slilo do unaveného odporu k zimě, do netrpělivého čekání, až se změní roční doba, až roztaje sníh a přijde jaro a po něm léto.

Léto, kdy se bude moci za tímto údobím ohlédnout jako za minulostí. Léto, kdy již bude vědět, jak to všechno dopadlo, ať už dobře nebo špatně, a nebude muset v hlavě stále nosit tuto

sněhobílou hrůzu, jež překrývá všechny ostatní pocity stejně, jako sníh zakrýval půdu, na níž ležel.

Tak to šlo dál a dál, až si Alvin jednoho dne všiml, že vzduch *je* o něco teplejší, sněhu na hlíně a na trávě ubylo a z větví stromů zmizel úplně, a občas se objevilo červené zablesknutí, jak se jistý pták připravoval na hledání družky a stavbu hnízda, do něhož přijdou vajíčka. A toho dne Te-kumsa změnil směr na východ, přes hřeben kopců, a na jedné skále se zastavil a zadíval se do údolí s bělošskými farmami, které se nacházelo v severní části bělošského státu Apalačsko.

Byl to pohled, jaký Alvin ještě nikdy v životě nespatřil. Bylo to něco jiného než francouzské město Detroit, kde byli lidé natlačení na sebe, a něco jiného, než řídké osídlení ve Wobiši, kde se každá farma jakoby dlátem zarývala do hustého lesa. Tady rostly všechny stromy ukázněně, srovnány do řad oddělujících pole jednoho farmáře od pole druhého. Pouze na kopcích kolem údolí se stromům alespoň trochu vracela divokost. A díky tomu, že dnes půda změkla, byli na polích farmáři a krájeli zemi svými pluhy, jež se do ní zařezávaly stejně jemně a mělce jako pazourkové nože indiánských bojovníků do stehen, když učili čepele žízni, a takto farmáři učili zemi plodit, aby jako krev pro-sakující pod indiánskými noži vyrašily pšenice, kukuřice, žito nebo ječmen a potáhly kůži země tenkou vrstvičkou života, zanechaly ránu otevřenou po celé léto, dokud břity žní neprovedou další řez. A pak přijde nový sníh a vytvoří strup, který zemi zahojí, než bude znovu zraněna. Celé údolí bylo takové, rozlámané jako starý kůň.

Neměl bych se na to dívat takto, pomyslel si Alvin. Měl bych být rád, že znovu vidím bělošskou krajinu. Po celém údolí stoupaly k nebi proužky dýmu ze stovky komínů. Děti, celou zimu zavřené doma, si spěchaly hrát ven, muži se při práci potili do chladného vzduchu probouzejícího se jara, namáhaným zvířatům se kouřilo od nozder a z rozpálených, vzdouvajících se boků. Vždyť to vypadalo jako doma! K takovému obrazu chtěl Wobiš přetvořit Zbroj, otec a každý jiný běloch, ne? Tak vypadala civilizace - jedna domácnost strká do druhé, píchají se lokty, všechna země je rozparcelovaná tak, že každý přesně ví, komu patří který kousek, kdo má právo jej

používat a kdo je na cizím pozemku a měl by se z něj ve vlastním zájmu klidit.

Ale po roce, kdy prakticky každou minutu strávil mezi Indiány a kromě Míry, s nímž byl krátce, a Vypravěče, kterého viděl jeden dva dny, nespatřil žádného bělocha, se Alvin na údolí nedokázal dívat bílýma očima. Díval se na ně jako Indián, a proto Alvinovi připadalo jako konec světa.

„Co tady děláme?“ zeptal se Alvin Te-kumsy.

Te-kumsa místo odpovědi vykročil nejkratší cestou z hory do bělošského údolí, jako by měl právo tam jít.

Alvin to nechápal, ale šel v těsném závěsu za ním.

Když loudavě přecházeli napříč zpola zoraným polem, k Alvinovu údivu na ně farmář nezačal řvát, aby dávali pozor na brázdy, pouze zvedl hlavu, podíval se po nich a pak zamával. „Zdravíčko, Iku!“ zavolal.

Iku?

A Te-kumsa zvedl ruku na pozdrav a šel dál.

Alvin měl co dělat, aby se nahlas nerozesmál. Te-kumsu znali civilizovaní farmáři na takovémto místě, znali ho tak dobře, že ho i běloch poznal na takovou vzdálenost! Na Te-kumsu, nejzavilejšího nepřítele bělochů ve všech zalesněných krajích, volali bělošským jménem?

Ale Alvin měl dost rozumu, aby se na vysvětlení neptal. Držel se za Te-kumsou, dokud nedošel až tam, kam měl namířeno.

Byl to dům, jenž vypadal jako každý jiný, možná o něco málo starší. Každopádně byl velký a chaoticky přistavovaný. Jeden roh domu možná patřil původnímu srubu s kamenným základem, ke kterému potom přistavěli křídlo větší než byla původní chatrč, takže ze srubu určitě udělali kuchyni, a potom postavili před čelo srubu další křídlo, tentokrát dvoupodlažní s podkrovím, a pak přibyl přístavek vzadu, přes střechu původního srubu; zachovával sedlový tvar střechy a rámoval ji tvarovanými deskami, které byly kdysi obílené, ale dnes pod odlupující se barvou vykukovalo šedé dřevo. Ten dům vyprávěl historii celého údolí - v nouzi narychlo postavený jakýs takýs srub, aby se při boji s lesem bylo kam schovat před deštěm; pak chvíle klidu a jeden dva pokoje navíc pro větší pohodlí;

potom se začalo dařit o něco lépe, přišly další děti a s nimi potřeba okázalé dvouposchoďovosti; a nakonec do domu přibyla třetí generace a stavělo se nikoli pro pýchu, ale pro prostor, jen místnosti, aby bylo lidi kam uložit.

Takový to byl dům, dům, v jehož tvaru byl obsažen celý příběh o vítězné válce bílého muže se zemí.

A Te-kumsa si to namířil k malým, otlučeným zadním dveřím a ani nezaklepal, jednoduše je otevřel a vešel dovnitř.

Alvin se na to díval a poprvé nevěděl, co má dělat. Ze zvyku chtěl jít za Te-kumsou dovnitř, tak jak s ním byl ve stovce blátem nahozených indiánských chatrčí. Ale ještě starší zvyk mu říkal, že *takto* se do cizího domu nechodí, k tomu jsou jiné dveře a všechno ostatní. Dům se obejde k předním dveřím, slušně se zaklepá a počká se, až domácí člověka pozvou dál.

Proto Alvin zůstal stát u zadních dveří, které se Te-kumsa samozřejmě ani neobtěžoval zavřít, a díval se, jak do chodby vletují první jarní mouchy. Skoro jako by slyšel maminku spílat těm, kteří nechávají otevřené dveře, takže mouchy nalétají dovnitř a v noci pak můžou všichni zešílet, jak bzučí, když se lidi pokoušejí usnout. Proto Alvin po krátkém přemýšlení udělal to, co vždycky museli udělat, když nechtěli mámu rozčílit: vešel dovnitř a dveře za sebou zavřel.

Ale neodvážil se jít do domu dál než do jakési předsíně, kde viselo na kolíčcích několik tlustých kabátů a u dveří ležela hromada hlínou obalených bot. Bylo to tak zvláštní, že se nedokázal pohnout.

Poslouchal zelenou píseň lesa tak dlouho, že to ticho bylo až ohlušivé, ono ticho, které nastalo, když zelená píseň téměř zanikla, téměř se ztratila v kakofonii ruchů provázejících jaro na bělošské farmě.

„Izáku," promluvil ženský hlas.

Jeden z bělošských hluků ustal. Alvin si teprve v tu chvíli uvědomil, že jej poslouchal ušima, že to není jeden ze zvuků života, které poslouchal svými indiánskými smysly. Snažil se vzpomenout si, co to bylo. Rytmus a ostré rány, pravidelný rytmus jako - jako tkalcovský stav. To, co slyšel, byl tkalcovský stav. Te-kumsa zřejmě vstoupil do místnosti, v níž nějaká žena tkala. Jenže on tu nebyl cizí,

ta žena ho znala, oslovila ho stejným jménem jako farmář v polích. Izáku.

„Izáku," pronesla znovu neznámá žena.

„Becky," oslovil ji Te-kumsa.

Obyčejné jméno, žádný důvod k tomu, aby se Alvinovi rozbušilo srdce. Jenže *způsob,* jakým to Te-kumsa řekl, to, jak promluvil - byl to přesně ten tón hlasu, jaký má srdce rozbušit. A nejen to: Te-kumsa to neřekl s podivně překroucenými samohláskami, jako když Indián mluví anglicky, ale s tak věrným přízvukem, jako by pocházel z Anglie. Jémine, Alvin by nevěřil, že by se to mohlo tolik podobat páteru Throwerovi, když Te-kumsa promluví.

Ne, ne, to nebyl Te-kumsa, byl to jiný muž, nějaký běloch, který byl ve stejném pokoji jako ta bílá žena, nic víc. A Alvin potichu vykročil chodbou, aby zjistil, odkud se ty hlasy ozývají, aby se podíval na toho bílého muže, jehož přítomnost by všechno vysvětlila.

Místo toho stál v otevřených dveřích a díval se do místnosti, v níž stál Te-kumsa, držel za ramena bílou ženu, díval se jí do tváře a ona se dívala do tváře jemu. Nemluvili, jen se na sebe dívali. Žádný bílý muž v místnosti nebyl.

„Moji lidé se shromažďují u Hia," řekl Te-kumsa tím podivným, anglicky znějícím hlasem.

„Já vím," odpověděla žena. „Je to již v tkanině." Potom se otočila a podívala se na Alvina ve dveřích. „A nepřišel jsi sám."

Alvin takové oči ještě nikdy neviděl. Na to, aby se zajímal o ženy, jak si to pamatoval u Neplýtveje a Nechtěje, když na ně přišel čtrnáctý rok, byl ještě příliš mladý. Takže to, co cítil, když se jí díval do očí, nebylo jako když muž zatouží po ženě. Podíval se do nich stejně, jako se občas díval do ohně a pozoroval tančící plameny; nechtěl po nich, aby dávaly smysl, pouze pozoroval jejich nahodilost. Přesně tak její oči vypadaly, jako by viděly sto tisíc různých událostí, které v těch očích dosud všechny vířily, a nikdo se nikdy neobtěžoval - nebo možná ani nevěděl jak - dostat ty obrazy ven a poskládat je do smysluplných příběhů.

A Alvin dostal obrovský strach, že má nějakou čarodějnou moc, kterou z Te-kumsy udělala bělocha.

„Já jsem Becky," představila se žena.

„Jemu říkají Alvin,“ řekl Te-kumsa - nebo spíš Izák, protože to rozhodně neznělo jako Te-kumsa. „Je to syn mlynáře z Wobiše.“

„On je ta nitka, kterou jsem viděla utíkat tkaninou,“ usmála se na Alvina. „Pojď sem. Chci si prohlédnout legendárního Malého renegáta.“

„Kdo to je?“ zeptal se Alvin. „Malý Renek Hnát...“

„Renegát. Ty nevíš, co se povídá po celém Apalačsku? O Te-kumsovi, který se objeví jeden den u Oškoncy a další den ve vesnici na březích Yazoo a všude podněcuje Indiány, aby vraždili a mučili. A vždycky je s ním bílý chlapec, který Indiány ponouká, aby byli ještě krutější, a učí je tajné způsoby mučení, které používali papežští inkvizitoři ve Španělsku a Itálii.“

„To není pravda,“ ohradil se Alvin.

Usmála se. Plamínky v jejích očích se roztančily.

„Určitě mě nenávidí,“ soudil Alvin. „Vždyť ani nevím, co to je, ta inkyzice.“

„Inkvizice,“ opravil ho Izák.

Alvin cítil v srdci svíravou hrůzu. Jestli o něm lidé říkali takové věci, budou se na něho dívat jako na zločince, jako na zrůdu. „Já jenom doprovázím...“

„Já vím, co děláš a proč,“ uklidňovala ho Becky. „Známe tady Izáka dost dobře, abychom věděli, že takovým lžím o něm a o tobě nemáme věřit.“

Jenže Alvinovi bylo jedno, co je „tady“. Záleželo mu na tom, co je doma ve Wobiši.

„Nedělej si starosti,“ pokračovala Becky. „Nikdo neví, kdo tenhle legendární bílý chlapec je. Určitě to není jeden ze dvou Nevinných, které Te-kumsa v lese rozsekal na kousky. Určitě to není Alvin ani Míra. Mimochodem, který vlastně jsi?“

„Alvin,“ připomněl Izák.

„Vlastně ano,“ uvědomila si Bečky. „Už jsi mi to říkal. Mám špatnou paměť na jména.“

„Te-kumsa nikoho nerozsekal.“

„Možná chápeš, Alvine, že ani tomu jsme tady nevěřili.“

Alvin nevěděl, co na to má říct, a protože žil tak dlouho jako Indián, udělal to, co udělá Indián, když nemá co říct - něco, co bělocha sotva kdy napadne. Neřekl vůbec nic.

„Chléb se sýrem?“ nabídla Bečky.

„Děkuji. Jsi moc hodná,“ řekl Izák.

To tedy bylo něco. Te-kumsa říkal děkuji jako dobře vychovaný džentlmen. Ne že by mezi svými nebyl slušný a zdvořilý. Ale v řeči bílých se vždycky vyjadřoval chladně, nekvětnatě. Až do tohoto okamžiku. Prostě magie.

Becky zazvonila na malý zvonek.

„Je to prostá strava, ale v tomto domě žijeme prostě. A já v této místnosti obzvlášť. Patří to sem - je to takové prosté místo.“

Alvin se rozhlédl po místnosti. Měla pravdu. Teprve teď si všiml, že tato místnost je původní dřevěný srub, jehož jediné zbývající okno zalévá místnost světlem od jihu. Stěny kolem byly stále z nahrubo opracovaného, starého dřeva; nevšiml si toho proto, že téměř všude visely kusy tkaniny, pověšené na háčcích, navršené na nábytku, smotané do stůčků. Byla to zvláštní tkanina, se spoustou barev, které však netvořily žádný vzor ani nic podobného, pouze se protkávaly jednou tak a podruhé jinak a měnily odstíny a barvy, široký modrý pás s několika tenkými zelenými žilkami, jež se navzájem splétaly a rozplétaly.

Beckyin zvonek do místnosti někoho přivolal, podle hlasu staršího muže; Becky ho poslala pro jídlo, ale Alvin vůbec nevěděl, jak vypadal, protože nedokázal odtrhnout oči od plátna. Na co tolik plátna? A proč by někdo při tkaní používal tak křiklavé a ošklivě živelné barvy?

A kde končilo?

Přešel do kouta, kde stál snad tucet stůčků plátna opřených jeden o druhý, a uvědomil si, že každý stůček vychází z toho předchozího. Někdo vzal konec plátna z jedné role a omotal je kolem sebe, aby začal další, takže plátno se odvíjelo z konce jednoho stůčku a přeskakovalo rovnou do středu dalšího, a tak to šlo dál a dál, až vznikl jakýsi řetěz. Nebyla to různá plátna, bylo to všechno jediné plátno, smotávané tak dlouho, až se rolí téměř nedalo hnout, jak byla těžká, a pak hned začínala další role, aniž plátno někdo ustřihl. Alvin

začal chodit po místnosti a prstem sledovat průběh plátna nahoru po hácích na stěně a dolů do záhybů navršených na podlaze. Jel po něm dál a dál, dokud konečně nenašel konec - právě ve chvíli, kdy se stařec vrátil s chlebem a sýrem. Plátno vycházelo z přední části Beckyina stavu.

Te-kumsa se po celou dobu Izákovým hlasem bavil s Becky a ona si povídala s ním, hlubokou, melodickou řečí, v níž byl jen nepatrný náznak cizího přízvuku, jaký měli někteří Holanďané v okolí Sílova Kostelce, kteří sice strávili celý život v Americe, ale v řeči jim přesto zůstávala památka na starou vlast. Teprve teď, když stál u tkalcovského stavu a jídlo bylo na nízkém stolku se třemi židlemi, si Alvin začal všímat, o čem mluví, a to jen proto, že se chtěl Becky tak moc zeptat, k *čemu* to plátno je, když viděl, že je musela tkát víc než rok, jestliže bylo tak dlouhé, a po celou tu dobu z něj nic neustřihla, aby si něco ušila. Máma tomu vždycky říkala hanebné plýtvání, když někdo něco měl a nevyužíval to, jako když Dally Truhlářová měla krásný hlas, kterým si doma zpívala celý den, ale při zpívání v kostele se nikdy nepřidala.

„Jez," vyzval ho Te-kumsa. A když na Alvina promluvil tak stroze, jeho hlas anglickost rázem ztratil; byl to znovu ten pravý Te-kumsa. Alvina uklidnilo, že nejde o žádné čáry, že Te-kumsa prostě mluví dvěma způsoby; ale zároveň mu to do hlavy nasadilo další otázky. Kde se Te-kumsa naučil takto mluvit? Alvin nikdy neslyšel, že by Te-kumsa měl v Apalačsku bílé přátele, a přitom se dalo čekat, že by se taková věc rozkřikla, kdyby o ní někdo věděl. Zároveň však nebylo těžké uhodnout, proč by Te-kumsa nestál o to, aby se o tom moc mluvilo. Co by si všichni ti pobouření Indiáni pomysleli, kdyby Te-kumsu viděli tady a teď? Co by to udělalo s Te-kumsovou válkou?

A když na to přijde, jak mohl Te-kumsa takovou válku vést, když měl mezi bělochy tak dobré přátele, jako byli lidé v tomto údolí? Tady byla země určitě mrtvá, alespoň z pohledu Indiánů. Jak to mohl Te-kumsa snést? V Alvinovi to probouzelo takový hlad, že přestože se cpal chlebem a sýrem, až se mu nafukovalo břicho, uvnitř stále cítil kručení, touhu vrátit se do hustého lesa a cítit v sobě píseň země.

Jídlo doprovázelo Beckyino příjemné švitoření o tom, co je v údolí nového. Vyslovovala jména, která Alvinovi nic neříkala, byť kterékoli mohlo patřit někomu ze Sílova Kostelce - bylo tady dokonce několik Mlynářů, což bylo jedině přirozené, neboť takto veliké údolí určitě dávalo víc zrna, než by jeden mlynář stačil pomlít.

Stařec se vrátil, aby uklidil ze stolu.

„Přišel sis prohlédnout mé plátno?“ zeptala se Becky.

Te-kumsa přikývl. „Je to jeden ze dvou důvodů, proč jsem přišel.“

Becky se usmála a odvedla ho ke stavu. Posadila se na stoličku a nahrnula si do klína poslední část tkaniny. Začala asi tři yardy od konce stavu.

„Tady,“ ukázala. „Tvoji lidé se scházejí v Prorokově Městě.“

Alvin viděl, jak přejela rukou po svazku nitek, které jako by utekly ze svého místa v osnově, přesunuly se přes šířku plátna a shromáždily se při okraji.

„Indiáni ze všech kmenů,“ vysvětlovala. „Ti nejsilnější z tvého lidu.“

Přestože nitky byly nazelenalé, byly skutečně silnější než většina ostatních, pevné a napjaté. Becky posunula látku na klíně. Shromáždění zesílilo a zvýraznělo a vlákna dostala jasnější zelenou barvu. Jak mohla vlákna takto měnit barvu? A jak konstrukce stavu umožňovala, aby se v osnově takto přesunovala?

A tady jsou běloši, kteří se shromáždili proti nim.

Skutečně, bylo vidět další skupinu nitek, zpočátku sevřenější, ale pak jako by se sbíhající se nitky trochu zauzlovávaly.

Alvinovi to na pohled připadalo, že plátno je zkažené, vlákna jsou všelijak zašmodrchaná a uzlíkovatá - kdo by si na sebe vzal košili z takové látky - a barvy nedávají smysl, jsou všechny smíchané dohromady, aniž by se snažily o nějaký vzor nebo pravidelnost.

Te-kumsa zvedl ruku a přitáhl plátno k sobě. Táhl tak dlouho, až se ukázalo místo, kde všechna ta jasně zelená vlákna znenadání zeslábla a pak většina z nich skončila. Osnova tkaniny byla v tom místě řídká a volná; tam, kde bývala tři vlákna, zůstalo snad jediné, jak to bývá na prošoupaném, roztřepeném lokti staré košile, takže když člověk loket ohne, je vidět, jak tucet nitek dělá na kůži čárky jedním směrem, ale druhým směrem neběží žádná.

Jestli ty zelené nitky vyjadřovaly Prorokovo Město, nemohlo být pochyb o tom, co se tu děje. „Vratká Kánoe," zašeptal Alvin. Již chápal, jaký má toto plátno řád.

Becky se sklonila nad plátno a zkropila je slzami.

Te-kumsa se suchýma očima znovu, rovnoměrně zatahal za plátno. Alvin uviděl, jak zbytek zelených vláken, těch několik, která přečkala masakr u Vratké Kánoe, přechází k okraji plátna a končí. Plátno se o tento počet nitek zúžilo. Zato se objevilo nové seskupení, jenže tentokrát vlákna nebyla zelená. Byla většinou černá.

„Černá nenávistí," pronesla Becky. „Shromažďuješ své lidi pomocí nenávisti."

„A dovedeš si představit, jak vést válku s láskou?" zeptal se Te-kumsa.

„To je důvod, proč stojí za to válku odmítnout," řekla klidně.

„Nemluv jako bílá žena."

„Ale to ona přece je," ozval se Alvin s pocitem, že taková připomínka je na místě.

Oba se na Alvina podívali. Te-kumsa lhostejně, Becky s - pobavením? S lítostí? Potom se vrátili k plátnu.

Velice rychle došli tam, kde plátno viselo přes vratidlo a vycházelo ze stavu. Černé nitky Te-kumsovy armády se k sobě postupně přibližovaly, zauzlovaly se, proplétaly se. A jiná vlákna, modrá, žlutá a černá, se sbíhala v jiném místě, kde se tkanina hrozivě muchlala. Byla sice hustší, avšak Alvinovi nepřipadala o nic silnější. Spíš slabší. Méně užitečná. Méně spolehlivá.

„Jestli to tak půjde dál, nebude to plátno stát za nic," poznamenal Alvin.

Becky se smutně usmála. „Pravdivější slova ještě nikdo nevyslovil, chlapče."

„Jestli toto obnáší historii zhruba za jeden rok, musíte tady dohromady mít dvě stě let," usoudil Alvin.

Becky zaklonila hlavu. „To víc."

„Jak zjišťujete, co všechno se děje, aby se to všechno do plátna dostalo?"

„Jsou věci, Alvine, které lidé dělají, ani nevědí jak," odpověděla.

„A kdybyste nějaká vlákna přehodila, nemůžete zařídit, aby tomu bylo jinak?“ Alvin si to představoval jako nějaké opatrné přeskupení, rovnoměrnější rozprostření vláken a oddělení těch černých vláken od sebe.

„Tak to nejde,“ zavrtěla hlavou. „Věci se nedějí podle toho, co já tady udělám. Věci, které se dějí, mění *mne*. Ale tím se netrap, Alvine.“

„Ale před více než dvěma sty lety v této části Ameriky ještě žádní běloši nebyli. Jak je možné, že to plátno sahá ještě dál?“

Becky si povzdechla. „Proč jsi ho přivedl, Izáku? Aby mne mořil otázkami?“

Te-kumsa se na ni usmál.

„Neřekneš to nikomu, chlapče?“ obrátila se na něho. „Necháš si jen pro sebe, kdo jsem a co dělám?“

„Slibuju.“

„Tkám, Alvine. Nic víc. Celá moje rodina, kam až paměť sahá, všichni jsme byli tkalci.“

„Takže se tak jmenujete? Becky Tkalcová? Můj švagr Božizbroj měl tátu Tkalce a...“

„Nám nikdo neříká tkalci,“ zarazila ho Becky. „Kdyby nám chtěli dát jméno, říkali by nám - ne.“

Neřekla mu to.

„Ne, Alvine, takové břímě ti nemohu naložit. Chtěl bys pak chodit. Chtěl bys chodit a dívat se...“

„Dívat se na co?“ zeptal se Alvin.

„Stejně jako tady Izák. Ani jemu jsem to neměla říkat.“

„Ale on to udržel v tajnosti. Neprozradil ani slovo.“

„Jenže neudržel to v tajnosti před sebou. Přišel se podívat.“

„Na co se podívat?“ zeptal se znovu Alvin.

„Podívat se, jak dlouhé jsou nitky, které do mého stavu vcházejí.“

Teprve v tu chvíli se Alvin podíval do zadní části stavu, kde mřížka z tenkých ocelových drátků přidržovala nitky osnovy. Nitky neměly žádnou barvu. Byly surově bílé. Bavlna? Vlna to nebyla určitě. Možná len. Hotové plátno mělo tolik barev, že si vůbec nevšiml, z čeho je.

„Odkud se ty barvy berou?“ zeptal se Alvin.

Nikdo mu neodpověděl.

„Některá vlákna slábnou.“

„Některá končí,“ ozval se Te-kumsa.

„Mnoho jich končí,“ povzdechla Becky. „A mnoho začíná. Takový je život.“

„Co vidíš, Alvine?“ zeptal se Te-kumsa.

„Jestli ta černá vlákna jsou vaši lidé,“ začal Alvin, „potom bych řekl, že se schyluje k bitvě, v níž jich mnoho zahyne. Ne však tolik jako u Vratké Kánoe. Tak strašné to nebude.“

„Já vidím totéž,“ kývl Te-kumsa.

„A ty ostatní barvy, spletené do sebe, to je co? Bělošská armáda? ”

„Říká se, že nějaký Ondřej Jackson ze západního Tenizy sbírá vojsko. Říkají mu Starý dub.“

„Znám toho muže,“ prohlásil Te-kumsa. „V sedle se nedrží příliš dobře.“

„Dělá mezi bělochy to, co jsi ty dělal mezi Indiány, Izáku. Jezdí křížem krážem západními kraji, rozvášňuje lidi a káže jim o Rudém postrachu. O *tobě*, Izáku. Za každého indiánského vojáka, kterého jsi přesvědčil, naverboval dva bělochy. A počítá s tím, že půjdete na sever a spojíte se s francouzskou armádou. Zná všechny vaše plány.“

„Neví nic,“ ohradil se Te-kumsa. „Alvine, řekni mi, kolik nitek té bělošské armády končí?“

„Hodně. Možná i víc. Nevím. Je to asi tak nastejno.“

„Pak nejsem o nic chytřejší.“

„Jsi chytřejší o to, že víš, že se dočkáš své bitvy,“ řekla Becky. „Víš, že na světě bude zase víc krve a utrpení, díky tobě.“

„Ale o vítězství nevím nic,“ Te-kumsa vypadal zklamaně.

„To se nedozvíš nikdy.“

Alvin uvažoval, jestli by šlo na konec jedné ukončené nitky navázat novou a zachránit někomu život. Hledal cívky s nitmi, z nichž se plátno tká, ale nikde je nenašel. Nitky visely ze zadního vratidla stavu, napnuté, jako by je natahovalo nějaké závaží, ale odkud vycházejí, Alvin neviděl. Podlahy se nedotýkaly. Ale nedalo se ani říct, že by končily. Když se podíval do určité vzdálenosti, visely tam, napjaté a dlouhé, a když se podíval o kousek dál, už tam

žádné nitky nebyly, nebylo tam vůbec nic. Nitky vycházely jen tak odnikud a lidské oko prostě nevidělo a nedovedlo poznat, jak začínají.

Jenže Alvin se uměl dívat jinýma očima, vnitřníma očima, jako když nahlížel do drobounkých pochodů v lidském těle nebo do studených vnitřních proudů v kameni. A tímto skrytým zrakem se podíval do jedné nitky a šel po ní, sledoval, jak se vlákna ovíjejí kolem a skrz, navzájem se omotávají a podpírají, aby přízi dodala pevnost. Tentokrát mohl jen jít po nitce. Mohl ji sledovat, dokud nakonec, daleko za místem, kde všechny nitky mizely normálnímu zraku, neskončila. Toho, jemuž nitka patřila, čekal ještě dlouhý život, než zemře.

Všechny tyto nitky musí skončit, když člověk zemře. A nová nitka musí nějakým způsobem začít, když se narodí dítě. Další nitka vycházející odnikud.

„Nikdy to neskončí, Alvine," oslovila ho Becky. „Já zestárnu a zemřu, ale plátno bude pokračovat."

„Víte, která nitka je vaše?"

„Ne. Nechci to vědět."

„Já myslím, že bych to vidět chtěl. Zajímá mě, kolik let mám před sebou."

„Mnoho," promluvil Te-kumsa. „Nebo jen několik. Důležité je, co s těmi roky, které máš, dokážeš."

„Ale to, jak dlouho budu žít, je taky důležité," namítl Alvin. „Neříkejte, že není, protože tomu sám nevěříte."

Becky se rozesmála.

„Slečno Bečky," optal se jí Alvin, „proč to děláte, když nezáleží na vás, co a jak se stane?"

Pokrčila rameny. „Je to práce. Každý má nějakou práci a moje práce je toto."

„Mohla byste někam jít a tkát plátno na věci, které by lidé nosili."

„Nosili a pak obnosili," řekla. „Ne, Alvine, nemohla bych jít pryč."

„Chcete říct, že jste pořád uvnitř?"

„Zůstávám stále tady," přikývla, „v této místnosti, se svým stavem."

„Kdysi jsem tě prosil, abys se mnou odešla," ozval se Izák.

„A já jsem tě kdysi prosila, abys zůstal." Usmála se na něho.

„Nemůžu žít věčně tam, kde je země mrtvá."

„A já se nemohu ani na okamžik vzdálit od svého plátna. Tak jak tobě v mysli žije země, Izáku, tak mám já v mysli životy všech obyvatel Ameriky. Ale miluji tě. I teď."

Alvin měl pocit, že by tam neměl být. Bylo to, jako by zapomněli, že tam je, přestože s nimi ještě před okamžikem mluvil. Nakonec pochopil, že by možná raději zůstali sami. Proto se vrátil k plátnu a znovu je začal sledovat, tentokrát opačným směrem, rychle, ale pozorně - nahoře po stěnách, rolemi a hromadami, aby našel počátek plátna.

Nemohl jej najít. Buď hledal špatným směrem, nebo se někde nechal splést, protože zanedlouho zjistil, že sleduje cestu, která ho předtím dovedla ke stavu. Vydal se opačným směrem a zakrátko se znovu ocitl na cestě ke stavu. Hledání pozpátku, kterým chtěl najít nejstarší konec plátna, nevedlo k lepšímu výsledku, než když hledal dopředu, aby zjistil, odkud nejnovější nitky vycházejí.

Opět se otočil k Te-kumsovi a Becky. Rozhovor, který spolu vedli šeptem, skončil. Te-kumsa seděl se zkříženýma nohama na podlaze před ní a hlavu měl skloněnou. Ona ho jemnýma rukama hladila po vlasech.

„To plátno je starší než nejstarší část tohoto domu," Alvin si tím byl naprosto jist.

Becky neodpověděla.

„To plátno je nekonečné."

„Toto plátno prochází stavem tak dlouho, jak lidé umějí tkát."

„Ale ne tímto stavem. Tento je nový," všiml si Alvin.

„Čas od času stavy vyměníme. Nový vždycky postavíme kolem toho starého. To dělají muži z naší rodiny."

„Toto plátno je starší než nejstarší bělošské osídlení Ameriky," pokračoval Alvin.

„Kdysi bylo součástí většího plátna. Ale jednoho dne, ještě v naší staré domovině, jsme spatřili, jak velké množství nitek vybíhá z okraje plátna. Můj prapraprapraprapradědeček postavil nový stav. Nitky, které jsme potřebovali, jsme měli. Oddělily se od starého

plátna; odtamtud jsme už pokračovali my. Spojení stále existuje - to je to, na co se díváš.“

„Ale teď je tady.“

„Je tady a tam. Nesnaž se to pochopit, Alvine. Sama jsem to už dávno vzdala. Není snad příjemné vědět, že všechny nitky života jsou vetkávány do jednoho velkého plátna? „

„Kdo tká plátno Indiánům, kteří odešli s Tenskva-tavou? „ zeptal se Alvin. „Jejich nitky plátno opustily.“

„To není tvoje věc,“ odvětila Becky. „Řekněme, že se postavil další stav a odnesl se na západ.“

„Ale Te-kumsa říkal, že žádný běloch nepřejde přes řeku na západ. A Prorok to říkal taky.“

Te-kumsa se na podlaze pomalu otočil, aniž vstal. „Alvine,“ řekl jemně, „jsi teprve chlapec.“

„A já jsem byla teprve děvče,“ připomněla mu Bečky, „když jsem se do tebe zamilovala.“ Obrátila se k Alvinovi. „Moje dcera odvezla ten stav na západ. Mohla tam jít, protože je bílá jen zpola.“ Znovu pohladila Te-kumsu po vlasech. „Izák je můj manžel. Moje dcera Wieza je jeho dcera.“

„Mana-tava,“ pousmál se Te-kumsa.

„Nějakou dobu jsem myslela, že se Izák rozhodne zůstat tady, žít s námi. Ale pak jsem uviděla, jak se od nás jeho nitka vzdaluje, přestože tělo zůstávalo s námi. Věděla jsem, že odejde za svými lidmi. Věděla jsem, proč k nám přišel, sám z lesa. Je ještě silnější touha než touha Indiána po písni živého lesa, silnější než kovářova touha po rozpáleném železe, silnější než škvorova touha po dutém srdci země. Ta touha přivedla Te-kumsu do našeho domu. Tenkrát byla tkadlenou u stavu ještě moje matka. Naučila jsem Te-kumsu číst a psát. Zhltl otcovu knihovnu a přečetl všechny ostatní knihy v údolí. Poslali jsme pro další knihy do Filadelfie a on je přečetl také. Potom si vybral jméno - podle muže, jenž napsal dílo *Principia.* Když jsme dosáhli plnoletosti, vzal si mě. Narodilo se mi dítě. On odešel. Když byly Wieze tři roky, vrátil se, postavil stav a odvezl ji přes horu na západ, aby žila s jeho lidmi.“

„A vy jste dceru pustila?“

„Tak jako jedna z mých prababiček seděla u svého starého stavu a nechala dceru odejít přes oceán do této země, s novým tkalcovským stavem a bdělým otcem po boku, pustila jsem ji i já.“ Smutně se na Alvina usmála. „Všichni máme svou práci, ale není dobré práce, za kterou by se nemuselo něčím zaplatit. Když ji Izák odvedl, byla jsem již v této místnosti. Všechno, co se stalo, bylo dobré.“

„Ani jste se nezeptala, jak se vaší dceři daří, když přišel! Doteď jste se nezeptala!“

„Nemusela jsem se ptát,“ odpověděla Bečky. „Strážkyním stavu se nemůže nic stát.“

„Ale když je vaše dcera pryč, kdo vás vystřídá? „

„Třeba sem někdy v budoucnu přijde jiný manžel. Manžel, který zůstane v tomto domě, postaví mi nový stav a ještě jeden pro dceru, která se zatím nenarodila.“

„A co se potom stane s vámi?“

„Máš příliš mnoho otázek, Alvine,“ napomenul ho Te-kumsa. Ale jeho hlas byl měkký, unavený a zněl anglicky; před Te-kumsou, který četl bělošské knihy, Alvin bázeň necítil, a proto jeho lehkému pokárání nevěnoval pozornost.

„Co bude s vámi, až na vaše místo přijde vaše dcera?“

„Nevím,“ odpověděla Becky. „Ale říká se, že odcházíme tam, odkud vycházejí nitky.“

„A co tam děláte?“

„Předeme.“

Alvin si zkusil představit Beckyinu matku, babičku a ženy před nimi, všechny vedle sebe, snažil se představit si, kolik by jich asi bylo, a jak všechny sedí u svých kolovrátků a odvíjejí z vřetena nitky surové bílé příze, které pak někam mizí, pokračují a někde se ztrácejí, dokud se nepřetrhnou. Nebo je to tak, že když se nitka přetrhne, vezmou to všechno do dlaní, celý lidský život, a vyhodí jej vzhůru, kde se jej zmocní vítr, a pak nitka spadne a zachytí se v něčím stavu. Život se vznáší ve větru, pak je zachycen a vetkán do plátna lidstva; v libovolnou chvíli se zrodí, pak si pracně najde cestu do plátna a zpevní je.

A jak byl ponořen v těch představách, zdálo se mu také, že na tomto plátnu něčemu porozuměl. Na tom, jak sílilo, když byly nitky

navzájem protkány pevněji. Ty, které přeskakovaly po horní straně plátna a jen čas od času se nořily do tkaniny, plátnu na pevnosti příliš nepřidávaly, zato měly velkou zásluhu na jeho zbarvení. Naproti tomu nitky, jejichž barvu téměř nebylo vidět, byly do osnovy hluboce vetkané a držely všechno pohromadě. Ty skryté, zpevňovací nitky dělaly dobrou věc. Od té chvíle si Alvin už navždy všímal některých tichých mužů a žen, jimž ostatní téměř nevěnovali pozornost, kteří však protkávali život své vesnice nebo města, malého i velkého, svazovali jej a udržovali. Alvin před takovými lidmi v duchu smekal a vzdával jim hold, protože věděl, že svým životem dodávají plátnu sílu, dodávají tkanině pevnost.

Také si zapamatoval, kolik nitek končilo v místě, kde se měla odehrát Te-kumsova bitva. Vypadalo to, jako by Te-kumsa plátno rozstřihl nůžkami.

„A opravdu se to nedá nějak napravit?“ zeptal se Alvin. „Není žádná naděje, že by se podařilo té bitvě zabránit, aby se všechny ty nitky nepřetrhly?“

Becky zavrtěla hlavou.

„I kdyby Izák odmítl jít, k bitvě by došlo i bez něho. Ne, ty nitky nepřetrhlo nic, co by udělal Izák. Přetrhly se ve chvíli, kdy se ten který Indián rozhodl pro takové počínání, které zcela jistě skončí jeho smrtí v bitvě. Ty a Izák jste na svých toulkách neroznášeli smrt, jestli tě trápí tohle. Stejně jako nikoho nezabil Starý dub. Roznášeli jste pouze možnosti volby. Nikdo je nenutil, aby vám uvěřili. Nemuseli si zvolit smrt.“

„Jenže oni nevěděli, že si volí smrt.“

„Ale věděli. To člověk pozná. Sami si to až do okamžiku smrti nepřipouštíme, Alvine, ale v tu chvíli vidíme celý život před sebou a chápeme, jak jsme si každým dnem života zvolili způsob své smrti.“

„A co když někomu náhodou něco spadne na hlavu a rozdrtí ho to? „

„Rozhodl se být na místě, kde se taková věc může stát. A nedíval se nahoru.“

„Já tomu nevěřím,“ nesouhlasil Alvin. „Myslím si, že člověk může vždycky nějak změnit, co se blíží, a myslím, že se stávají věci, o kterých nikdy nikdo nerozhodl.“

Becky se na něho usmála a zvedla k němu ruku. „Pojď sem, Alvine. Dovol, abych tě k sobě přivinula. Líbí se mi ta tvoje jednoduchá víra. Chtěla bych si ji udržet, i když jí nedokážu sdílet.“

Chvíli ho držela u sebe. Pocit, jako by ruka, která ho objímala, pevná a něžná, patřila jeho mámě, byl tak silný, že si trochu poplakal. Vlastně plakal o hodně víc, než kdy plakat chtěl, jestli vůbec chtěl někdy plakat. A pochopil, že se na vlastní nitku ptát nemá, i když měl za to, že by se dala najít snadno - byla by to nitka, která se zrodila v bělošské části, ale potom přešla na druhou stranu a zezelenala. Určitě zezelenala, jako Prorokovi lidé.

A ještě jedna věc byla jistá, tak jistá, že se ani neptal, přestože se obyčejně nestyděl zeptat se na cokoli, co se mu v hlavě zrodilo: byl si jist, že Becky ví, která nitka je Te-kumsova, a ví i to, že jeho a Te-kumsova nitka se navzájem ovíjejí, alespoň nějaký čas. Dokud s ním Alvin bude, Te-kumsa bude žít. Alvin věděl, že věštba připouští dvojí zakončení: jedno, v němž Alvin zemře dřív, Te-kumsa zůstane sám a zemře také; nebo druhé, v němž nezemře ani jeden a jejich nitky poběží dál, dokud nezmizí. A byla ještě třetí možnost, jak to může dopadnout: Alvin se mohl sebrat a od Te-kumsy odejít. Jenže kdyby to udělal, přestal by být Alvinem, takže nemělo smysl o této možnosti uvažovat, protože to žádná možnost nebyla.

Alvin přespal na rohoži na podlaze, ale předtím si ještě přečetl několik stránek v knize, kterou napsal jistý Adam Smith. Kde spí Te-kumsa, nevěděl a nechtěl se ptát. Věděl, že po tom, co dělá muž se svou ženou, dětem nic není; zároveň mu však vrtalo hlavou, jestli hlavním důvodem, proč se sem Te-kumsa vrátil, nebylo to, že chtěl vidět stav, ale ta touha, o níž mluvila Becky. Potřeba přivést na svět další dceru, která by převzala Beckyin stav. Alvinovi nepřipadalo jako špatný nápad, aby plátno bělošské Ameriky bylo v rukou dcery Indiána.

Ráno ho Te-kumsa odvedl zpátky do lesa. Nemluvili o Becky ani o ničem jiném; všechno se vrátilo do starých kolejí a Te-kumsa mluvil jen tehdy, když chtěl, aby Alvin něco udělal. Alvin ho už nikdy neslyšel mluvit Izákovým hlasem, takže po čase začal váhat, jestli jej vůbec někdy slyšel.

Na severním břehu Hia, nedaleko místa, kde se do něho vlévá Wobiš, se shromáždila indiánská armáda. Bylo jich tolik, že Alvina překvapilo, kolik Indiánů na světě je. Alvin si nikdy nepředstavoval, že by se na jednom místě mohlo shromáždit tolik lidí.

Jelikož takové množství lidí muselo mít hlad, přicházela k nim také zvířata, která cítila jejich potřebu a přišla naplnit úděl, pro který se narodila. Že by les věděl, že veškeré jeho naděje na záchranu před bělošskými sekerami spočívají v Te-kumsově vítězství?

Ne, usoudil Alvin. Les dělal pouze to, co dělal vždycky - zajišťoval obživu svých dětí.

Když se jednoho dne ráno vydali na sever od Hia, pršelo a foukal studený vítr. Ale co byl pro Indiány déšť? Dorazil posel od Francouzů z Detroitu. Nastal čas spojit síly a vylákat armádu Starého duba na sever.

Kapitola 18

Detroit

Pro Frederika, hraběte de Maurepas, to byly krásné časy. Detroit sice zcela postrádal radosti Paříže, ale k peklu měl také daleko, a navíc Frederik poznával, jak je to vzrušující, být součástí něčeho většího, než je on sám. Válka byla v pohybu, pevnost byla na nohou, pohanští Indiáni se scházeli z odlehlých koutů divočiny a zanedlouho již, pod de Maurepasovým velením, Francouzi rozpráší hadrářskou americkou armádu, kterou Starý kaštan přivedl na sever od Maumí. Nebo Starý javor? Bůhví, jak mu vlastně říkali.

Ale měl v sobě také jiné já, které tento vývoj znervózňoval. Frederik nikdy nebyl muž činu, a nyní se najednou dělo tolik věcí, že měl co dělat, aby tomu stačil. Občas ho znepokojovalo, že Napoleon nechává divochy bojovat zpoza stromů. U Evropanů nebylo o čem mluvit, ale i barbarští Američané by měli mít dost slušnosti, aby Indiánům nedovolili využívat nečestnou výhodu, že se umějí dobře skrývat v lesích. Ale co na tom. Napoleon si byl jist, že to vyjde. Co by se také mohlo pokazit? Všechno probíhalo přesně tak, jak to Napoleon předvídal. Dokonce i guvernér La Fayette, ten zrádcovský, slabošský, feuillantský pes, se tvářil, jako by se na nadcházející bitvu těšil. Dokonce poslal loď s dalšími vojáky, kterou Frederik ani ne před deseti minutami zahlédl zajíždět do přístavu.

„Můj pane,“ promluvil Nýmand, sluha, který měl službu večer. Bylo to zvláštní, ale někoho ohlašoval.

„Kdo je to?“ Kdo přichází na návštěvu v takovou nelidskou hodinu?

„Posel od guvernéra.“

„Ať jde dál,“ nařídil Frederik. Měl tak dobrý pocit, že se mu ani nechtělo nechávat toho muže dlouho čekat. Byl už koneckonců večer - v takovou hodinu nebylo třeba předstírat usilovnou práci. Vždyť už byly čtyři pryč!

Muž vstoupil. Uniforma mu slušela. Byl to dokonce nějaký vysoký důstojník. Frederik měl nejspíš vědět, jak se jmenuje, ale nebyl to nikdo důležitý, neměl dokonce ani žádného bratrance, který by měl titul. Proto Frederik čekal, nepřivítal ho.

Major měl v ruce dvě obálky. Jednu položil Frederikovi na stůl.

„Ta druhá je také pro mne? „

„Ano, pane. Ale pan guvernér mi dal instrukce, abych vám nejdřív dal tu první, počkal, až si ji v mé přítomnosti přečtete, a potom se rozhodl, zda vám předat tu druhou.“

„Tak guvernér vydal instrukce! Ze mám dostat svou poštu, až si přečtu jeho dopis?“

„Druhý dopis není adresován vám, pane,“ prohlásil major. „Takže to není vaše pošta. Ale domnívám se, že jej budete chtít vidět.“

„A co když jsem unavený prací a rozhodnu se, že si ten dopis přečtu až zítra?“

„Pro ten případ mám ještě jeden dopis, který přečtu vašim vojákům, pokud si ten první dopis během pěti minut nepřečtete. Tento třetí dopis vás zbavuje velení a guvernérovým jménem mne ustanovuje velitelem Fort Detroitu.“

„To je drzost! Skandál! Mluvit se mnou takovým způsobem!“

„Pouze opakuji guvernérova slova, pane. Znovu vás vyzývám, abyste si ten dopis přečetl. Nemůže vám to uškodit, zato když si jej nepřečtete, bude to pro vás mít katastrofální důsledky.“

Neslýchané! Co si o sobě guvernér myslel? Pravda, byl markýz. Jenže La Fayette se u krále netěšil takové přízni jako...

„Pět minut, pane.“

Krev Frederikovi vřela, ale dopis otevřel. Byl těžký; když jej rozbalil, na stůl se chřestivě vysypal kovový amulet na řetízku.

„Co *to* je?“

„Dopis, pane.“

Frederik jej rychle přelétl očima. „Amulet! Svatý muž! Co si z toho mám vybrat? La Fayette začal věřit pověrám?“ Ale navzdory

hrané kuráži se Frederik ihned rozhodl, že si amulet na sebe vezme. Ochrana před Satanem! Slyšel o takových amuletech, nevyčíslitelně cenných, neboť každého se osobně dotkla prstem svatá rodička a propůjčila mu moc. Mohl to skutečně být jeden z nich? Rozpojil řetízek a přes hlavu si jej navlékl.

„Schovat."

Frederik se na majora nejdřív nechápavě podíval, potom mu došlo, co má udělat, a schoval amulet pod košili. Teď jej nebylo vidět.

„Tak," řekl. „Mám ho."

„Znamenitě, pane," prohlásil major. Podal mu druhý dopis.

Nebyl pevně převázán, ale pečeť měl a Frederik s úžasem zjistil, že do vosku je otisknuta velká pečeť Jeho Veličenstva. Dopis byl adresován markýzi La Fayettovi. Obsahoval rozkaz, aby Napoleon Bonaparte byl okamžitě zatčen a v okovech poslán zpět do Paříže, kde bude souzen za zradu, pobuřování, neloajálnost a porušení zákona.

„Myslíte si, že na mne vaše prosby působí?" zeptal se Maurepas.

„Dovoluji si doufat, že na vás zapůsobí oprávněnost mých argumentů," odvětil Napoleon. „Zítra dojde k bitvě. Te-kumsa předpokládá, že bude přijímat rozkazy ode mne. Pouze já plně chápu, co se při této akci od francouzské armády očekává."

„Pouze vy? Odkud se vzala ta vaše náhlá ješitnost, to přesvědčení, že pouze vy jste schopen velet, pouze vy tomu rozumíte? „

„ *Vy* tomu samozřejmě rozumíte také, pane de Maurepas, jenže vaším úkolem je zabývat se širším obrazem, zatímco já..."

„Setřete si dech," zarazil ho de Maurepas. „Již se nenechám déle klamat. Vaše čáry, váš satanský vliv kolem mne proplouvá jako bubliny vzduchem; nic to pro mne neznamená. Jsem silnější, než si myslíte. Mám skryté schopnosti."

„To je dobře, že je máte, protože navenek dáváte najevo pouze svou hloupost," řekl Napoleon. „Porážka, kterou utrpíte, z vás udělá největšího pitomce v dějinách francouzského válečnictví. Kdykoli někdo utrpí potupnou porážku, jíž bylo možno předejít, budou se mu posmívat a říkat, že udělal Maurepase!"

„Dost!“ zvolal de Maurepas. „Zrada, pobuřování, nezákonná činnost, *a* jako by to nestačilo, teď ještě porušování kázně. Jsem přesvědčen o tom, že s vámi bude mít co do činění pan Guillotin, můj nafoukaný kohoutku. Běžte si zkoušet ostruhy na Jeho Veličenstvo, uvidíme, jak hluboko proniknou, když budete mít nohy a ruce v okovech a hlavu propadlou katu.“

Zradu nebylo až do rána nijak znát, ale pak to přišlo rychle a se vším všudy. Začalo to, když francouzský zásobovací důstojník odmítl vydat Te-kumsovým lidem střelný prach. „Mám jiné rozkazy,“ prohlásil.

Když chtěl Te-kumsa mluvit s Napoleonem, setkal se s výsměchem. „To nepůjde, teď ani nikdy jindy.“

Tak s de Maurepasem.

„To je pan hrabě. Ten se s divochy nebaví. Není milovník zvířat jako malý Napoleon.“

Alvin si teprve v tu chvíli všiml, že Francouzi, s nimiž dnes jednají, jsou ti, které Napoleon obcházel; důstojníci, které Napoleon protlačoval a jimž důvěřoval, nebyli k nalezení. Napoleon padl.

„Luky a šípy,“ pokračoval důstojník. „S těmi to vaši válečníci umějí nejlíp, ne? Kulkami byste napáchali větší škody sami sobě než nepříteli.“

Te-kumsa věděl od svých zvědů, že americká armáda dorazí kolem poledne. Okamžitě rozvinul své muže, aby mohli nepřítele napadat. Jenže bez dostřelu mušket mohli dokázat jen o málo víc než vojsko Starého duba obtěžovat žihadly slabých šípů vystřelovaných z příliš velké vzdálenosti, místo aby Američany ochromili kovovou smrští, jíž by nemohli odolat. A jelikož lučištníci museli k Američanům blízko, aby mohli vystřelit, mnoho jich bylo zabito.

„Nemotej se kolem mne,“ napomenul Te-kumsa Alvina. „Věštbu každý zná. Budou si myslet, že jsem odvážný jen proto, že vím, že nemohu zemřít.“

A tak Alvin zůstával opodál, ale nikdy ne tak daleko, aby neviděl hluboko do Te-kumsova těla a nebyl připraven zahojit každé zranění. To, co zahojit nemohl, byl strach, hněv a zoufalství, které se

nahromadily v Te-kumsově duši. Bez střelného prachu a bez Napoleona bylo dřív jisté vítězství přinejlepším na vážkách.

Základní taktika byla úspěšná. Starý dub ihned rozpoznal léčku, ale terén ho nutil buď do ní padnout nebo ustoupit, a on věděl, že ústup by znamenal katastrofu. Proto neohroženě vedl svou armádu mezi kopce plné Indiánů. Úbočí se sbíhala do úzkého místa, kde se Američané ocitnou v palbě francouzských děl a mušket a Indiáni budou dobíjet ty, kteří by chtěli uprchnout. Vítězství mělo být naprosté. Až na to, že Američané měli být demoralizovaní a zmatení a jejich počet měl být značně zredukován tím, že po nich Indiáni celou cestu sem budou střílet.

Taktika byla úspěšná až na to, že když americká armáda přišla na dohled Francouzů a zaváhala před hlavněmi devíti děl nabitých kartáčovými střelami a dvou tisíc mušket rozmístěných tak, aby mohly až dvojitě postřelovat bojiště, Francouzi začali z nějakého nevysvětlitelného důvodu ustupovat. Vypadalo to, jako by nevěřili v neprorazitelnost svého postavení. Ani se nesnažili vzít s sebou děla. Ustupovali, jako by se obávali bezprostřední zkázy.

Od té chvíle se dal vývoj bitvy odhadnout snadno. Starý dub věděl, co s takovou příležitostí udělat. Jeho vojáci ignorovali Indiány a napadli stahující se Francouze, pobíjeli všechny, kteří neutekli, zmocňovali se jejich děl, mušket, střelného prachu a střeliva. Během hodiny použili francouzské dělostřelectvo k tomu, aby na třech místech prolomili hradby pevnosti; Američané vtrhli do Detroitu; ulice se staly místem krvavých bojů.

To byla chvíle, kdy měl Te-kumsa odejít. Měl Američany nechat, ať Francouze zničí, měl své muže odvést do bezpečí. Možná cítil povinnost Francouzům pomoci, přestože ho zradili. Možná viděl záblesk naděje v tom, že když jsou Američané tak zaujati bojem, jeho indiánská armáda by nakonec mohla vybojovat vítězství. Nebo možná věděl, že již nikdy nebude tak silný, aby shromáždil všechny bojovníky všech kmenů; kdyby teď ustoupil bez boje, kdo by s ním příště šel? A kdyby nešli s ním, nešli by s nikým a běloši by postupně uchvátili celou zem, zničili by kmeny jeden po druhém. Te-kumsa si byl jist, že buď vítězství teď, jakkoli nepravděpodobné, nebo bude navždy po boji a jeho Indiáni, kteří nebudou zmasakrováni hned, buď

uprchnou na západ, do země bez lesa, která jim byla cizí, nebo zůstanou jako poražení, nebudou žít jako Indiáni, ale jako běloši a les navždy zmlkne. Ať již ve vítězství věřil nebo ne, na takovou budoucnost přistoupit nedokázal, bez boje ne.

Proto Indiáni, vyzbrojeni luky a šípy, palicemi a noži, zaútočili na americkou armádu zezadu. Zpočátku kosili bělochy v krvavých žních, ubíjeli je, probodávali je pazourky. Te-kumsa na ně křičel, aby mrtvým brali muškety, prach a munici a mnozí Indiáni ho poslechli. Jenže potom Starý dub pověřil disciplinované jádro svých mužů novým úkolem. Hlavně se otočily. A Indiány, na volném prostranství ničím nechráněné, začaly kosit kartáčové střely.

Večer, když zapadalo slunce, byl Detroit v plamenech a nedaleký les se plnil dýmem. V dusivé tmě stál Te-kumsa s několika stovkami svých Šavanů. Ostatní kmeny tvořily tu a tam izolované skupinky; většina podlehla panice a prchla do lesa, kam za nimi běloši nemohli. Závěrečný útok proti Te-kumsovým lesním pevnostem vedl samotný Starý dub, doprovázený tisícem Američanů, kteří se nevěnovali plenění města a rozbíjení model v papeženské katedrále.

Zdálo se, že kulky létají ze všech směrů. Ale Te-kumsa i v té nejhorší vřavě stál vzpřímeně, křičel na své muže, pobízel je, aby bojovali mušketami, které ukradli padlým Američanům při prvním útoku. Patnáct minut, které se táhly jako věčnost, Te-kumsa bojoval jako šílený a Šavani bojovali a umírali mu po boku. Te-kumsovo tělo se pokrylo šarlatovými ranami; krev mu stékala po zádech i po břiše; jedna ruka mu bezvládně visela u boku. Nikdo nechápal, kde bere sílu držet se s tolika zraněními na nohou. Ale Te-kumsa byl ze stejného masa jako všichni ostatní a nakonec v kouřovém šeru padl na zem, zasažený půltuctem ran, z nichž každá by určitě byla sama o sobě smrtelná.

Když Te-kumsa padl, střelba ochabla. Jako by Američané věděli, že stačí, aby zabili tohoto muže a mohou indiánského ducha zlomit jednou provždy. Tucet přeživších šavanských bojovníků se dýmem a tmou odplazil pryč, aby hořkou zprávu o Te-kumsově skonu donesli do každé šavanské vesnice a nakonec až do každé chatrče obývané rudými muži a ženami. Velká bitva byla marná; bělochům se nedá věřit, Francouzům ani Američanům, a tak Te-kumsův velký plán

neměl naději na úspěch. Přesto si Indiáni zapamatovali, že alespoň na nějaký čas se sjednotili pod jedním slavným mužem, stali se jediným národem a snili o vítězství. Proto na Te-kumsu vzpomínaly písně, které zpívaly indiánské vesnice a rodiny, když se stěhovaly přes Mizzipy na západ, aby se připojily k Prorokovi; vzpomínaly na něho příběhy vyprávěné u cihlových krbů v rodinách, jejichž členové chodili oblečeni a vykonávali bělošské práce, ale nezapomínali, že kdysi se dalo žít jinak a že nejslavnější ze všech lesních Indiánů byl jistý muž zvaný Te-kumsa, jenž zahynul, když se snažil zachránit lesy a starý, ke zkáze odsouzený způsob indiánského života.

Ale na Te-kumsu nevzpomínali pouze Indiáni. Přestože stříleli po jeho nezřetelné postavě v lesích ze svých mušket, američtí vojáci ho obdivovali. Byl to slavný hrdina ze starých časů. Všichni Američané byli srdcem farmáři a kupci; zato Te-kumsa byl jako Achilles nebo Odysseus, Caesar nebo Hannibal. „Je nesmrtelný," šeptali si, když viděli, jak ho zasahují kulky a on přesto nepadá. A když nakonec viděli, jak padl, pátrali po jeho těle, ale nenašli je-

„Šavani ho odtáhli," prohlásil Starý dub a tím to skončilo. Nechtěl dovolit ani pátrání po Malém renegátovi, protože si domyslel, že takový bílý zrádce byl určitě stejně nespolehlivý jako Francouzi a v boji se nenápadně vytratil. Nechte to plavat, přikázal Starý dub - a kdo by se s ním hádal? Nevybojoval jim snad vítězství? Nezlomil jednou provždy vaz indiánskému odporu? Starý dub, Ondra Jackson - chtěli ho udělat králem, ale budou se jednou muset spokojit s prezidentem. Prozatím však měli plnou hlavu Te-kumsy, a tak se brzy začaly šířit pověsti, že někde žije, ochromený zraněními, a čeká, až se uzdraví, aby mohl vést velký indiánský vpád přes Mizzipy, z bažin na jihu nebo z nějaké tajné, ukryté pevnosti v Apalačských horách.

Alvin po celou bitvu soustředil veškeré své síly na to, aby udržel Te-kumsu naživu. Pokaždé, když nová kulka roztrhala kus těla, Alvin opravil přetržené tepny, snažil se udržet Te-kumsovu krev uvnitř. Na bolest mu nezbýval čas, ale zdálo se, že Te-kumsovi těžká zranění, která utržil, snad ani nevadí. Alvin se krčil v úkrytu mezi jedním stromem stojícím a jedním padlým a oči měl zavřené,

sledoval Te-kumsu pouze vnitřním zrakem, prohlížel si jeho tělo zevnitř. Neviděl výjevy, jichž budou legendy o Te-kumsovi plné. Nevšímal si ani toho, jak ho kulky zasypávají sprškou úlomků listů a dřevěných třísek. Dokonce i jemu se prudká, pálivá kulka zaryla do nadloktí levé ruky, ale skoro to necítil, tak dokonale se soustředil, aby udržel Te-kumsu na nohou.

Ale jednu věc Alvin viděl: za okrajem zorného pole, těsně mimo, stál jako průsvitný stín Ničitel a mihotavými prsty krájel les. Te-kumsu Alvin uzdravit mohl. Ale kdo uzdraví les? Kdo uzdraví odtržení jednoho kmene od druhého, jednoho Indiána od druhého? Všechno, co Te-kumsa vybudoval, se ve zlomku hodiny rozpadlo, a Alvin nemohl dělat nic než zachraňovat život jediného muže. Jistě, slavného muže, muže, který změnil svět, který něco vybudoval, byť to v konečném důsledku způsobilo ještě větší ztrátu a utrpení. Te-kumsa byl budovatel, a přesto Alvin již v okamžicích, kdy mu zachraňoval život, dobře věděl, že dny Te-kumsova budování jsou sečteny. Nebylo na tom nic zvláštního, že se Ničitel nesnažil Alvina o přítelův život připravit. Vždyť co byl Te-kumsa ve srovnání s tím, co tato hostina Ničiteli dopřávala? Bylo to přesně tak, jak již tak dávno řekl Vypravěč - Ničitel dokázal bořit, prohryzávat, zneužívat a drtit tak rychle, že člověk mohl pouze snít, že by mohl tak rychle stavět.

Přestože si Alvin prakticky nevšímal, *kde* Te-kumsa je, natolik byl zabrán do toho, co se dělo v něm, Indián po celou dobu kroužil kolem Alvinova úkrytu jako pes uvázaný ke stromu, který se namotává a přichází blíž a blíž. Takže když kulek začalo létat tolik, že to bylo nad Alvinovy síly a krev prýštila z desítek ran tak rychle, že je Alvin nedokázal všechny uzavřít, nakonec se Te-kumsa zhroutil do Alvinova úkrytu, padl na chlapce a vyrazil mu dech.

Pátrání, které se odehrávalo kolem něho, Alvin téměř neslyšel. Byl příliš zaměstnán hojením ran, spojováním roztrhaných tkání, navazováním přerušených nervů a narovnáváním zlomených kostí. Aby zachránil Te-kumsovi život, v zoufalství otevřel oči a začal Indiána svým pazourkovým nožem řezat, vytahovat mu z těla kulky a pak rozřezaná místa hojit.

Po celou tu dobu jako by se nad nimi držel jakýsi dým, který zabraňoval nahlédnout do maličkého úkrytu, v němž se Alvin Ničiteli schoval.

Když Alvin procitl, bylo odpoledne dalšího dne. Te-kumsa ležel vedle něho, slabý a vyčerpaný, ale celý. Alvin byl špinavý, všechno ho svědilo a potřeboval si ulevit; opatrně se vyprostil zpod Te-kumsy, který se zdál lehoučký, jako by byl zpola ze vzduchu. Kouř se rozptýlil, ale Alvin si stále připadal jako neviditelný, když chodil za denního světla oblečený jako Indián. Z amerického ležení poblíž trosek Detroitu k němu doléhal opilecký zpěv. Mezi stromy se dosud vznášel dým. A všude, kam Alvin vkročil, se na lesní půdě povalovala těla Indiánů, pohozená jako mokrá sláma. Ve vzduchu se vznášel pach smrti.

Alvin našel potok a napil se. Snažil se zapudit představu, že proti proudu v něm leží nějaké mrtvé tělo. Umyl si obličej a ruce, ponořil hlavu do vody, aby si zchladil mozek, jak to dělával doma po celodenní dřině. Potom se vrátil probudit Te-kumsu a přivést ho k potoku, aby se také napil.

Te-kumsa již byl vzhůru. Stál nad tělem padlého přítele. Hlavu měl zvrácenou a ústa otevřená, jako by křičel tak hluboko a tak hlasitě, že ten zvuk lidské uši nedokázaly zachytit, bylo pouze cítit, jak se zem chvěje vibrací výkřiku. Alvin se k němu rozběhl, skočil mu kolem krku a přitiskl se k němu, jak to děti dělají, jenže v tomto případě byl Alvin tím, kdo utěšoval a šeptal: „Udělal jsi to nejlepší, udělal jsi všechno, co se udělat dalo.“

A Te-kumsa vůbec neodpověděl, přestože jeho mlčení byla také odpověď, v níž jako by říkal: Jsem živý a to znamená, že jsem neudělal dost.

Odpoledne odešli. Ani se nesnažili skrývat. Několik mužů se probudilo s kocovinou a přísahalo, že viděli Te-kumsu a Malého renegáta, jak procházejí mezi mrtvolami indiánské armády, ale nikdo jim nedopřával sluchu. Ostatně, co na tom záleželo? Te-kumsa již pro bělochy nebyl nebezpečný. Udeřil na ně jako mocná vlna, ale oni mu odolali; myslel si, že je rozdrtí, jenže oni udělali z něho a z jeho lidí tříšť; a jestli z ní několik kapek někde ulpělo, co na tom? Neměly již žádnou sílu. Všechna se vybila v jednom krutém, marném úderu.

Po celou cestu na jih k pramenům Mi-ami Alvin na Te-kumsu nepromluvil jediné slovo a Te-kumsa nepromluvil jediné slovo na něho, ani když pak společně vydlabávali kánoi. Alvin dřevo na patřičných místech změkčil, takže jim to nezabralo ani půl hodiny a další půl hodiny jim pak trvalo zhotovit dobré pádlo. Potom kánoi odtáhli k řece. Teprve když byla polovina kánoe ve vodě, Te-kumsa se zarazil, obrátil se k Alvinovi, zvedl ruku a dotkl se jeho tváře. „Kdyby všichni běloši byli jako ty, Alvine, nebyl bych jejich nepřítelem.“

Když se pak Alvin díval, jak Te-kumsa pravidelnými záběry pádluje po řece pryč, napadlo ho, že to ani nevypadá, jako by Te-kumsa prohrál. Jako by v bitvě nešlo o Te-kumsu. Šlo o bělochy a o to, zda si zaslouží tuto zemi.

Možná si mysleli, že zvítězili, možná si mysleli, že Indiáni se vytratili nebo poraženi sklonili hlavy, ale ve skutečnosti prohráli běloši, protože jak Te-kumsa pádloval po Wobiši do Hia, po Hiu do Mizzipy a říčními mlhami na druhou stranu, bral s sebou zemi a její zelenou píseň. To, co běloši za cenu takového množství krve a hanby vybojovali, nebyla živá zem, kterou obývali Indiáni, ale mrtvola této země. To, co si bílý muž vybojoval, byl rozklad. Alvin věděl, že v jeho rukou se rozpadne na prach.

Ale ať si kdo chce co chce říká, já jsem běloch, ne Indián. A ať se nám pod nohama rozkládá nebo ne, tato země je jedinou zemí, kterou máme, a naši lidé jsou jedinými lidmi, které máme. Proto se Alvin vydal po břehu Wobiše po proudu. Věděl, že v místě, kde se do většího toku vlije Vratká Kánoe, najde tátu a mámu, bratry a sestry, kteří se nemohou dočkat, až se dozví, co se ním dělo ten rok od chvíle, kdy odešel, aby se stal ve Vidlici kovářským učedníkem.

Kapitola 19

Návrat

Napoleon na zpáteční cestě do Francie nechodil s želízky. Spal ve druhé nejlepší kajutě a jedl u stolu s guvernérem La Fayettem, jenž byl za takovou společnost více než vděčný. Za horkých odpolední plavby přes Atlantik La Fayette svěřil Napoleonovi, svému nejdražšímu příteli, všechny své plány na revoluci, a Napoleon mu ochotně poradil, co udělat, aby revoluce proběhla rychleji a účinněji.

„Nejlepší na těchto smutných událostech je," prohlásil La Fayette toho dne, kdy hlídka poprvé zahlédla bretaňské pobřeží, „že se z nás stali přátelé a že revoluce nemůže prohrát, neboť jste její součástí. Když si pomyslím, že jsem vám kdysi nedůvěřoval, považoval jsem vás za králův nástroj. Karlův nástroj! Ale již brzy vás celá Francie bude znát jako hrdinu a vina za vyplenění Detroitu padne na krále a na Freddyho. Celé teritorium je v rukou protestantů a divochů, ale my jsme zde, abychom lidu Francie nabídli něco lepšího, opravdovější vedení. Napoleone, celá ta léta, kdy jsem připravoval demokracii, jsem toužil po člověku, jako jste vy. Jediné, co jsme my feuillanti potřebovali, byl vůdce, člověk, který by nás dokázal vést, člověk, jenž by dokázal Francii přivést k opravdové svobodě." La Fayette si povzdechl a zabořil se hlouběji do polstrování svého křesla.

Napoleon to poslouchal s uspokojením, ale cítil také smutek. Myslel si totiž, že La Fayette je vůči jeho kouzlu imunní, protože má mimořádnou vnitřní sílu. Nyní věděl, že to byl jen hloupý amulet, jinak byl La Fayette jako každý jiný muž, když se měl Napoleonovi postavit na odpor; a teď, když amulet ležel pohřbený v hromadném hrobě za hradbami Detroitu, nepochybně stále připevněný k tlející páteři Frederika de Maurepas, Napoleon věděl, že v tomto světě

nenajde sobě rovného, pokud jím nebude sám Bůh nebo příroda. Žádný člověk se mu nevzepře, to bylo jisté. Proto poslouchal La Fayettovo tlachání s nostalgickou touhou znovu v něm vidět muže, za jakého La Fayetta dřív považoval.

Lidé na palubě se hemžili, chvátali a dupali, neboť loď již přitahovali k molu; Napoleon byl konečně doma ve Francii.

Te-kumsa neměl důvod bát se husté mlhy, která padla, když dosáhl ústí Hia, vplul do Mizzipy a ztratil se v silnějších proudech. Znal cestu: na západ, a kterýkoli břeh mu mohl poskytnout útočiště, bezpečí, konec života.

To bylo totiž všechno, co teď před sebou viděl. Země na západ od Mizzipy byla zemí jeho bratra, místem, kam bílí lidé nepřijdou. Samotná země, voda a všechno živé by se přičinily, aby zastavily bělochy, kteří by si ve své pošetilosti namlouvali, že je možno Indiány znovu porazit. Jenže to, co teď Indiáni potřebovali, byly Prorokovy dary, ne dary bojovníka, jako byl Te-kumsa. Na východě možná bude legendární postavou, mezi zkaženými Indiány a hloupými bělochy; ale na západě jej budou znát takového, jaký byl. Ztroskotanec, muž s rukama od krve, jenž přivedl své lidi ke zkáze.

Voda šplouchala o kánoi. Nedaleko slyšel zpívat kardinála. Mlha zbělela, oslňovala oči; potom se roztrhla a vykouklo jasné, oslepující slunce. Třemi záběry pádlem přirazil kánoi ke břehu, kde ke svému úžasu spatřil stát muže, ostře se rýsujícího v podvečerním slunci. Muž hbitě seskočil, uchopil příď kánoe, vytáhl ji na břeh a potom pomohl Te-kumsovi vystoupit. Neviděl mu do obličeje, tak měl oslněné oči; přesto věděl, kdo to je, poznal to podle doteku ruky. A potom hlas tiše řekl: „Nech tu kánoi odplavat. Na druhou stranu už nikdo nepopluje, bratře."

„Lola-šiko!" vykřikl Te-kumsa. Potom se rozplakal, klekl bratrovi k nohám a objal mu kolena. Cítil, jak z něj vyprchává všechna bolest, všechen žal, když nad ním stál Lola-šika zvaný Tenskva-Tava, též Prorok, a zpíval mu melancholickou píseň, píseň o smrti včel.

Když Alvin přišel do města, všiml si, že se mnoho změnilo. U wobišské cesty stála cedule s nápisem:

Kéž vyhne se městu každý cizinec, jenž tuší,
že nechce slyšet příběh nehodný lidských uší.

Alvin samozřejmě věděl, proč tam ta cedule je. Ale on tady přece nebyl cizinec.

Skutečně nebyl? Když se po krátké vedlejší cestě blížil k Sílovu Kostelci, všiml si, že za dobu jeho nepřítomnosti vyrostly nové stavby, přibyly nové domy. Lidé dnes bydleli těsně u sebe a Sílův Kostelec byl městem se vším všudy. Ale nikdo ho cestou nepři vítal, dokonce ani děti, které si hrály na obecní pastvině, ho nezdravily; zřejmě od rodičů věděly, že nemají cizince vítat, nebo nechtěly znovu slyšet, jak jejich otcové a starší bratři vyprávějí ten strašlivý příběh každému, kdo se u nich zastaví. Bylo lepší tady nikoho nevítat.

A Alvin se za poslední rok změnil. Jistě, byl vyšší, ale věděl, že také jinak chodí, spíš jako Indián, nezvyklý cítit pod nohama bělošskou cestu, s touhou po zelené písni, kterou v těchto končinách téměř nebylo slyšet. Možná tady dnes *jsem* cizinec. Možná jsem za poslední rok viděl a udělal tolik věcí, že se nemohu jen tak vrátit a znovu se stát Alvinem juniorem.

Přestože se ve městě mnohé změnilo, Alvin cestu znal. Tolik změn to zase nebylo: přes každý potok na cestě k otcovu domu dosud vedl most. Alvin zkusil vnímat stejně jako dřív, cítit, jak se na něho voda hněvá. Ale temné zlo, které kdysi bylo jeho nepřítelem, ho nyní ani nepoznávalo, když chodil jako Indián, v harmonii s živým světem. Co se dá dělat, pomyslel si Alvin. S pokračujícím podmaňováním a ničením země začnu znovu chodit jako běloch a Ničitel si mne najde. Tak jako zničil blahodárné pouto Indiánů s touto zemí, pokusí se zlomit také mne, a jestli mi Te-kumsa nedal dost síly a Tenskva-tava dost moudrosti, abych starému Ničiteli odolal, co si počnu?

Co by, budu žít, svůj svět mít, jak se to zpívá v té staré písni. Pane můj, při mě stůj, nech mne žít, svůj svět mít, v něm světlo a smích, lásku, ne hřích, zahoj mou trýzeň, uhas mou žízeň, duši dej sílu vytrvat v dílu a tělu zdraví, ať život slaví. Amen. Amen.

Kalvík stál na verandě a nic nedělal, jako by jen vyhlížel, jestli se Alvin junior náhodou nevrátí právě dnes, a třeba to opravdu dělal, třeba ano. V každém případě to byl Kalvík, kdo vykřikl, když ho ihned poznal, navzdory všem změnám.

„Alvin! Alvík! Alvin Junior! Přišel domů! Ty ses vrátil!“

První, kdo se na jeho zavolání objevil - oběhl dům s vyhrnutými rukávy a se sekerou, kterou ani nestačil odložit - byl Míra. Jakmile poznal, že je to skutečně Alvin, pustil sekeru, popadl Alvina juniora za ramena, prohlédl si ho od hlavy k patě, jestli není zraněný, a Alvin udělal totéž, podíval se, jestli bratr nemá nějaké jizvy. Žádné, všechno se náležitě zahojilo. Zato Míra v Alvinovi několik hlubších zranění našel a řekl: „Zestárl jsi, Ale.“ Na to neměl Alvin co říct, protože to byla pravda, a tak se chvíli jen dívali jeden druhému do očí. Každý věděl, jak daleko po dlouhé cestě indiánského utrpení a vyhnanství ten druhý došel; žádný jiný běloch nemohl vědět to, co věděli oni.

Potom vyšla na verandu máma a táta přispěchal od mlýna nahoru k domu a nastalo velké objímání, líbání, pláč a smích, křik a mlčení. Nezabili vykrmené tele, ale jedno sele se již dalšího rána nedočkalo. Kalvík se s tou velkou novinou rozběhl na farmy bratrů a do Božizbrojova obchodu, a tak se zanedlouho sešla celá rodina, aby uvítala Alvina juniora, o němž sice věděli, že není mrtvý, ale již se vzdali naděje, že ho ještě někdy spatří.

A pak, když se začalo připozdívat, přišel okamžik, kdy táta zastrčil ruce do kapes, muži ztichli, po nich zmlkly ženy, až nakonec Alvin pokýval hlavou a pravil: „Znám příběh, který mi musíte vyprávět. Řekněte mi ho teď, všichni jak tu jste, a potom vám já řeknu svou Část.“

Nejdřív mluvili oni, potom on, a tentokrát bylo víc pláče a žalu než radosti. Tento kout Wobišského údolí byl jediným domovem, který mohli mít; jedině takto byl pro ně život snesitelný, pro všechny, kteří se účastnili vraždění u Vratké Kánoe - mezi svými, bez cizinců. Kam by mohli jít, kde by mohli v klidu žít, kdyby museli všem příchozím vyprávět, co spáchali? „Proto musíme zůstat tady, Alvine juniore. Ale pro tebe a pro Kalvíka to neplatí. A třeba tvé učednictví ještě není ztraceno, co myslíš?“

„Na to bude dost času později,“ ozvala se máma. „Později bude dost času na všechny otázky. Teď je důležité, že je doma, slyšíte? Já myslela, že ho už nikdy neuvidím, a on je doma. Děkujte pánubohu, že mi nedopřál dar proroctví, když jsem řekla, že svého malého Alvina už nikdy neuvidím.“

Alvin mámu objal stejně pevně, jako k sobě ona přitiskla jeho. Neřekl jí, že se její proroctví vyplnilo. Že ten, kdo se dnes vrátil domů, nebyl její malý Alvin. Ať na to přijde sama. Prozatím stačilo, že ten rok byl za nimi, že byl svědkem všech těch velkých změn, že i když teď život bude jiný, trpčí, bude se moci ubírat pevnou cestou, aniž by se mu znovu bořila půda pod nohama.

Když pak Alvin v noci ležel ve vlastní posteli, poslouchal vzdálenou zelenou píseň, stále vřelou a krásnou, stále radostnou a nadějnou, přestože lesa čím dál víc ubývalo, přestože budoucnost byla tak šerá. Píseň života totiž nezná strach z budoucnosti, ale jen věčně radostnou přítomnost. A to je všechno, co teď chci, pomyslel si Alvin. Přítomnost mi úplně stačí.

Orson Scott Card

RUDÝ PROROK

Obálka Petr Bauer
Překlad Petr Kotrle
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LaTeXu
Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství ***Laser*** - books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 301 49
tel+fax: 019-7246407
v edici ***Laser*** jako 181. publikaci
Edice Fantasy svazek 43.
Plzeň 1999, vydání 1.

Prodejní cena včetně DPH 149 Kč